9
3-6

BENEVENTANA
PINACOTHECA,

IN TRES LIBROS DIGESTA,

Quorum primus Beneventi Imaginem fundatione, antiquitate, pietate, nobilitate, rebusque præclarè gestis ornatam innuit. Secundus Divos, Pontifices, Purpuratos, ac Antistites effert. Tertius tandem Viros Toga, Sagoque illustres indigitat.

A U C T O R E

JOANNE DE NICASTRO

Patritio Beneventano, & Sipontino, U.J.D. ac S. Metropolitana Ecclesia Archidiacono.

EMINENTISS. ET REVERENDISS. PRINCIPI;

FR. VINCENTIO MARIÆ,

Ordinis Prædicat. Episcopo Portuensi, S.R.E. Cardinali Ursino, S. Beneventanę Ecclesiæ meritissimo Archiepiscopo

D I C A T A.

Beneventi ex Archiepiscopali Typographia MDCCXX.

Superiorum Facultate.

Præclaris Viris, cùm Majorum imagines intuentur, animus ad Virtutem accenditur.

Sal. in Jug.

EMINENTISS. AC REVERENDISS. PRINCEPS.

UNo *avulso non deficit alter libellus*: Non tamen *aureus*, sed aut plumbeus prodit, aut ferreus. Quod autem eundem Emin. Tuæ sistere, ac quemadmodum alterum *Salomonis Ensem* nuncupatum, & anno 1710. editum, humiliter dicavi; ita hunc tuo in Urbe, ac Orbe celeberrimo nomine honestare decreverim, à maximo meo debito, magnam excusatum iri audaciam meam quis ambigit? Pinacothecam hanc, quæ illustres Beneventi expendit, ac expandit Viros, non cujusquam Principis tutelam, sed Principis à literis florentissimi validum exposcere patrocinium nemo unus ignorat. Enim verò, quæ proprii Numinis figuntur sacrario, invidorum diras elidunt, atque ob-

obgarrientium technas eludunt : Quem verò alium hisce ingenioli mei lucubrationibus ascilcere debebam Patronum, quam Te ; in quo præcellus Ursinorum Heroum sanguis effulgens, ac Vaticani ostrum, Ecclesiastici Ordinis propè supremum culmen, enitens, veram sacri Principis majestatem posteris admirandam, ingentibusque efferendam plausibus exhibent ? Herclè aut in Sanctis Viris hoc in opere laudatis, aut in summis Hierarchis, aut in S.R.E. Cardinalibus, aliisque claris in Præsulibus, aut illustribus in Literatis uberrima in tuis excurrendis laudibus prodibit seges. Etenim Tu talis es Princeps, ut magna qualibet laude major semper existas ; quippe qui hoc commune cum Superis præfers decus ; ut terrena à gloria decora tua nunquam valeant exæquari.

Mihi verò nil aliud hic cordi est, quàm ea dumtaxat efferre ; quæ hoc opusculum Tibi uni pleno jure deberi indigitent. Virtutum tuarum verè heroicarum, magnorum gestorum myriades, miraque Proavorum tuorum decora innuere, nil aliud esset, quàm aut recoctam aliorum, aut etiam meam crambem Eruditorum mensis apponere ; cum aliàs ipse, rudi quamvis calamo, perstrinxerim ; aliique quamplurimi ubertim, vel latio lepore, vel etrusco sermone condiverint, atque consperserint.

Fateri nihilominus cogor hoc maximi ponderis momentum non sola in causa esse Emin. Tuam adeundi. Equidem præclara illa animi magnitùdo tui, tuis à Purpuratis Ursinis accepta ; atque à Te ad miraculum aucta ; qua literas foves, literatisque faves, alium Justitiæ adiicit titulum. Decora hæc inter Tuæ Archidiœceseos fines clara, latere in ea nequaquam potuerunt ; sed foras erumpentia, universum ferè terrarum Orbem pervasere. Hinc optimi Mecænatis munificentiam omnes locupletissimè loquuntur, ac nunquam interitura loquetur Fama.

Ad

Ad hæc accedit mea ergà Te obærata observantia. Accedunt etiam innumera obligationum mearum vincula ob insignia à Te largiter mihi collatà beneficia. Proindè ipse tibi devinctissimus, ne acceptorum beneficiorum memoriam, nullo unquam ævo obliterandam, relinquerem; sed eam toti Orbi perennem innuerem, meum hoc opus nomini tuo, seù potiùs numini, ac omini dicare debui; atque in grati animi mei monumentum sistere.

Patere igitur, Princeps Eminentissime, qualescunque meas hasce exuccas, ac vulgares lucubrationes, Te adire; quia tuæ sunt. Si verò aliquando à maximis Pontificalis regiminis tui curis, à concionandi munere, quod cumulatissimè obis, a frequentibus Templorum, ac Ararum Encænlis, ab annua tuç Archidiœceseos visitatione, a Synodorum celebratione, ab arguendo in Theologicis, *Philosophicis*, ac sacrorum Rituum thesibus, aliisque sanctissimis a gestis, & muniis, successivis in horis feriari contigerit, ad easdem semel tantùm oculos tuos benignè flectere Tibi arrideat. Hoc unum authoris est votum: una hçc voluptas erumpit, ac felicitas maxima. Præterea humanissimo vultu tuo munusculum hoc Te procul dubio excepturum reor, si in mentem revocaveris tuam, Tibi haud valuisse à me non dicari, quod tot, tantisq; nominibus debebatur. Ità tenuis meus in hoc lucubrando opusculo labor, meumque de eodem prçlo demandando consilium, uberrimum planè referent fructum.

Reliquum est, Princeps Eminentissime, ut Nestoreos tibi apprecer annos; ut ad Familiç tuæ decus, ad tui Prçdicatorum Ordinis gloriam, ad Purpuræ honorem, ad Beneventi, imò totius Christiani Orbis faustitatem, ac meam ad tutelam diutissimè vivere valeas. Tandem, ut Christianæ res optimè se habeant, tergeminum triplicis potestatis tibi ex animo ominor stemma: Teque tandiù Ponti-

tifi-

tificatus clauum gesturum expopto; quousque diro, duroque Turcarum imperio protrito, *auferatur luna*; totoque in Orbe Orthodoxa Fide triumphum ciente, *unum fiat Ovile, & unus Pastor*. Interim verò Emin. Tuæ humillimam reverentiam exhibeo. Beneventi Decimoquinto Kalendas Julii 1720.

Eminentiæ Tuę.

Humillimus, Obsequentiss. ac devinctis. servus
Joannes Archidiaconus de Nicastro.

AU-

AUCTOR ANAGNOSTÆ SUO PARENESIM.

FAcili negotio tuam te contraxisse frontem reor, eo quod humilis, ac rudis scriptor illustrium Virorum gesta posteris commendare audeam. Herclè (emussitas) nonnisi Lisippi in gloriam vertitur Alexandri simulacra fundere. Achilleos encomia solus buccinat Homerus. Præfati imaginem Macedonis unus pingit Apelles. Una Aquilæ acies se in Solis radios immoto sistit obtutu. At contractam, corrugatamque deprimes frontem, si etiam; atque etiam vel aureos Solis radios in ipsum immitti cænum, funditùs prospicies. Nùm tibi est incompertum æquam gloriæ palestram eum percurrere, qui in Pinacotheca habet, ac qui constituit imaginem? In mentem revoca, quod Lucii Syllani, insignis in Claudii bello militis, debito expoliata honore jacebat memoria. Eam oblivionis è tenebris Julius Capito eripuit, luceque convestivit, ac vita; cum Romano in foro æreum ipsius extulit simulacrum. Par erat, ut eum æs immortalitate donaret, quem æreum tot certamina consciverant, ac immortalem. Millenas itaque grates generoso, gratoque alienę spretæ virtutis, auctori Plinius secundus dicavit. Enim verò omnis cum Lucio Syllano gloria erat contumulata. Egregia ipsius facinora neque lapis dicebat; cùm lapidea interdicta esset tumulo Inscriptio. In publicum unus extulit Capito, præclarum Lucio erigens simulacrum. In eo, & dignum tanti Herois præmium, cujus præferebat effigiem; mirati sunt omnes; excelsumque animum ejus, qui effigiem erexerat, nemo unus non stupuit. *Sciat ipsum* (Plinius, admirationis dives, ac laudum effert) *plurimis virtutibus abundare, qui alienas sic amat. Additus est Lucio Syllano debitus honor, cujus immortalitati Capito prospexit pariter, &*

sua

sua. Neque enim magis decorum, & insigne est statuam in foro Populi Romani habere, quàm ponere.

Hanc laudum coronam assequi & ipse, licet immeritus, exoptans, Virorum illustrium, quos Toga, Sagoque Urbs Beneventana protulit, imagines Pinacothecæ huic fixas volui. Eorum memoriæ cum gestis, vel ordine carebant; vel à Chronologis obtruncatæ; vel temporum injuria obliteratæ; vel nondum prælo traditæ prodibant. Itaque ne tenebrarum umbris obtectæ diù delitescerent, in lucem edidi. Tantis igitur Viris debitus honor est redditus. Eorum immortalitati prospexi pariter, meæque decentiæ. Par itaque gloriæ cumulus accedet, celebres in Pinacotheca nancisci imagines, ac ponere.

Quod si Eulogius Cordubensis Presbyter martyrii corona honestari meruit, patriæ suæ Martyrum in lucem proferens elenchum; ita ego Sanctorum, aliorumque illustrium Beneventi Virorum monumenta tradens, eorum virtutibus, meritis, ac sanctimonia ditari in desperatis, ac perditis non habeo. Cæterùm prima consilii mei ratio fuit aciem hanc lustrare, ut ex ea perlustrata igniculos ad Majorum sectanda vestigia haud desiderarent cives. Ut enim preclaris, mellitisque eloquutus est D. Bernardus *in prologo Vitæ S. Malachiæ* verbis. *Semper quidem opera pretium fuit illustres Virorum describere vitas, ut sint in speculum, & in exemplum, ac quoddam veluti condimentum vitæ hominum super terram. Per hoc enim quodammodo apud nos etiam post mortem vivunt, multosque ex his, qui mortui sunt, ad verum provocant, & revocant vitam; verum nunc maximè id requirit charitas sanctitatis, & nostra planè ætas inops virorum.* Secunda consilii mei coaluit ratio, ut ex ampli hujus Theatri prospectu immodicam in admirationem erumperent, etiam emunctioris, criterii exteri. Ita tandem ego inclytæ patriæ meæ nova adiicerem decora: concivium itidem amorem aucuparer;

una-

unaque, ut ajunt, Fidelia duos dealbarem parietes. Si verò non omnes, quos Beneventum illustres edidit Viros, hìc in acervum congestos, Lector, prospicies; scias me inopem in copia factum; copiosumque in ipsa inopia evasurum. Si facilè est inventis addere, non difficile erit aliis negotium, Viros aut oblivione, aut inscitia à me posthabitos hoc in album deinceps referre. Rerum dives has ditare valebit memorias. Semper in vetustis Historiæ monumentis quod aut addatur, aut in melius vertatur, superest. *Nec ulli nato* [occinit Seneca (a)] *post mille secula præcluditur occasio aliquid adhuc addendi.*

Neque stomachum tibi faciat aut elocutionis ruditas, aut scribendi ratio non rectè custodita. Enim verò hæc, aliaque menda [quæ in correctis prodeunt, quæq; ut ante omnia oculis perlustres exopto] vel auctoris oscitatione, vel amanuensis imperitia, vel inevitabili chalcographi insulsitate irrepsisse procul dubio credas. In mentem etiam revoca difficilius nil esse, quàm quod suo in genere sit omni ex parte perfectum, castigatumque reperire. Omnibus in rebus optimi perfectionem difficilem esse nemo unus ignorat. Et cui unquam datum Vitruvio adeò cautas suas formas conflasse, ut semper operi cesserint; easque probarit exitus semper? Non unum quandoque Homerum dormitasse, verùm etiam ipsos Argos, qui lynceis ditati oculis finguntur, cæcutiisse, in memoriam redigito. Nonnè luminibus æquè, ac umbris elucet pictura? Sonitus, cantusque discrepantia gaudet Musica? In Cœlum oculos adiicere si libeat, eosque ad singula deponere Sidera; non herclè adeò pulchra, ac speciosa, ut manca, informia, dimidiata, mendosa desint, intueri fas erit. En prioribus cadentem pedibus scorpium! Pegasum, Taurumque dimidiatum, reliqua verò turbida, vel mesta nonnè prospicis? Lunam identidem deficere, Solem iterùm, ac tertiò quoque anno

a *Epist.* 65.

laborare; exploratum est. Attamen (si prælaudato Senecæ fides (a)) *Sol spectatorem, nisi cum deficit, non habet; nemo Lunam, nisi laborantem, observat*. Quocirca, si quid non concinnè allaboratum, si quid infabrè factum animadverteris, ut incautè, raptim, ac inadvertenter lapsum putato. *Omnes quippe* (ut præclarè Oratorum Princeps docuit [b]) *trahimur, & ducimur ad cognitionis, & scientiæ cupiditatem, in qua excellere pulchrum putamus: labi autem, errare, nescire, decipi, & malum, & turpe ducimus*. Nisi verò à culpitando animum, mentemque abalienare libeat; libeat amabo quod communibus in militiarum criminibus positum in more erat, æmulari; quorum decimum quodque pœnam luebat. Et si vetustissimis propositum in primis erat Sophistis, suam pessimorum in decus, optimorum in dedecus eloquendi vim exercere; tibi hoc ingratum non esse exopto, qualemcumque opellam hanc probare, aut saltem excusare.

Porrò hic ne ignores opto me (quamvis hanc Pinacothecam Salomonis in gladio Cap. III. libro I. prælo dare pollicitus fuissem) attamen meæ imbecillitatis conscium, utque monorum diras evaderem, libenti animo editioni moras nexuisse. Verùm deindè incitatus exhibitis mihi calcaribus à spectatissimis Literatorum Italiæ Diarii Authoribus, qui tomo VIII. articulo XII. immeritam, quia laudibus refertam, præfatæ meæ opellæ memoriam accinentes, eandem sese jucundo excepturos animo fassi fuere, typis commendare prædulci violentia coactus fui. Ecquis enim tantorum jussis Virorum obtemperare abnuat? Quisnam optimorum Agonothetarum judicium violare fas esse autumet? Fulgida sub hac Cynosura maris fluctus secundis ventis navim hanc calcantem, optatum in portum velis, remisque feliciter tandem appulsuram nemo hæsitat.

Prætereamonitum te volo, S. Beneventanæ Ecclesiæ Ponti-

ti-

tificum Dyptichon huic operi à me fixum, illud prorsus esse, ac prodire, quod Archiepiscopi Cardinalis Ursini jussu castigatum celebri in Synodico anno 1695. evulgato prodiit. Hujus rei gratia neotericum Dyptichon, quod præterito anno 1719. die 19. Novembris in Prima Italica Epistola sub ascititio Thomæ Enginetæ Policastrensis Archidiaconi nomine, damnatæ memoriæ auctor effutiit; ac ex quodam suo opere, latino sermone lucubrato, fescenninis aspersо salibus, plurimisque mendis; prout ei novarum libido rerum suasit, planè deturpato; censuræ immemor in suprema Indicis Congregatione, me adnitente, habitæ; injuriis semper, ac sarcasmis debacchans, hausisse audacter evulgavit, adulterinum esse, atque confictum inhuper ac illud profusis Eruditorum sibilis, atque cachinnis complexum edico. Scias insuper pleramque illustrium Virorum mox laudandorum partem posteris commendasse Bartholomæum Chioccarellum in libro de illustribus Civitatis, & Regni Neapolitani Scriptoribus, Joannem Vincentium Ciarlanti Æserniensem Archipresbyterum in Historicis Samnii monumentis, Marium Archidiaconum de Vipera in Beneventanorum Antistitum Chronologia, & in SS. Civium itidem Beneventanorum Elencho, Ferdinandum Abbatem Ughellum in Italia sacra, Nicolaum Toppium in Neapolit. Bibliotheca, Leonardum Nicodemum in additionibus ad eandem, aliosque tàm antiquos, quàm neotericos Scriptores suis locis subdendos.

Ad hæc adiicio perantiquum amicum, & concivem Thomam de Amato, perpetuum Oppidi Petræ Vicarium Curatum, virumque probitate, ac doctrina insignem, plura ad rem facientia mihi abundè suppeditasse; quod perlibenter testatum volui. Suppetias item tulit Nicolaus de Simone, in Portuensi Episcopatu, sub Episcopo Cardinali Ursino Archiepiscopo nostro, Generalis Vicarius, quà eruditionis, quà integritatis laude Romana in Urbe clarus: qui Arcades inter

 Aca-

Academicos cooptatus in illustrium Arcadum vitis à pluribus doctis Viris conscriptis, Dominici Cardinalis Tarusii secundo in tomo vitam etrusco sermone eleganter edidit; ac plurima etrusca carmina in præfata Academia recitata prælo edere exoptat. Plura etiam suffecit Joseph Antonius Cajetanus Societatis Jesu, primos inter Oratores nulli secundus, qui primoribus in Italiæ Vrbibus tàm Quadragesimæ, quàm Adventus curricula egregiè habuit. Vir equidem ætate præcox, at eloquentia, doctrina, prudentia, modestia, ac pietate permaturus. Comitate itidem eximia nitens, rude hoc opus non tantùm probare, verùm etiam laudibus ditare dignatus est; ac proindè eidem operi, auctorique suo, quamvis indocto, plurimùm auctoritatis, ac fidei doctum virum asservisse quis ambigat? Nec silentii umbris est obruendus Angelus Maria de Cruce, Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei, Scholarum piarum, meritissimus Exprovincialis, ac in præsens hujus Beneventanæ domus dignissimus Rector. Vir equidem ingenti pietate, ac doctrina præditus, omnigena eruditione præfulgens, omniumque virtutum cumulo ornatus.

Tandem monitum te volo, me in illustrium Virorum elogiis quamplures, vel sanctimoniæ gloria, vel martyrii laude claros prætulisse. Verùm enim verò eos omnes ità tibi propositos exopto, ut nolim à te accipi tanquàm Apostolica à Sede ritè in Sanctorum album relatos, sed tanquàm a suorum fide auctorum, fidei pondus dumtaxat obtinentes; atque adeò non aliam, quàm humanæ Historiæ portendentes fidem. Cujus rei gratia S. Congregationis Rom. & Universalis Inquisitionis decretum anno 1625. editum, ac anno 1634. obfirmatum, juxtà ejusdem decreti declarationem ab Urbano VIII. Pont. Max. habitam, examussim à me custoditum scias. Fateor quoque me haud alio sensu quicquid hac in Pinacotheca de aliis Sanctis attexui, acci-

pi

pi ab ullo velle; quàm quo illa solent, quæ humana tantùm, non antem divina Catholicæ Romanæ Ecclesiæ, aut S. Sedis Apostolicæ auctoritate nituntur. Iis tantùm exceptis, quos eadem S. Sedes in Sanctorum, Beatorum, aut Marryrum Syllabum cooptavit, vel cooptatos Romano in Martyrologio voluit. Vale, mi Anagnoste, vale, & salve.

Illustres Scriptores, qui hujus Operis Auctoris laudes concinuere, ab Archiepiscopali Typographo collecti, & Anagnostæ expositi.

PAter Dominicus Viva, Societatis Jesu, ob plura, præsertim verò Theologica, opera typis edita celeberrimus, in Translationis Corporis S. Bartholomæi è Typographia Archiepiscopali Beneventana anno 1698 proditis Ephemeridibus pag. 22. hæc habet. *Vi fu tra la Messa un Sermone assai applaudito, in cui con nobil dicitura mostrò il Signor Arciprete D. Giovanni di Nicastro la grande utilità de' Sagri Sinodi.*

Frater Hieronymus Maria à S. Anna Carmelita discalceatus in additionibus ad historiam vitæ D. Januarii anno 1709. Neap. editis pag. 34. hæc habet. *Le di cui notitie mi sono state participate dal Signor D. Giovanni di Nicastro, Patrizio Beneventano, uomo assai erudito, e versato nelle antichità, particolarmente della sua Patria, Arcidiacono di quella insigne Metropolitana, ed Uditore Generale dell' Eminentissimo Arcivescovo Orsino.* Et pag. 6. addit. *Mi sono state participate dal virtuoso Signor Arcidiacono D. Giovanni di Nicastro.*

Auctores Diarii Literatorum Italiæ Venetiis excusi anno 1711. in articulo XII. octavi Tomi pag. 348. & sequentibus

in compendium redegere opus nuncupatum, *La Spada di Salomone*, à præfato Archidiacono anno 1710 editum, ac eundem ibidem satis, superque commendant.

Franciscus Maria de Aste Archiepiscopus Hydruntinus, ac Salentinorum Primas, in Disceptationibus ad Romanum Martyrologium anno 1716. Beneventi in Archiepiscopali Chalcographia editis pag. 429. de patria D. Januarii Martyris disserens, hæc habet. *Si tamen, quæ suppetunt prostanda, solers lector scire cupiat, recentiores Eruditos consulat, inter quos Viperam, & Archidiaconum de Nicastro pro Benevento &c.*

Nicolaus Amenta, Neapolitanus Advocatus, plura ob opera typis mandata clarissimus, in observationibus *sopra il Torto, el diritto del non si può, dato in giudicio sopra molte Regole della Lingua Italiana* Neapoli anno 1717. excusis, pagina 418. hęc depromit. *Di che è gran contesa presentemente fra dottissimi miei amici, l' Arcidiacono Giovanni di Nicastro, e'l Sacerdote Niccolo Falcone*; & pag. 419. subdit *E rispondendo dottamente l'Arcidiacono &c.*

Præfatus Archidiaconus sequentia opuscula in lucem edidit.

1. *La Culla della Gloria Panegirico in onor di S. Bartolomeo Appostolo, impresso in Napoli in dudici nell'anno 1698. insieme con una Predica intorno alla necessità, ed utilità de' Concilii, ed un Discorso Accademico intorno al medesimo Santo.*
2. *La Mistica Nuvola Panegirico in lode del Patrocinio della Beatissima Vergine, impresso in Benevento in quarto nell' anno 1698.*
3. *Il Vicecristo più prodigioso di Cristo, Panegirico in lode del Prencipe degli Appostoli S. Pietro, impresso in Benevento nell' anno 1699. in quarto.*
4. *I Trionfi del Sannio, impressi in Benevento nell' anno 1700. in quarto.*

La

5. *La Spada di Salomone, che dicide il suo vero figlio alla Madre, impressa come di sopra in quarto nell' anno* 1710.

Præterea plures edidit opellas vel absque auctoris nomine, vel alio confictò hac in Tipographia, ac etiam Neapoli excusas, & sunt.

Italico Idiomate.

1. *La Efemeride del* IX. *Tremuoto di Benevento* 1702.
2. *La Efemeride delle Mitre* 1703.
3. *Le Pompe del Sannio* 1703.
4. *Le Sagre Pompe del Sannio* 1704.
5. *Il Sannio festeggiante* 1705.
6. *Le Memorie della Famiglia Bilotta, ed alcune aggiunte allo Storicò discorso di Ottavio Bilotta circa la Patria di San Gennajo* 1711.

Latino Idiomate.

1. *Ordo Divini Officii anno* 1685. *pro Civitate, ac Diœcesi Beneventana cum Epistola nuncupatoria ad clara memoria Archiepiscopum Hieronymum Cardinalem Gastaldum, & altera Epistola ad Lectorem.*
2. *Ordo Divini Officii anno* 1686. *pro eadem Civit, ac Diœcesi Eminentissimo Cardinali Ursino Archiepiscopo, præfati Gastaldi successori, nuncupatus, alteram ad Lectorem præferens Epistolam.*
3. *Solemnis Inferiarum Pompa in funere Eminentiss., ac Reverendiss. Principis Henrici Cardinalis Norisii habita* 1704.
4. *Epistola dedicatoria ad Eminentiss. D. Cardinalem Archiepiscopum Ursinum, cum altera ad Lectorem, & locupletissimo Indice in Libris Statutorum Civitatis Beneventi quarta editionis anni* 1717.

Has

Has recensuimus opellas adhoc, ut omnes sciant quatuor Epistolas mordacitatis sale conspersas, ac anno 1713., & 1714. editas, nequaquam ab eodem Archidiacono lucubratas fuisse: prout nonnulli perperam evulgarunt.

Plura alia latino idiomate, ac italico idem Archidiaconus conscripsit, atque prælo tradere in vot.s habet: ea sunt sequentia.

Latina opuscula.

1. *Officia propria Sanctorum Eccles. Beneventana.*
2. *Diptychon ejusdem Ecclesiæ.*
3. *Consultatio Historico-legalis, qua ostenditur Cives Beneventanos admittendos esse ad Ecclesiastica Regni Neapolit. Beneficia adversus Consultationem historico-legalem C. F. Jurisconsulti Neapolitani.*

Neque hic sunt omittendæ locupletissimæ Additiones Beneventanis Archiepiscopis in nova editione VIII. Tomi Italiæ Sacræ Abbatis Ferdinandi Ughelli habendę, transmissæ Romam ad P. Magistrum Zuandelli Ord. Prædicatorum, sub die 23. Septembris 1719. ut Venetias ad eruditum Addentem mitteret.

Italica Opuscula.

1. *Quattro Panegirici in lode di S. Gennaio.*
2. *Sei Orazioni Panegiriche, tre festive, e tre funebri in lode di varii Prencipi Ecclesiastici, e Secolari.*
3. *Memorie Storiche della S. Chiesa di Benevento 1692.*
4. *Relazione della canonica elezione della Badessa della SS. Annunciata della Terra di Arienzo, Diocesi di S. Agata de' Goti, Provincia di Benevento, con una Predica fatta in tale occasione nel 1697.*
5. *Le Pompe funerali del Duca di Gravina con 24. Inscrizioni latine 1705.*

6. Me-

6. *Memorie Storiche della Compagnia di Gesù in Benevento* 1707.

7. *Due Lettere Parenetiche, in una delle quali si danno le Instruzioni per ben regger la sua Diocesi ad un nuovo Vescovo, ed in un'altra si danno le Instruzioni per ben governare la Chiesa universale ad un novello Sommo Pontefice* 1707.

8. *Memorie Storiche della nobil Famiglia Paternò* 1708.

9. *Lettera Apologetica ad un Carmelitano Scalzo in favor della nobiliss. Chiesa di Benevento, e del suo Capitolo* 1708.

10. *Risposta alle riflessioni fatte dal medesimo Carmelitano Scalzo sopra lo Statuto Beneventano* 1708.

11. *Relazione della Ricognizione, Processione, e Riposizione delle Reliquie dell'insigne Tempio di S. Sofia, con sedici Inscrizioni latine, ed un Panegirico in onor delle medesime Reliquie* 1709.

12. *Teatro di Nobiltà, ouvero Discorso delle Famiglie Nobili di Benevento.*

13. *Memorie della Famiglia, Vita, e Geste di S. Felice III. detto IV.; di S. Vittore III., e di Gregorio VIII. Sommi Pontefici, nativi della Città di Benevento, trasmesse in Vienna al Signor Canonico Napolitano D. Filippo Positani sotto li* 23. *Settembre* 1719.

14. *Memorie Storiche intorno alla Patria, e Vita del Cardinal Fra Dionigi Laurerio, Arcidiacono di Benevento, e Generale de' Servi di Maria, trasmesse sotto li* 30. *Settembre* 1719. *à Firenze al P. Maestro Luigi Garbi, Provinciale dello stesso Ordine de' Servi.*

15. *Memorie intorno alla Corona Regale usata da Prencipi di Benevento, trasmesse sotto li* 19. *Novembre* 1719. *al P. Nicolò Maria di Stefano della Compagnia di Gesù, con la risposta al quesito, se i Re Longobardi habbiano usata la Corona Regale.*

16. *Due tomi in foglio di varii Voti in linguaggio così latino, come italiano, di materie Legali, Rituali, e Morali.*

Plures libri eidem Authori dicati fuere. Verùm sex sequentes dumtaxat, tanquam præclariores, indigitamus.

Primus est Liber nuncupatus l' *Arianna Musicale* auctore Persio de Porta, Neapoli anno 1696. excusus.

Secundus est Panegyricus in D. Januarii laudem, auctore V. I. D. Carolo Crisconio, Beneventi anno 1698. editus.

Tertius est libellus nuncupatus: *Benevento caduto nell' anno 1688. e Benevento risorto nel 1698. nel secondo Provincial Concilio Orsino.* à Petro Piperno Patritio Benev. lucubratus, ac anno 1699. in lucem editus.

Quartus est Actio Academica, in Aula Maxima Beneventani Archiepiscopii ab Alumnis, & Convictoribus Sacri Seminarii, Admod. Rev. P. Alexio à S. Josepho, Neapolitano. Illustrissimæ Religionis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei, Scholarum Piarum, Rethorices Magistro, ac postmodum Beneventanæ Domus Rectore, præsente Eminentissimo, ac Reverendissimo Principe Cardinali Ursino Archiepiscopo, habita anno 1704., ac eodem anno Beneventi excusa.

Quintus est Sacrorum Panegyricorum liber, auctore celebri Oratore P. Francisco Paternò Societatis Jesu, itidem Neapolitanis typis editus anno 1708.

Sextus tandem numeratur liber nuncupatus *Varii Elogi fatti dal P. Lettore D. Grisostomo Scarfò, Dottore in Teologia, Basiliano*, quorum unum ex præfatis quinque Elogiis ab auctore prædicto eidem Archidiacono inscriptum fuit. Quæ quidem Elogia Neapolitanis formis anno 1716. edita fuere.

JOANNI ARCHIDIACONO DE NICASTRO,

Ob eximium prælo editum librum, illustrium Beneventanæ Civitatis Virorum gesta complectentem,

CAROLUS MAURONE
V. J. D., ac S. Metropolitanæ Ecclesiæ Canonicus sequens dicat

ENCOMION.

Joannes de Nicastro,
Quem Sipontina, & Beneventana Civitas
Patritium suum,
Altera à se oriundum, Altera à se ortum agnoscunt;
Avitæ Nobilitatis decor,
Doctrinæ claritate, Virtutum splendore, omnigena Eruditione
Illustravit:
Dignus, quem
Redivivorum Academia Principem Sapientissimum;
Musarum Chorus Vindicem strenuum,
Ecclesiasticorum Ordo Auspicem præstantissimum;
Senatus, Populusq; Beneventanus
Salomonem alterum implicatas dirimentem lites
Evulgent,
Nam recentem Beneventanæ, Neapolitanæq; Urbis litem;
Utra scilicet D. Januarii Episcopi, & Martyris
Genuina foret parens;
Eruditionis stylo, tanquam Salomonis Gladio,
Feliciter præcidit,
Dum verò egregia Civium gesta
In novo ac perenni statuit lumine,
Jure merito Patriæ Præsidium
Se probat, ac decus.

Carolus Canonicus Maurone
Ergà Amicum optimum, Virum maximum,
Etiam parva magnificantem;
In obſequii teſtimonium,
Virtuti, non Amicitiæ, obſequens,
Hoc ſiſtit Elogium.

Eidem Auctori plaudit

CAROLUS PEDICINUS,

V. I. D. S. Metropolitanæ Eccleſiæ Canonicus, eique hoc dicat

ELOGIUM.

Digni Virtute tua erigantur Triumphi,
Sophorum Decus:
Non enim Tibi ſat eſt unum Filium,
Rapaci ab hoſte ſubtractum,
Salomonis gladio ſapienter Matri decidere;
Sed omnes ab oblivione vindicans;
Æternæ Poſterorum tradis memoriæ;
Nempè, ut nunquam trophæo careas,
Vel hoſtem *græca fide* pugnantem detegis,
Vel Vetuſtatem, quæ cuncta perdit,
Latiali profligas ſtylo.
Magnum eſt Patriæ decus, quod tot tantoſque
In lucem ediderit Filios:
At tuum longè maius, qui eoſdem in lucem
Profers clariorem.
Sunt, qui tantum opus tentarunt;
Sed voto impares ab incepto deſtitere.

Tu

Tu unus Opus aggrederis,
Et opinione nostra celeriùs absoluis:
Nimirum unius Herois erat
Auguratò tot Heroum nomina recensere.
Hinc, Nicastriade, eàdem tuis cum Civibus,
Immortalitate frueris.
Etenim vives eorum gestis, quæ perenne nomen
Merentur.
Vivent & ipsi fastis tuis, æterna laude celebrandis.
Post obitum prisca Quiritium fides
In Stellas credidit verti suos Heroas:
Suprà fabulam res nobis evènit,
Dùm Samnites Astris splendidiores,
Post Fati tenebras effulgent:
Suumque in Cœlum restituti, non ampliùs
Te Atlante occasum timebunt.
De victo igitur Fato monumentum
In Famæ Templo erigatur:
At nullum præclarius, quàm tuum aureum Opus.
Anagnoste, hic disce Virtutem nunquam occumbere;
Cùm Pietas, & Honor, Pallas, ac Bellona
Immortales nostros faciant
Samnites.

Joanni

Joanni de Nicastro Patritio Beneventano, ac Sipontino, U.J.D., Sanctæ Ecclesiæ Beneventanæ Archidiacono, Eminentissimi Cardinalis Ursini Archiepiscopi Generali Auditori, Academiæ Reviviscentium Principi &c. qui in hujus præclara Pinacotheca laborioso volumine suum erga Patriam, & Civium gloriam, amorem toti Orbi testatur,

J A N U A R I U S   B O R A G L I A
Ejusdem Basilicæ Canonicus plaudit.

Programma.

JOANNES E' NICASTRO ARCHIDIACONUS.

Anagramma pur.

CONDO SACRA RETIA IN SINUS OCEANI.

Epigramma.

Patria ad Auctorem, Prosopopeja.

Alluditur ad aliud opus ab eodem Archidiacono lucubratum, cui titulus, LA SPADA DI SALOMONE.

Secula præteriere mihi fæcunda: tulerunt,
Eoi conchas, ceù maris unda, viros.
Retia dum condis pelago, piscaris in ævo;
Et ceù concha, viri fertur imago foras.
Si calamo Gladium formasti nuper in hostes;
Dum capis heroes, rete fit ille mihi.
Tunc raptum Gladio civem mihi, docte, tueris:
Nunc verò oblitos retibus ipse capis.
Sique unum Gladius dederat, sacra retia cunctos.
Plùs ità Piscator, quàm modò Miles agis.
Nempè mihi ex ævi pelago spolia ampla tulisti:
Sebethi victor, vincis & Oceanum.

Aliud Epigramma.

Certabas Gladio, nunc retibus ipse laboras:
At nil vile putes; est in utroque decus,
Laudaris Miles pugnans, Piscator amaris,
Nunc es Joannes, qui modò Paulus eras.

In eundem Auctorem,
Ob aureum opus, in quo Samnites Heroes
per annos describit,
ALEXIUS QUARANTELLI,
Utriusque Juris Lector, ac insignis Collegii
S. Bartholomai Canonicus.

Programma.

JOHANNES DE NICASTRIS.

Anagramma.

HEROES DICTAS IN ANNIS.

Epigramma.

SAmnites DICTAS plures HEROAS IN ANNIS,
Quàm referat seclis Græcia cuncta suis.
Græcorum periit fama: io Samnitica vivet;
Auctor enim, & Virtus tanta perire nequit.

In ejusdem Illustrissimi Auctoris Encomion plaudit
FRATER CAJETANUS MARIA DANIELE,
Ordinis Prædicat. Sacræ Theologiæ Professor.

EPIGRAMMA.

DUlcis amor Patriæ calamo te promere cogit
Eximios, felix, quos tulit illa, Satos.
Jure quidem; nobis pereat nè fama Virorum,
Qui Patriam meritis excoluere suis.
Hisce Solum, Polus hisce micat. Seù Gloria Matris,
Seù Doctæ hos celebret Palladis, Ipse refers.
Quos decorat triplex, tu das spectare, Thiara.
Infula quos ornat, Purpura quosque tegit.
Plaudant iam Cives; Samnitum Regia plaudat,
Reddita nunc calamo clarior ecce tuo.
Eia age, Concives Heroas scribito; eorum
Tu potior numero connumerandus eris.

In ejusdem Auctoris laudem plaudit
FRATER MICHAEL MIGLIORATI,
Etruscus, Ordinis Eremitarum D. Augustini, S. Theologiæ Baccalaureus, in maximo Florentino Cœnobio in præsens Generalis Concionator, quique in hoc Beneventano anno 1715. annuas habuit Conciones.

E L O G I U M.

Quos plura per secula Heroas in lucem edidit
Beneventum;
Tu unus immensa laudum luce perfundis,
Æternitati scribens, Joannes.
Heroes, qui calamo deserviunt tuo
Immortalem Tibi attexunt coronam;
Plurimum Tibi obæratum debet Beneventum,
Benevento obæratus tu plurimùm debes.
Tot, tantisque illustrium Heroum radiis
Beneventanum exauges Zodiacum:
Maxima eorum luce majorem aucuparis lucem:
Dùm horum virtutes digestè ligas, ac nectis,
Omnium ora in laudantis, ac laudatorum
Præclara solvis encomia.
Literatos in præsens Beneventi enumeras Proceres;
Tu quoque inter eos mox adnumerandus.
Illustrium spectandum exhibes Virorum Theatrum:
Et ipse eodem in Theatro illustrior spectandus.
Lector miraris vel Florentiam
Tanto Viro Elogiorum fulcere flores?
Supercilium depone tuum.
Rara Eruditio vel raros exterorum
Exerit plausus.
Uberrimo fructuum Autumno
Largum conflare florum Ver,
Etiam florentissimæ gestiunt Urbes.

Illustrissimo, & Reverendissimo Domino,

D. JOANNI DE NICASTRO

Utriusque Juris Doctori, Beneventano, ac Sipontino Patritio, S. Metropolitanæ Ecclesiæ Archidiacono Infulato, Eminentiss., & Reverendiss. Principis Cardinalis Ursini Archiepiscopi Generali Auditori, ac Redivivorum Academiæ Principi meritissimo.

Ob absolutissimum Opus
PINACOTHECAM BENEVENTANAM &c.

NICOLAUS MARIA A S. PETRO
E Cler. Regularib. Pauperibus Matris Dei Scholarum Piarum, S. Theol., & Philosop. Professor, ac Rhetorices Praceptor, Gratulatur, & accinit.

A L C A I C U M.

ABsiste Tempus, non satiabili
Quod cuncta morsu Sæcla teris tuo;
Absiste: Maiorumque Nobis
Restituas monumenta Nostrum.
Ne Tanta seris Gesta nepotibus
Oblivioso conde silentio;
Heroas OEnides ab umbris
Ipse velit sibi vendicatos.
Ceu Sol retusis undique nubibus
Erumpit, umbra nescius obrui.
Sic posse Virtus in Tenèbras
Denegat Impatiens reduci.

d An-

Antiquiori plenum opus ordine
Credit Nicaſtro Matris Amor ſuæ,
Urbemque, qui curet, parenteſque
In veterem revocare Famam.
Is Sanctitati præſidium, & decus
Vi perpoliti conferet ingenj;
Quot thura fument, quot, docebit,
Indigetes venerentur Aræ
Pandet, Supremis Turba Quiritium
Quot Sancta Cives auxit honoribus:
Quot Samnium ſuffecit Urbi, &
Tergemino Capita Alta ſerto.
Sunt, quos ſacrato Romulidum choro
Offrio nitentes vidimus invchi;
Sunt, quos honeſtavere mitra,
Et baculus benè conſulentes.
Sunt, literarum qui Studio ſuum
Æuum dicarunt; Conſilio, Fide
Quot condecoravere Cives
Ingenio potiore Sedes?
Juvere plures et lituo tubæ
Immixtus uſus, bellaque Matribus
Adverſa; Quos iuuit, rebelles
Per medias equitare cædes.
Aſt plura ſæclis prodere quid juvat
Nicaſtre? Te Te mentibus exhibe;
Heroas omnes, omnis Uno
Poſteritas habet in Nicaſtro.

In

In ejusdem Illustrissimi Auctoris laudem occinit

COSMAS MANCIOTTI
Oppidi Petræ Sturninæ Archipresbyt. ac Redivivus Academicus.

HEXASTICHON.

INsula, quot Pietas, Studium, Genus, Arma decorant,
Samnites Proceres, Pinacotheca docet.
Arte, Nicastre, tuo cœlo rapiuntur, & ævo
Heroes Patriæ: ò fama, decusque tuum!
Quos rapuit Lethe tu seclis redde futuris;
Te similem Superis hoc revocabit Opus.

Beneventanæ Pinacothecæ Auctori
Idem Manciotti plaudens hoc dicat

ENCOMION.

Joannes de Nicastro,
Beneventanus Patritius, ac Sipontinus,
Genere clarus, Doctrina clarior, Pietate clarissimus,
Patriæ Tutamen, ac Solamen,
Patritiorum lumen, & columen,
Doctrinæ culmen, ac fulmen,
Sententia acer, alacer Sapientia;
Ad summum gloriæ fastigium evectus ingenio;
Cognatas agnovit Gratias,
Cum in sponsam duxerit Sapientiam.
Ejus admiranda potius, quàm imitanda
Scripta, quicumque leges,
Miraberis scribendi leges,
Fæcundam meditaberis dicendi facundiam.

Hic patriis addictus præconiis,
Proprias abdicens illecebras;
Ut, quam ademerat Lethe,
Majorum redimeret gloriam,
Semper pro patriæ aris, & focis pugnaturus,
Exerto lucidissimo volumine,
Salomonis scilicet gladio,
Patriæ Matri filium,
Feliciter vindicavit Januarium.
At una non contentus victoria,
Nova Patriæ comparaturus trophæa,
Novosque sibi triumphos;
Opiparam lucubravit Pinacothecam:
In qua chronologico digesta ornatu,
Collectos in unum,
Quot quot Sanctitate fulgentes
E patrio Samnii solo,
Vel Summi Pontificatus ad apicem extulit Virtus,
Aut Ostrum, vel Sacra Præsules decoravit Tiara,
Aut Sapientiæ laurea, originis claritate,
Martialisve Studio Palestræ,
Fama sublimes evexit,
Ciceroniana concinnitate,
Maroniana grandiloquentia,
Valerianis argutiis,
Ex oblivione reparatos
Portendit, ostendit, ostentat.
Hunc, cuius providentia
Tot Augusti Samnii Heroes,
Morte devicti, ævo semper victuri, reviviscunt,
Optimo iure egregium Principem
Reviviscentium veneratur Academia.
Eius itaque Pinacothecam,

Sam-

Samnitum Numinum productam luminibus,
Imò Samnitum Numinibus lumina producentem,
Attento percurrere obtutu,
Anagnoste, ne renuas:
Neque in posterum credere ambigas
Auctorem nomine, ac omine
Ioannem prodire.
Divo Augustino teste, Aquila est Ioannes,
Ac sublimia loqui debuit Aquilæ comparatus.
Nil itaque mirum, si Joannes
Altiùs, multoque cœteris sublimiùs
Styli sui erexerit culmen.
Tanto itaque Heroi plaudentes,
Ejus ad gloriæ cumulum
Omnes dedicent calamum.

Illustrissimæ Beneventanæ Civitati gratulatur

FRATER PIUS THOMAS MILANTE Ordinis Prædicat. Neapolitana in Universitate S. Theologiæ Doctor, ac Magister, dum illustres ejusdem inclitæ Samnitium Urbis Viros admiratur egregio in Opere, cui titulus Pinacotheca Beneventana &c. *elucubrata ab* ILLUSTRISS. D. D. JOANNE DE NICASTRO Patritio Beneventano, & Sipontino, U. J. D. S. Metropolitanæ Ecclesiæ Archidiacono Infulato, ac Eminentiss., & Reverendiss. D. Cardinalis Ursini Archiepiscopi Generali Auditore.

EPIGRAMMA.

MAgnus Alexander cum busta videret Achillis,
Invidia afflatus, vidit, & ingemuit.

Io:

Ingemuit dicens, tua gesta celèbrat Homerus:
Sed mea qui celebret, nunquid Homerus erit?
Scilicet Heroum tunc verè est gloria summa,
Cum Vir præclarus laudibus ornat eos.
Plaudite nunc clari Beneventi, plaudite Cives,
Nulla animos vestros occupet invidia.
Qui modo vos celebrat Nicastro est: culmen honoris
Ergo supremum gloria vestra tenet.

Eidem Illustrissimo Domino Archidiacono ob celeberrimum opus, cui titulus Beneventana Pinacotheca *plaudit idem Frater Pius Thomas Milante.*

EPIGRAMMA.

SCulpis, vel pingis calamo, Nicastre, perito,
Praxiteles forsan, Protogenesque simul,
Illustres celebrans cives: quod promis utrumque,
Quam referas nobis, Pinacotheca docet.
Heroes laudans patrios, heroica signa
In te das generis, sed magis ingenii.
Gloria Avos ornet Sagi, Togæque Magistros:
Te, qui plura sapis, gloria ad Astra feret.

Ad Illustrissimum Dominum
JOANNEM ARCHIDIACONUM DE NICASTRO,
Ob Librum typis editum anno 1710., inscriptum *La Spada di Salomone*; & ob alium nuncupatum *Pinacothecam Beneventanam*, ubi Civium suorum gesta hoc anno 1720.
Nova luce convestit, ornatque,
IGNATIUS MAURONE SOCIETATIS JESU.

ODE.

CEssata chordis plectra silentibus
Vates resumam; tangere desides

Fides

Fides iubemur, dum recente
Fronde comas mihi Laurus ambit.
In ore carmen crescit; ut Entheo
Ardore pectus flagrat! ut incolam
Sentire Phæbumque, & novenas
Ipse mihi videor Sorores!
Non una Clio sufficit, Arduum
Opus laborem flagitat omnium;
Hùc Pindi Alumnæ fæderato
Agmine deproperate gressus.
Vidistis, altum, ut Gloria Samnii
Non dedalæa sorte superbiat?
Æthramque pervadat resurgens
Ruderibus rediviva priscis?
Vidistis, ense ut fulminet impigro
Nicastrus? O quas carpit àdoreas!
Non usque se tantùm vetustis
Regna opibus Solymæa iactent.
Regalis olim vim Sapientiæ
Mirata, Eois cum Salomon plagis
Latè Tyrannus Barbarorum
Consilioque, Animoque vires
Refregit: armis abstinuit tamen,
Potens sagaci mente vel ultimo
Ab orbe divisas habenis
Imperii tenuisse terras.
Inusitatum bella manu movens
Nunc stringit Ensem. Signa dedit metus
Vicina Siren, & superbam
Mersit aquis pudibunda frontem.
Ciere Martem pro patria, & focis
Dulce, & decorum est; Auxilia undique

Acci-

Accire, & ex ipsis sepulcris
Magnanimos revocare Manes.
Cum Pallas armis persurit, haud nefas:
His laureatum vidimus artibus
Heroa Sebetho Gradiuum, in-
Dicere, restituentem avitum
Decus paternis sedibus; Illius
Plausit triumphis Roma, superbiam
Sumpsere Samnites, ab urna
Sospes ubi Salomonis Ensis
Reluxit; O res natus ad arduas
Heros, Vetustum mænia Samnii
Decus receperunt; ut omne
Plaudit ovans tibi restituto
Post longa litis iurgia, Præsule,
Invidit olim Parthenope, silet
Nunc victa; nec priscam furente
Pallade amant iterare pugnam,
Facunda quos strauere voluminum
Tormenta; certam stringis adoream
Iam victor, inscribende ahænis
In tabulis Pater Unus Urbis.

Ad

Ad Illustrissimum, ac Reverendissimum Dominum,

D. JOANNEM DE NICASTRO

U. J. D. Patritium Beneventanum, & Sipontinum, S. Metropolitanæ Ecclesiæ Archidiaconum Infulatum, Eminentiss. Cardinalis Ursini Archiepiscopi Auditorem Generalem, Civitatis, & Archidiœceseos Visitatorem emeritum, Academiæ Redivivorum meritissimum Principem &c.

O D E

THOMÆ REVIGLIONE E' SOCIETATE JESU.

ARGUMENTUM.

Rogat eum Vates, ut in lucem edat eruditissimum Librum, qui inscribitur Pinacotheca Beneventana, *seu de Viris Illustribus Beneventi: cum hoc Volumen omnibus expectationi sit. Deinde commendat illius Scripta.*

INiuriosi Temporis impetu,
Alto & jacentem funere Patriam,
Civesque in ipsis consepultos
Ruderibus, Patriæque busto, &
Immersa tristi secla silentio,
Facundioris plenum opus Otii,
Narras, & incedis triumphans
Per medias Patriæ ruinas,
Dature vitam Civibus alteram,
Vincture sertis & Patriam novis;
Dùm Civibus Cives, vetustam
Dum Patriam Patriæ redonas.

Illustriores Ingenii faces
In commodum Famæ exere publicum,
Famam resumpturus perennem,
Et meritos sine fine honores,
NICASTRE, avito Sanguine clarior,
Et Litterati Gloria Nominis;
Cui Nomen immortale laurus
Palladià peperit Palestrà.
Dextræ eruditum da Calamum; Liber
Extendat auctis se modò paginis:
Doctis laboratus lucernis
Sub gravibus gemat ille prælis.
Quæ corde comples, exprime Sæcula,
Claro merentem in lumine Patriam
Repone; Cives fac jacentes
In veterem rediisse formam.
Jam nunc Sepulchrorum excutis hospitas
Umbrasque, sordesque, Ingenii face:
Jam Civium quisque, annuente.
Te, domità redivivus Urnà,
Parcis vel ipsis, fluxa, negantibus,
Vitæ retexit Stamina; Cynthio,
Phœnix resurgit qualis Urnà,
Auspice, & è tumulo triumphans
Funus resumptis, & Cinerem excutit
Pennis, Sepulchri nescius; & sua
Se morte restaurans, ab ipsis
Sumit opes, pretiumque damnis.
Audire doctos jam videor viros
Auctos decorà Frontis adoreà;
Cunctamque Bellàntum Catervam
Pro Patria, in Patriave forti

Nisu

Nisu gerentem Prælia, Romulis
Armis priorem, cum quibus haud semel
Congressa frontem laureatis,
Et galeam impediit triumphis.
Pallas, Lycæum extende capacius:
Doctæ reflorent Germina Patriæ
NICASTRIANIS irrigata
Fluminibus Sophiæ. Latini
Sermonis en ille ORBILIUS viret (a)
Cultor; Magistro, Pindaricas fides
Quo, Flaccus, argutumque buxum
Increpuit, graviore nervo.
Illum disertis plausibus excipit
Rostris tonantum Copia Civium,
Quos inter exultans perorat
Gutture PAPINIANUS aureo. [b]
At axe gressum quàm benè principem
Samnitum in ædem Relligio refert,
Piosq; demirata Alumnos,
Et Fidei caput obligantes
Cives latinæ! Quisq; Tyrannidi
Insultat imperterritus, & minas
Jam nunc, & insanos furores
Magnanimis benè temnit ausis.
Videtis? an me perculit insolens
Pompæ Theatrum? Vividior tuis,
NICASTRE, chartis Gens renidet,
Quas retulit, renovare palmas,

[a] *Orbilius Q. Horatii Flacci Præceptor, Civis Benevent.*
[b] *Papinianus omnium Juris Consultorum facilè princeps, ab Ælio Spartiano Juris Asylum, & doctrinæ legum Thesaurus appellatus: Civis Beneventanus.*

Arisq; victrix pro latiis caput
Vovere. Vinci nescia Pectora
FESTI (c), PIATONISQUE (d), & almi (e)
EVASII, STEPHANIQUE (f) nosco:
Nosco BENIGNI [g] lumina, queis polo
Affulget, & DESIDERII jubar [h]
Interminatum, primo Alumnos
Quos Pietas aluit sub ævo.
Hos Præsul omnes, lux Patriæ, præit (i)
Post ipsa vivens Funera, Funera
Novans, liquescenti cruore
Oris ad intuitum verendi.
Quis non vetusti Germina Liminis
Sinus, canoro murmure concinens,
Testatur, inscriptosq; fastis
Laurigeris Beneventi Alumnos?
Qui collis, aut quæ culmina Gloriæ
Ignara tantæ? Tempora Civium
Quæ non adornavere lauri?
Quæ caret Ora nitore Samnj?

Quò

(c) *D. Festus Diaconus Benevent. Martyr.*

(d) *D. Piaton, Presbyter Benev. Tornaco in Urbe in persecutione Maximiani Martyrio Coronatus.*

(e) *D. Evasius, Beneventi ortus, Astensis Episcopus a Gregorio II. creatus, Martyrio Coronatus.*

(f) *D. Stephanus Benev. sub Diocletiano Imper. Martyrii palmæ decoratus.*

(g) *D. Benignus Archidiaconus Beneventanus Martyr.*

(h) *D. Desiderius Lector Eccles. Benevent. Martyr.*

(i) *D. Januarius Martyr, Episcopus Beneventanus.*

Quò, Phæbe, te fers? Siste, age, laureas
Referre cantu, seu sibi quas Fides
Adscripsit olim, seu Gradivus;
Quasve manu facili Minerva
Samnitum in horto messuit aureo:
Depone plectrum. Non decora hæc benè
Adduntur imbelli cothurno,
Et Cytharæ fidibus canenda.
NICASTRE, palmas Tu benè Patrias,
Tu laureatum Limen, & Infulas
Narras Triumphales, adunans
Te, Patriæ decus omne, in uno.

In ejusdem Illustrissimi Auctoris Encomion.

Eiusdem Thomæ Reviglione è Societate Jesu

EPIGRAMMA.

DUm Patriam laudas, Patria laudaris ab una:
Olli Tu decus es, sed decus illa Tibi.
Poscitis, Hic Civis qui sit, Quæ Patria? in uno hoc
Patria Cive micat, Civis & in Patria.

Aliud Auctoris eiusdem.

JUncta vides hìc secla novis animata triumphis,
Quæ Beneventanum Nomen in astra ferunt.
Tu Calamo, NICASTRE, animas, Tu jungis, & ornas
Secla. Ornet Calamum quæ modò Dextra Tuum?

Illu-

Illustrissimo, ac Reverendissimo Domino,
D. JOANNI ARCHIDIACONO DE NICASTRO,
Ob eruditissimum Librum cui titulus,
Beneventana Pinacotheca.

ONUPHRIUS MARIELLA
Rector Curatus Parochialis Ecclesiæ SS. Angeli, & Stephani plaudit.

HEXASTICHON.

Samnitum ſcobolis fuerat quaſi perdita fama;
Caſibus infelix iam tumulata ſuis.
Advenit hic heros, Nicaſtri ſtemmate clarus;
Inclyta Samnitum geſta, Viroſq; notat.
Samnites meritò Heroes cùm ducit ad auras:
Samnis huic feſto carmine plaudat ovans.

Illustrissimo D. Joanni de Nicastro Sanctæ Beneventanæ Ecclesiæ Archidiacono, J.U. Doctori, quòd ab Antiquitatis ruderibus erutos Beneventanos Heroes posterorum memoriæ mandarit.

EPIGRAMMA.

Dum Patriæ pandis faſtos, claroſq; Parentes;
Geſtaque lethæis penè ſepulta vadis.
Dum recolis Cives, vel quos Bellona triumphis,
Quoſve aluit Studiis docta Minerva ſuis.
Pulchrius ex ipſo ſurgit tumulo Beneventum,
Incipit & vita nobiliore frui.
Ingenio rediviva tuo ſi Patria vivit;
Te Patriæ auguſtum quis neget eſſe Patrem?

Addictissimus Servus
Acolitus Vitus Troianus Sacri Seminarii Alumnus.

In

In lode dell' Illustrissimo, e Reverendissimo Signor

D. GIOVANNI DE NICASTRO

Patrizio Beneventano, e Sipontino, Arcidiacono della Santa Chiesa Metropolitana di Benevento,

Per la sua celebre Opera data in luce, in cui trattasi degli Eroi Beneventani.

DON GIOVANNI ARCIDIACONO DE NICASTRO:
Anagramma puro.
DO, CON ONORI, ARCANI DI SANGUE CITADINO:

S O N E T T O.

Gara di Penna, onde gioisce il core,
Tra due Giovanni ogni Pupilla ammira;
Si volge all' Asia, e poi nel Sannio aggira;
Vede l' Un, l' Altro or di bell' Opra Autore.
Scopre che l' Uno, a sopruman candore,
Scrive di un Dio la Genitura: e mira
Che scrive l' Altro, e ch' il Lignaggio e' tira
Di Semidei con sopr affin chiarore.
Un Dio fatt' Uom Quei riferisce; e interi
Da all' Uuom gli onori: anche gli onor più sani
Da Questi al SANGUE in rammentarne i Pieri.
Entrambi al Nome, ed all' oprar germani:
Giovanni in Asia, à rivelar Misteri:
Giovanni in Sannio, à disvelare ARCANI:

Frà Fulgenzio della Croce
Carmelitano Scalzo.

In

In laude della ſteſſa eruditiſſima Opera

DEL SIGNOR BERNARDO LIVORI.

S O N E T T O.

O Qual ſentiva acerbo, e crudo duolo
Del Sannio la regal Cittade altera,
Vedendo già, che doma, e ſteſa al ſuolo,
Ogni eccelſa memoria eſtinta s' era.

E mal ſoffriva ſenz' alcun conſuolo,
Che de ſuoi priſci Eroi l' alta, e primiera
Fama, di cui ne giunſe al Cielo il volo,
Füſſe da Lete immerſa all' onda nera.

Mà or gioiſce, poiche ne l' opra amica
Del Gran Nicaſtro già riſorger ſcerne
De Sanniti il valor, la gloria antica.

E ch' ei ſvelando l'opre altrui ſuperne
Con la degna d' onor, chiara fatica,
Fà grande il nome, e le ſue palme eterne.

Emi-

Eminentiss., e Reverendiss. Signore

Niccolò Pignatelli Stampatore Arcivescovile supplicando riverentemente espone à V. E. come desidera dare alle stampe un libro intitolato, *Beneventana Pinacotheca, seù de Viris illustribus Beneventi*, di cui è autore il Signor Arcidiacono di Nicastro; supplica per tanto umilissimamente V. E. à degnarsi di commetterne la revisione à chi più le piace. Che il tutto.

Reverendus Pater Joseph Antonius Caietanus Societatis Jesu revideat, & referat. Datum ex nostro Archiepiscopio die 17. Januarii 1717.

FR. VINCENTIUS MARIA CARD. ARCHIEP.

Eminentiss., & Reverendiss. Domine.

JUssu Emin. Vestræ librum perlegi, cui titulus: *Beneventana Pinacotheca: seù de Viris illustribus Beneventi &c.* ab Illustriss. Domino Joanne de Nicastro vestrę Beneventanę Ecclesiæ Archidiacono conscriptum; in eoque tùm egregia Beneventanæ Urbis monumenta, Virosque omni liberalium non minùs Artium, quam Bellicarum, & Pietatis ornamento præcellentes; tùm Authoris ingenium, eloquentiam, stylum, omnigenam eruditionem adeò sum admiratus, ut dubium sit, an Urbs hæc plus tot Heroibus debeat, quòd eam gloria cumularint; an eadem uni Nicastro, quòd tot Heroas ex

antiquitatis ruderibus excitatos, immortalitati, & gloriæ restituerit. Quapropter cum omnia contineat ad Virtutis incitamentum, ad bonos mores, Maiorum exemplis componendos, & orthodoxæ Fidei consentanea, dignissimum puto, qui typis, atque adeò æternitati mandetur; si ea Emin. Vestræ mens fuerit.

Omni obsequio addictissimus famulus
Josephus Antonius Caietanus Societ. Jesu.

Attenta supradicta relatione imprimatur. Datum ex nostro Archiepiscopio die 4. Maii 1720.
FR. VINCENTIUS MARIA CARD. ARCHIEP.

MENDA. EMENDA.

In Epistola dedicatoria.

		universnm	universum
		Encenlis	Enceniis.

In litera ad Lectorem.

		Parenesim	Paraenesim.
		Vtiæ	Vitæ

In Epigrammate Reverendi P. Caietani Daniele.

		Matris	Martis
fol. 3.	lin. 7.	una	unam
fol. 6.	lin. ult.	egrè	ægrè
fol. 7.	lin. 5.	Cisalp'na	Cisalpina

fol.

		MENDA	EMENDA
fol. 9.	lin. 30.	nuncupatum	nuncupati
fol. 12.	lin. 22,	deficiunt	deficiunt
fol. 22.	lin. 2.	Phrenoſcherna	Phrenoſchema
	lin. 7.	coacta	coactam
	lin. 8.	Academia	Academiam
	lin. 15.	Sole	Sale
fol. 23.	lin. 19.	Partonotrophium	Parthenotrophium
fol. 24.	lin. 11.	huma	humana
fol. 25.	lin. 3.	Urſiuus	Urſinus
fol. 26.	lin. ult.	iites	lites
fol. 29.	lin. 5.	exurientibus	eſurientibus
fol. 35.	lin. 12.	finguli	ſinguli
	lin. 28.	Fundi	Fundorum
fol. 26.	lin. 11.	fivè	ſivè
fol. 38.	lin. 11.	cooptatæ	cooptatas
	lin. 12.	iudice lis in	iudice in
fol. 41.	lin. 21.	tutus	tutum
	lin. 22.	Aſylus	Aſylum
	lin. 25.	Thiaræ	Tiaræ
	lin. 28.	præferri	præferre
fol. 42.	lin. ult.	Cnpulum	Cupulum
fol. 51.	lin. 17.	Generalam	Generalem
fol. 52.	lin. 16.	Ecclefia	Eccleſia
	lin. 26.	Aſyluſque tutiſſimus	Aſylumque tutiſſimū
fol. 54.	lin. 16.	ſrui	frui
fol. 63.	lin. 20.	ſuat	ſunt
fol. 66.	lin. 28.	legerrimus	legerimus
fol. 68.	lin. 3.	Sanctus Epiſcopus ac Martyr	Sancti Epiſcopi, ac Martyris corpus.
fol. 71.	lin. 6.	à neapolitanus	à neapolitanis
	lin. 20.	opuſcolo	opuſculo
fol. 72.	lin. 27.	perfectis	profectis

MENDA			EMENDA
fol. 73.	lin. 16.	suisque sociis	eiusque sociis
fol. 76.	lin. 15,	martirii	martyrii
fol. 77.	lin. 5.	Presbiteros	Presbyteros
fol. 80.	lin. 24.	septigentesimum	septingentesimum
	lin. 26.	die	anno
fol. 84.	lin. 8.	Nicomedus	Nicodemus
fol. 85.	lin. 30.	mænologia	menologia
fol. 86.	lin. 22.	26. Augusti.	25. Augusti.
fol. 90.	lin. 13.	hauserunt	hauserunt
fol. 94.	lin. 7.	Unghariam	Hungariam
fol. 97.	lin. 28.	Palestinam	Palæstinam
fol. 101.	lin. 7.	à qua ameniorem	à quo amæniorem
fol. 103.	lin. 30.	valet	valeat
fol. 105.	lin. 27.	oblitaverunt	obliteraverunt
fol. 106.	lin. 23.	ac cive ob avulsos	ac cive plura Cap. v. attexuimus, eumque ob avulsos,
	lin. 27.	aliàs	deleri debet hoc verbum, vel adverbiū.
fol. 123.	lin. 30.	Æserniensi	Uxentino
fol. 125.	lin. 11.	Guardiensis	Guardjensi
fol. 126.	lin. 20. & 21.	buccinetur	buccinet
fol. 128.	lin. 5.	chisiis	Cisiis
fol. 129.	lin. 22.	Sapientia	Sapientiæ
fol. 131.	lin. 20.	luee	luce
fol. 133.	lin. 6.	musino	musivo
fol. 136.	lin. 15.	sospiratori	Sospitatori
	lin. 23.	forent	fore, ut
fol. 142.	lin. 25.	Vastentes	Vastenses
fol. 146.	lin. 13.	propriis	propriis manibus
fol. 147.	lin. 24.	ædictum	edictum
fol. 163.	lin. 18.	laxanerat	laxaverat

fre-

MENDA			EMENDA
	lin. 18.	frena	fræna
fol. 164.	lin. 20.	totæ	tota
fol. 266.	lin. 13.	Compatritii	Patritii
fol. 169.	lin. 24.	effreni	effræni
fol. 171.	lin. 5.	effutlerat	effutierat
fol. 174.	lin. 5.	numera	munera
fol. 175.	lin. 1.	ſauſtiori	fauſtiori
fol. 176.	lin. 16.	vixiſii	vixiſti
fol. 183.	lin. 9.	Æſernienſi	Uxentino
	lin. 15.	litaralis	literalis
fol. 187.	lin. 2.	inſerviendis	deleatur hoc verbum
	lin. 4.	pectoralibur	pectoralibus
	lin. ult.	tota	rota
fol. 189.	lin. 9.	hic	hinc
		ve	vel
	lin. 31.	buccinentur	buccinent
fol. 191.	lin. 2.	Aiterius	alterius
	lin. 31.	complectitur	eaſdem complectitur
	lin. 32.	buccinatur	buccinat
fol. 194.	lin. 19.	Juriſprudentia	Juriſprudentiæ
fol. 198.	lin. ult.	radoleſcentia	àdoleſcentia
fol. 210.	lin. 30.	fetus	fœtus
fol. 211.	lin. 19.	Miſta	Myſta
eadem	lin.	agnoſeens	agnoſcens
fol. 218.	lin. 8.	Provincialis	Provinciàli
fol. 224.	lin. 29.	Catâneſes	Catanenſes
fol. 227.	lin. 28.	Meſſariis	Meſſaniis
fol. 229.	lin. 27.	Cum in D.	Cum in feſto D.
fol. 243.	lin. 22.	ur habet	ut habet
	lin. 30.	relique	telique
fol. 244.	lin. 1.	buccinatur	buccinat
fol. 245.	lin. 8.	Pon	ad Pon

fol.

MENDA	EMENDA
fol. 252. lin. 20. belli	bello
fol. 259. lin. 28. forsam	forsan
fol. 260. lin. 15. abbum	album
fol. 266. lin. 16. destitutes	destitutos

Leviora menda benevolus Lector, aut corrigat, aut excuset.

Præterea quoties hoc in opere deprehendet *Concivis*, *Concivi*, *Concivium &c.* legat *Civis*, *Civi*, *Civium &c.* dempta syllaba *Con*. Vocem enim *Concivis* Ambrosius Calepinus ineruditis relinquit. Octavius Boldonius, ex Clericis Regularibus Barnabitis Ordinis S. Pauli, Theanensis Episcopus, in Epigraphica libro 2. membro 3. pag. 283. è ruderibus barbariæ lectam hanc edicit vocem; recentem in latio esse, ac proinde recentium nonnullorum dumtaxat suffragium tulisse. Itaque pro certo innuit vocem *Concivis* spuriam esse, *Civis* verò legitimam; eique nos libenter subscribimus.

Ad hęc ubi Lector animadvertet *Asylus* masculino in genere, *Asylum* neutrius generis legat. Aliud enim significat Asylus, aliud Asylum, prout notum est lippis, & tonsoribus. Ubi Verbum *buccinor*, tanquam deponens prodeat; *buccino* activum corrigat. Sciàt quoque Lector Patris Bartholomæi Belvedere Societatis Jesu laudes per mendum fixas fuisse paginæ 174. anno 1585. Proinde pag. 182. post Simonem Canonicum Bassum figendas innuimus; anno nempe 1620. quo tempore prælaudatus Bartholomæus insignis tota in Italia, præsertim verò in Etruria, effulgebat Orator. Tandem Menda hæc, aliaque, partim Typographo, partim Amanuensi, partim ei, qui eorundem Mendorum correctionem curavit, & minimè advertit, tribuat; sciatque verum semper esse, quod *quandoque bonus dormitat Homerus.*

ELEN-

ELENCHUS
OMNIUM CAPITUM.

LIBER PRIMUS.

LI-

LIBER SECUNDUS.

LIBER TERTIUS.

BENE-

BENEVENTANA PINACOTHECA;

SEU' SYLLABUS

Sanctorum, Summorum Pontificum, S. R. E. Cardinalium, Antiſtitum, aliorumque Illuſtrium Virorum, quos Beneventana Civitas edidit.

ISAGOGE.

ANtequam in noſtra hac Pinacotheca Sanctorum Virorum, Summorum Pontificum, Purpuratorum, Præſulum, aliorumque Illuſtrium Heroum, quos Beneventum edidit, pręclaras, indocto licèt pennicillo, pingamus Imagines, operæ pretium ducimus ipſam Beneventi Imaginem depingere. Inſignis nempè Civitatis antiquitatem, nobilitatem, ac decora evulgemus oportet. Enim verò quamvis Beneventum (quod & Cornelia ſapientiſſima illa Gracchorum parens effecit, quæ nobili mulieri Neapolitanæ Campaniæ magnam gemmarum catervam oſtentanti, tanquam inæſtimabiles chriſopraſos, ſuos indigitavit filios, Tiberium, & Cajum, dicens, *At hæc ornamenta mea ſunt*) tantis Heroibus ornatiſſima effulgeret Civitas, ut dicere jure merito poſſet: *At hæc ornamenta mea ſunt*. Nihilominus hoc ſufficeret, ſi Benevento nullum aliud ſuppeteret decus. Satis ęquidem hoc eſ-

LIBER SECUNDUS:

LIBER TERTIUS.

BENEVENTANA PINACOTHECA;

SEU' SYLLABUS

Sanctorum, Summorum Pontificum, S. R. E. Cardinalium, Antiſtitum, aliorumque Illuſtrium Virorum, quos Beneventana Civitas edidit.

ISAGOGE.

ANtequam in noſtra hac Pinacotheca Sanctorum Virorum, Summorum Pontificum, Purpuratorum, Præſulum, aliorumque Illuſtrium Heroum, quos Beneventum edidit, prçclaras, indocto licèt pennicillo, pingamus Imagines, operæ pretium ducimus ipſam Beneventi Imaginem depingere. Inſignis nempè Civitatis antiquitatem, nobilitatem, ac decora evulgemus oportet. Enim verò quamvis Beneventum (quod & Cornelia ſapientiſſima illa Gracchorum parens effecit, quæ nobili mulieri Neapolitanæ Campaniæ magnam gemmarum catervam oſtentanti, tanquam inæſtimabiles chriſopraſos, ſuos indigitavit filios, Tiberium, & Cajum, dicens, *At hæc ornamenta mea ſunt*) tantis Heroibus ornatiſſima effulgeret Civitas, ut dicere jure merito poſſet: *At hæc ornamenta mea ſunt*. Nihilominus hoc ſufficeret, ſi Benevento nullum aliud ſuppeteret decus. Satis equidem hoc eſ-

ſet, ſi omne à filiis mutuaretur hæc Civitas ornamentum; non verò ſi filiis nobili è parente accederent ornamenta. Hac in re Beneventum parem quandam nanciſceretur matrem, quæ fecunda filiis, iiſque præclaris, nullum aliud præter hoc portenderet decoris. Beneventum itaque ſuorum natorum coruſcans ſplendoribus effulgeſcit; ſuiſque innumeris effulgeſcens decoribus, ingentes natorum meritis adauget ſplendores. Quod ſi eloquentiæ parens de Romana Urbe omnium Urbium protoparente aſſeruit. *Et ſi in Civitate noſtra multi Catones non eſſent, in ea unum extitiſſe mirabile eſt*. Nonnè mirum quiſque exiſtimabit, Beneventi non unum, verùm innumeros effloruiſſe Catones? *Quod ſi ſatis florentem dici potuiſſe Lacedæmonum Rempublicam, quia unam ſolùm Helenam produxiſſet*, Theocritus autumavit. Quiſnam non florentiſſimum Gloriæ Capitolium Beneventum evulgabit, eo quòd non unam Helenam, ſed quamplures ediderit Heroas, ac Heroinas? Hanc itaque Pinacothecam tres in libros, tanquam tres Ædes, dividemus. Primo in libro Beneventanæ Civitatis Imaginem fundatione, antiquitate, pietate, nobilitate, rebuſque præclarè geſtis ornatam dabimus. In ſecundo verò Sanctos Viros, ſummos Pontifices, Purpuratos, ac Antiſtites efferemus. In tertiò demùm Viros Literarum, ac Armorum gloria illuſtres in lucem edemus.

LI-

LIBER PRIMUS

De Fundatione, & situ Urbis Beneventanæ.

CAPUT I.

BEneventum centum quinquaginta milliaribus Roma distans, miti in colle prodit, Orientem versùs, Neapolim infrà, ac Luceriam. Duabus pulcherrimis dominatur vallibus; quarum una Sabbatus in Meridie, alteram verò Calor in Septentrione Fluvii ubertim irrigant. Hinc uberrimis fruitur agris hæc Civitas; & pluribus frugiferis circumdatur collibus, sibi veluti coronam efformantibus. Perindè ac Samnii Reginam, & Longobardorum Principum Regiam ipsa Natura corona donaverit sua. *Ideo tot uberrimorũ, agrorum Domina*, (verba sunt Marii de Vipera Archidiaconi Beneventani) *undique variis aliis viridantibus vallibus, collibusque pomiferis intermixtis, vel delitiarum, vel Pomonæ, verisque Sedes potest iudicari. Nullus hic sterilitati locus; nullus incultus ager; ubique terræ ubertas, ubique fructus, seges, & arbor efflorescit.* Fuit hæc Civitas extructa, non verò, ut alii autumant, reædificata, a Diomede Ætoliæ Rege, post celebre Trojanum bellum anno ab Orbe condito 2740. ante Urbem conditam 432. & ante Virginis partum 1184. Huius rei gratia Poetarum Princeps Virgilius Beneventum Diomedis Urbem juremerito sequenti carmine nuncupavit.

Mittitur & magni Venulus Diomedis ad Urbem.

De variis nominibus, quibus hæc Civitas fuit decorata.

CAPUT II.

A Græcis Conditoribus Milesiæ nomen hæc Civitas usurpavit. Hinc Samnii Urbium veluti Princeps effecta, tanto animo, ac pectore, obstetricante semper Sānitibus fortuna, obstitit, ut usque tunc invincibiles vincens, & flocci faciens, quos cęteræ Nationes maximi facientes pavebant, in memorabili Caudina Valle sub jugo transeuntes Consules, Legatos, Tribunos, ac universum Romanum exercitum anno 3605. lęto vultu conspexerit.

Novercante postmodum Samnitium fortuna, Maleventi nomenclaturam, non tàm à malo, ut perperam ajunt, vento; quàm ab infausto triginta millium eorundem Samnitium à Romanis anno 3612. interfectorum, eventu hausit.

Verùm meliori omine, ac nomine, habito cum Romanis fędere, Beneventum appellata fuit anno 3655., ab Urbe condita 483., & antè Virginis partum 261. cum ad eam Colonia Romana, teste Plinio, lib. 3. ducta fuisset; & clariùs Festus his verbis testatur. *Beneventum, cum Colonia deduceretur, appellari captum esse melioris ominis causa, cumeam Urbem Græci incolentes ante Maleventum appellarent.* Eoque fortiùs Beneventi nomen obfirmatum, cum Romani sub Tiberio Graccho, Annibalis exercitus ab Annone Carthaginiense victore ducti ob faustum certaminis eventum ultrà Calorem initi, festis, publicisque conviviis anno 3703. excepti fuere. Quod obsequii, amorisque trophæum adeò gratum Romanis cecidit, ut eorundem mandato Romæ in Libertatis Templo in Aventino depictum affabrè fuerit.

Quan-

Quantæ æstimationis specie S. P. Q. R. prosecutus sit Beneventum.

CAPUT III.

MAximi à Romanis habitum fuit Beneventum. Hinc sævissimus Sylla, licet Samnitibus infestissimus, Samnio vastato, nil prorsùs damni Beneventanæ Urbi intulit anno 3840.

Neq; est silentii umbris obruendum, quod Beneventanum Amphiteatrum pro ludis in Neronis oblectamentum habendis, scitè à Vitinio delectum fuerit. Et quod maximum Benevento decus superaddit, ac ornamentum, id est, quod S. P. Q R. Beneventi anno 103. circ. post Christum natum Trajano Imperatori victoriarum triumphum erexit, nempè celebrem Arcum, Auream Portam nuncupatum, nobile trophæum, quod usque adhuc Civium, ac exterorum admirationem sibi vendicat. Annis non longè elapsis Marchio del Carpio, Neapolitanus Prorex ęviternæ memorię, à Jacobo del Pò docto Pictore pingendum hunc Arcum curavit, ut excuderetur; prout ex parte etiam post ipsius obitum ęreis in tabulis fuit excusus. Inscriptio, quæ in utraque insignis hujus Aureæ Portæ fronte legitur, sequens est.

IMP. CÆSARI DIVI NERUÆ FILIO
NERUÆ TRAJANO OPTIMO AUG.
GERMANICO DACICO PONTIF. MAX. TRIB.
POTEST. XVIII. IMP. VII. COS. VI. P. P.
FORTISSIMO PRINCIPI SENATUS P. Q. R.

Quo

Quomodo fuerit rectum Beneventum.

CAPUT IV.

Reipublicæ more Samnitium tempore, cum aliis Samnii Urbibus, rectum fuit Beneventum; prout ex Inscriptionibus à Grutero, aliisque relatis hoc liquet. Habentur enim nomina, nedum tituli Candidatorum, Censorum, Consulum, Dictatorum, Prætorum, Potestatum, Pontificum, Prçfectorum, Quæstorum, Senatorum, Tribunorum, ac Ædilium. Prçter Arcus, & Amphiteatra novit quoque suum Capitolium à Michaele Monaco relatũ Ibi civi suo, Orbilio Pupillo, insigni Grammatico, ac Horatii Flacci, Lyricorum Poetarum Principis præceptori, qui anno 3892. effloruit, marmoreum simulacrum sedens, amiculo ornatum, & duo sub pedibus habens scrinia erexit. Hinc suum enarrans iter præfatus Horatius, Beneventi memoriam his carminibus posteritati commendavit.

Tendimus hinc recta Beneventum, ubi sedulus hospes,
Penè macros arsit, dum turdos versat in igne,
Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam,
Vulcano summum properabat lambere tectum;
Convivas avidos canam, servosque timentes,
Tum rapere, atque omnes restinguere velle videres.

De variis Beneventi Eversionibus.

CAPUT V.

Diripientibus Italiam Barbaris, à Gothis Beneventum anno Dom. 490. exagitatum, anno demùm 500. penitus sub eorum ditione redactum fuit. Hoc egrè ferenti

tibus Græcis, Belisarius insignis Dux à Justiniano Imperatore missus, furentem Gothorum insaniam compescuit; ac Beneventum anno 537. pristinæ restituit libertati. Verùm post Belisarii ab Italia discessum, Totilas Gothorum Rex anno 545. è Gallia Cisalpina, vulgò *Lombardia* in Terram laboris venit. Inde in Samnium irruens, Benevento expugnato, ejus mænia undequaque dirupit. Gothos deindè expulerunt Græci anno Domini 553., & Græcos Longobardi anno 571. devicere. Anno 1239. Federicus secundus Imperator magno exercitu comparato in hanc irruit Civitatem, eamque planè protrivit, Cujus funestæ rei memoria inter vetusta Archivi celebris S. Sophiæ Ascæterii monumenta habetur, & his Carminibus explicatur.

Anno milleno biscentum atque triceno,
Ac ne fallaris adiuncto ritè noveno,
Urbs dilecta satis, Urbs multæ Nobilitatis,
Urbs dilecta nimis, dum fatis non datur Imis,
Nunc nimis infelix, & Cæsaris obruta marte,
Desolata manet, nulla reparabilis arte.
Fit subiecta malis, fervor iubet Imperialis,
Hunc luit eventum, destructa iacens Beneventum.

Sæviente inter Paulum IV. Pontificem Maximum, & Philippum II. Hispaniarum Regem anno 1557. excitato bello, quædam Hispanicæ Classis pars, tormentis æneis munita, Ferdinandi Toleti Albæ Ducis, ac Neapolitani Proregis mandato, Beneventanæ Civitati se videndam obtulit; ut in eam toto conatu incrudescentes milites, Civitellæ obsidionem à Pontificiis armis, molimine omni cæptam averterent. Copiarum Dux in Urbem innumera ignivoma vibrari jussit æra; quibus mænia, palatia, templa, cænobia, ac turres campanariæ, confuso, & indiscriminato càsu perculsa cecidere; ac perelegans Civita-

ta-

tatis pars meridiem versùs attrita est, pluribus diebus hac offensione protracta. Deindè Urbem invadentes Hispani milites innocuos servarunt cives, juxtà habitum ab Albano Duce mandatum; iniquis quorundam in innocentis Civitatis perniciem explosis consiliis; quibus pius ac prudens Prorex respondit. *Ex belli jure nullam inferendam vim non resistentibus: ex Christiana pietatis legibus nulla Christianis victis incommoda inferenda.* Antiqua dumtaxat ex Arceænea plura abstulere tormenta Hispani. Hujusce rei (præter alia monumenta) locupletissimum reddit testimonium secundum æs campanum augusti SS. Annunciationis Templi, his verbis.

Cum anno MDLVII. Parthenopæi furore Proregis fracta; refectaque sit, postea Gubernantibus Mariano Mascambruno, & Jacobo Ruscio, atque Perontio procurante, ad Deipara laudem restaurata anno MDLXX.

Non tantùm persępè bellicus furor, verùm etiam ingens Terræmotuum vis hanc Civitatem novies evertens, miserrimè funestavit.

Primus Terręmotus accidit anno 396. Liniano Antistite; ejusque Symmacus senior meminit dicens: *Postquam terra movit, nihil benè illis reliquit, sed fracta opes infractos animos repererunt.*

Secundus contigit anno 845. Joanne Episcopo, & Radelchio Principe.

Tertius anno 986. Petro Episcopo, Græcis hac in Urbe dominantibus.

Quartus anno 1125. Roffrido II. Archiepiscopo, & Pontifice Maximo Honorio II. tùnc temporis Beneventi degente.

Quintus anno 1138. die 22. Januarii Gregorio Archiep.

Sextus anno 1456. die 6. Decembris hora circiter deci-

ci-

cima sexta, Jacobo de Ratta Archiepiscopo; cujus D. Antoninus Florentinus Archiepiscopus hisce verbis meminit. *Beneventana Civitas notabilis (ubi Metropolitanus dignissimus) pro maiori parte destructa est, & Ecclesia Cathedralis, ubi dicitur Corpus Apostoli Bartholomæi quiescere, deficientibus indè hominibus 350. ex ruinis.*

Septimus anno 1627. die 30. Julii hora circiter decima septima.

Octavus planè immanissimus Terræmotus accidit die 5. Junii anno 1688. hora vigesima prima, cujus luculenter meminit laudatissimus Vigiliensis Episcopus Pompejus Sarnellius in Epistola ad Antonium Magliabechium, celebrem Magni Etruriæ Ducis Bibliothecarium, data; & in Historicis insignis S. Spiritus Collegii memoriis adiecta.

Nonus, & postremus, octavo non impar Terræmotui, contigit anno 1702. die 14. Martii hora circiter undecima; eumque peculiari *D*iario narratum voluit Dominicus Antonius Parrinus, Neapolitanus Typographus, nobis eidem distributè tantæ cladis notionem præbentibus.

Verum tot inter ruinas, vastitates, cladesque Urbs Beneventana decentiùs semper instaurata fuit; ac sicuti Antheus suo è casu gloriosior surgebat; ità ipsa è ruderibus se reducens suis, sibimet rediviva, superstes, ac posthuma, altera, & eadem, Dei munere, Divisque annuentibus conspicitur.

Neque eidem Civitati duorum Fluminum eam complectentium, Caloris nempè, ac Sabbati, alluviones defuere, quibus quatuor ejusdem præcipui Pontes, Valentinus, Caloris, S. Leonardi, seù S. Mariæ Angelorum, ac Leprosus, nuncupati, magna ex parte attriti fuere, licet à Beneventanis Ædilibus splendidiorem in scenam fuerint instaurati. Nostro ævo anno 1704. mense Octobri primoribus

imbribus præfatus Leprosus Pons partim protritus, partim quassatus fuit. Eundem tamen paucos post annos restitutum, adiecto altero arcu, stratoque ex lapide alueo, regio prorsùs nitore auctum, exornatumque in presens aspicimus. Proindè Beneventanæ Magnificentię nos meritò plaudentes, quatuor sequentia, licet rudia, dicamus Encomia,

ENCOMION I.

Tuum comprime, Hospes, gressum,
Et Pontem hunc obstetricante Fortuna
A Samnitibus prius conditum,
Exinde cum aliis tribus
In Via Brundusium ducente extructis,
Ab Appio Claudio regio nitore instauratum,
Non Samniticum à Conditoribus,
Nec Appium, aut Claudium ab Instauratore,
Sed prius Majorem,
Indè rudibus à lapidibus Leprosum nuncupatum,
Ab antiquo Poeta Damaso ob Echonem,
Atq; ob Manfredi Neapolitani Regis tumulum,
Ab Historicis collaudatum demirare.
Ipsum Gothorum Rex Totilas Anno DXLV.
Cum tota ferè Civitate evertit.
At Narses hìc degens, Gothis insigni prælio deletis,
Affabrè restituit.
Sequenti tempore aut Terręmotuum vis,
Aut hostium furor ex parte protrivit,
Verùm publico semper ære instauraverunt Ædiles.
Tandem bina ob pistrina à sexqui seculo excitata,
Aquisque exerescentibus aditum occludentia,
Primores, ingentesque imbres Anni MDCCIV.
Mense Octobri, magna ex parte dejecerunt.

At

At Senatus Populusque Beneventanus,
Altero adjecto Arcu,
Stratoque ex lapide alveo,
Nobiliorem, ac ampliorem vertit in scenam,
Clemente XI. Pontifice Maximo,
Cardinali Ursino Archiepiscopo.
Ejusdem structuram incæpit
Sub Josepho Ascanio Cansacco Gubernatore
Anno MDCCXI.
Sub Joanne Baptista Spinola itidem
Gubernatore,
Anno MDCCXV. perfecit.
Abi nunc, plenoque ore hoc Encomion evulga:
Priscis temporibus Samnitium nomine effulgente,
Beneventani animi robur,
Per centum ferè annos cum Romanis æmulis decertans,
Mirificè enituit.
In præsens viribus, non animo fractum,
Alterum, & idem
Impari sorte, laude pari,
Novercante licet Fortuna,
Appii Magnificentiam,
Narsetis Magnitudinem,
Majorum solicitudinem
Hoc in Ponte æmulatur
Beneventum.

ENCOMION II.

Novos, ac veteres, quos hoc in Ponte aspicis Arcus,
Viator,
Triumphales edicere ne renuas;

Romanis Copiis Caudina olim in Valle occlusis,
Dum omnes necare poterant
Duces, ac milites,
Omnibus ad Samnitium necem servatis,
Probrosum sub Furcis Arcum
Erexerunt Samnites.
Excrescentibus hic Aquis dum aditum aperit,
Acvincula nectit Samnium;
Advenis, Civibusque securitatem parat,
Gaudium imperat.
I nunc fausto pede;
Ipsaque è Pacis faustitate:
Læto Omine, Nomine, ac Numine
Bellica referre Trophæa
Beneventanos evulga.

ENCOMION III.

Quot celebri hoc in Ponte inspicient Arcus, Posteri,
Tot Samnitium Reginæ excitata
Triumphorum Capitolia
Edicent.
Hoc tempore, ubi qui vincantur, hostes,
Deficiunt;
Secundis Artis suppetiis adversa vincũtur Elementa;
Ac victrici industria,
Rebelles primi Imbres vincti, aut mansuescere,
Aut famulari coguntur.
Quid non posse Beneventanos ambigat Posteritas,
Si furens ipsum Aquarum Elementum,
Obstricta compellunt in vincula?
Belli tempore hostibus dare compedes assueti,

Pla

Placidæ Pacis ævo Aquas Pontem dedignantes,
Cohibere non renuunt.
Easque suæ barbariem originis,
Aut demissè oblivisci cogunt,
Aut libenter dediscere
Edocent.

ENCOMION IV.

Dùm Persarum Rex Platano
Dejecto famulatur obsequio,
Athoni monti sibi, suisque copiis
Ingressum præpedienti in Græciam;
Ut se protinùs aliò conferret,
Superbiens jussit:
Exinde furentibus Maris undis,
Nisi obsequentes quiescerent,
Audacter minatus est compedes.
Compedes, quos frustrà Nereo minatus est Xerses,
Exundantibus Sabbati Aquis,
Novis adiectis, vetustisque restitutis arcubus,
Stratoque ex lapide amplo Alveo,
Beneventana Civitas adiicit.
Quæ sævientes olim in Civibus discordias sedare
Haud valuit,
Concordi Civium animo, una voce,
Multiplici gaudio,
Procax sedare Elementum voluit.
Quæque semper cives, advenasq; ad virtutē erudiit,
Vel discordia Elementa,
Ut naturæ rudem obliviscantur vesaniam,
Scientiarum magistra, & artium,
Samniticę erudit sagacitatis miraculo.

De

CAPUT VI.

DUcatum adeò amplum hac in Urbe statuerũt Longobardi anno 571. ut post Ticini Regnum nullum iidem Longobardi majus noverint Imperium, quàm Beneventanum Ducatum, non modò Salernum, & Capuam amplectentem, verùm etiam Lucaniam, Apuliam, Calabriam, Aprutium, & ferè omnem Campaniam, minima parte Neapolitanis, qui tunc Græcorum ditione premebantur, relicta. Hinc à Salernitano Anonymo juremerito alterum Ticinum fuit dictum Beneventum; & Beneventanus Principatus Italia Cystiberina fuit à Scriptoribus appellatus. Cujus rei gratia longam Ducum, ac Principum seriem recenset Beneventum, & sequens est.

CHRONYCON.

Ducum, ac Principum Longobardorum, qui ab anno Domini DLXXI. usque ad annum MLXXVII., nempè DVI. annis Beneventi effloruere.

DUCES.

1. ZOto regnavit annis viginti, nempè à prima Januarii die anni 571. usque ad extremam Decembris diem anni 591. Hic in dominatu consortem habuit sequentem per annum dumtaxat.

2. Arechus regnavit annis quinquaginta à prima die Januarii anni 591. usque ad ultimam Decembris anni 641. Hic sequentem ejus filium consortem in dominatu voluit quinque mensibus circiter.

3. Ajo regnavit anno uno, mensibus quinque à prima die Augusti anni 641. usque ad mensem Decembrem anni 642.

4. Radoaldus regnavit annis quinque cum fratre Grimoaldo à Januario 642. usque ad Decembrem 647.

5. Grimoaldus I. regnavit annis viginti quinque, nempè quinque cum fratre Radoaldo, & solus quatuordecim à Januario 647. usque ad Decembrem 661. Reliquis annis Italiæ Rex vixit.

6. Romualdus I. regnavit annis sexdecim, nempè à Decembre 661. cum pater Regis titulum nactus fuit, usque ad Decembrem 677.

7. Grimoaldus II. regnavit annis tribus cum fratre Gisulpho, nempè à Decembre 677. usq; ad Decembrem 680.

8. Gisulphus I. regnavit annis decem, & septem, computatis tribus annis, quibus cum fratre sedit, & solus annis quatuordecim, nempè à Decembre 680. usque ad Decembrem 694.

9. Romualdus II. regnavit annis viginti sex minimè expletis, nempè à Decembre 694. usque ad æstatem 720.

10 Adelais regnavit annis duobus ab æstate anni 720. usque ad ęstatem anni 722.

11. Gregorius regnavit septem annis ab æstate anni 722. usque ad æstatem anni 729.

12. Godescalcus regnavit annis quatuor circ. ab æstate anni 729. usque ad Decembrem 732.

13. Gisulphus II. regnavit annis decem, & septem, ac diebus decem à Decembre 732. usque ad Decembrem 749.

14. Luitprandus regnavit annis novem, & mensibus tribus à Decembre 749. usque ad Januarium 758.

PRIN-

1. ARechus II. regnavit annis triginta ab anno 758. usque ad 788.

2. Grimoaldus III. præfati Arechi filius regnavit annis decem, & novem, ac sex mensibus, nempè ab anno 788. usque ad 807.

3. Grimoaldus IV. ejusdem Arechi Thesaurarius regnavit annis decem, nempè ab anno 807. usque annum 817.

4. Sico regnavit annis sexdecim, & mensibus duobus, nempè ab anno 817. usque ad 833.

5. Sicardus, quintus Siconis filius, regnavit cum patre, eoque defuncto annis sex, nempè ab anno 833. usque ad 839.

6. Radelchus I. præfati Sicardi Thesaurarius (sub quo Siconulphus Sicardi frater Salerno occupato, Salernitanus evasit Princeps, à Beneventano Principatu Salernitanum evellens) regnavit annis undecim, & mensibus sex, nempè ab anno 839. usque ad annum 850.

7. Radelgarius prædicti Radelchi filius regnavit annis quatuor, nempè uno cum patre, & solus ab anno 850. usque ad annum 853.

8. Adelchus Radelgarii frater regnavit annis quatuor, & viginti, nempè ab anno 853. usque ad 877.

9. Galderius Radelgarii filius regnavit annis tribus; nempè simul cum patre uno, & duobus solus, ab anno 877. usque ad 879.

10. Radelchus II. Adelchi filius regnavit annis quinque, nempè ab anno 879. usque ad 883. in quo à sequenti Aione fuit expulsus.

11. Ajo, expulſo fratre, regnavit annis ſex ab anno 883. uſque ad 889.

12. Urſus Ajonis filius regnavit anno uno, & menſibus ſex; nempè ab anno 889. uſque ad 891. in quo explosus fuit à Græcis, qui Principatum paucis annis abruperunt ad hoc uſque tempus, nempe tercentum & viginti annorum ſpatio, nunquam intermiſſum.

GRÆCI BENEVENTI DOMINATORES.

1. Simbatitius Patritius Græcus, Beneventana Civitate vi capta, dominium exercuit annis duobus ab anno 891. uſque ad 893.

2. Georgius Patritius Græcus dominatum obtinuit ab anno 894. uſque ad menſem Septembrem anni 895.

PRINCIPES LONGOBARDI PRINCIPATUM VENDICANT.

13. GUido frater Guaimarii Principis Salernitani, Princeps Beneventanus adlectus, Græcis expulſis, regnavit uno anno, & menſibus octo, nempè ab anno 895. uſque ad 896. quo anno Rex Italiæ creatus, ſuo nomine Imperatricem Racheltrudam, ſive Ageltrudam defuncti Lamberti Italiæ Regis parentem dominantem voluit; & hæc uno anno & menſibus octo rexit ab anno 896. uſque ad 897.

Radelchus II. idem prorsùs, quem num. 10. ab Ajone expulſum anno 883. evulgavimus, ab Imperatrice præfata Principatum obtinuit, & regnavit aliis annis duobus, & menſibus ſex; nempè ab anno 898. uſque ad 900. & denuò ejectus fuit.

PRINCIPES BENEVENTANI, ET CAPUANI.

1. ATenulphus I. Capuæ Comes, expulso Radelcho, Beneventi Princeps inauguratus anno 900, deindè Beneventanus, ac Capuanus Princeps fuit appellatus. Principatus consortem voluit Landulphum I. suum filium anno 901. ac regnavit usque ad 910. & Capuæ vitam explevit.

2. Landulphus I. regnavit cum patre ab anno 901. & patre mortuo, regnavit cum fratre Atenulpho II. ab anno 911. usq; ad 940. Addidit etiã filiũ Atenulphum III. in exitu anni 933. & deindè alterum filium Landulphum II. ab anno 940. usque ad 943. in quo obiit die decima Aprilis.

Atenulphus II. cum fratre Landulpho regnavit ab anno 911. cum eodem, ac nepotibus, ut diximus, usque ad 940. deindè à Principatu explosus fuit.

Atenulphus III. regnavit cum patre, & patruo Atenulpho II. ab anno 933. cum iisdem, ac fratre Landulpho II. ab anno 940. usq; ad 943. neq; de eo aliud historiæ indigitant.

3. Landulphus II. cum patre, & patruo Atenulpho II. & cum fratre Atenulpho III. ab anno 940. cum filio Pandulpho I. ab anno 943. cum eodem, & altero filio Landulpho III. ab anno 959. usque ad annum 961. in quo die 28. Maii mortem cum vita commutavit.

4. Pandulphus I. nuncupatus Caput ferreum, vir Aloaræ, regnavit cum patre ab anno 943. cum patre, & fratre Landulpho III. ab anno 959. cum fratre ab anno 961. cum filio Landulpho IV. ab anno 968. & cum filiis Landenulpho I. Laidulpho I. & Atenulpho IV. usque ad exitum vitæ. Fuit etiam Paldulphus I. Spoleti Marchio, & Camerini Dux. Obiit anno 981.

Landulphus III. cum patre, & fratre Pandulpho I. ab anno 959. cum fratre ab anno 961. usque ad annum 968. in

in quo extremum vitæ ſpiritum edidit.

5. Landulphus IV. regnavit cum patre ab anno 968. cum fratre Landulpho I. anno 982. uſque ad annum 983. in quo à Saracenis interfectus fuit in bello cum Atenulpho IV. Tunc Otho II. Imperator, mortis in eodem bello evadens diſcrimen, Capuam venit; & Principatum Beneventanum, ac Capuanum Aloaræ ſuperiùs memoratæ obfirmavit.

6. Aloara vidua Pandulphi I. & mater Landulphi IV. defuncti regnavit cum Landenulpho filio annis octo, ab anno 983. uſque ad 991.

7. Landenulphus regnavit cum matre Aloara ab anno 983. uſque ad 991. & cum Pandulpho II. uſque ad 993. in qno Landenulphus innocentiſſimus è vita ſublatus fuit; ejus innocentiam pluribus Deo miraculis teſtante.

8. Pandulphus II. ab anno 982. cum Landulpho IV. ab anno 983, cum Aloara, & Landenulpho ab anno 991. cum eodem Landenulpho, & hoc interfecto regnavit cum filio ab anno 994. cum nepote Pandulpho III. ab anno 1012. uſque ad 1014. in quo mortem oppetiit.

9. Landulphus V. cum patre ab anno 1012. cum filio ab anno 1014. uſque ad 1033. in quo menſe Septembri mortalitatem explevit.

10. Pandulphus III. cum patre, & avo ab anno 1012. cum patre ab anno 1014. ſolus ab anno 1033. cum filio Landulpho IV. ab anno 1038. cum filio, & nepote Pandulpho IV. ab anno 1056. uſque ad 1059. quo anno menſe Martio Principatum cum tunica optimè commutans, Deo, cui ſervire regnare eſt, ſe religioſam in ſervitutem dicavit.

11. Landulphus VI. cum patre ab anno 1038. cum patre, & filio ab anno 1059. ſolus poſt mortem filii Pandulphi IV. à Saracenis in bello ſublati ab anno 1074. uſ-

Academia, quæ semper præclaros Oratores, ac Poetas annumeravit. Hujus Academiæ Phrenoscherna, seù insigne est Phœnix in rogo renascens cum dicterio *Parturiente Rogo*. Nos, licet immeriti, ejusdem Academiæ Principem locum gerimus. Ut nostri muneris partes impleremus, atque nuperrima Academiæ monumenta posteris commendaremus, coacta in honorem D. Januarii nostri Civis, Episcopi, ac Patroni Academia anno 1699. formis excudendam curavimus, prout è Typographia Archiepiscopali prodiit hoc decorata titulo. *I Trionfi del Sannio*.

Plinius Beneventum ob carnes sedulò conditas his verbis effert. *Siquidem salsamenta omnium generum in Italia Beneventi effici solent*. Ubi Scholiastes addit. *Sic evanescente Sole, ut eo condita nunquam fuisse videantur.*

De antiqua Beneventanæ Urbis Magnitudine, ac præsenti statu.

CAPUT VIII.

ANtiquam Urbis Magnitudinem vetusta vestigia, ac rudera extrà mœnia sat superque testantur. Bisceentum animarum millia in Civitate, ejusque suburbiis degentium excessisse tradunt. Præterito tamen seculo, Alexandro VII. Pontif. Maximo, Joanne Baptista Foppa Archiepiscopo decem, & octo Civium millia numerabantur; adeoque anno 1656. peste quatuordecim millia occubuere. Terræmotus causa anni 1688. cum 7792. tantum Cives enumeraret, mortem oppetiere 1367. In Terræmotu priori non impari anni 1702. die 14. Martii centum quinquaginta extremum vitæ spiritum edidere. In præsens

ſens itaque novem animarum millia habentur.

Præter Metropolitanam Baſilicam, duæ inſignes emicant Collegiatæ. Prima S. Bartholomæi Apoſtoli. Secunda S. Spiritus. Utraque quatuor Dignitatibus, & octo Canonicis inſtructa.

Octo in ea Parochiales numerantur Eccleſiæ. Priſcis verò temporibus duas, ac ſeptuaginta enumerabat. Eæ ſunt Ss. Salvatoris Portæ Summæ, Ss. Angeli & Stephani, S. Petri de Traſeris, unita S. Catharinæ Aſceterio Ordinis S. Benedicti Congregationis Cæleſtinorum, S. Marci de Sabarianis, S.Modeſti Canonicorum Regularium Lateranenſium, S.Donati, S. Jacobi, & S.Mariæ Conſtantinopolitanæ.

Non eſt prætermittendum Clericorum Seminarium, juxtà Sacri Tridentini Concilii ſanctiones erectum, ac rectum; in quo octoginta circiter convictores, & alumni pietate, ac divinis humaniſque literis ſedulò imbuuntur.

Duo effulgent Sanctimonialium Cænobia; ambo Ordinis S.Benedicti; alterum S. Petri, S. Victorini alterum nuncupatum. Partonotrophium Ss. Annunciationis Templo adjectum, quia nondum numeris omnibus abſolutum, nullas in præſens moniales exhibet, aut puellas, ut prius.

Virorum Cænobia efflorefcunt quatuordecim, licet non omnia abſoluta conſpiciantur. Ea ſunt S.Sophiæ Canonicorum Regularium Ss. Salvatoris, S. Modeſti Canonicorum Regularium [ut modò diximus] Lateranenſium, S. Catharinę Cæleſtinorum, S. Dominici Prædicatorum, S.Franciſci Minorum Conventualium; S.Mariæ Gratiarum Minorum Obſervantiæ, S.Mariæ Pacis Capuccinorum, S.Auguſtini Eremitarum ejuſdem nominis, S.Marię de Monte Carmelo Carmelitarum calceatorum, Patrum Societatis Jeſu, S.Deodati Ordinis S. Joannis de Deo, S.Nicolai Clericorũ Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum piarum, S. Thereſiæ Carmelitarum diſcalceatorum; & S. Mariæ Angelorum Ordinis ſervorum B. Mariæ.

Præ-

Romanis Copiis Caudina olim in Valle occlusis;
Dum omnes necare poterant
Duces, ac milites,
Omnibus ad Samnitium necem servatis;
Probrosum sub Furcis Arcum
Erexerunt Samnites.
Excrescentibus hic Aquis dum aditum aperit;
Acvincula nectit Samnium;
Advenis, Civibusque securitatem parat,
Gaudium imperat.
I nunc fausto pede;
Ipsaque è Pacis faustitate:
Læto Omine, Nomine, ac Numine
Bellica referre Trophæa
Beneventanos evulga.

ENCOMION III.

Quot celebri hoc in Ponte inspicient Arcus, Posteri,
Tot Samnitium Reginæ excitata
Triumphorum Capitolia
Edicent.
Hoc tempore, ubi qui vincantur, hostes,
Deficiunt;
Secundis Artis suppetiis adversa vincũtur Elementa;
Ac victrici industria,
Rebelles primi Imbres victi, aut mansuescere,
Aut famulari coguntur.
Quid non posse Beneventanos ambigat Posteritas,
Si furens ipsum Aquarum Elementum,
Obstricta compellunt in vincula?
Belli tempore hostibus dare compedes assueti,

Placidæ Pacis ævo Aquas Pontem dedignantes,
Cohibere non renuunt.
Easque suæ barbariem originis,
Aut demissè oblivisci cogunt,
Aut libenter dediscere
Edocent.

ENCOMION IV.

Dùm Persarum Rex Platano
Dejecto famulatur obsequio,
Athoni monti sibi, suisque copiis
Ingressum præpedienti in Græciam;
Ut se protinùs aliò conferret,
Superbiens jussit:
Exinde furentibus Maris undis,
Nisi obsequentes quiescerent,
Audacter minatus est compedes.
Compedes,quos frustrà Nereo minatus est Xerses,
Exundantibus Sabbati Aquis,
Novis adiectis, vetustisque restitutis arcubus,
Stratoque ex lapide amplo Alveo,
Beneventana Civitas adiicit.
Quæ sævientes olim in Civibus discordias sedare
Haud valuit,
Concordi Civium animo, una voce,
Multiplici gaudio,
Procax sedare Elementum voluit.
Quæque semper cives,advenasq;ad virtutẽ erudiit,
Vel discordia Elementa,
Ut naturæ rudem obliviscantur vesaniam,
Scientiarum magistra,& artium,
Samnitice erudit sagacitatis miraculo.

D2

1. ARechus II. regnavit annis triginta ab anno 758. usque ad 788.

2. Grimoaldus III. præfati Arechi filius regnavit annis decem, & novem, ac sex mensibus, nempè ab anno 788. usque ad 807.

3. Grimoaldus IV. ejusdem Arechi Thesaurarius regnavit annis decem, nempè ab anno 807. usque annum 817.

4. Sico regnavit annis sexdecim, & mensibus duobus, nempè ab anno 817. usque ad 833.

5. Sicardus, quintus Siconis filius, regnavit cum patre, eoque defuncto annis sex, nempè ab anno 833. usque ad 839.

6. Radelchus I. præfati Sicardi Thesaurarius (sub quo Siconulphus Sicardi frater Salerno occupato, Salernitanus evasit Princeps, à Beneventano Principatu Salernitanum evellens) regnavit annis undecim, & mensibus sex, nempè ab anno 839. usque ad annum 850.

7. Radelgarius prædicti Radelchi filius regnavit annis quatuor, nempè uno cum patre, & solus ab anno 850. usque ad annum 853.

8. Adelchus Radelgarii frater regnavit annis quatuor, & viginti, nempè ab anno 853. usque ad 877.

9. Galderius Radelgarii filius regnavit annis tribus; nempè simul cum patre uno, & duobus solus, ab anno 877. usque ad 879.

10. Radelchus II. Adelchi filius regnavit annis quinque, nempè ab anno 879. usque ad 883. in quo à sequenti Aione fuit expulsus.

11. Ajo, expulso fratre, regnavit annis sex ab anno 883. usque ad 889.

12. Ursus Ajonis filius regnavit anno uno, & mensibus sex; nempè ab anno 889. usque ad 891. in quo explosus fuit à Græcis, qui Principatum paucis annis abruperunt ad hoc usque tempus, nempe tercentum & viginti annorum spatio, nunquam intermissum.

GRÆCI BENEVENTI DOMINATORES.

1. Simbatitius Patritius Græcus, Beneventana Civitate vi capta, dominium exercuit annis duobus ab anno 891. usque ad 893.

2. Georgius Patritius Græcus dominatum obtinuit ab anno 894. usque ad mensem Septembrem anni 895.

PRINCIPES LONGOBARDI PRINCIPATUM VENDICANT.

13. Guido frater Guaimarii Principis Salernitani, Princeps Beneventanus adlectus, Græcis expulsis, regnavit uno anno, & mensibus octo, nempè ab anno 895. usque ad 896. quo anno Rex Italiæ creatus, suo nomine Imperatricem Racheltrudam, sive Ageltrudam defuncti Lamberti Italiæ Regis parentem dominantem voluit; & hæc uno anno & mensibus octo rexit ab anno 896. usque ad 897.

Radelchus II. idem prorsùs, quem num. 10. ab Ajone expulsum anno 883. evulgavimus, ab Imperatrice præfata Principatum obtinuit, & regnavit aliis annis duobus, & mensibus sex; nempè ab anno 898. usque ad 900. & denuò ejectus fuit.

PRINCIPES BENEVENTANI, ET CAPUANI.

1. ATenulphus I. Capuæ Comes, expulso Radelcho, Beneventi Princeps inauguratus anno 900, deindè Benevētanus, ac Capuanus Princeps fuit appellatus. Principatus consortem voluit Landulphum I. suum filium anno 901. ac regnavit usque ad 910. & Capuæ vitam explevit.

2. Landulphus I. regnavit cum patre ab anno 901. & patre mortuo, regnavit cum fratre Atenulpho II. ab anno 911. usq; ad 940. Addidit etiā filiū Atenulphum III. in exitu anni 933. & deindè alterum filium Landulphum II. ab anno 940. usque ad 943. in quo obiit die decima Aprilis.

Atenulphus II. cum fratre Landulpho regnavit ab anno 911. cum eodem, ac nepotibus, ut diximus, usque ad 940. deindè à Principatu explosus fuit.

Atenulphus III. regnavit cum patre, & patruo Atenulpho II. ab anno 933. cum iisdem, ac fratre Landulpho II. ab anno 940. usq; ad 943. neq; de eo aliud historiæ indigitant.

3. Landulphus II. cum patre, & patruo Atenulpho II. & cum fratre Atenulpho III. ab anno 940. cum filio Pandulpho I. ab anno 943. cum eodem, & altero filio Landulpho III. ab anno 959. usque ad annum 961. in quo die 28. Maii mortem cum vita commutavit.

4. Pandulphus I. nuncupatus Caput ferreum, vir Aloaræ, regnavit cum patre ab anno 943. cum patre, & fratre Landulpho III. ab anno 959. cum fratre ab anno 961. cum filio Landulpho IV. ab anno 968. & cum filiis Landenulpho I. Laidulpho I. & Atenulpho IV. usque ad exitum vitæ. Fuit etiam Paldulphus I. Spoleti Marchio, & Camerini Dux. Obiit anno 981.

Landulphus III. cum patre, & fratre Pandulpho I. ab anno 959. cum fratre ab anno 961. usque ad annum 968.

in

in quo extremum vitæ spiritum edidit.

5. Landulphus IV. regnavit cum patre ab anno 968. cum fratre Landulpho I. anno 982. usque ad annum 983. in quo à Saracenis interfectus fuit in bello cum Atenulpho IV. Tunc Otho II. Imperator, mortis in eodem bello evadens discrimen, Capuam venit; & Principatum Beneventanum, ac Capuanum Aloaræ superiùs memoratæ obfirmavit.

6. Aloara vidua Pandulphi I. & mater Landulphi IV. defuncti regnavit cum Landenulpho filio annis octo, ab anno 983. usque ad 991.

7. Landenulphus regnavit cum matre Aloara ab anno 983. usque ad 991. & cum Pandulpho II. usque ad 993. in quo Landenulphus innocentissimus è vita sublatus fuit; ejus innocentiam pluribus Deo miraculis testante.

8. Pandulphus II. ab anno 982. cum Landulpho IV. ab anno 983, cum Aloara, & Landenulpho ab anno 991. cum eodem Landenulpho, & hoc interfecto regnavit cum filio ab anno 994. cum nepote Pandulpho III. ab anno 1012. usque ad 1014. in quo mortem oppetiit.

9. Landulphus V. cum patre ab anno 1012. cum filio ab anno 1014. usque ad 1033. in quo mense Septembri mortalitatem explevit.

10. Pandulphus III. cum patre, & avo ab anno 1012. cum patre ab anno 1014. solus ab anno 1033. cum filio Landulpho IV. ab anno 1038. cum filio, & nepote Pandulpho IV. ab anno 1056. usque ad 1059. quo anno mense Martio Principatum cum tunica optimè commutans, Deo, cui servire regnare est, se religiosam in servitutem dicavit.

11. Landulphus VI. cum patre ab anno 1038. cum patre, & filio ab anno 1059. solus post mortem filii Pandulphi IV. à Saracenis in bello sublati ab anno 1074. us-

que ad 1077. Quo anno Sereniſſima, ac florentiſſima Langobardorum Principum aruit progenies; poſteros admonens Regna, ac Principatus non aliud eſſe, quàm flores; proindeque illicò areſcere. Teſtatus hoc etiam fuit Seneca, cum edixit. *Regna ex infimo coorta ſuper imperantes conſtiterunt. Vetera Imperia in ipſo flore eccidere.*

Quot poſt excidium Troja ſunt eruta Regna?
Quot capti populi? quoties fortuna per orbem
Servitium, imperiumque tulit, varièque revertit
Trojanos cineres?

Ità Senecę ſubſcripſit Poeta Manilius, ipſique his carminibus Cornelius Gallus morem geſſit dicens.

Cuncta trahit ſecum, vertitque volubile Tempus,
Nec patitur certa currere quemque via.

Nec ſilentio obruenda pulchra Ovidii Apoſtrophe ſequentibus carminibus explicata.

Tempus edax rerum, tuque invidioſa vetuſtas,
Omnia deſtruitis, vitiataque dentibus ævi,
Paulatim lenta conſumitis omnia morte.

In cinerem abeunt ſeculorum protrita ictibus ipſa duriſſima marmora. Perinde ac fragile vitrum tempus ſolida frangit æra. Brevi vivunt tempore etiam nomina perennis famę balſamo oblinita. Quare concinnè cecinit alter Poeta.

Mors etiam ſaxis, nominibuſque venit.

Verùm ad rem noſtram redeamus. Addimus proindè quod Sereniſſimi Beneventani Principes omnes Diademate coronati Regum more fungebantur, eorumque Palatium veluti ſacroſanctum habebatur; adeoque in diplomatibus dicebant. *Datum in noſtro Sacratiſſimo Palatio.* Tot Sanctorum Corporibus, ac Lipſanis eorundem Principum

pieta-

pietate, ac munificentia hæc Civitas ditata fuit; ac in præsentiarum dives est, ut teste aliàs laudato Vipera, Romanam videatur olere Sanctimoniam. Qui Reliquiarum Syllabum legere exoptat, legat XII., & XIII. Diœcesanas Synodos Ursinas, & in earum Appendicibus reperiet; ac etiam omnium Reliquiarum Elenchum in hac Archidiœcesi existentium; & cum D. Ambrosio dicere valebit. *Agnoscimus circà Urbem nostram uberiorem divinorum munerum largitatem. Exultant felices singularum Urbium populi, si unius saltem Martyris Reliquiis muniantur. Ecce nos populos Martyrum possidemus.* Vel quod D. Eucherius Lugdunensis serm. de SS. MM. Acaunensibus scripsit, dicere ipsis arridebit. *Pro Martyribus singulis loca singula, quæ eos possident, vel singulæ Urbes insignes habentur.*

De Beneventanorum Natura, ac Genio.

CAPUT VII.

EX tot, tantarumque Nationum, quæ Beneventi efflorvere, mixtione Marius Archidiaconus de Vipera prælaudatus suorum Concivium naturam, ac genium eruit, asserens eos à Græcis astum, à Samnitibus fortitudinem, à Romanis constantiam, à Longobardis audaciam hausisse. Cujus rei gratia toga, sagoque semper insignes Beneventani fuere; prout Liber secundus, ac tertius evulgabunt. Sufficiat tantùm hic dicere, quod anno 866. duos, & triginta illustres enumerabat Philosophos; quos inter illustrissimus erat Ildericus; & à Ludovico II. Imperatore maximi omnes habiti fuere.

Floruit Beneventi vetustissimo è tempore Reviviscentium

Aca-

Academia, quæ semper præclaros Oratores, ac Poetas annumeravit. Hujus Academiæ Phrenoscherna, seù insigne est Phęnix in rogo renascens cum dicterio *Parturiente Rogo*. Nos, licet immeriti, ejusdem Academię Principem locum gerimus. Ut nostri muneris partes impleremus, atque nuperrima Academiæ monumenta posteris commendaremus, coacta in honorem D. Januarii nostri Civis, Episcopi, ac Patroni Academia anno 1699. formis excudendam curavimus, prout è Typographia Archiepiscopali prodiit hoc decorata titulo. *I Trionfi del Sannio*.

*P*linius Beneventum ob carnes sedulò conditas his verbis effert. *Siquidem salsamenta omnium generum in Italia Beneventi effici solent*. Ubi Scholiastes addit. *Sic evanescente Sole, ut eo condita nunquam fuisse videantur*.

De antiqua Beneventanæ Urbis Magnitudine, ac præsenti statu.

CAPUT VIII.

ANtiquam Urbis Magnitudinem vetusta vestigia, ac rudera extrà mœnia sat superque testantur. Bisceentum animarum millia in Civitate, ejusque suburbiis degentium excessisse tradunt. Præterito tamen seculo, Alexandro VII. Pontif. Maximo, Joanne Baptista Foppa Archiepiscopo decem, & octo Civium millia numerabantur; adeoque anno 1656. peste quatuordecim millia occubuere. Terræmotus causa anni 1688. cum 7792. tantum Cives enumeraret, mortem oppetiere 1367. In Terræmotu priori non impari anni 1702. die 14. Martii centum quinquaginta ex tremum vitæ spiritum edidere. In præsens

sens itaque novem animarum millia habentur.

Præter Metropolitanam Basilicam, duæ insignes emicant Collegiatæ. Prima S. Bartholomæi Apostoli. Secunda S. Spiritus. Utraque quatuor Dignitatibus, & octo Canonicis instructa.

Octo in ea Parochiales numerantur Ecclesiæ. Priscis verò temporibus duas, ac septuaginta enumerabat. Eæ sunt Ss. Salvatoris Portæ Summæ, Ss. Angeli & Stephani, S. Petri de Traseris, unita S. Catharinæ Asceterio Ordinis S. Benedicti Congregationis Cælestinorum, S. Marci de Sabarianis, S. Modesti Canonicorum Regularium Lateranensium, S. Donati, S. Jacobi, & S. Mariæ Constantinopolitanæ.

Non est prætermittendum Clericorum Seminarium, juxtà Sacri Tridentini Concilii sanctiones erectum, ac rectum; in quo octoginta circiter convictores, & alumni pietate, ac divinis humanisque literis sedulò imbuuntur.

Duo effulgent Sanctimonialium Cænobia; ambo Ordinis S. Benedicti; alterum S. Petri, S. Victorini alterum nuncupatum. Partonotrophium Ss. Annunciationis Templo adjectum, quia nondum numeris omnibus absolutum, nullas in præsens moniales exhibet, aut puellas, ut prius.

Virorum Cænobia efflorescunt quatuordecim, licet non omnia absoluta conspiciantur. Ea sunt S. Sophiæ Canonicorum Regularium Ss. Salvatoris, S. Modesti Canonicorum Regularium [ut modò diximus] Lateranensium, S. Catharinę Cælestinorum, S. Dominici Prædicatorum, S. Francisci Minorum Conventualium, S. Mariæ Gratiarum Minorum Observantiæ, S. Mariæ Pacis Capuccinorum, S. Augustini Eremitarum ejusdem nominis, S. Marię de Monte Carmelo Carmelitarum calceatorum, Patrum Societatis Jesu, S. Deodati Ordinis S. Joannis de Deo, S. Nicolai Clericorū Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum piarum, S. Theresiæ Carmelitarum discalceatorum; & S. Mariæ Angelorum Ordinis servorum B. Mariæ.

Præ-

CAPUT VI.

DUcatum adeò amplum hac in Urbe statuerũt Longobardi anno 571. ut post Ticini Regnum nullum iidem Longobardi majus noverint Imperium, quàm Beneventanum Ducatum, non modò Salernum, & Capuam amplectentem, verùm etiam Lucaniam, Apuliam, Calabriam, Aprutium, & ferè omnem Campaniam, minima parte Neapolitanis, qui tunc Græcorum ditione premebantur, relicta. Hinc à Salernitano Anonymo juremerito alterum Ticinum fuit dictum Beneventum; & Beneventanus Principatus Italia Cystiberina fuit à Scriptoribus appellatus. Cujus rei gratia longam Ducum, ac Principum seriem recenset Beneventum, & sequens est.

CHRONYCON.

Ducum, ac Principum Longobardorum, qui ab anno Domini DLXXI. usque ad annum MLXXVII., nempè DVI. annis Beneventi effloruere.

DUCES.

1. ZOto regnavit annis viginti, nempè à prima Januarii die anni 571. usque ad extremam Decembris diem anni 591. Hic in dominatu consortem habuit sequentem per annum dumtaxat.

2. Arechus regnavit annis quinquaginta à prima die Januarii anni 591. usque ad ultimam Decembris anni 641. Hic sequentem ejus filium consortem in dominatu voluit quinque mensibus circiter.

3.

3. Ajo regnavit anno uno, mensibus quinque à prima die Augusti anni 641. usque ad mensem Decembrem anni 642.

4. Radoaldus regnavit annis quinque cum fratre Grimoaldo à Januario 642. usque ad Decembrem 647.

5. Grimoaldus I. regnavit annis viginti quinque, nempè quinque cum fratre Radoaldo, & solus quatuordecim à Januario 647. usque ad Decembrem 661. Reliquis annis Italiæ Rex vixit.

6. Romualdus I. regnavit annis sexdecim, nempè à Decembre 661. cum pater Regis titulum nactus fuit, usque ad Decembrem 677.

7. Grimoaldus II. regnavit annis tribus cum fratre Gisulpho, nempè à Decembre 677. usq; ad Decembrem 680.

8. Gisulphus I. regnavit annis decem, & septem, computatis tribus annis, quibus cum fratre sedit, & solus annis quatuordecim, nempè à Decembre 680. usque ad Decembrem 694.

9. Romualdus II. regnavit annis viginti sex minimè expletis, nempè à Decembre 694. usque ad æstatem 720.

10 Adelais regnavit annis duobus ab æstate anni 720. usque ad ęstatem anni 722.

11. Gregorius regnavit septem annis ab æstate anni 722. usque ad æstatem anni 729.

12. Godescalcus regnavit annis quatuor circ. ab æstate anni 729. usque ad Decembrem 732.

13. Gisulphus II. regnavit annis decem, & septem, ac diebus decem à Decembre 732. usque ad Decembrem 749.

14. Luitprandus regnavit annis novem, & mensibus tribus à Decembre 749. usque ad Januarium 758.

PRIN-

PRINCIPES.

1. ARechus II. regnavit annis triginta ab anno 758. usque ad 788.

2. Grimoaldus III. præfati Arechi filius regnavit annis decem, & novem, ac sex mensibus, nempè ab anno 788. usque ad 807.

3. Grimoaldus IV. ejusdem Arechi Thesaurarius regnavit annis decem, nempè ab anno 807. usque annum 817.

4. Sico regnavit annis sexdecim, & mensibus duobus, nempè ab anno 817. usque ad 833.

5. Sicardus, quintus Siconis filius, regnavit cum patre, eoque defuncto annis sex, nempè ab anno 833. usque ad 839.

6. Radelchus I. præfati Sicardi Thesaurarius (sub quo Siconulphus Sicardi frater Salerno occupato, Salernitanus evasit Princeps, à Beneventano Principatu Salernitanum evellens) regnavit annis undecim, & mensibus sex, nempè ab anno 839. usque ad annum 850.

7. Radelgarius prædicti Radelchi filius regnavit annis quatuor, nempè uno cum patre, & solus ab anno 850. usque ad annum 853.

8. Adelchus Radelgarii frater regnavit annis quatuor, & viginti, nempè ab anno 853. usque ad 877.

9. Galderius Radelgarii filius regnavit annis tribus; nempè simul cum patre uno, & duobus solus, ab anno 877. usque ad 879.

10. Radelchus II. Adelchi filius regnavit annis quinque, nempè ab anno 879. usque ad 883. in quo à sequenti Aione fuit expulsus.

11. Ajo, expulso fratre, regnavit annis sex ab anno 883. usque ad 889.

12. Ursus Ajonis filius regnavit anno uno, & mensibus sex; nempè ab anno 889. usque ad 891. in quo explosus fuit à Græcis, qui Principatum paucis annis abruperunt ad hoc usque tempus, nempe tercentum & viginti annorum spatio, nunquam intermissum.

GRÆCI BENEVENTI DOMINATORES.

1. Simbatitius Patritius Græcus, Beneventana Civitate vi capta, dominium exercuit annis duobus ab anno 891. usque ad 893.

2. Georgius Patritius Græcus dominatum obtinuit ab anno 894. usque ad mensem Septembrem anni 895.

PRINCIPES LONGOBARDI PRINCIPATUM VENDICANT.

13. Guido frater Guaimarii Principis Salernitani, Princeps Beneventanus adlectus, Græcis expulsis, regnavit uno anno, & mensibus octo, nempè ab anno 895. usque ad 896. quo anno Rex Italiæ creatus, suo nomine Imperatricem Rachelrudam, sive Ageltrudam defuncti Lamberti Italiæ Regis parentem dominantem voluit; & hæc uno anno & mensibus octo rexit ab anno 896. usque ad 897.

Radelchus II. idem prorsùs, quem num. 10. ab Ajone expulsum anno 883. evulgavimus, ab Imperatrice præfata Principatum obtinuit, & regnavit aliis annis duobus, & mensibus sex; nempè ab anno 898. usque ad 900. & denuò ejectus fuit.

PRINCIPES BENEVENTANI, ET CAPUANI.

1. ATenulphus I. Capuæ Comes, expulso Radelcho, Beneventi Princeps inauguratus anno 900, deindè Benevētanus, ac Capuanus Princeps fuit appellatus. Principatus consortem voluit Landulphum I. suum filium anno 901. ac regnavit usque ad 910. & Capuæ vitam explevit.

2. Landulphus I. regnavit cum patre ab anno 901. & patre mortuo, regnavit cum fratre Atenulpho II. ab anno 911. usq; ad 940. Addidit etiā filiū Atenulphum III. in exitu anni 933. & deindè alterum filium Landulphum II. ab anno 940. usque ad 943. in quo obiit die decima Aprilis.

Atenulphus II. cum fratre Landulpho regnavit ab anno 911. cum eodem, ac nepotibus, ut diximus, usque ad 940. deindè à Principatu explosus fuit.

Atenulphus III. regnavit cum patre, & patruo Atenulpho II. ab anno 933. cum iisdem, ac fratre Landulpho II. ab anno 940. usq; ad 943; neq; de eo aliud historiæ indigitant.

3. Landulphus II. cum patre, & patruo Atenulpho II. & cum fratre Atenulpho III. ab anno 940. cum filio Pandulpho I. ab anno 943. cum eodem, & altero filio Landulpho III. ab anno 959. usque ad annum 961. in quo die 28. Maii mortem cum vita commutavit.

4. Pandulphus I. nuncupatus Caput ferreum, vir Aloaræ, regnavit cum patre ab anno 943. cum patre, & fratre Landulpho III. ab anno 959. cum fratre ab anno 961. cum filio Landulpho IV. ab anno 968. & cum filiis Landenulpho I. Laidulpho I. & Atenulpho IV. usque ad exitum vitæ. Fuit etiam Paldulphus I. Spoleti Marchio, & Camerini Dux. Obiit anno 981.

Landulphus III. cum patre, & fratre Pandulpho I. ab anno 959. cum fratre ab anno 961. usque ad annum 968.

in

in quo extremum vitæ ſpiritum edidit.

5. Landulphus IV. regnavit cum patre ab anno 968. cum fratre Landulpho I. anno 982. uſque ad annum 983. in quo à Saracenis interfectus fuit in bello cum Atenulpho IV. Tunc Otho II. Imperator, mortis in eodem bello evadens diſcrimen, Capuam venit, & Principatum Beneventanum, ac Capuanum Aloaræ ſuperiùs memoratæ obfirmavit.

6. Aloara vidua Pandulphi I. & mater Landulphi IV. defuncti regnavit cum Landenulpho filio annis octo, ab anno 983. uſque ad 991.

7. Landenulphus regnavit cum matre Aloara ab anno 983. uſque ad 991. & cum Pandulpho II. uſque ad 993. in qno Landenulphus innocentiſſimus è vita ſublatus fuit; ejus innocentiam pluribus Deo miraculis teſtante.

8. Pandulphus II. ab anno 982. cum Landulpho IV. ab anno 983, cum Aloara, & Landenulpho ab anno 991. cum eodem Landenulpho, & hoc interfecto regnavit cum filio ab anno 994. cum nepote Pandulpho III. ab anno 1012. uſque ad 1014. in quo mortem oppetiit.

9. Landulphus V. cum patre ab anno 1012. cum filio ab anno 1014. uſque ad 1033. in quo menſe Septembri mortalitatem explevit.

10. Pandulphus III. cum patre, & avo ab anno 1012. cum patre ab anno 1014. ſolus ab anno 1033. cum filio Landulpho IV. ab anno 1038. cum filio, & nepote Pandulpho IV. ab anno 1056. uſque ad 1059. quo anno menſe Martio Principatum cum tunica optimè commutans, Deo, cui ſervire regnare eſt, ſe religioſam in ſervitutem dicavit.

11. Landulphus VI. cum patre ab anno 1038. cum patre, & filio ab anno 1059. ſolus poſt mortem filii Pandulphi IV. à Saracenis in bello ſublati ab anno 1074. uſ-

que ad 1077. Quo anno Serenissima, ac florentissima Langobardorum Principum aruit progenies; posteros admonens Regna, ac Principatus non aliud esse, quàm flores; proindeque illicò arescere. Testatus hoc etiam fuit Seneca, cum edixit. *Regna ex infimo coorta super imperantes constiterunt, Vetera Imperia in ipso flore cecidere.*

Quot post excidium Trojæ sunt eruta Regna?
Quot capti populi? quoties fortuna per orbem
Servitium, imperiumque tulit, varièque revertit
Trojanos cineres?

Ità Senecæ subscripsit Poeta Manilius, ipsique his carminibus Cornelius Gallus morem gessit dicens.

Cuncta trahit secum, vertitque volubile Tempus,
Nec patitur certa currere quemque via.

Nec silentio obruenda pulchra Ovidii Apostrophe sequentibus carminibus explicata.

Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas,
Omnia destruitis, vitiataque dentibus ævi,
Paulatim lenta consumitis omnia morte.

In cinerem abeunt seculorum protrita ictibus ipsa durissima marmora. Perinde ac fragile vitrum tempus solida frangit æra. Brevi vivunt tempore etiam nomina perennis famæ balsamo oblinita. Quare concinnè cecinit alter Poeta.

Mors etiam saxis, nominibusque venit.

Verùm ad rem nostram redeamus. Addimus proindè quod Serenissimi Beneventani Principes omnes Diademate coronati Regum more ungebantur, eorumque Palatium veluti sacrosanctum habebatur; adeoque in diplomatibus dicebant. *Datum in nostro Sacratissimo Palatio.* Tot Sanctorum Corporibus, ac Lipsanis eorundem Principum

pieta-

pietate, ac munificentia hæc Civitas ditata fuit; ac in præsentiarum dives est, ut teste aliàs laudato Vipera, Romanam videatur olere Sanctimoniam. Qui Reliquiarum Syllabum legere exoptat, legat XII., & XIII. Diœcesanas Synodos Ursinas, & in earum Appendicibus reperiet; ac etiam omnium Reliquiarum Elenchum in hac Archidiœcesi existentium; & cum D. Ambrosio dicere valebit. *Agnoscimus circà Urbem nostram uberiorem divinorum munerum largitatem. Exultant felices singularum Urbium populi, si unius saltem Martyris Reliquiis muniantur. Ecce nos populos Martyrum possidemus.* Vel quod D. Eucherius Lugdunensis serm. de SS. MM. Acaunienfibus scripsit, dicere ipsis arridebit. *Pro Martyribus singulis loca singula, quæ eos possident, vel singulæ Urbes insignes habentur.*

De Beneventanorum Natura, ac Genio.

CAPUT VII.

Ex tot, tantarumque Nationum, quæ Beneventi efflorucre, mixtione Marius Archidiaconus de Viperà prælaudatus suorum Concivium naturam, ac genium eruit, asserens eos à Græcis astum, à Samnitibus fortitudinem, à Romanis constantiam, à Longobardis audaciam hausisse. Cujus rei gratia toga, sagoque semper insignes Beneventani fuere; prout Liber secundus, ac tertius evulgabunt. Sufficiat tantùm hìc dicere, quod anno 866. duos, & triginta illustres enumerabat Philosophos; quos inter illustrissimus erat Ildericus; & à Ludovico II. Imperatore maximi omnes habiti fuere.

Floruit Beneventi vetustissimo è tempore Reviviscentium

Aca-

Academia, quæ semper præclaros Oratores, ac Poetas annumeravit. Hujus Academiæ Phrenoschema, seù insigne est Phœnix in rogo renascens cum dicterio *Parturiente Rogo.* Nos, licet immeriti, ejusdem Academię Principem locum gerimus. Ut nostri muneris partes impleremus, atque nuperrima Academiæ monumenta posteris commendaremus, coactâ in honorem D. Januarii nostri Civis, Episcopi, ac Patroni Academia anno 1699. formis excudendam curavimus, prout è Typographia Archiepiscopali prodiit hoc decorata titulo. *I Trionfi del Sannio.*

Plinius Beneventum ob carnes sedulò conditas his verbis effert. *Siquidem salsamenta omnium generum in Italia Beneventi effici solent.* Ubi Scholiastes addit. *Sic evanescente Sale, ut eo condita nunquam fuisse videantur.*

De antiqua Beneventanæ Urbis Magnitudine, ac præsenti statu.

CAPUT VIII.

Antiquam Urbis Magnitudinem vetusta vestigia, ac rudera extrà mœnia sat superque testantur. Biscentum animarum millia in Civitate, ejusque suburbiis degentium excessisse tradunt. Præterito tamen seculo, Alexandro VII. Pontif. Maximo, Joanne Baptista Foppa Archiepiscopo decem, & octo Civium millia numerabantur; adeoque anno 1656. peste quatuordecim millia occubuere. Terræmotus causa anni 1688. cum 7792. tantum Cives enumeraret, mortem oppetiere 1367. In Terræmotu priori non impari anni 1702. die 14. Martii centum quinquaginta ex tremum vitæ spiritum edidere. In præ-

sens

ſens itaque novem animarum millia habentur.

Præter Metropolitanam Baſilicam, duæ inſignes emicant Collegiatæ. Prima S. Bartholomæi Apoſtoli. Secunda S. Spiritus. Utraque quatuor Dignitatibus, & octo Canonicis inſtructa.

Octo in ea Parochiales numerantur Eccleſiæ. Priſcis verò temporibus duas, ac ſeptuaginta enumerabat. Eæ ſunt Ss. Salvatoris Portæ Summæ, Ss. Angeli & Stephani, S. Petri de Traſeris, unita S. Catharinæ Aſceterio Ordinis S. Benedicti Congregationis Cæleſtinorum, S. Marci de Sabarianis, S. Modeſti Canonicorum Regularium Lateranenſium, S. Donati, S. Jacobi, & S. Mariæ Conſtantinopolitanæ.

Non eſt prætermittendum Clericorum Seminarium, juxtà Sacri Tridentini Concilii ſanctiones erectum, ac rectum; in quo octoginta circiter convictores, & alumni pietate, ac divinis humaniſque literis ſedulò imbuuntur.

Duo effulgent Sanctimonialium Cænobia, ambo Ordinis S. Benedicti; alterum S. Petri, S. Victorini alterum nuncupatum. Partonotrophium Ss. Annunciationis Templo adjectum, quia nondum numeris omnibus abſolutum, nullas in præſens moniales exhibet, aut puellas, ut prius.

Virorum Cænobia efflorеſcunt quatuordecim, licet non omnia abſoluta conſpiciantur. Ea ſunt S. Sophiæ Canonicorum Regularium Ss. Salvatoris, S. Modeſti Canonicorum Regularium [ut modò diximus] Lateranenſium, S. Catharinę Cæleſtinorum, S. Dominici Prædicatorum, S. Franciſci Minorum Conventualium; S. Mariæ Gratiarum Minorum Obſervantiæ, S. Mariæ Pacis Capuccinorum, S. Auguſtini Eremitarum ejuſdem nominis, S. Marię de Monte Carmelo Carmelitarum calceatorum, Patrum Societatis Jeſu, S. Deodati Ordinis S. Joannis de Deo, S. Nicolai Clericorũ Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum piarum, S. Thereſiæ Carmelitarum diſcalceatorum; & S. Mariæ Angelorum Ordinis ſervorum B. Mariæ.

Præ-

Præterea insignis enitet S.Sophiæ Abbatia,S.R.E.Cardinalibus commendari consueta;quæque spirituali jurisdictione in Fragnitelli, & Cucciani Oppidis fruitur:temporalem verò in Oppidis S. Joannis in Galdo,Tori,ac præfati Fragnitelli obtinet. Quodquidem Sophianum Templum priùs à Gisulpho II.Duce,exindè ab Arecho I.Principe redditibus pro alendis Ascetis,ac Sanctimonialibus,degẽtibus duobus in Asceteriis eidem Templo adjectis, adeò fuit locupletatum, ut ad nonaginta ducatorum millia annui ipsius excreverint redditus, prout antiqua Beneventanorum fert traditio, & Sophianis ex Chronicis liquet. Sed proh humarum rerum vicissitudines! proh illacrymabiles temporũ calamitates! in præsens prelaudatæ redditus Commendæ vix ad quinq; ducatorum millia pertingunt. Canonicorũ verò Regularium Salvatoris redditus ducatos circ.mille cõplent.

In hac etiã Civitate extra portam Auream extat Equitũ S.Joannis Jerosolymitani Commenda;cujus redditus itidẽ ducatos mille implent. Altera insuper habetur Commenda S. Lazari, Equitum ejusdem nominis. Hæc priscis temporibus à Sabaudiæ Duce, Magno prędictorum Equitum Magistro, Equitibus conferebatur. Verùm in præsens,tanquam simplex Ecclesiasticum Beneficium, etiam S.R.E. Cardinalibus, conferri consuevit.

Tàm in Civitate, quàm extrà 35. coruscant Ecclesiæ, omnes aut decentissimè instructæ,aut regio nitore ornatæ, quęque in admirationem exteros omnes planè conjiciunt. Plura itidem habentur privatis in ędibus privata Oratoria.

Duo extant Hospitalia,S.Joannis de Deo Nosocomium pro infirmis,& S.Bartholomęi pro peregrinis Xenodochiũ.

Sodalitia laicorum novem recensentur, varia pietatis opera laudabiliter explentia.

Tandẽ duo Pii Montes habentur. Unus Frumentarius in Archiepiscopio, non tantùm frumentum credens, verùm etiam pecuniam mutuans. Alter in Civitatis Palatio, pe-

cu-

cuniam tantùm dans mutuam. Pro prioris Montis commodo tres in prefato Archiepiscopio statuit ædes Cardinalis Ursinus, Archiepiscopus omni laude cumulatissimus, Pontificio habito diplomate, prout sequens testatur Inscriptio.

Ut etiam virides arescerent Anatocismi,
Pietatis Montem sapienter erexit
Anno MDCXCIV.
Ac opiparè postmodùm auxit,
Frater Vincentius Maria, Ordinis Prædicatorum,
Episcopus Portuensis, S.R.E. Cardinalis Ursinus,
Archiepiscopus:
Utque tribus in hujus Archiepiscopii Ædibus
Perpetuò servarentur Pignora,
Clementis XI. Diplomate Anno MDCCXVIII.
Die XIV. Octobris dato, obfirmatum voluit.
Quisquis es, qui legis; si Pius,
Perenne ob Beneficium grates perennes
Insigni Benefactori, repende:
Si fænerator, fænerari te pudeat:
Utque benè moriaris,
Absque Usuris vivere edisce;
Ambrosio enim teste,
Nihil distat inter Fœnus, & Funus,
Fenebre inter, ac Funebre.

Licet nuperrima duorum Terræmotuum clade anni 1688. & 1702. (ut cap. V. abundè prætulimus) attrita fuerit hæc Civitas; attamen venustiorem in formam restituta fuit. Præter Archiepiscopium, Palatium Apostolicum Pontificii Gu-

bernatoris, & Communitatis Palatium pro publicis Comitiis; plura conspiciuntur Patritiorum Palatia, Civiumque ædes satis magnifica, ac pulchra. Viæ desiderarentur latiores; nihilominus præcipua, quæ è summa incipiens Janua, totamquè Urbem dividens, ad Sancti Laurentii pertingit Januam, latior prodit. Omnes tamen quadrigis (quæ plures, ac nobiles extant) sat, superque opportunæ.

Civitatis ambitus duo passuum millia excedit, longitudo ferè mille; ac quingentos latitudo; licet summa in parte angustiores explicet fines. Octo enumerat Januas, nempè Summam, seù Urbanam, vulgò Arcis nuncupatam, Auream, Rectoris, Caloris, S. Laurentii, Calcariam, Rufinam, & SS. Annunciationis.

In capite ejusdem Civitatis propè prædictum Apostolicũ Palatium, antiqua licet, & parvæ molis, non tamen despicienda habetur Arx à Guillelmo Bilotta Beneventano Patritio, ac Pontificio Gubernatore anno 1323. Joanne XXII. Summo Pontifice excitata. Eandem terræ duplici motu exagitatam, ac fatiscentem anno 1703. restauratam, concinnatamque voluit Clemens XI. Pont. Max., Faustino de Crispoltis Gubernatore, hac adjecta Inscriptione, restaurationis posteros admonente.

Clemens XI. Pontif. Maximus
Arcem hanc
A Joanne XXII. extructam
Temporum injuria labefactatam
Restauravit
Anno MDCCIII.

Pro ejusdem Arcis custodia plures Picentini excubant milites. In Civitate verò Urbana militia, duæ nempè peditum Cohortes, quarum unaquæque quingentos enumerat milites. Altera Patritio, altera Civi Ducibus paret. Utraque uni

uni Legionis Instructori obsequitur. Præfatæ Cohortes privilegiis quamplurimis Summorum Pontificum largitate fruuntur.

Mediam, infimamque Urbis partem plures complent tàm publici, quam privati Putei, optimis aquis redundantes. Summam verò aut Cisternæ pluviam aquam servantes; aut Hydrothecæ aquam è Caloris fluvio mense Martio nactam, vel è fontibus haustam custodientes ditant. Verùm ut præfata regio aquis exundaret, Cardinalis Ursinus Archiepiscopus, aut Simonem Pontificem, Justum appellatum, æmulatus, qui juxtà sacras paginas, aquarum fluentis Jerosolymam prior ditavit, vel Theodoretum Cyrensem Antistitem, qui (teste Baronio) aquis Urbem carentem, aquis replevit, vel Moysen, qui prodigiosa virga prædulces è petra aquas effluere coegit, ut electum Populum in Deserto siti enectum reficeret; decem aureorum millium impensa, longo extructo aquilegio, largas intulit aquas; ac ante insigne S.Sophiæ Templum, cujus est Commendatarius, Fontem excitavit. Proindè dicere perquambellè valemus fortem ac decus fontanas ducendi in hanc Urbem aquas abstemio Antistiti præterita servasse secula. Hujus rei gratia Senatus P. Q. B. grati animi ergo tanto Benefactori præclarum in Civitatis Palatio Monumentum sequenti honestatum Elogio erexit.

Simonem Pontificem, nuncupatum Justum
Sileat Antiquitas,
Eo quod ornato Templo, Jerosolymorum in Urbem
Largas prior intulerit Aquas.
Fr. Vincentium Mariam, Ordinis Prædicatorum,
Cardinalem Ursinum Archiepiscopum,
Posthac profluenter efferat Posteritas;
Qui plurimis aut excitatis, aut exornatis Templis,

Urbem hanc, longo extructo Aquilegio;
Aquis abundè replevit.
Quanquam humana major sit laude;
Qui ferè Divinis commendatur operibus;
Ac perenni effluit Pietate:
Tamen, vel extructos ob Fontes,
Laudum fluenta meretur.
Splendidissimus Beneventanorum Ordo,
Ac honestissimus Populus
Patri cumulatissimo, beneficentissimo Principi
Grati animi Trophæum PP.
MDCCX.

CONSULIBUS.

D. Joanne Baptista Pedicino,	D. Octavio de Nicastro, &
Nicolao Feoli,	Mercurio Tomasello,
Nicolao Farina,	Francisco Bertucci,
Nicolao Perillo,	Mathia de Augustino.
Syndico Bartholomęo Bruno.	Bartholomæo de Leone Cancellario.

Præfata aqua plures alii usque adhuc Fontes publico, ac privato ære excitati fuere, nempè unus in Perystilio Cænobii S. Dominici, Ordinis Prędicatorum, duo in Sanctimonialium S. Victorini Asceterio; alter in platea S. Bartholomæi nomine honestata, & alter in regione nuncupata *la Fragola*. Præterea in plures Religiosorum; ac Civium Hydrothecas eadem aqua invecta, dum eam bibentium sitim abundè explet; nulquam eos in Eminentissimi Benefactoris exolvendis laudibus saturos reddit; verùm ipsos semper ad novas sitiendas laudes urget; atque compellit. Grati animi planè compulsus vi S. P. Q. B. præcipuo in Fonte duo marmorea fixit Monumenta; quæ hæc perennia exhibent Encomia.

I. Fra-

I.

Fratri Vincentio Mariæ, Ordinis Prædicat.
Episcopo Portuensi, S. Rom. Eccles.
Cardinali Ursino, Archiepiscopo,
Quòd post CLXVII. frumentarios Montes,
Exurientibus erectos,
Salubres sitientibus suffecerit Aquas;
Tanti Beneficii memor S. P. Q. B.
Benefactori Insigni.
Perenne Monumentum Posuit
Anno MDCCXVIII.
Clemente XI. Pontifice Maximo,
Josepho Ercolani Gubernat.
Joanne Hieronymo Albini, &
Bartholomæo de Leone,
Hujusce Fontis structuræ Deputatis:
Gaudete Cives, ac Pastori Optimo,
Qui vestram semper salutem sitiens,
Ne vos sitientes aspiceret,
Largas intulit Aquas,
Uberes grates persolvite.

II.

Beneventum fluviales inter aquas foris, absque fontanis aquis intùs, ab Ætoliæ Rege Diomede conditum, Archiepiscopus Cardinalis Ursinus Terræ duplici motu eversum, bis regio nitore ferè restituit, largisque aquis ditavit; præcipuum verò hunc Fontem erigendum curavere Beneventani Consules,

D. Joan.

D. Jo: Baptista Capiblancus,
D. Franciscus Ascolesius, &
Angelus Cesarius,
Lucas Vulpius,
Franciscus Dedini,
Joseph Perillus,
Dominicus Chiarella,
Michael Angelus Mandatus.
D. Bartholomæus Cardone,
D. Dominicus Antonius An-
Dominicus Pirone, (nubba, &
Matthæus Orsiglio,
Hieronymus Capilongus,
Joannes Vecchione,
Vincentius Limata,
Carminus Ventura.

Anno MDCCXVIII.

Syndico Nicolao Perillo. Secret. eodem Joanne Vecchione.

Cives, & exteri
Ursinas ad Aquas properantes,
Post expletam sitim,
Patri Optimo Laudum fluenta
Rependentes recedite.

In præfati Fontis dimidio super pilam pario ex marmore, in qua undique versum modò narratæ Inscriptiones cum duobus Cardinalis Ursini, ac Civitatis Insignibus habentur, non modicæ molis erecta fuit Columna, æreum D. Bartholomæi Apostoli præcipui Patroni Simulacrum elatura. Hujus rei gratia Senatus P. Q. B. tanto Indigeti devinctissimus, sequens perpetui amoris, ac obsequii dicare exoptat Elogium.

D. Bartholomæo Apostolo,
Indigetum Principi,
Columnam pro Templo,
Simulacrum pro Ara,
Templum mox dicaturus, & Aram,
S. P. Q. B. Dicavit
Anno MDCCXVIII.

Quan-

Quanto temporis ſpatio Longobardorum Principatus floruerit; & quomodò Sedis Apoſtolicæ ditioni Beneventum fuerit auctoratum.

CAPUT IX.

LOngobardorum Principum Sedes Beneventum quingentis & decem, ut ſupra prętulimus, annis effloruit. A Græcis verò priùs, deinde à Saracenis, qui Garganum colebant, montem, captum ac vaſtatum; à Longobardis tamen Principibus, qui remanſerant, inſtauratum fuit. Conſtantis Imperatoris obſidionem ſub Romualdo Duce fortiter ſuſtinuit. Verùm ab Othone II. Imperatore anno 983. vi expugnatum, tandem Guillelmo Normanno, qui Regnum Siciliæ poſteà adeptus fuit, reſtauratum, Romani Pontificis Imperio parere juſſum eſt. Quod exindè Federicus II. Imperator diripuit, ac evertit anno 1239. ut que alii tradunt 1241. Sunt qui cum Baronio ſcribunt ab Henrico II. Imperatore Pontifici Maximo Leoni IX. anno 1058. oblatum Beneventum, ut annua penſio ab Eccleſia Bambergenſi Romanæ Eccleſiæ pendi ſolita, ea ratione compenſaretur. Sub Gregorio VII. per Landulphum Principem regebatur à Romana Eccleſia certis ſub conditionibus inſtitutum; quæ in libro Regeſt. ejuſdem Pontificis habentur. Tandem Principibus ejus extinctis, à Romano Pontifice per Rectores regi cœpit. In præſens ſuis regitur Statutis auctoritate Apoſtolica conditis, & à felicis recordationis Sixto V. Pont. Max. anno 1558. obſirmatis. Qui ea legere exoptat, ad ejus placitum valebit, cum habeantur pluries Romanis, ac Beneventanis typis commendata, & præſertim in poſtrema quarta editione anno 1717. in qua etiam Civitatis Jchnographia, ſeù Topotheſia adjecta fuit. Beneventi decora omnia, ſuamq; variam fortunam ſequens

quens Epigraphe super ostium nobilis, ac verè magnifici Civitatis Palatii apposita complectitur.

PAULO V. PONTIFICE MAXIMO
BENEVENTUM
SAMNITUM OLIM RESPUBLICA,
TUM CELEBRIS LONGOBARDORUM PRINCIPUM SEDES,
APOSTOLICO NUNC IMPERIO FELICISSIMA
AD PUBLICAM COMMODITATEM.

De excellentia Beneventanæ Nobilitatis, ac præsentium Nobilium Familiarum Elencho.

CAPUT X.

VEtustissima, ac præclarissima existimanda est Beneventana Nobilitas, cum ferè à fundationis primordiis fuerit à Plebe seiuncta. Huiusce rei testimonium reddunt plures Inscriptiones, quæ usque adhùc leguntur. Earum nonnullas Ordo Beneventanus præclaris erexit Patritiis, Patronis, alii sque. Nonnullas Civibus Plebs extulit suis. Inscriptiones sunt sequentes.

I.

M. Cęcilio Novatilliano C. V. Oratori, & Poetę in lustri allecto inter Consulares Pręsidi Prov. Mœs. sup. Jurid. Hispan. cit. Jurid. Apul., & Calabr. Proet. Trib. Pleb. Q. Prov. Afric. Splendidissimus Ordo Beneventanorum Privatim, & Public. Patrocinio eius Sæpe defensi P. DD.

II.

Claudio Julio Pacato V. C. Conf. Camp. ob ęquitatem Judicis, & Patrocinia iam Privati Ordo Beneventanus Patrono post fasces depositos censuit collocandam.

III.

Lucio Scipioni Voloct. ex Lutio Vol. Gen.
Rom. Mont. . . . Cohe . . . . m . . . . trans
Rom. Imp. ma . . . Asi . . . par . . . suburb.
Ben. er . . . . pro triumph. . . amplis. splendidiss.
Ordo Benevent. P.

IV.

T. Anton. Marcellino V. C. Conf. Camp. Patrono dignissimo ob insignia beneficia, quibus longa Populi tædia sedavit, universa Plebs Beneventana censuit ponendam.

V.

C. Heratio Af. Pal. Severiano
Equiti Rom. Cur. Reli. Tegianensium adlecto in Ord. Decurion. Civi amantissimo, qui cum privilegio Sacerdotis Cirenenfis munitus potuisset ab honoribus, & muneribus facile excusari; Præposito amore Patriæ, & honorem ædilitatis laudabilitèr administravit, & diem f. licissimam III. Jdus Januarii Natalis Dei Patri N. veneratione pass. denis bestiis & III. feris dent.
Et IV. paribus
Ferro dimicantibus cæteroque honestissimo apparatu largiter exhibuit.
Ad honorem quoque Duumviratus ad cumulanda munera Patriæ suæ libenter accessit; Huic cum & Populus in spectaculis assiduè bigas statui postulasset, & splendidissimus Ordo meritò decrevisset proposita modestia sua unius bige honore contento alterius sumptus Reipublicæ remisit.

L. D. D. D. C.

Rudi in marmore stylobatæ cuiusdam statuæ formam efferente, in fundamentis effossis mense Augusto 1702. pro nova fronte, seù facie Ecclesiæ S. Mariæ Constantinopolitanæ

tanæ, propè maximam nostræ Beneventanæ Urbis Viam reperto legebatur sequens hæc antiquissima Inscriptio.

VI.

Amanti omnium, & amato omnibus Nobili pariter ac iusto Valerio Puplicolæ C. V. Cons. Campaniæ ab atavis Patrono splendidiss. Ordo Beneventanus, & honestiss. Populus statuendam decrevit.

Vetustissimis Inscriptionibus præfatis adiicere arridet alteram æquè vetustam, quæ in pariete Ecclesiæ S. Joannis Afragolę Neapolitani Pagi conspicitur. Ipsam familiaribus in Epistolis suis tom. 1. pag. 83. eruditissimus Joannes Baptista Abbas Pacichellius refert, & sequens est.

VII.

Adelfi. Clodio Celsino
Insigni & C. V. Pręstanti Benivolentia Auctoritate Justitia.
Corr. Regionum Duarum
Memorabili. Et Pręteritorum
Judicum Exempla Virtutibus
Omnibus Supergresso Ordo Splendidissimus Beneventanę Civitatis
Patrono Dignissimo.

Quæ, planè præstantissima monumenta, tantæque excellentię munimenta bismillium annorum vetustatem excedunt. Itaque luce meridiana clariùs prodit Beneventum à suæ fundationis primordiis Senatum habuisse, ac Ordinem à Plebe, Populoque seiunctum. Anno verò 369. adeò Beneventana Nobilitas in ipsius Urbis excidio immanissimo à Terræmotu vastatę efflorebat, ut Symmachus senior in quadam epistola hoc, laconismo splendidum Beneventanis Optimatibus, ac Patritiis Panegyricum intexuerit. Eius præclara referamus verba, prout præclarissimus edidit

dit Auctor. Deficerent enim, ac vilescerent, si aliter evulgarentur. Nonnè deficit, ac semianimis conspicitur pictura, si illo luminis aspectu careat, quem effingens pictor prospexit? *Intereà si nobis vacuas aures datis, dicam quid diebus superioribus egimus. Baiis remotus ab arbitris otiabar. Eò postquam rumor allatus est terræ, filios convenire oppidò cavemus, ne sobriam solitudinem nostram solita Plebeia fuscaret; ac primò Neapolim, dehinc brevi intervallo Beneventum me recepi: ibi summo cultu omnium, plausuque susceptus tanto honore celebrabar, ut iam gravarer officiis: sedulitas enim, quæ non compensatur, onerosa est, Et Urbs cum maxima sit, singuli eius Optimates visi sunt mihi Urbe maiores, amantes literarum, morumque mirabiles. Deum magna pars veneratur, privatam pecuniam pro Urbis ornatu fatigant.*

Inter faustam, infaustamque fortunam Nobilitatis gloria adeò semper excellvit Beneventum, ut centum Nobiles ad Summum Pontificem Paschalem II. anno 1102. ablegaverit Oratores. Familiæ in præsenti Nobilium Albo cooptatæ, sunt sequentes; inter quas præcipuæ Regni Neapolitani Dynastarum Familiæ annumerantur.

Aquaviva Comitis Cupersani.
Albini.
Alferii Baronis Palearcæ.
Annubba.
Andreasso.
Amico.
De Aquila ex antiquis Civitatis Fundorum Comitibus.
De Arina.
Ascolesii Comitis Serenissimi Parmensis Ducis.
De Avalos Principis Montis Herculis, & Trojæ.
Bartoli Ducis Castripoti.

Capaſſi Comitis Paſtenarum, olim Nobiles Neapolitani Sedilis Portæ novæ.
De Capua Principis Ariciæ.
De Capua Ducis Civitatis Termuli.
Capiblanchi Marchionis Cariſii.
Capycii Nobiles Neap. Sedilis Nidi.
Caraccioli Marchionis Torrecuſii.
Caraccioli Marchionis Caſadarbore.
Caraccioli Baronis Pandarani.
Cardone ex lineis Joannis Baptiſtæ, Joſephi, & non aliis.
Carafa Ducis Matalionis, ſivè Magdaloni.
Cariſsimi ex lineis Ferdinandi, Caroli, ac Dominici.
Cito.
Colle Dominici.
Colle Sigiſmundi.
Coſcia.
Cutilli.
De Ænea.
Filingerii Baronis Lapigii Nobiles Neap. Sedilis Nidi.
De Leoniſſa Principis Sepini.
Longo Marchionis Vinculatorii.
De Lutiis, etiam Nobiles Butontini.
De Januario Principis S. Martini.
De Majo etiam Nobiles Neapolitani Sedilis Montaneæ.
Macedonii Marchionis Roggiani.
Marcheſii Marchionis Camerotæ.
De Marco, etiam Nobiles Averſani, extincti in maribus.
Marani Marchionis Petruri.
Margiacco.
Maſcambruni Marchionis S. Romani Imperii.
Maurone.
De Medici Principis Ottajani.

Mi-

Mirella Principis Teorç.
De Morra Principis Morræ.
Moscarelli.
Musto.
De Neapoli.
De Nicastro, etiam Sipontini, Lucerini, ac aliarum Civitatum Patritii.
Pacca Baronis Matricis.
Paschalii, etiam Nobiles Consentini.
Games Paternò Baronis Gessi Palenæ.
Pedicini.
Perotti.
Pignatelli Ducis Montiscalvi.
Pignatelli Marchionis Tufariæ.
Piperno etiam Nobiles Civitatis Piperni.
Rendina extincta in maribus.
Roscio.
Rotondi.
De Sangro Principis S. Severi.
De Sabarianis ex antiquis Civitatis Ariani Comitibus.
Sallaroli Baronis Castri S. Agnetis, ex antiquis Oppidi Vitulani Dynastis, olim Sedilis Nidi Neapolis Nobiles.
Schinosii etiam Nobiles Vigilienses, ac Consentini, extincti in maribus.
De Simone.
Soricei.
De Sotiis Baronis S. Nicolai Manfredi, etiam Nobiles Perusini.
Terragnoli.
Tisone.
Tocco Principis Achajæ, & Montis Militum.
De Tufo ex antiquis Tufi Marchionibus.

Tut-

Tuttavilla Ducis Calabritti.

Tricarlenii.

De Vipera ex antiquis Oppidi Viperæ Comitibus.

Venati ex antiquis Oppidi S.Mariæ in Grifone Comitibus.

Urfini Ducis Gravinæ.

Vitagliani ex antiquis S. Crucis Murconi Dominis.

Urfulupo.

Vulcani, etiam Nobiles Neapolitani Sedilis Nidi, Surrentini ac Tropienfes.

Zambotti.

Plures aliæ recenfentur Familiæ, alioqui clariffimæ, quæ fefe Nobilium in album cooptatæ jactitant. Verùm enim verò, quia ipfarum prætermiffio, vel fub judice in præfens eft, vel erit in pofterum; cum aut minimè fervatis fervandis reintegrationis jura nactæ fint; vel haud fervata Statutorum forma libro 1. capite itidem 1. adfcriptæ fuerint; proinde eas nequaquam annumeratas hoc in opere volumus. Cæterùm nullum iifdem hac ex præteritione præjudicium illatum declaramus. Prætereà etiam Familiis inter Nobiles numeratis, fi fortè hujufmodi non effent, nullum jus fuiffe, vel fore ullo unquam tempore quæfitum in præfentiarum innuimus, & iterùm ac tertiò proteftatum volumus.

Ad hæc animadvertendum ducimus, quod ab hoc clariffimo Nobilium cætu; quinque, qui ejufdem negotia gerant deliguntur, iique Nobilitatis Deputati nuncupantur, prout etiam indigitat Beneventanis in decifionibus decif.xvII.præclarus Jurifconfultus, ac nofter Patritius, Joannes Baptifta Bilotta. Eorundem electio fecretis peragitur fuffragiis in Comitiis vel in Templi falutatæ ab Angelo Deiparæ Hierophylacio, vel in maxima Civitatis Palatii Aula coram Pontificio Gubernatore habitis. An autem Majores tantùm, Minoribus pofthabitis, fuffragia in hujufmodi electione ferre valeant, etiam fub judice his eft.

Non

Non est hic omittendum; quod precipua inter Nobilitatis jura Jurisdictio recensetur, quam primus Consul in D. Bartholomæi Nundinis obtinet. Quàm tamen nostro ævo frustrà, ac insipienter infringere ausi fuere Mercatores, ac artifices, sequentia prætendentes. Primò Nundinas non esse extrà Rufinam Januam habendas. Secundò ipsos cogi non posse à primo Consule ad suas ducendas merces consuetum in locum extrà eandem Januam. Tertiò ab eodem primo Consule cogi haud posse ad claudendas, clausasque detinendas suas intus Civitatem officinas. Quartò & ultimò Jurisdictionem recurrente Nundinarum tempore non ad dictum primum Consulem, sed ad Pontificium Gubernatorem spectare. Hinc post longam contractam litem, ac post binas juris, & facti à primoribus Urbis Advocatis prò, & contrà præhabitas notas, præter alias duas à duobus Patritiis pro Nobilitate lucubratas, servatisque servandis, mordicùs Laurentio Vannicello Gubernatore se opponente, ac sua, suorumque successorum jura propugnante, tandem die 17. Septembris anno 1709. nemine reluctante à S. Consultatione, Ponente Archinto, & doctissimo, amplissimoque Joanne Dominico Cardinali Paracciano Nobilitatis jura maximopere tutante, sequens decretum latum fuit.

Nundinas S. Bartholomai esse faciendas extrà Portam Rufinam, Mercatores, & Artifices teneri, & cogi posse à Capiteconsule ad asportandas merces in loco solito, & ad claudendas proprias Apothecas intrà Civitatem, nec non competere eidem Capiticonsuli Jurisdictionem juxtà solitum tempore Nundinarum.

Quod decretum, licet juxtà Lyricorum Principis effatum, *Monumentum are perennius* requireret; nihilominus in marmore Beneventanus Senatus posteris commendatum voluit, & in Perystilio Civitatis Palatii, ubi plura tam antiqua, quam

neo-

neoterica proſtant monumenta; monumentum præfatum hanc præferens Epigraphem ſtatuit.

Perantiqua præclariſsimæ Beneventanæ Nobilitatis Jura
In S. Bartholomæi Nundinis,
Mercatoribus infringere auſis,
Sacræ Conſultationis Decreto die 17. Sept. MDCCIX.
Utraque parte informante lato cautum fuit,
Nundinas præfatas extrà Portam Rufinam eſſe faciendas,
Mercatores, & Artifices teneri, & cogi poſſe
A Capite Conſule ad aſportandas merces in loco ſolito,
Et ad claudendas proprias Apothecas intra Civitatem,
Nec non competere eidem Capiti Conſuli Juriſdictionem.
Juxta ſolitum tempore Nundinarum.
Nè verò hujuſce Rei memoria
Procedente tempore interiret,
Rurſùmque lites viveſcerent,
Perenne hoc Monumentum
Poſuit
Ordo Beneventanus.

De Antiquitate, ac Nobilitate S. Eccleſiæ Beneventanæ.

CAP. XI.

BEneventanæ Eccleſiæ antiquitatem, decora, nobilitatem, privilegiaque nemo unus ignorat. Eam utpotè ſexdecim Pontificum ſanctimonia præclaram, ſexdecim in præſens Cathedralium Principem, ſex Conciliis à Romanis Pontificibus habitis illuſtrem, quindecim Provincialibus Conciliis decoratam, inſignibus Sanctorum Lipſanis refertam, innumeriſque privilegiis ditatam, reliquas Italiæ Eccleſias æquare, nullique ſecundam eſſe omnibus eſt compertum. Hinc

prę-

prætermiſſis pluribus egregiis teſtimoniis, vel ab eruditis prolatis Hiſtoriographis, vel à facundis evulgatis Oratoribus, quod Nicolaus V. Summus Pontifex in Bulla Unionis Abbatiæ S. Lupi Metropolitano Capitulo his verbis cõmendatum voluit, ſufficiet. *Eccleſia Beneventana inter alias Eccleſias famoſa, & ſolemnis exiſtit, & magno Canonicorum numero abundat*. Sedem Epiſcopalem in hac Eccleſia Apoſtolorum Principem fixiſſe; eique S. Photinum ſuum diſcipulum Epiſcopum præfeciſſe, tradunt Hiſtoriæ. Photino unus, & quinquaginta Antiſtites, vel martyrii palma, vel ſanctitatis gloria, vel rebus laudabiliter geſtis præclari ſucceſſere. In Metropolitanam hanc evexit Eccleſiam Joannes XIII. anno *969.* & uſque adhùc unus, & ſexaginta recenſentur Archiepiſcopi, quos inter ſexdecim Purpuræ ſplendore coruſcantes eminent, & unus Pauli III. nomine ſummus Pontifex evaſit. Pontifices, Imperatores, Reges, ac Principes hanc Eccleſiam maximis ditarunt privilegiis. Carolus Calvus Imperator cæſareo patrocinio nobilitatam voluit. Inter ſe Pontifices decertavere, ac Cæſares, ut hanc Eccleſiam honoribus obruerent. Ab anno *960.* uſque ad annum *1243.* ferè ſemper tutus Romanorum Pontificum Aſylus prodiit, adeò ut vix duo, aut tres enumerentur Pontifices, qui eandem ſua præſentia minimè illuſtrarint. Immò non unus, qui bis, aut tertiò hùc acceſſit, recenſetur. Priſcis temporibus Mitrę rotundę ad inſtar Pontificię Thiaræ antiquæ uſum, cum una tantùm corona, & auriphrigio Antiſtites noſtri habuere; ſuamque luſtrantes Provinciam ſacram Synaxim ſolemniter ante ſe pręferri conſueverunt: Quod hoc ævo ſummo Pontifici reſervatum eſt. Illud tantùm retinent, ut literas plumbeo ſigillo, Romano more obſignent. Suffraganei Epiſcopi prętеritis ſęculis ad viſitanda B. Bartholomæi limina ſingulis annis accedere tenebantur. Præ-

te-

tereà S. Agathensis Ecclesiæ Episcopis demandatum erat, ut quater quoque anno in diebus festis Pentecostes, SS. Apostolorum Petri, & Pauli, S. Bartholomæi, & Dedicationis Ecclesiæ Metropolitanæ, præter Episcoporum consecrationes, accederent. Cujus rei gratia eruditissimus Ughellus in Italiç sacræ Tomo VIII. sub Gaspare Columna Archiepiscopo scriptum voluit. *Sub hoc Gaspare diversa reperiuntur Epistola Episcoporum Beneventana Ecclesia suffraganeorum, quibus ob ingruentia bella in Neapolitano Regno sese excusant, quo minùs, ut moris erat, singulis annis eis permittatur accedere ad visitanda limina B. Bartholomai Apostoli. Ex quibus colligitur Archiepiscopos Beneventanos per omnia imitatos esse Romanos Pontifices, ut jàm suprà dictum est.* Consueverunt itidem nostri Antistites suas Bullas Romanorum Pontificum more exarare; quod & præfatus Ughellus sedulò observavit; & hisce verbis sui animi sensum aperuit. *Interim* [*quod forsan quis mirabitur*] *sciat benignus lector Beneventanos Archiepiscopos suas consuevisse exarare Bullas more, & ad instar Romanorum Pontificum, quod primum comperi de hoc Henrico.*

Non tantùm Sipontinam, & S. Michaelis Archangeli in Monte Gargano Ecclesias à Vitaliano Papa anno 668. S. Episcopo Barbato commendatas, aliisque successoribus obfirmatas nostri Antistites nacti fuere: verum etiam prefatis in locis temporalem obtinuerunt ditionem. Testimonio est vetusta obsequii pagina Cleri Sipontini, ab Abbate Alerio memoratorium nuncupata,& coram Landulpho I. Archiepiscopo anno 973. habita. Preptereà in insigni Montis Herculis Oppido dominatum habuere, ut liquet ex privilegio Roffridi Archiepiscopi, qui anno 1124. iis Oppidanis suas probavit consuetudines. Merum in presens, mixtumque imperium in S. Angeli ad Cupulum, & Mottæ Castris idem Archiepiscopus habet.

habet. Ejus verò Generalis Vicarius Judex est ordinarius Appellationum in causis omnibus à laicis Judicibus in hac Civitate provocantium. Hoc privilegio eundem ditavit anno 1491. Innocentius Papa VIII. constituens eum Judicem appellationum causarum omnium tàm civilium, quàm criminalium huius Civitatis, dummodo delinquentes pœna corporis afflictiva plectendi non essent. Diœcesanam Synodum singulis annis bis celebrat præfatus Archiepiscopus, nempè die 24. Augusti pervigilio Festi S. Bartholomæi, dieque 25. Octobris, Festo Translationis ejusdem Sancti, & quinque diebus sequentibus; ac Litaniarum Synodus nuncupatur.

Diptychon S. Beneventanæ Ecclesiæ Pontificum.

CAPUT XII.

Episcopi Beneventani.

1. S. Photinus, natione Grecus, ab ipso Apostolorum Principe Primus adlectus fuit Episcopus anno parte salutis quadragesimo. Cum Photinus græcè idem sit, ac apud Latinos Lucidus, quid mirum si hic profligatis Ethnicis tenebris, ac explosis errorum umbris, huic Civitati, totique regioni Christiane Fidei lumen invexerit? Proinde jure optimo doctrinæ, ac virtutum exemplis, successoribus suis lux presulsit, ac dux.

Undecim subsequentium Presulum nomina usque ad annum 300. oblivionis tenebris involuta habentur. Ea hac de causa desiderantur, quia anno 302. decima sevìente Imperatoris Diocletiani persecutione, encyclicis, ut refert Eusebius, indictum fuit literis, ut omnes Christicolarum scripturæ igni absumerentur; prout absumpte fuere.

12. Duodecimum Antistitem, Teodatum nomine edixit, & in

in Sanctorum album cooptatum voluit nuperrimæ Historiæ D. Januarii auctor. Sed cum fabellarum myriades in ea attexuerit, & à commentitio greco Chronico hauserit, ac deprompserit, grecam tantùm fidem operiinvexit suo.

13. S. Januarius I. præclara Martyrii corona donatus fuit die 19. Septembris anno 305. Martyr hic inclytus, æquè mirus est existimandus, vel fusum ob sanguinem vivens; vel ob sanguinem ante sui capitis conspectum liquescentem mortuus; perinde ac ei non tantùm vivo celebri in martyrio sanguinem semel fudisse sat fuerit; verùm etiam posthumo in martyrio per dies singulos fundere mirabiliùs gestiat.

14. Theophilus vivebat anno 313.

15. S. Dorus floruit anno 320.

16. S. Apollonius effulsit anno 326.

17. S. Cassianus enituit anno 340.

18. S. Januarius II. floruit anno 347.

19. Linianus vivebatanno 369.

20. S. Æmilius effulsit anno 404.

21. S. Joannes electus anno 415. obiit 448. sedit annis 33.

22. Dorus II. electus anno 448. memoratur etiam anno 450.

23. S. Tammarus floruit anno 465.

24. S. Sophus, dictus Cadocus Monachus, & Abbas S. Sophiæ Martyr occubuit anno 490.

25. Epiphanius floruit anno 494. & 499.

26. Felix vivebat anno 520.

27. S. Marcianus floruit anno 533.

28. S. Zeno, seù Zosimus effulsit anno 543.

29. Felix II. vivebat anno 585.

30. Linianus II. floruit anno 591.

31. David enituit anno 600.

32. Barbarus effulsit anno 603.

33. Al-

33. Alphanus floruit anno 615.
34. Ildebrandus vivebat anno 622.

Episcopi Beneventani, ac Sipontini.

35. S. Barbatus electus anno 663. ad Cœlites anno 682. evocatus fuit. Sedit annis 18. mensibus 11. Magnus hìc Heros sanctimonia, doctrinaque clarus, signis verò, ac miraculis qua copia, quapræstantia longè clarior, Samnii Thaumaturgus nũcupatur. Quia verò Longobardorum gentem, ipsorumque Ducem profligato inani aureæ Viperæ cultu, aliisque superstitiosis ritibus explosis, rectæ, veræque Fidei mancipavit, meritam Beneventani Apostoli nomenclaturam sibi vendicat.
36. Aldericus vivebat anno 700.
37. Toto floruit anno 733.
38. Cæsarius effulsit anno 743.
39. Joannes II. enituit anno 748.
40. David II. floruit anno 787.
41. Guttus electus anno 825. Obiit 833. sedit circiter annos octo.
42. Ursus electus anno 833. obiit 845. sedit circiter annos 12.
43. Joannes III. electus anno 845. obiit 852. sedit circiter annos septem.
44. Carolus electus anno 852. obiit 868. sedit annos sexdecim circiter.
45. Joannes IV. electus anno 868. obiit 875. sedit annos septem circiter.
46. Ayo memoratur anno 875.
47. Conservatus electus anno 886. obiit 894. sedit circiciter annos octo.
48. Petrus electus anno 894.
49. Uvaldefridus electus anno 908. obiit 911. sedit annos tres circiter.
50. Joannes V. electus anno 911. obiit 953. sedit annos 42. circiter.

51. Vin-

51. Vincentius electus anno 954. obiit 957. sedit annis tribus.

52. Landulphus electus Episcopus anno 957.

Archiepiscopi Beneventani, ac Sipontini.

Idem Landulphus primus Archiepiscopus instituitur à Joanne XIII. Summo Pontifice anno 969. obiit 983. sedit annis sex, ac viginti.

53. Alo, seù Alix electus Archiepiscopus anno 984.

54. Alphanus II. electus anno 998.

55. Mundus floruit anno 1009.

56. Alphanus III. electus anno 1011. obiit 1053. sedit annis 42.

57. Valdericus electus anno 1053. obiit 1071. sedit annis decem & octo.

Archiepiscopi Beneventani dumtaxat.

58. Aurelius electus anno 1072. obiit circiter 1075. sedit annis ferè tribus.

59. S. Milo electus anno 1075. obiit 1076.

60. Roffridus electus anno 1076. obiit 1107. sedit annis 31. mensibus duobus, diebus viginti.

61. Landulphus II. electus anno 1108. obiit 1119. sedit annis undecim.

62. Roffridus II. electus anno 1119. obiit 1130. sedit annis itidem undecim.

63. Gregorius electus anno 1132. obiit 1145. sedit annis tredecim.

64. Petrus II. electus anno 1147. obiit 1156. sedit annos novem circiter.

65. Henricus electus anno 1157. obiit 1170. sedit annos circiter tredecim.

66. Lombardus S. R. E. primus Card. electus anno 1171. obiit 1179. sedit annis octo.

67 Ro-

67. Rogerius S. R. E. II. Card. Monachus Casinas electus anno 1179. obiit 1221. sedit annis 42.

68. Ugolinus de Comite electus anno 1221. obiit 1254. sedit annis tribus & triginta.

69. Romanus de Capoferris electus anno 1254. obiit 1280. sedit annis sex & viginti.

70. Joannes VI. Card. III. de Castrocæli Monachus Casinas electus anno 1282. obiit 1295. sedit annis tredecim.

71. Joannes VII. de Capua electus anno 1295. ad Capuanam translatus Ecclesiam 1300. sedit annis quinque.

72. Adenulphus electus anno 1300. dimisit 1302. sedit annis duobus.

73. B. Jacobus Capotius Ord. Eremit. S. Augustini electus anno 1302. ad Neapolitanam translatus Ecclesiam 1303. sedit anno uno, mensibus tribus, diebus novem.

74. Frater Monaldus de Monaldeschis Ordinis Minorum electus anno 1304. obiit 1331. sedit annos circiter 27.

75. B. Monaldus Justinopolitanus Ord. Minorum electus anno 1331. martyrio coronatus 1332. sedit anno uno.

76. Fr. Arnaldus de Brusacco Ord. Minorum electus anno 1333. obiit 1334. sedit annis undecim.

77. Fr. Guillelmus Ord. Minorum electus anno 1344. obiit 1346 sedit annis duobus.

78. Stephanus Patriarcha Constantinopolitanus electus anno 1346. obiit 1350. sedit annis quatuor.

79. Petrus III. de Pino electus anno 1350. obiit 1360. sedit annis decem.

80. Fr. Guillelmus Lemovicensis Ord. Prædicat. electus anno 1360. obiit 1363. sedit annos quatuor circiter.

81. Fr. Hugo de Bruxeo Ord. Prædicat. electus anno 1363. obiit 1365. sedit annis duobus.

82. Hugo II. Guidardi electus anno 1365. obiit 1383. sedit annis decem & octo.

83. Fran-

83. Franciscus Gallus electus anno 1383. eodem anno ad Burdigalensem translatus Ecclesiam.

84. Nicolaus Zanasius electus anno 1384. ad Neapolitanam translatus Ecclesiam anno 1385.

85. Donatus de Aquino electus anno 1385. obiit 1426. sedit annis uno & quadraginta.

86. Paulus Capranica electus anno 1427. obiit 1429. sedit annis duobus, mensibus sex, diebus quindecim.

87. Gaspar Columna electus anno 1430. obiit 1435. sedit annis quinq; mensibus itidem quinq; diebus vigintinovem.

88. Astorgius Card. IV. Agnesius electus anno 1436. obiit 1451. sedit annis 15. mensibus 7. diebus decem ac novem.

89. Jacobus II. De Ratta electus anno 1451. depositus 1460. sedit annis novem.

90. Alexius de Cæsareis electus anno 1460. obiit 1464. sedit annos quatuor circiter.

91. Nicolaus II. Piccolomineus electus anno 1464. obiit 1467. sedit annis tribus.

92. Conradus Capycius electus anno 1469. obiit 1482. sedit annis tredecim.

93. Leonardus Griphus electus anno 1482. obiit 1485. sedit annis tribus.

94. Laurentius Card. V. Cybo electus anno 1486. obiit 1502. sedit annis sexdecim, mensibus decem, diebus quindecim.

95. Ludovicus Card. VI. Podochaterius electus anno 1503; obiit eodem anno; sedit mensibus 6. diebus 5.

96. Galeottus Card. VII. Franciottus electus anno 1504. obiit 1508. sedit annis quatuor diebus undecim.

97. Sixtus Card. VIII. Gara Roboreus electus anno 1508. dimisit 1514. sedit annis 5. mensibus 5. diebus 21.

98. Alexander Card. IX. Farnesius [qui deinde Paulus III. extitit] electus anno 1514. resignavit cum regressu 1521. sedit

sedit annis septem, mense uno, diebus autem duobus.

99. Alphonsus Sfortia electus anno 1521. per ipsius obitum rediit Farnesius præfatus.

100. Franciscus II. Roboreus electus anno 1530. abdicavit 1544. sedit annis quatuordecim, diebus decem & novem.

101. Joannes VIII. Casa electus anno 1544. obiit 1556. sedit annis undecim, mensibus septem, diebus etiã septem.

102. Alexander II. Card. X. Farnesius electus anno 1556. resignavit 1560. sedit annis tribus, mense uno, diebus vigintiquinque.

103. Jacobus III. Card. XI. Sabellus electus anno 1560. resignavit 1574. sedit annis quatuordecim, mensibus tribus, diebus vigintiseptem.

104. Maximilianus Palumbaria electus anno 1574. obiit 1607. sedit annis duobus ac triginta, mensibus septem, diebus viginti octo.

105. Pompejus Card. XII. Arigonius electus anno 1607. obiit 1616. sedit annis octo, mensibus undecim, diebus viginti quatuor.

106. Alexander III. de Sangro Patriarcha Alexandrinus electus anno 1616. obiit 1633. sedit annis sexdecim, mensibus novem, diebus verò quindecim.

107. Augustinus Card. XIII. Oregius electus anno 1633. obiit 1635. sedit anno uno, mensibus septem, diebus vigintiquinque. Vacavit sedes annis sex, mensibus itidem sex, ac die uno.

108. Frater Vincentins II. Card. XIV. Maculanus, Ord. Prædicatorum, electus anno 1642. dimisit 1643. sedit anno uno, mensibus quatuor, diebus quinque.

109. Joannes Baptista Foppa electus anno 1643. obiit 1673. sedit annis triginta, mensibus septem.

110. Joseph de Bononia electus 1674. dimisit 1680. sedit

 annis

annis quinquè, mensibus undecim, diebus septem. Deindè *1691.* ad Capuanam evectus fuit Ecclesiam, ibique anno *1696.* mortem oppetiit.

111. Hieronymus Card. XV. Gastaldus electus 1680. obiit 1685. sedit annis quinque, mense uno, diebus 19.

112. Fr. Vincentius Maria Card. XVI. Ursinus, Ordinis Prædicatorum, electus *1686.* Vivit hoc anno *1719.* Portuensis Episcopus, perpetuo ævo gloriosissimè victurus, ac sæcula ipsa laudum, gloriæq; cumulo semper devicturus.

De Eminentissimo hoc Prçsule, millenis laudum posthabitis decoribus, tria hæc decora complecti sufficiet. Primum, quod plures habuit conciones, quàm suo ævo reliqui Christiani Orbis Antistites habuere. Secundum quod tantus Præsul ferè omnes hujus Civitatis, & Archidiœceseos sacras ædes marmoreas reliquit, quas lateritias accepit. Quod decus non absimili festivitate de Augusto Roma cecinit; prout tradunt historiæ. Tertium tandem est, quod plura, ac majora procul dubio solus ipse gessit, quàm cæteri ipsius Decessores gessere. Qui plura de hoc Antistite inter Magnos Maximo scire exoptat, legere ei arrideat in Sarnelliana Beneventanorum Antistitum Chronologia, in Prædicatorum Ordinis Pinacotheca de Cavaleriis, & in Cardinalium fastis, quanquàm vetitis, Joannis Palatio, qui omnes uberrimam gestorum, laudumque segetem una, atque eadem falce metere voluerunt. De aliis verò hujus Ecclesiæ Præsulibus, qui plura sitit, ex Viperiana Chronographia, ex Italiæ sacræ tomo VIII. ac ex prælaudatis Sarnellianis Chronicis hauriet; suamque sitim abundè explere præfatis in fontibus valebit.

De

De Metropolitano Capitulo.

CAPUT XIII.

HUic Ecclesiæ non minimum decus addit, atque ornamentum, præclaris semper viris, privilegiisque locupletatum, Metropolitanum Capitulum. Cœtum hunc illustrissimi Martyres Festus Diaconus, & Desiderius Lector illustrarunt, qui plurimos post exantlatos labores, post vincula, carceres, aliaque sævioris supplicii genera pro Christi Fide Puteolis anno partæ salutis 305. capite cæsi fuere, ac SS. Præsuli Januario consociati. Quid efferamus Paulum ejusdem Ecclesiæ Diaconum, qui anno 404. magna sanctimonia effulsit; adeoque inter eximiæ Sanctitatis viros, à Palladio, ac Theodoro annumeratur? Quid dicamus de Benigno Archidiacono martyrii palma ab Arianis anno 490. decorato? S.R.Ecclesiæ Cardinalium, Antistitumque nomina, qui ex hoc feracissimo Senatu omni ævo prodiere; secundus hujus Pinacothecæ Liber enumerabit. Cujus rei gratia Dionysium Laurerium Archidiaconum. deindè Ord. Servorum B. Mariæ Priorem Generalam; demùm Cardinalem amplissimum à Paulo Papa III. anno 1536. creatum, Urbinatensem Episcopum, Campaniæq; Legatum electum silentio prætermittimus. Innumeros quoque preclarissimosque Archiepiscopos, ac Episcopos præterimus.

A Romanis Pontificibus plura huic Capitulo concessa fuere Privilegia. Omnium maximum hoc est, cæteras, post primam, Dignitates, Canonicatusque Martio, Junio, Septembri, ac Decembri mensibus vacantes conferre; præfatisque mensibus eidem Basilicæ, alternis cum Beneventano Antistite vicibus Mansionarios dare. Adeoque pro Canonicorum electione tàm à Ferdinando I. Neapolitano Rege, anno 1482.

decimo Kalendas Octobris, quàm ab aliis aut Eminentissimis, aut Serenissimis Principibus Capitulo preces datæ fuere. Capitulum Episcopalem penè habet Jurisdictionem in Oppido S. Lupi de Montepetroso, ubi & Generalem adjungit Vicarium, ibique, & Ceppaloni in Oppido vel temporalem olim ditionem obtinuit. Julius II. S. Hilarii extrà Portam Auream; Nicolaus verò V. S. Lupi Abbatiis ditissimis Capitulum honestaverunt. Paulus autem V. anno 1607. habitum Canonicorum Vaticanæ Basilicæ instar Canonicis indulsit. Quanti verò priscis temporibus nostrum Capitulum in Precibus Horariis recitandis, ac Divinis in rebus litandis præstiterit, Joannem XIII. oculatum habemus testem, qui ultrà terminum, modumque demiratus, in Diplomate, quo hanc Ecclesiam in Metropolitanam evexit, apertissimis hisce verbis declaravit. *Et quia Beneventanensis Ecclesia in exercendis Dei laudibus magno conatu, piaque religione semper insistit. Quod nobis olim apud eam manentibus omninò constat inventum; debemus itaque ex ardore charitatis, atque studio divini cultus eam causa honoris, & reverentiæ sublimiorem inter cæteras ordinare*. Hæc Pontifex. Quod ne dum magno ex Canonicorum numero [septem enim, & octoginta olim numerum explevisse ferunt] cæterorumq; Odei servitio mancipatorum factum, Ughelli est opinio; verùm etiam, cum præterito ævo (ut jam diximus) hæc Ecclesia Romanorum Pontificum sæpissimè Domicilium fuerit, Asylusque tutissimus, ex eorum ferè assidua præsentia mirificam in persolvendis Deo laudibus modulationem inolevisse excogitemus oportet. Quod Dei munere in præsens ut cum maximè viget, floretque. Enim verò Metropolitanam Ædem septem ac viginti decoris Divini Regis Domus studio flagrantes Canonici opiparè ornant; quos inter sex Dignitatum gradus spectabiles sunt, Mansionarii sexdecim litant; ac Semi-

minarii Clerici inserviunt octoginta.

Antiquis his decoribus nuperrimum remanet addendum nempè Mitrarum decus. Decore hoc Capitulum exornavit Clemens XI. Pontifex Maximus, Archiepiscopi Cardinalis Ursini cura, ac impensa, insigni dato Diplomate die xi. Novembris anno 1701. Mitrarum benedictio, & prima impositio ab eodem Cardinale Archiepiscopo die 24. Decembris ejusdem anni maxima pompa, ac inenarrabili Nobilium, & Populi utriusque sexus concursu habita fuit, prout in libello typis edito habetur. Apostolicum Indultum à nobis, rudi quamvis calamo, lucubratum, & à sapientissimis Datariæ ministris probatum, ac in paucis immutatum, sequens est.

Clemens Episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex in supremo Apostolicæ potestatis throno, disponente Domino, super universas Orbis Ecclesias constitutus, ad illas præsertim suę indefessæ mentis aciem convertit, quæ per uberem Christi Atletharum, eis olim inservientium, cruorem madefactę, ad Divini nominis gloriam præ cæteris efflorescunt, & ut Divinus cultus in eis, ut par est, in dies suscipiat incrementum, Ecclesiarumque ipsarum majestas magis elucescat, singulari suæ benignitatis clementia, quantum sibi exalto conceditur, personas, in eis Altissimo famulantes, speciosioribus ornamentis, & honorum titulis decorare, atque illustrare consuevit, aliaque disponit, prout Ecclesiarum, & personarum earundem qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum modernorum sex Dignitatum, & unius, ac viginti Canonicorum Ecclesiæ Beneventanæ Nobis nuper exhibita petitio

con-

continebat, quod cum eorum Capitulum, sex Dignitatibus, & uno, ac viginti Canonicatibus, præter sexdecim Mansionarios, ac Seminarii Clericos, aliosque circiter octoginta in Divinis sedulò subservientes, constans, antiquitate, & pręeminentiis nulli secundum, trium Martyrum palmis, ac unius Confessoris laurea efflorescere, nec non Dignitatum, ac Canonicatuum, & Præbendarum in quatuor ordinariis mensibus electione gaudere, Episcopali ferè jurisdictione in Oppido S. Lupi, nullius Diœcesis, Beneventanæ, seù alteriùs Provinciæ frui, ac Cappis ad instar Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, decoratum, aliisque prærogativis ditatum esse, & laudabilem in modum Ecclesiæ servitio insistere dignoscatur, unumque ei Mitrarum decus deesse, & hoc privilegio nonnullas Neapolitani Regni Metropolitanas, ac etiam Cathedrales Ecclesias ad præsens frui, & gaudere, & si Capitulum prædictum, eiusque Dignitates, & Canonici prædicti hac prærogativa decorarentur, ex hoc profectò non parùm in ipsa Ecclesia Divinus cultus, Populi devotio, ac Canonicorum spiritualis consolatio augeretur. Quare pro parte Dignitatum, & Canonicorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum: quatenus eis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos qui piis votis huiusmodi libenter annuimus, & quantum in Domino possumus, Divinum cultum in Metropolitanis Ecclesiis augere intendimus, ac Dignitates, & Canonicos prędictos, ac eorum singulas Personas à quibusvis excommunicationibus, aliisque Censuris Ecclesiasticis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium tantùm consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ex voto Congregationis Venerabilium Fratrum nostrorũ S. R. E. Cardinalium super Ritibus Ecclesiasticis præposi-

positorum, Dignitatibus, ac Canonicis prędictis, eorumque in Beneventana Dignitatibus, & Canonicatibus successoribus, ut tàm in Civitate, quàm in Diœcesi Beneventan. etiam absente Archiepiscopo, in Missis, Vesperis, ac Laudibus solemniter decantandis, ac etiam in processionibus, benedictionibus candelarum, cinerum, palmarum, & fontis, ac in reliquis Ecclesiasticis functionibus, in quibus sacra adhibentur paramenta, Mitrà, aliisque indumentis, & paramentis tantùm ad instàr Abbatum, usum Mitræ habentium, uti liberè, & licitè possint, ac valeant, Apostolicà auctoritate perpetuis futuris temporibus concedimus, & indulgemus; quodque in suis armis, & insigniis Mitram apponi facere, & addere, valeant, etiam perpetuò concedimus, & indulgemus, ac licentiam, & facultatem desuper impartimur; ipsosque, eorumque successores super præmissis à quoquam quovis prętextu, causa, & occasione molestari, perturbari, aut impediri nullatenus unquàm posse, sicque & non alias per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, & Sedis Apostolicæ Nuntios, judicari, & definiri debere, & quidquid secus super his à quo quam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari irritum, & inane decernimus, non obstātibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Universalibus Conciliis, editis specialibus, vel generalibus, & quatenus opus sit, dictæ Metropolitanæ Ecclesiæ Beneventanæ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis quibusvis in genere, vel in specie, ac alias in cōtrarium eorundem præmissorum, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, ac derogato-

ri-

riarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, aut alias quomodolibet etiam pluries, & quibuscumque vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, eorum tenores pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissimè, & plenissimè, ac specialiter, & expresse, nec non opportunè, & validè hac vice dumtaxat derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, concessionis, indulti, licentiæ, impartitionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo primo decimo octavo Kalendas Decembris Pontificatus nostri anno primo.

P. de Carolis. Phil. Cappellus. A de Magistris Cap. G. Placentinus. S. Crucianus &c.

Primi, quos legimus, qui usque adhuc de amplissimo hoc Indulto honorificam vel italico, vel latino idiomate memoriam attexuerunt, duo sequentes indigitantur. Primum obtinet locum Frater Hieronymus Maria à S. Anna Carmelita excalceatus in dedicatoria italica Epistola ad Beneventanum Capitulum, libro nuncupato *L'Huomo del Cielo* Neapoli anno 1709. typis commendato adjecta. Secundum sibi vendicat locum Joannes Carolus A Stadel Cathedralis Ecclesię Curiensis Cânonicus latino in Compendio Geographiæ Ecclesiasticæ universalis Romæ anno 1710. edito.

Demùm pro ejusdem Ecclesiæ nostræ decore non est omittendum, quod consimile Mitrarum Indultum Mediola-

nen-

nenfis Ecclefiæ Canonicis ab eodē Clemente XI. anno 1715. *ad instar Ecclesia Beneventana* conceffum fuit. Sequenti itidem anno Neopatriarchalis Ecclefiæ Olyffiponenfis Canonicis *ad instar Ecclesiarum Beneventana, & Mediolanensis* idem munificentiffimus Pontifex locupletiffimum indulfit privilegium. Utrobique Mitrarum benedictio, ac prima impofitio, fervata forma Ecclefiæ noftræ, habita fuit. Pro ea ritè habenda, plures libelli nuncupati *Efemeride della benedizione, e prima imposizione delle Mitre* pro norma juxta præhabitas petitiones miffi fuere. Itaque abfque ulla jactantia dicere valemus noftram Ecclefiam prifcis fæculis aliis Ecclefiis normam fuiffe, noftro autem ævo Prototypon effe.

De Beneventana Archidiœcefi.

CAPUT XIV.

AMplæ Diæcefi Beneventana præeft Ecclefia. Enim verò à Caudinis Furculis incipiendo ufque ad Lefinæ lacū fexaginta paffuum millia enumerantur. A finibus Abellinenfis Diœcefeos ufque ad Termulenfem, ac Triventinam Diœcefes ultrà quinquaginta paffuum millia Beneventana prodit Diœcefis. In ea plura recenfentur Oppida, quæ Urbium æquant fplendorem, nempè Monsfufculus, ubi Regia Audientia, ac Tribunal Provinciæ Principatus Ultra refidet, & Civitatis nomenclatura Regio permiffu decoratur. Alia funt Murconum, Monsherculis, Monfcalvus, ac Vitulanum. Ferè omnia Principatus, Ducatus, Marchionatus, & Comitatus Titulis funt honeftata. Oppida, ac Caftra funt, quæ fequuntur.

Altavilla.
Apellufia.
Apicium.
Aricia.

Balnearea.
Basilicis.
Bonea.
Campuslactarius.
Campuslætus.
Campuspetræ.
Castrumpaganum.
Castrumpotum.
Castrumvetus.
Ceppalonium cum casalibus.
Circellum.
Cervinaria casalibus 18.constans.
Clusanum.
Cirignanum.
Collis.
Crypta Castanearum.
Fojanum.
Fragnetum Monforte.
Gambatesia.
Gildonum.
Ginestra.
Græci.
Jelsi.
Lentacis.
Lesina olim Civitas.
Limosanum olim Civitas.
Lapigium.
Machabæi.
Macchia.
Mancusium.
Matricis.
Molinaria.
Monacileonis.
Monsapertus.
Monscalvus.
Monsfalcionus.
Monsfusculus Civitas.
Monsmilitum.
Monsursus.
Monsrocchettus.
Monsherculis.
Murconum.
Padulium.
Palearea.
Pagum.
Panderanum.
Pastinæ.
Paulisii.
Paupisii.
Perrillum.
Pescum la mazza.
Petrurium.
Petracatella.
Petra Elcina.
Petrafusorum cum Casalibus.
Petrasturnina cum Casalibus.
Plancha.
Planchetella.
Ponslandulphus.
Poppanum.
Quercus major.
Reginum.
Roccabasciarana cũ Casalibus.

Ro-

Rotundi quinque constans Casalibus.	S. Petrus in delicato.
S. Agnes, & Calvi.	Sabinianum.
S. Angelus ad Cancellos.	Terranova fossacechæ cum Casalibus.
S. Angelus ad Cupulum.	Toccanisium.
S. Angelus Limulanorum.	Toccum, olim Civitas.
S. Angelus ad Schalam.	Torrecusium.
S. Crux Murconi.	Tufaria.
S. Elias.	Tufum.
S. Georgius Montaneæ.	Turrionum.
S. Georgius de Molaria.	Turris nucellarum.
S. Joannes in Galdo.	Torum.
S. Leucius.	Varonum.
S. Marcus de Cavotis.	Vitulanum Folianense.
S. Marcus ad Montes.	S. Crucis.
S. Maria in Grisone.	S. Mariæ.
S. Maria ad Torum.	S. Petri.
S. Martinus.	Caccianum.
S. Nazzarius.	Cautanum.
S. Nicolaus Manfredi.	Fornillum.
S. Paulina.	Campoli.

In hac Diœcesi duodecim recensentur Abbatiæ, quarum Abbates usum Mitræ habent; nempè S. Mariæ de Strata, S. Mariç de Faifolis, S. Mariç de Eremitorio, S. Petri de Planisio, S. Laurentii de Apicio, S. Mariæ à Guglieto, in prçsentiarum Collegio Beneventano Societ. Jesu unitæ, S. Mariæ de Decorata, S. Mariæ de Campobasso, S. Mariæ de Ferraria propè Sabinianum, S. Mariæ de Venticano, Bibliothecæ Vaticanæ unitæ, & S. Silvestri in Oppido S. Angeli ad Schalam. Sunt aliæ quatuor Abbatiæ, & S. R. E. Cardinalibus commendantur, S. Sophiæ Beneventi, S. Joannis in luco Mazzocca, S. Mariæ de Crypta in Oppido Vitulani, & S. For-

tunati in Oppido Paulisiorum. Tres Commendę Equitum S. Jo: Jerosolymitani, Beneventi, Montisfusci, & in Oppido Montisherculis enumerantur. Præter duas easque insignes existentes in hac Civitate Collegiatas Ecclesias, S. Bartholomæi præcipui Patroni, & S. Spiritus, sex aliæ in Diœcesi habentur, nempè S. Joannis in Balneo præfatæ Civitatis Montisfusci, Ss. Annunciationis Altavillæ, Ss. Assumptionis Montiscalvi, Ss. Salvatoris Mureoni, S. Bartholomæi Padulii, & Ss. Trinitatis in Oppido Vitulani anno 1716. erecta. Prætereà plures Conventuales Ecclesiæ, ubi festis diebus Horæ Canonicæ exoluuntur. Beneficia simplicia quamplurima extant cum laicorum Sodalitiis, & Hospitalibus rectè administratis. Archipresbyterales Ecclesiæ plures recensentur redditibus divites, omnes verò ornatu ditissimæ, nàm interiùs decentiorem in modum exornatæ, exteriùs verò loricatæ sunt, ac dealbatæ. Qua de causa abexteris populis, & præsertim Transalpinis hùc ferè turmatim cōfluentibus, nostrates Ecclesiæ exteriore ex albo præ aliis illicò dignoscuntur.

Status Generalis Civitatis, & Archidiœceseos Beneventanæ.

De mandato Cardinalis Archiepiscopi Ursini confectus; & evulgatus in XXXI. Diœcesana Synodo die 24. Augusti 1716.

Cathedralis Metropolitana	1.	Canonici	132.
Cathedrales suppressæ, & unitę Metropolit.	3.	Cleri Receptitii	22.
Dignitates, & Canonici Metropolitanæ.	27.	Ecclesiæ omnes exiſtētes	446.
		Quarum.	
Collegia.	9.	Consecratæ usque ad diem 26. Julii 1716.	249.
Mansionarii, Dignitates, &		Parochiales	144.

Non

Non Parochiales	302.

Parochialium verò.

Patronatæ exiſtentes	29.
Patronatæ dirutæ	3.

Non Parochialium.

Patronatæ	25.
Monaſteria, ſivè Conventus Regularium.	47.

Quorum.

Novitiatus	6.
Profeſſoria	6.
Granciæ Regularium	13.
Monaſteria Monialium	4.
Monialeſcum Sororibus	121.
Conventus,& Monaſteria ſuppreſſa	24.
Cæmeteria	90.
Eremitoria exiſtentia	38.
Eremitoria ſuppreſſa	16.
Oratoria viarum	43.
Oratoria domeſtica	38.
Confraternitates	350.
Sodalitates Clericorum, & Laicorum	20.
Hoſpitalia	55.
Montes Connubiorum	25.
Montes frumentarii	130.
Abbatiæ Conſiſtoriales	6.
Abbatiæ Segulares	12.
Abbatię Regulares	3.
Beneficia ſimplicia	682.

Quorum.

Patronata	55.
Miſſæ annuales ex obbligatione	117373.

Quarum.

Cum cantu	5912.
Anniverſaria	2073.
Sine cantu	109388.
Presbyteri ſimplices	592.
Diaconi	28.
Subdiaconi	27.
Clerici in minoribus	150.
Tonſurati	282.
Eccleſiaſtici omnes ſeculares	1079.
Prothonotarii Apoſtolici	45.
Presbyteri Sęculares Confeſſarii	209.
Presbyteri ſęculares Concionatores	28.
Diaconi Sylvatici	89.
Curſores	114.
Bizochæ	98.
Ludimagiſtri	107.
J. V. Doctores	152.
Notarii	145.
Doctores Phyſici	96.

Chi-

Chirurgi	54.	Animæ	107643.
Pictores	23.	*Quarum.*	
Sculptores	4.	Communionis	73182.
Obstetrices	102.	Confirmandorum septennio majorum	6398.
Oppida, & Pagi	217.		
Familiæ	20665.		

De Beneventana Provincia.

CAPUT ULTIMUM.

AMplos planè explicat fines Beneventana Provincia. Ampliores verò retroactis temporibus explicavit, duas, ac triginta Episcopales Sedes subjectas jactans; adeò ut Beneventanus Pontifex Campaniç, Apuliæ, & Aprutii Metropolita haberetur. At Sipontina Ecclesia jamdiù Beneventanç unita, in Metropolitanam evecta, aliisque Ecclesiis aut unitis, aut suppressis, aut exemptione donatis, ad viginti quatuor redactæ fuere, & Episcoporum nomina in præclaris Metropolitanæ Ecclesiç æreis Valvis adhuc leguntur. Ibi & Metropolita Camauro ornatus à consecrato Suffraganeo oblationem suscipiens effulget. Omnes Episcopi Græco pallio amicti, græcoque itidem ritu benedicentes, hi sunt.

Episcopus S. Agathç.
Episcopus Abellini.
Episcopus Larini.
Episcopus Montis Corvini.
Episcopus Ulturariensis.
Episcopus Montis Marani.
Episcopus Lesinarum.
Episcopus Limosani.
Episcopus Bivini.
Episcopus Ausculi.
Episcopus Ariani.
Episcopus Frequenti.
Episcopus Treventi.
Episcopus Bojani.
Episcopus Aliphi.
Episcopus Telesis.

Epi-

Episcopus Vici.
Episcopus Tortibuli.
Episcopus Florentini.
Episcopus Luceriæ.
Episcopus Termuli.
Episcopus Civitatis.
Episcopus Draconariç.
Episcopus Guardiæ.

Reliqui, qui trigesimum ac secundum explebant numerum, Episcopi, sunt Tocci, Sessulç, Ordonæ, Quintodecimi Aquæ putridæ, Sepini, Trojæ, ac Biccari. Tot suffraganeas Ecclesias nulla equidem Christiani Orbis Metropolis jactitat, ut, cum Augustino Barbosa perplures testantur Auctores. Marinus Frezza in Subfeudis de Civitate Beneventana disserens, præclarum hoc edidit Encomion. *Celeberrima Civitatum Samnii, & hodie totius Regionis Antistes, ex qua Colonia, & Coloni complures descendunt, à Carolo I. Romano assignatur Pontifici, quæ quandoque in aliorum manus Principum devenit, iterùm rediit, ac in præsentiarum existit; & in investitura Regis semper excipitur religiosissima Civitas. Nobilissimos produxit Christi sectatores, qui Ecclesias, Monasteria, Cœnobia, & Dormitoria construxerunt, se ipsos in Christi ministerium tradiderunt, amplis donis collatis in vice suorum veterum, qui Martyres hujus sæculi dicti sunt, ut ex Chronico Cassinensi aliqua suprà diximus. Viginti quatuor habet Episcopos suffraganeos supra omnes Mundi Prælatos.* Ex præfatis viginti quatuor Ecclesiis nonnullæ itidem aut exemptione donatæ, vel unitæ fuere, quia Urbes ad Vicos sunt redactæ, aut prorsùs dirutæ; adeoque sexdecim tantùm in præsens numerantur. Episcopi suffraganei hi sunt.

Episcopus S. Agathæ Gothorum, cui unitus Episcopatus Sessulç.
Episcopus Alifii.
Episcopus Ariani, qui Regię præsentationis est.
Episcopus Asculi, cui unitus Episcopatus Ordonæ.
Episcopus Abellini, cui unitus Episcopatus Fricenti æquè

pIin-

principaliter, cum Episcopatibus Aquæ putridæ, & Quintodecimi.

Episcopus Bojani, cui unitus Episcopatus Sepini.

Episcopus Bovini.

Episcopus Guardiæ Alferiæ.

Episcopus Larini.

Episcopus Luceriæ, cui unitus Episcopatus Florentinus, ac Turtibulensis.

Episcopus Montismarani.

Episcopus S. Severi, cui unitus Episcopatus Civitatis, & Draconariæ.

Episcopus Telesiæ.

Episcopus Termularum.

Episcopus Trivici.

Episcopus Vulturariç, cui unitus Episcopatus Montiscorbini.

Exemptus est Triventinus Episcopus, qui Concilium Provinciale Lancianense elegit. Trojanus verò Episcopus, etiam exemptus, Beneventano Provinciali Concilio dumtaxat, utpotè eligens, interesse tenetur. Cui etiam præsentes esse tenentur Abbas Abbatiæ S. Lupi Metropolitano Capitulo unitç, Abbas Generalis Montis Virginis, & Commendatarius Oppidi Alberonç Sacræ Jerosolymitanæ Religionis.

Et hic Beneventanç Civitatis Imaginem fundatione, antiquitate, pietate, nobilitate, rebusque præclarè gestis ornatam innuisse fateri t. Cœterùm sciat Anagnostes, quod Beneventanum Chronicon quatuor magnis libris expansum, etrusco que idiomate lucubratum à claræ memoriæ Jordano de Nicastro nostro amantissimo fratre, prælo quamprimùm excudendum curabimus. Hujus rei gratia hæc primis labiis libasse sufficiet. Qui aut uberiorem expetit segetem, aut epularum Myriades; ibi opiparè paratas deprehendet; ac exaturari cumulatissimè valebit.

LI-

LIBER SECUNDUS

De Sanctis Viris Beneventanis, ac Virginibus.

CAPUT I.

BEneventum amplissimum Virorum Toga, Sagoque praestantium Emporium, praecipuè verò perhibetur Sanctorum Martyrum, ac Confessorum, Pontificum, & non Pôtificum, ac etiam Sãctarum Virginum Capitolium. Iis sanctè superbiens Beneventana Pietas plura erexit Sacella, ut Civium, exterorumque devotionem ergà illos foveret, ac inflammaret. Itaque Principe in Templo duae ornatissimae habentur Ædes. Prima Sanctorum Civium Beneventanorum Pontificum. Altera verò non Pontificum, ubi infrà recensendorum coluntur Sanctorum Imagines. Preterea in Templo S.Petri Sanctimonialium Ordinis S.Benedicti praeclarum effulget Sacellum S. Offae Abbatissae, & S. Bellae Sanctimoniali ejusdem Caenobii, ac B. Daniellae de Vipera tertii Ordinis Praedicatorum dicatum. Ibi celebri picta in Tabula, Romae comparata, breve hoc Encomion Beneventanam Sanctimoniam immortalitati despondsat. *Beneventanum Virgineum Decus, Tergemina Cæli lumina*. Sanctorum nomina, ac gesta haec sunt.

S. Ianuarius anno 265. nobilibus ex parentibus, quorum nomina ignorantur, vitam auspicatus fuit. Conspicitur adhuc natalitia ejusdem Ædes, prout nostrorum Majorum constans, ac antiqua fert Traditio. Mirum certè, & memorabile est, quod in immanissimo Terraemotu anni 1688. diei quintae Junii, qui ferè universam evertit Civitatem, ac praesertim Regionem illam protrivit; hec Ædes innocua remanserit; quasi enarratae Traditionis perenne monumentũ, aut munimentum. Hoc posteris cõmendavit nunquam satis cõmendatus, atque ob innumeros penè libros prae-

lo editos celeber, Pompejus Samellius Vigiliensis Episcopus in Antistitum Beneventanorum Chronologia. Neapolitani verò D. Januarium Neapolitanum Patritium, & Civem evulgant, adeoque nobilis ac pia lis Beneventum inter & Neapolim viget, prout inter Panormitanos, ac Catanenses litem Diva Agatha excitavit. Hæc adversus Ætnæ incendia agger validissimus. Ille in Vesuvii flammas insigne propugnaculum.

Præter Bernardinum Siculum, Ordinis Minorum Conventualium, antiquum Scriptorem, Paulum Regium Vici Equensis Episcopum, Davidem Romeum, Fr. Ægidium Scaglione, aliosque multos exteros, ac probatæ fidei Auctores, qui D. Januarium Beneventanum evulgarunt, erudita dissertatio Anonymi Beneventani habetur. Præterea legenda parva Apologia Octavii Biloctæ Patritii Beneventani impressa Romæ anno 1636. ac denuò Beneventanis typis anno 1710. Neque est omittenda Panegyrica Oratio eximii U.J.D. Caroli Crisconii Montisherculis Beneventi anno 1696. in die festo D. Januarii recitata, & in Archiepiscopali Typographia excusa, nuncupata: *La lite composta frà le Auguste Metropoli, Napoli, e Benevento, chi di loro fusse la Patria del gloriosissimo Vescovo, e Martire S. Gennaio*. Exinde ad Patriæ panopliam, ejusque decora totis viribus propugnanda, ex hac itidē Typographia eodē anno 1710. opus nuncupatum *La Spada di Salomone, che decide il suo vero figlio alla Madre*, à nobis; crassa quamvis Minerva, elucubratum, prodiit, licet in Literatorum Italiæ Diario tomo VIII. articulo XII. à doctissimis Auctoribus non tantùm probatum, verùm etiam benignè commendatum legerrimus. Ad hæc Panegyrica accessit Oratio eruditissimi Nicolai de Sanctis è Societate Jesu, typis tradita anno 1711. in qua hanc propositionem probandam deprompsit. *Gennaro hà fatto stima, e prova per Benevento da esser dichiarato suo Cittadino: Benevento hà reso stima, ed onori à*

Gen-

Gennaro da essere acclamata sua Patria. Nec est silentio obruendum opus verè aureum præfati Præsulis Pompeii Sarnellii, ubi itidem Beneventanus Civis luculentis rationibus edicitur D. Januarius. Inscribitur hoc opus: *La Verità trionfante*; atque ab Archiepiscopali Calcographia anno 1716. in lucem prodiit. Ita Beneventanorum assertio enixius tanti Viri auctoritate suffulta obfirmata fuit. Ità adversariorum prorsus recusis armis, exceptionibus explosis, nostrisque ad trutinam revocatis rationibus, tandem aliquando gregalibus suis insusurrare, atque effutire omninò desinent adversarii; neque ampliùs recoctam novis in libellis crambem promere audebunt.

Ad patriæ Infulam meritò elatus fuit D. Januarius Marcello Summo Pontifice anno 300. Exinde Maximiani, & Diocletiani Imperatorum persecutione adhùc sæviente anno 305. die 19. Septembris cum Festo Diacono, ac Desiderio Lectore, Sosio Misenate, Proculo Puteolano Diacono, Eutychete, & Acutio Laicis, martyrii palma Puteolis donatus fuit. Vivebat adhuc Beneventi inclyta D. Januarii mater; quæ in somniis filium ad Cœlites evolantem aspexit. Itaque excitata, ferventiq; orationi addicta, spiritum Deo reddidit, filio se sociatura in Cœlis.

Januarii Corpus Neapolitani divino admonitu extulere, quod post quinque ferè sęcula ad hanc Civitatem translatum est. Quam Translationem solemni pompa explevit Sico quartus Princeps anno salutis octingentesimo vigesimo quinto, seù, ut alii ferunt, decimo septimo. Pretiosissimum Corpus à Gutto Episcopo eadem in Ecclesia, ubi Sanctorum Festi Diaconi, & Desiderii Lectoris sacra pignora condebantur, conditum fuit; ut quos junxerat unà amor, patria, ac mors, servaret monumentum: exindè cum iisdem Corporibus in Principe Templo repositum fuit. Sacrum verò Tumulum, Sico Princeps, quà pietate, quà munificentia, & bel-

lica laude nemini secundus, nobili diademate auro, gemmisque compacto [quo caput redimitum præferebat] ditavit. Ibidem Sanctus Episcopus, ac Martyr innumeris miraculis usque adeò claruit, donec ad Monasterium Montis Virginis, & tandem Neapolim translatum fuit. Ejus tamen Reliquiæ tàm sub Principe Ara, quàm in argenteis Simulacro, ac Brachio, Archiepiscopo Cardinali Ursino honorificentissimè reconditæ, magna fidelium devotione erga tantum Episcopū Patronum, ac Civem venerantur, miris quoque die signis coruscantes. Sed illud in primis memorandum de hoc nostro Sanctissimo Antistite, Cive gloriosissimo, totiusque Neapolitani Regni, ac etiam Hispaniarum Primo, & præclarissimo Patrono, *quod erumpentes olim è monte Vesuvio flammarum globos, nec vicinis modò, sed longinquis etiam regionibus vastitatis metum afferentes, extinxit. Præclarum illud quoque, quod ejus sanguis, qui in ampulla vitrea concretus asservatur, cum in conspectu capitis ejusdem Martyris ponitur, admirandum in modum colliquefieri, ac ebullire, perindè atque recens effusus, ad hæc usque tempora cernitur.*

Tanti Antistitis laudes concinens quidam ex claris præclarissimæ Societatis Jesu alumnis Beneventi degentibus, sequens edidit Elogium.

D. Januario Beneventanæ Urbis quondam Filio, postmodum Patri, Patrono in præsens præsentissimo.

E N C O M I O N.

Divus Januarius,
Diocletiani, ac Maximiani Imperatorum
Insectatione sęviente,
Timotheo Campaniæ Præside,
Martyr,
Dubium planè reliquit,

Quæ-

Quænam illum Patria suscepisset in cunis,
Ut è Cœlo se lapsum ostenderet.
A' morte magis cognitus, quàm à vita,
Ejus acta silent Annales:
Vel quòd scriptorum supergressa sint vires,
Vel quòd erant Nepotum superatura fidem.
Præsul,
Hausto cœlitus ad Aram lacte,
Urbem aluit Samniticam,
Filius, ut decebat, Matrem.
Timotheo suam mortem præcipienti
Visum divinitus ablatum restituit:
Ac Fidei luce
Quinque Idololatrarum millia illustravit.
Ignem vicit, ac Feras:
Timotheum non vicit.
Nec mirum,
Si naturam, qua se Ignis exuit, ac Feræ,
Timotheus induit.
Præsidis Esseda religatus præire
Cum sociis jussus.
Scilicet
Ut suum raperet ad triumphum:
Obtruncato Capite
Sanguinem fudit, ac vitam.
Fallor,
Sanguis vitæ sedes,
Capiti vitam fæneratus,
Ut objectum
Mirabiliùs rependeret.
Mirabilis ubique:
Seù Fidem testetur in vita,

Seù

Seù propugnet in morte.
A morte admirabilior,
Cum Fidem
Teſtetur, ac propugnet
In Sanguine.

Ejuſdem Sancti laudes ſingulis annis, tàm Principe in Baſilica, quàm in inſigni Deiparæ ab Angelo Salutatæ Templo duobus egregiis Panegyricis extolluntur.

Sancti Feſtus Diaconus, & Deſiderius Lector Beneventanæ Eccleſiæ Canonici. Enim verò in Eccleſiæ primordiis omnes ii Canonici vocabantur, qui in Cathedralis Eccleſię Canone, vulgò *Matricola* appellata, adſcripti erant: Ii verò modò Canonici in genere; modò autem ex ſuorum ordinum titulis nuncupabantur. Cujus rei gratia Nicenum Concilium Can. 160. habet. *Sacerdotes aut Diaconi, aut generatim quicumque ſunt in Canone recenſiti.* Hi igitur S. Januarium Epiſcopum, ac concivem Nolę ob Chriſtianę Fidei profeſsionem à Timotheo Campaniæ Præſide carceribus mancipatum crebrò inviſentes, & Idololatras objurgantes, tandem aliquando vincti fuere. Deindè unà cum Epiſcopo ante rhedam Præſidis Puteolos pertracti, in eundem carcerem, in quo Soſius Miſenas, ac Proculus Puteolanus Diaconus, Eutyches & Acutius laici ad beſtias damnati detinebantur, ſimul conjecti ſunt. Poſtero die omnes in amphiteatro feris obiecti fuere, quæ naturalis oblitæ feritatis, omnes innoxios ſervarunt. Id Timotheus magicis cautionibus tribuens, capitis ſententiā in Chriſti Martyres pronunciavit. Sed oculis repentè captus, Beati Januarii precibus, lumen recepit. Quo miraculo hominum millia ferè quinque Chriſti fidem ſuſceperunt. Verùm ingratus Iudex nihilo placatior factus beneficio, ſed converſione tantæ multitudinis actus in rabiem, veritus maximè Principum decreta, omnes gladio percuti iuſſit. Ianuarii, Feſti, ac

De-

Desiderii Corpora paganus quidam Nobilis, ac dives, Beneventanæ Civitatis Senator, nomine Cyphius, natis orbus, miris eorundem miraculis auditis, clam fidelem hominem cum plaustro abstracturus misit, se cum suis sacro latice lustrandũ vovens, si ipsorum precibus filios à Deo obtinere mereretur. Sed D. Ianuarii Corpore a Neapolitanus divino admonitu sublato, Sanctorum Festi, &. Desiderii corpora dumtaxat abstulit plaustri præfati ductor. Cumque ducerentur corpora ipsi Sancti ductorem, ut corpora conderet, monuere, ne insequens auferret emissarius. Ille statim congruo in arenario loco corpora sacra recondidit. Subsequitur interim prę-fatus emissarius, vehiculi curatorem interrogans, num interfectorum corpora duci conspexisset? qui se suos boves pascere, neque ullum transeuntem inspexisse, respondit. Ita illusus emissarius reversus est. Ille verò repositis plaustro Corporibus, suum ad dominum perrexit, qui ea maximo gaudio suscepta optimo in loco recondidit. Deinde voti compos effectus, cum omnibus suis sacro fonte linitus fuit, Sanctisque martyribus Ecclesiam, non propè natalitiam D. Ianuarii Ædẽ, ut ex calcographi incuria in opuscolo nostro, nuncupato Salomonis ense pag. 63. scriptum legitur, sed propè fluvium Serretellam extruxit, quæ prima fuit Ædes Sanctorum honori Beneventi extructa, ac dicata. Quæ demum pignora cum corpore D. Januarii ad Montis Virginis Asceterium translata fuere, cum hic nonnulla tantum Lipsana remansissent, quę in præsens sub Principe Ara Maximi Templi honorificentissimè servantur. Eorum festum diei tertiæ Octobris Cardinalis Vrsini Archiepiscopi mandato perpetuò addictum, à Canonicis præcipuo cultu peragitur.

S. Stephanus eodem anno 305. sed non cum præfatis Martyribus Martyrii palma decoratus fuit, prout Marius Archidiaconus de Vipera in Catalogo SS. Civium Beneven-

tano-

tanorum, ex Cabilonensis Episcopi Topographia se hausisse indigitat. Ex eodem Vipera, Pompejus Sarnellius Vigiliensis Antistes excerpsit, & in Antistitum Beneventanorum Chronyco, ac in nuperrima Opella: *La Verità trionfante*, nuncupata posterorum memoriæ commendavit.

S. Piatus presbyter Beneventanus cum Quintino, Lucio, Luciano, Albino, & Crispiniano Roma in Galliam, Fidei Catholicæ dilatandæ studio se contulit. At in Urbe Tornaci plurima populi multitudine ad Christum per eum revocata, eadem Maximiani persecutione sæviente, circiter annum Dom. 313. martyrio coronatus migravit ad Dominum. Ejus corpus in Seclinii Oppido propè Tornacum quiescit, ubi in honorem Tornacensium Protoapostoli venerabilis Canonicorum cætus habetur. Ejus natalem Kalendis Octobris agit Tornacensis Ecclesia. Translationem verò quarto Kalendas Novembris. Laudes ejusdem Beatus Fulbertus Carnotensis Episcopus hoc Hymno cecinit.

In Tellure Beneventi, claris ortus Patribus, Insignis mundo Piatus, Sacris fultus moribus.

Nox puer Christum sequendo admirandis nisibus insignis, post adultus vilipendit vanam mundi gloriam, de suis nil reservans præter vestem simplicem.

Sed quacunque possidebat dans fomentis pauperum, nescius Romam pergit, iàm vir extans, illic, & coniungitur Dionysio, suisque Sanctis consodalibus.

Sic in cætum tantorum virorum lumen viget additus Dionysio, his perfectis prædicare Christum Genti Gallicæ.

Tornacum versus Piatus se direxit inclytus, cum Parisium iret Beatus Dionysius.

Tornaco ergo diffundendo latè sancti verbi semina Christo convertit virorum ter dena millia.

Præter parvos, & secundi sexus turbam maximam Christicolum

celum, geminis inter hac coruscans virtutum miraculis.

Edomabat parcitate duras vires corporis, ut frangendo roboratus, hosti non succumberet, & illum debellaret fortiter.

At Cæsar Maximianus, ut Piati hausit famam, virulentis auribus, comprehendi jussit eum, ad necandum protinùs.

Ut que fama est, ille militare promptus, atque vinci nescius, nexus vicit, flagra vicit, & omnes impetus.

Decollatur namque tandem lęto catu Martyrum, palmam gessit laureatus, ad Cæli palatium:

Dumque gleba conderetur gloriosi corpus Martyris, fusus odor est superni circumcirca nectaris.

Ne quid mundus hæsitaret de salute Spiritus, cuius caro tunc probabat regnare cælitus.

Qui plura de nostro hoc inclyto Martyre, suisque sociis scire exoptat, literales, topographicas, ac chronologicas in Romanum Martyrologium Disceptationes, ex hac Archiepiscopali Typographia anno 1715. in lucem proditas, & ab erudito doctoque Francisco Maria de Aste Hydruntino Archiepiscopo lucubratas legere poterit. Ibi Kalendis Octobris curiosi cujusque fames ad satietatem expleri valebit. Hoc unum ibi omissum indigitamus, nempè tantum Martyrem Beneventi suam auspicatum fuisse lucem. Quod tamen magnum Beneventanorum decus prælaudatus Carnotensis Præsul Fulbertus canere minimè omisit.

S. Dorus patriæ Insula, post obitum Theophili decimi quarti Episcopi, S. Silvestro Papa, anno trecentesimo vigesimo decoratus, quod nomine præferebat, omine, nempè operibus, comprobavit. Cum enim græcè Dorus idem sonet, ac donum, Dorus dono patrię in maxima temporum calamitate datus, viri planè Apostolici formam exhibuit. Adversus Catholicæ Fidei hostes acriter dimicans, in-

 vi-

victus victoriam retulit . Tandem annis , & meritis clarus in Domino obdormivit : Ejus festum in Civitate, ac Diœcesi Beneventana sub ritu duplici die 26. Novembris colitur.

S. Apollonius præfato Divo Doro anno trecentesimo vigesimo sexto ad Dominum evocato , eodem S. Silvestro Papa , patriç decimus sextus Episcopus renunciatus est.Multa ab hostibus Fidei passus , eorum cedens improbitati,extrà Urbem aliquandiù , extructa sibi ædicula , moram duxit ; ibique munus Episcopale proviribus obivit. Demùm die 8. Julii ad Dominum evolavit.Ejus sacra Lipsana sub Ara Maxima Principis Basilicæ decentem in modum habentur. Festum verò prædicta die in hac Civitate, ac Diœcesi sub ritu duplici celebratur.

S. Cassianus D. Apollonio suffectus , hanc sibi concreditam Ecclesiam multis annis sanctissimè gubernavit. Maxima incommoda , labores , & ærumnas pro Christi nomine forti animo pertulit. Orationi semper addictus , pauperum,ac sibi demandati gregis curam agens, verbo , & exemplo pavit.Demùm annis,meritisque onustus ad cœlestia Regna migravit anno Domini trecentesimo quadragesimo sexto multis post obitum miraculis clarus.Illud profectò mirandum de hoc nostro Santissimo Antistite memoriæ proditum est, quod nemini equitanti propè Ædem [in qua sacrum corpus conditū habebatur] transire licebat, ni priùs equo descendisset. Idque accidit, quousque ipsius sacra Lipsana cum aliis Sanctorum exuviis in Principem Basilicam translata, honorificè condita fuere. Ejus festum in Civitate , ac Diœcesi Beneventana sub ritu duplici die 12. Augusti peragitur.

S. Januarius II. & decimus octavus Beneventi Episcopus, S. Cassiano ad immortalem vitam translato , successit anno trecentesimo quadragesimo septimo . Quo anno Julio

lio I. Pontifice Maximo, Sardicensi Concilio interfuit, ac ità subscripsit. *Januarius à Campania de Benevento Episcopus.* Ibidem ejus octavum extat caput de alieno Ministro Ecclesiæ non ordinando. Hujus Sancti Episcopi posteris ævitern am commendavit memoriam Binius ad Concilium Sardicense, Coloniæ editum, brevi hoc Elogio. *Ex Italia verò lumina clarissima eandem Synodum illustrarunt nobiles sanctitate, & illustrium Sedium Episcopi, Protasius Mediolanensis, Severus Ravennas, Lucillus Veronensis, Januarius Beneventanus Episcopi.* Denique anno trecentesimo sexagesimo nono; meritis dives, diem suum clausit extremum.

S. Æmilius XX. Beneventi Episcopus, Liniano ex hac vita erepto, ad Pontificale culmen evectus, inter illos annumeratur, qui Innocentii Papæ Primi, Honorii Imperatoris, & Italiæ Episcoporum literas ad Arcadium Constantinopolitanum Imperatorem, anno Domini quadringētesimo quarto ob D. Joannis Chrysostomi causam dedere. Demùm magnis pro Ecclesia Dei perfunctus laboribus, virtute, ac meritis coruscans, sancto fine quievit. Eum Sanctus Paulinus Nolanus Episcopus, Palladius, Theodorus, & Cæsar Cardinalis Baronius exquisitis laudibus extulere.

S. Paulus Beneventanæ Ecclesiæ Canonicus Diaconus, cū prælaudato S. Æmilio Bizantium, ob D. Joannis Chrysostomi causam, se contulit. Magna effulsit sanctitate vir, adeoque dignus, ut Paulus Apostolus ei, aliisque in ipso itinere apparens, dixerit: *Videte ut cautè ambuletis, dies enim mali sunt.* Quod circiter annum Domini quadringentesimum quartum evenisse ferunt præfati Palladius, ac Theodorus in Dialogo de ejusdem Chrysostomi vita; ubi Pauli sanctimoniam miris laudibus efferunt. Ejus memoriam anno quadringentesimo quinto prędictus Annalium Parens Baronius immortalitati consignavit.

S. Joannes XXI. Beneveti Episcopus, S. Æmilio circiter annum Domini quadringentesimum trigesimum successit. Ejus corporis inventionem refert Falco Beneventanis in Chronicis anno millesimo centesimo decimonono à Landulpho Archiepiscopo peractam, assistentibus Frequentino, & Montis Marani Episcopis; quique ex titulo ibi reperto triginta, ac tres annos eundem Episcopum vixisse testatum haberi evulgavit.

S. Benignus ejusdem Ecclesiæ nostræ Archidiaconus, illustris in martyrio S. Sophii XXIV. Episcopi socius perhibetur. Hic Romanę Ecclesiæ Beneventanam non invidere efficit Ecclesiam. Equidem si Romana Xistum Pontificem cum Laurentio Archidiacono post triduum martyrii palma decorato effert: Beneventana Sophio cum Benigno Archidiacono simùl martirii corona donato lætatur, ac fulget. Ita ut cum D. Augustino dici queat, Leviticorum luminum coruscante fulgore, quàm clarificata est Jerosolyma Stephano, & illustris facta est Roma Laurentio, ita coruscat Urbs Beneventana Benigno. Ejus sacri Cineres in augusto S. Sophiæ Templo honorificè conduntur.

S. Felix III., dictus IV., Castorii Fimbrii filius, S. Gregorii Papæ ex matre Atavus, Justiniano Imperatore, & postremo Theodorici Gothorum Regis anno, post Joannem Primum, ad Summi Pontificatus apicem evectus fuit anno 526. Platina Sannitem hunc evulgavit. Attamen Beneventanum fatetur Panvinius de Summis Pontificibus, Mazzella lib. 2. histor. Regni Neapolit. Ciaccònius de Romanis Pontificibus, Marius de Vipera in Catalogo SS. Beneventanorum, & Pompejus Sarnellius Vigiliens. Episc. in Antistitum Beneventanorum Chronicis. Et ità Beneventana fert Traditio. Pontifex octavo Kalendas Augusti inauguratus, ad Ecclesiæ regimen totum se contulit. Constantinopolitanum Patriarcham

ab

ab Orthodoxa aberrantem fide à fidelium cõmunione removit, Basilicam Ss. Martyribus Cosmæ, & Damiano apud Forum Romanum via sacra ædificavit. Sancti Saturnini Ædem incendio crematam via salaria restituit. Aliquot ordinationibus habitis, Presbiteros quinquaginta quinque, Diaconos quatuor, Episcopos per diversa loca vigintinovem creavit. Demum, cum Ecclesiæ annos quatuor, menses duos, ac dies tredecim, summa laude præfuisset, anno quingentesimo trigesimo, quarto Idus Octobris, sancto fine quievit. Sanctæ Tharsillæ post obitum [ut S. Gregorius in Dialogis scribit] apparuit, suumque è vita discessum nuntiavit. Romanum Martyrologium hujus Sancti festum vigesimæ quintæ Februarii diei addixit. Verùm hanc ipsius Inventionis, aut Translationis diem esse asserit prælaudatus Vipera, eumque quarto Idus Octobris è vita migrasse fatetur.

S. Marcianus XXVII. Beneventi Episcopus, Felice ex hac mortali vita ad immortalem evocato, circiter annum Domini quingentesimum trigesimum tertium huic Ecclesiæ præfectus fuit. Magna præcelluit sanctitate; eumque S. Placidus Monachus in Siciliam profecturus, teste Gordiano apud Surium in ejus vita, invisit, ac consuluit. Denique virtutibus, ac meritis plenus vitam explevit, S. Zenone ei succedente. Templum habuit extrà Civitatem propè fluvium Calorem, cujus vix extant vestigia, ejusque nomenclatura tota illa regio etiam in præsens nobilitatur. In Oppido Cervinariæ hujus Diœceseos Regio habetur cum Parochiali Ecclesia, S. Marciani nomine pariter honestata.

S. Zeno, vel ut alii tradunt, Zosimus XXVIII. Beneventi Episcopus, S. Marciano circiter annum Domini quingentesimum tertium, Vigilio Papa, subrogatus, hanc Ecclesiam annis fermè duobus, & quadraginta ità rexit, ut vigilantissimi Pastoris partes abundè expleverit. Ejus reli-

quiæ

quiæ in præclaro S. Sophiæ Templo digno servantur honore. Templum præterito ævo habuit ejus nomini extructum, in præsens temporum injuria solo æquatum.

S. Barbatus actionibus celeber, vita cælebs, doctrina illustris, ac innumeris coruscus miraculis, Longobardos, eorumque Ducem Romualdum ab Idololatria ad Christi fidem revocavit, diram internecionis repulit sectam, aureamque Viperam à dicto Duce arabico cultam odore sacrum vertit in Calicem. Hujus Ecclesiæ post Ildebrandi obitum anno sexcentesimo sexagesimo tertio, summo omnium consensu, ipso dumtaxat Barbato sibi ipsi reluctante, Trigesimus quintus renunciatus Episcopus, omnibus omnia factus, profligandis Idololatriæ reliquiis, pietati inserēdæ, Divino fovendo cultui, Templorum curando nitori, ac Evangelicæ rationi instituendæ totus fuit. In omnibus laborare, omnes arguere, obsecrare, increpare in omni patientia, & doctrina numquam cessavit. Omnes Ecclesiæ suæ redditus quatuor in partes distribuit. Primam egenis, secundam divinas laudes concinentibus, tertiam Ecclesiarum restaurationi profudit, & ultimam propriis necessitatibus reservavit. Eidem Vitalianus Papa Cathedrales Bibini, Asculi, Larini, S. Michaelis Archangeli, ac Siponti honorifico dato diplomate, commendavit Ecclesias. Synodum sub Agatone Papa habitam sua præsentia illustravit. Ipso Antistite Probaticæ Jerosolymorum Piscinæ Beneventum non invidit. Aqua enim, qua manus in solemni lustraverat Missa, innumeros sanabat ægrotos, morborum omnium effecta Opobalsamum. Demùm maximis pro majori Dei gloria exantlatis laboribus, anno ætatis suæ octogesimo, post decimum octavum annum, & menses undecim sui Episcopatus, anno verò Domini sexcentesimo octogesimo secundo, die decima nona Februarii ad cœlestem Patriam migravit. Ejus sepulchrum statim miris cœpit clarescе-

rescere miraculis. Cęci enim visu, claudi gressu, surdi auditu, muti loquela donati fuere. Qua de causa & vivens Samnitium Apostoli, & mortuus Longobardorum Thaumaturgi nomenclaturam promeruit. Ejus Reliquiæ tàm sub Principe Ara Metropolitanæ Basilicæ, quàm in argenteis Simulacro, & Brachio, Cardinali Ursino Archiepiscopo reconditæ, magna Populi devotione, ac frequentia venerantur. Ejus festum cum peculiari Officio, ac Missa, solemni ritu, Civibus ferias adamussim servantibus, celebratur, cum etiam inter antiquos Civitatis Patronos relatus habeatur.

De hoc celeberrimo Antistite præclarum edidit præconium Petrus Joseph Cantelir in Urbium Metropoliticarum Historia. Beneventum enim describens, his verbis D. Barbatum egregiè commendavit. *Nullius tamen Sanctitas aut clarior, aut prodigiis illustrior, quàm S. Barbati, qui & Cives ab Idolorum cultu deterruit, & Virginis Deiparæ præsentia ab Urbe fugavit Constantem Imperatorem*. Ejusdem Sancti vitam in lucem edidit P. Hieronymus à Basilica Petri Congregationis Oratorii Neapolis; & prius plura intexuerant Marius de Vipera, ac Ferdinandus Abbas Ughellus, aliique permulti. Ejus verò laudes in hoc Principe Templo egregio Panegyrico sæpissimè efferuntur.

S. Paldo, claro sanguine ortus, cùm Tatone, & Tasone fratribus, aliisque adiunctis sociis, Ecclesia & Cænobio S. Vincentii extructis, vitam mira sanctimonia honestatam duxit. Demùm eiusdem Cœnobii Abbas creatus, ac meritis dives, quinto Idus Octobris anno 720. in pace quievit. Eius corpus ibidem à Fratribus conditum multis miraculis claruit.

S. Tato, ut enixam Deo navaret operam, cum Paldone, ac Tasone fratribus uniter sentientibus, rebus omnibus, patria, ac parentibus posthabitis, peregrinationem obivit. Ac primùm in Marsorum fines ad Thomam Abbatem senem

cu-

cuius fama sanctitatis vigebat, ut illum, quid sibi agendum esset, consuleret, se contulit. Eo itaque suadente in Samnium propè Vulturni fluminis ortum veniens, ibi sub Paldonis maioris natu regimine, multis sociis adiunctis, solitariam, asperrimamque vitam duxit. Verùm Paldone ad cœlestia Regna evocato, Taso ætate minor, Gregorio II. Pontifice maximo, in administratione subrogatur. Cumque ejus austeritatem Monachi ferre non possent, Tatonem in ipsius locum supposuere. Res tamen ad Pontificem delata improbata est. Tato intereà temporis magna sanctitate conspicuus tertio Idus Januarii anno septingentesimo vigesimo nono in Domini osculo obdormivit.

S. Taso cum fratribus Paldone, & Tatone peregrinationem aggressus, & in Marsorum fines pergens, in Samnio circà Vulturni fluminis ortum gradum sistens, vitam asperrimam sub Paldonis disciplina egit. Ibi S. Vincentii Monasterio extructo, pluribusque discipulis adiectis, Paldone, ac Tatone defunctis, charitate, pietate, zeloque illustris Monasterii regimen suscepit. Caput nunquam, *nec capillos* lavit, aut barbam totondit. In cubili nunquam se stravit, ac integras iciunavit hebdomadas. Denique sanctis laboribus, gloriosisque meritis cumulatus, tertio Idus Decembris anno trigesimo nono supra septigentesimum ad Dominum migravit.

S. Evasius Astensis Episcopus, ac Casalensis Patronus, nobili genere eodem prorsùs die vitam auspicatus fuit, quo D. Barbatus mortem oppetiit; perindè ac occidente uno sanctitatis Sole, Sol alter oriretur. Piè educatus, ac humanis, divinisque literis imbutus, sanctisque addictus operibus, tanta cæpit sanctimonia florescere, ut plures à dæmone occupatos, variisque morbis detentos liberaret. In iis adolescentulam à septem spiritibus vexatam, & Eugenium quendam Sabinum insa-

insanabili morbo triginta annorū spatio affectum sanum reddidit; ac tota cum familia Christianæ Fidei mancipavit. Indè angelico monitu cum Natali concive Romam petiit: quo tempore nonnulli Astenses Cives, eorum Episcopo vita functo, Pastorem deposcentes, Romam accesserant à Luitprando Longobardorum Rege Gregorio II. Pontifici maximo humillimè commendati. Pontifex Evasii doctrinam, vitæque sanctimoniam per quam bellè callens, eum ad Astensem evexit Infulam. Itaque Astam cum Natali, qui ab eo postmodum Presbiter ordinatus est, petens Evasius, Ecclesiam sibi concreditam annis octo & viginti adversus Arianos acriter pugnans administravit. Verùm, cum eum de medio tollere decrevissent hæreseos asseclæ, Evasius cum Natali Presbitero ac Proiecto Diacono Urbe excedens, in locum Volusianum appellatum, non longè à Sedula [cui Casalensis Civitas successit] perrexit, ibique somnum duxit. Sed cum expergefactus, hostium adventum novisset, ex timore pastoralis Baculi oblitus, aufugit. Cumque eum suscepturus Natalis regressus esset; frondescentem reperit. Ex quo Sanctus Episcopus sibi Martyrii coronam eo in loco à Deo paratam intelligens, Ecclesia propinqua in silva apud Padum S. Laurentio extructa, Fidem prædicare, ęgrotosque curare cepit, in quibus Diogenem quendam Sedulæ civem, cum Projecta ejus filia, sanitati reddidit. Cum verò plurimi non modò ex Sedula, sed omnibus finitimis ex locis ad veram Fidem Evasii signis, ac concionibus acti se reciperent, Atubalus Sedulæ Præfectus, Arianæ hæreseos peste sauciatus, Evasium ad se accerfitum, tanquàm magum, acriter increpat. At cum Sanctus Episcopus se Jesu Christi veri Dei servum, ac cultorem, non verò magum, audacter asseruisset, profundum in carcerem vinctus immittitur. Deindè angelica visione roboratus, ac sequenti die eductus, Atubali promissa negligens, & in ve-

ræ Fidei confeſſione perſeverans, cum Projecto Diacono, aliiſque centum quadraginta quinque annũ circiter ſeptingenteſimum quadrageſimum nonum capite cæſus glorioſam Martyrii coronã promeruit. Atubalus verò divino excæcatus judicio, erratum noſcens ſuum, terra Martyris ſanguine conſperſa oculis admotâ ſanatus, ad Catholicam Fidem ſe recepit.

S. Natalis cum S. Evaſio prçlaudato, Romam primùm, deindè Aſtam (cujus Urbis ipſe Evaſius, ut prætulimus, creatus fuerat Epiſcopus) petiit. Ibi ab ipſo ſacro Presbyteratus ordine initiatus eſt. Cùm verò aliquot poſt annos Ariani in Sanctum Epiſcopum, ſuoſque conſpiraſſent, Natalis eum ſecutus fuit. Exindè, cum adhùc eos hoſtes inſequerentur, Evaſius celeri ex fuga, paſtoralem reliquit Baculum. Natalis illum redhibiturus miſſus, humi defixum floruiſſe reperit. Ex quo iis in locis conſiſtendum eſſe ambo intelligentes, apud Sedulam, Eccleſia S. Laurentio extructa, finitimorum converſioni Populorum enixam operam navantes, moram egerunt; ibique Catholicam ob fidem Evaſius Epiſcopus cum Projecto Diacono, aliiſque [Natale abſente] martyrii palmam promeruit. Eorum corpora rediens Natalis ritè tumulanda curavit. Demùm orationibus, vigiliis, aliiſque piis operibus addictus, ſenioque confectus, ſancto fine quievit.

S. Offa, nuntio humanis rebus remiſſo, ad Montem Civitati S. Agathæ Gothorum infrà Capuam contiguũ anno 1060. ſeceſſit; ibique eremiticam vitam laudabiliter traduxit. Verùm ad regimen Beneventani Aſceterii S. Petri Sanctimonialium. Ordinis S. Benedicti evocata, Abbatiſſæ munus religioſiſſimè obivit. Eximiam eius ſanctimoniam SS. Petrus Damianus, & Victor Papa tertius miris laudibus extulerunt. De ea inter alia tradidere, quod quadã nocte Orationi de more vacans, & ſacra Altaria ſuccenſi thymiama-

tis

tis odore lustrare cupiens, thuribulum accepit. At ventorum vi lampade extincta, eidem thus non invenienti, huc illucque vaganti, thymiama ab Angelo traditum fuit. Invictæ patientiç, ac profundæ humilitatis exemplar enituit. Corpus cilicio, jejuniis, vigiliis, atque omni pœnarum genere excruciavit. Tandem longo ac gravissimo morbo exhausta, ad Virginum Sponsum abivit. Paulò antequam è vita migraret, magnum à sensibus mentis excessum fecit. Toto enim corpore in aerem sublata (perindè ac si animo, & corpore ad cælestia Regna properaret, aut eam Spiritus Domini raperet) cernentibus cubili adstantibus Sanctimonialibus, permansit, donec ceptæ orationis vota persoluit. Post ipsius obitum, cùm super tumulum, frumentarium saccum rusticus quidam imposuisset, protinùs vehementi propulsus turbine divinitùs ablatus fuit. Itaque rudis ac imperitus rusticus suo ex pulvere coactus est frumentum colligere, dum sancti corporis vasculo dignam noluit reverentiam exhibere.

S. Bella, pulchro nomini pulchriora jungens opera, in præfato S. Petri Cœnobio Virginitatis florem, ac decus ad extremum usque spiritum illibatum custodivit. Summum ejus sanctimoniæ studium Ss. Petrus Damianus in Epist. V. ad Petrum Senatorem Urbis, & Victor Papa III. in tertio Dialogorum libro exquisitis laudibus efferunt. Hęc enim Virgo (ut ipsi tradunt) totius suæ vitæ curriculo religiosum tramitem traduxit. Cumque parentes juxtà ipsius nobile genus cũ conspicui germinis viro in matrimonium dare statuissent, ipsa, ut cœlesti se jungeret Sponso, carnale contempsit connubium. Nuptialium itaque tabularum fœdus abrupit; & monasticum susceptura velamen, ad perfectæ Virginitatis Auctorem, & incontaminatæ pudicitiæ thalamum convolavit. In Monasterio arctioris vitæ propositum semper retinuit. Corpus suum vi-

vigiliis, jeiuniis, crebrisque flagellis in servitutem redigere enixa opera studuit. Humi semper cæpit quietem, donec meritis clara, ac dives, mense Julio recurrente, in pacis somno quievit.

S. Victor III. Papa, anteà Desiderius nuncupatus, anno 1087. effloruit. Plura in hujus nostri Pontificis laudem cumulat in additionibus ad Neapolit. Toppii Bibliothecam Leonardus Nicomedus *pag.* 247. verba referens, quæ in ejusdem Encomion protulit Petrus Diaconus de Viris illustribus sacri Casinensis Archisterii *pag.* 48. *cap.* 18. Quibus verbis Joannes Baptista Canonicus Marus suas notationes adjecit, quæ ibidem legi possunt. Ibi itidem plures habentur auctores ejusdem Pontificis laudabilem texentes memoriam. Unum hoc silentii umbris involutum minimè volumus, nempè quod benedictino in Martyrologio die 16. Septembris hoc elogio Victoris nomen effulget. *In Monasterio Casinensi obitus Beati Victoris Papæ III. sanctitate vitæ, & miraculorum gloria clarissimi*. Prætereà prędictus Damianus eundem Victorem Monachorum Archangelum nuncupare non abnuit.

B. Daniella Petri de Vipera filia [ut antiqua pręclaræ illius familiæ fert traditio] inter clarissimi Prædicatorum Ordinis Sanctimoniales, Sanctis mox annumeranda, annumerari voluit. Hæc cum Virginitate Humilitatem, Charitatem, Pietatem, ac Virtutum Encyclopediam amico semper nexu conjunxit. Floruit anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo. Denique cælestem ad Sponsum perennibus charitatis rosis, ac virginitatis liliis coronata migravit, & inter Ordinis Beatas adscribi meruit, ut Marius ex eadem illustri familia de Vipera locupletissimum reddit testimonium.

In hoc Divorum album insuper est cooptandus S. Cervolus. Quo autem tempore floruerit, incompertum habetur. Ejus tamen corporis inventionem anno 1119. decimaquin-

quinta Junii die, a Landulpho Archiepiscopo una cum Ss. Marciani, Dori, Potiti, Prosperi, Felicis, atque Stephani corporibus peractam Falco in suis Chronicis, festis cum solemniis octo per dies habitis, luculenter recenset. Eundem Divum spectatissimus P. Antonius Caracciolus ex Clericis Regularibus [qui alioqui è Sanctorum Beneventi Civiũ Elencho D. Januarium pluribus scriptitatis opellis delere enixa opera curavit] Beneventanum Civem fuisse autumat; ac nusquam nisi in præfati Falconis Chronicis huius nominis Divum legisse, in Indice ad eiusdem authoris, & trium antiquorum Chronologorum codices à se in lucem editos planè fatetur.

Ad hæc duodecim Beneventanos cives, quinque videlicet clericos, ac septem laicos, quos nuperrimæ D. Januarii Historiæ auctor lib. IV. cap. V. pag. 365. fabularum Myriades toto in magnæ molis opere sciens volens complexus, evomuit; quosque martyrii palma ipso Januario præsente, ac hortante, Nolæ honestatos innuit, non veros esse, sed ab eadem commentitia Emmanuelis græca Chronographia, adeoque græca tantùm fide digna, excerptos declarare operæ pretiũ ducimus. Præfatus enim Plastographus ad hanc Martyrũ scenam aperiendam, seù potiùs ad hunc astruendum Zodiacum ductus creditur, ut Beneventanis morem gereret. Enim verò postquam eis, tanquàm vorax Haliæetus, D. Januarium è Civiũ albo explodens eripuit, ac Neapolitanum evulgavit, consciẽtiæ vi ad restitutionem actus, unius Martyris vice, duodecim anonymos effutiit Pseudo Martyres; eosque ad Martyrium alacri animo perferendum, non tamen *patria voce*, ab eodem Januario præsente obfirmatos fuisse, garriens blateravit. Cum tamen de somniatis his Martyribus nec Beneventana Mænologia, aut Dypthica, nec ullus antiquus, aut neotericus auctor meminerint; proindè eos fabulosos, ac apocryphos in-

digi-

digitamus, & explosos, silentioque involutos haberi volumus. Falsos enim jactare Martyres Beneventani Philaletæ tanquàm impium semper oderunt. Veris ipsi honoribus locupletissimè ditati falsos respuunt, ac expuunt honores. Quemadmodùm enim fictos colere Divos, idolorum cultoris est; ità etiam eosdem fingere fabulosi, deridiculi, immò impii est blateronis.

Unum hic adjicere non abs re erit nempè præfatam D. Januarii historiam nobis adnitentibus Sacræ Indicis Congregationis decreto die 8. Februarii 1718. lato confixam fuisse, ac simpliciter, & absolutè vetitam, quia absque clausula, *donec expurgetur*.

Supradictis Heroibus, ac Heroinis Sanctorum fastis adscriptis, & pro nostra imbecillitate laudatis, addenda remanet Venerabilis, ac pia Virgo Diana Margiacco. Hæc anno 1592. die 13. Decembris orta, vita verè mirabili se ipsam meritis, suam verò familiam, patriamque nova claritate cumulavit. Verùm cum anno 1700. ex Archiepiscopali typographia prodierit eiusdem Vita, ab eruditissimo P. Antonio Barone Societatis Jesu egregiè lucubrata, ad ipsam nostrum remittimus Anagnostem; adiicientes dumtaxat, quod dicta pia Virgo cælestem ad Sponsum, die 25. Augusti anno 1637. migravit.

De Summis Pontificibus.

CAPUT II.

TRes Romanæ Ecclesiæ Hierarchas sanctitate, doctrina, rebusque præclarè gestis planè insignes Beneventana Civitas protulit; & primò recensetur.

S. Felix III., dictus IV. Castorii Fimbrii filius, ex Presbytero

tero Cardinali Ss. Silvestri, & Martini in Montibus, tituli Equitii, post Joannem Primum, ad Summi Pontificatus apicem evectus anno 526. Ecclesiæ summa laude præfuit annis quatuor, mensibus duobus, ac diebus tredecim. Et anno trigesimo supra quingentesimum, quarto Idus Octobris, sancto fine quievit; prout de eo in Sanctorum Elencho iam diximus. Eius tumulus in Vaticano his carminibus honestatus fuit.

Certa fides iustis cælestia Regna patere,
Antistes Felix, quæ modò lætus habet.
Prælatus multis humili pietate superbus,
Promeruit celsum simplicitate locum.
Pauperibus largus, miseris solatia præstans,
Sedis Apostolicæ crescere fecit opes.

Huius Sancti Pontificis gesta efferunt Baronius in Annalibus, ac in notis ad Romanum Martyrologium, Bosf. in Roma sub terranea, Ludovicus Jacobus à S. Carolo in Biblioth. Pontif. Paulus de Angelis in descriptione Vaticanæ Basilicæ, Ciacconius cum Auctariis, & alii omnes, qui de Romanis Pontificibus aut historiam, aut sermonem pertexuerunt. Sed ex gratia Leonardus Nicodemus luculentis in additionibus ad Neapolitanam Toppii Bibliothecam pag. 75. legatur.

Unum nobis ad tanti Pontificis laudes adiicere libebit, nempè quod felicitatis thesauris universam ditasset Ecclesiã, si diù Pontificatus gessisset clavum; & nisi ęternam ad felicitatem properasset. Attamen brevi in regimine, vel in eo sublimioris sanctimoniæ Prototypon semper mirabitur posteritas; vel acerrimum Pontificiæ auctoritatis venerabitur propugnatorem. Tandem feliciùs semper totius feret posteritatis encomia Felix.

S. Victor III., antea Desiderius ex familia Epiphania Longobardorum Principum, Gregorio VII. vita functo anno 1087. die 24. Maii omnium suffragio, ipso dumtaxat per longum

gum temporis ſpatium reluctante, Summus Pontifex renunciatus fuit. Beneventum Caſſino è Monte adveniens, menſe Auguſto Concilium cum Calabriæ, Apuliæ, & Principatus Epiſcopis habuit. In eo plura laudabiliter peregit, ac præcipuè Guibertum Hæreſiarcam damnavit. Sed mala valetudine laborans præfatum Caſsinum Montem repetiit, ibique die 17. eiuſdem menſis, ſecundo ſui Pontificatus anno vitam cum morte commutavit, Urbano II. ei ſuccedente. Scribit Platina Victorem noſtrum Gregorii VII. Prędeceſſoris nomen, ac geſta enixè tuenda ſuſcepiſſe. Suſpicatur proinde hujus rei gratia Henrici Imperatoris odium ſubiiſſe, ejuſque fraude veneno ſacro in calice propinato, dùm cæleſtem immolaret hoſtiã, de medio ſublatũ. Alii tamẽ dyſenterico obiiſſe morbo evulgarunt. Hujus Pontificis juſſu Deodatus Canonum librum concinnavit. Unum dumtaxat Cardinalem creavit, nempè Leonem Marſicanum, Ordinis S. Benedicti, Epiſcopum Oſtiẽſem, qui in tertio Caſsinenſis Chronographiæ libro ſedulò, fideliter, ac luculentiſsimè præclara huius Pontificis geſta pertexuit. Proculdubio Pontificatu dignus fuit, quique Gregorio VII. ſuccederet digniſsimus. In Monte Caſsino hac fuit Inſcriptione tumulatus.

Caſſini in Monaſterio S. Benedicti
Victoris III. Sepulchrum.

Quis fuerim, vel quid, qualis, quantuſque doceri
Si quis fortè velit: aurea ſcripta docent.
Stirps mihi Magnatum, Beneventum Patria, nomen
Eſt Deſiderius; Tuque Caſine decus.
Intactam ſponſam, Matrem, patremque, Propinquos
Spernens, hunc propero: Monachus efficior.
Abbas dehinc factus ſtudui pro tempore totum,
Ut nunc aſpicitur, hunc renovare locum.

Ut

Intereà fuerim Romana clarus in Urbe
Presbyter Ecclesia, Petre Beate, tua.
Hinc senis lustris minùs anno functus honore,
Victor Apostolicum scando dehinc solium.
Quatuor & senis vix mensibus indè peractis,
Bis sex lustra gerens mortuus hic tumulor.
Solis Virgineo stabat lux ultima signo,
Cum me Sol verus hinc tulit ipse Deus.

Breve hoc Encomion Divo Victori nobis dicare arridet, quod nobilitatis attigit culmen,dùm prçclarissimo avorũ Principum sanguini sanctimoniam, sapientiam, sacrosque fasces adijecit. Tergeminam jure nactus fuit coronam: duplici enim titulo,nomine,ac omine Victor prodiit.

Gregorius VIII., Albertus de Morra prius nuncupatus, summo omnium plausu die 28. Octobris anno 1187.post Urbanum III.,ad supremi Pontificatus culmen ascendit. Statim Epistolas,ac Legatos ad Christianos Principes misit, eos enixis precibus hortans,ut secum proficisci non renuerent, Terram Sanctam, ac Jerusalem rehabituri. Utque tanti momenti rem facilem redderet, Pisas se contulit. Enim verò Pisanos cum Genuensibus dissidentes jungere,eosque ad tàm sanctam expeditionem utpotè mari potentes excitare in votis habebat. Verùm in laudabili hac cura Pisis mortem oppetiit quinto Kalendas Januarij,cum tantùm sedisset Pontifex diebus septẽ & qninquaginta. De hoc Pontifice, ejusque brevi Pontificatu aptè canere cum Poetarum Principe possumus.

Ostendent Terris hunc tantùm Fata,neq; ultra esse sinent.

Vel potius Sapientiæ cap. 1. *Consummatus in brevi,explevit tempora multa. Placita enim erat Deo anima illius, propter hoc properavit educere illum de medio iniquitatum.*

Vel, quod præmatura morte sublatus ante ex hac vita decessit, quàm in Pontificatus labores ingredi potuisset. Ad Su-

 peros

peros excessit Gregorius Felicitatis ęternę præproperus occupator: à posterorum tamen memoria usque adeo minimè excessit. Nunquam excessurus apud posteros omnes æternùm vivet.

Habetur adhuc Beneventi familia de Morra hujus Pontificis. Eaque præclarissima Neapoli coruscat, ubi in Capuano Sedili Nobilitatis decoribus gaudet, ac Principatu Morræ Marchionatu Montis rocchetti, ac etiam Mancusiorum Ducatu ditata effulget.

De Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus.

CAPUT III.

NOvem Sacro fulgentes Ostro Beneventum enumerat, quique non à Purpura decus hauserunt, ac ornamentum; sed Purpuram Sanctimoniæ, ac virtutum radiis ornarunt. Hi sunt.

Felix Fimbrius, Castorii filius, inter **S. R. E. Cardinales** cooptatus titulo S. Silvestri ab Hormisda Papa anno 514. Ita Ciacconius cum Oldoino hoc eodem anno. Verùm alii eum SS. Silvestri & Martini in Montibus, titulo Equitii, honestatum indigitant.

Desiderius Benedictinus Asceta, in sęculo Dauferius iuxta Ciacconium dictus, Beneventani Principis filius fuit. Eundem Civium traditio è familia Epiphania extitisse perhibet. Abbas Ughellus diversas eidem tribui familias innuit. Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bacchi à Leone IX. anno 1049. creatus fuit. Exinde Montis Cassini Abbas anno 1058. delectus, & à Nicolao II. Presbyter Cardinalis titulo S. Cæciliæ adscitus, ac die sequenti Abbas ab eodem Pontifice inauguratus, plura præclarè gessit, quæ in libro tertio Cassinensis,

Chro-

Chronographię (ut jam diximus) luculentissimè narrata legi valent. Quatuor Dialogorum libros sedulò conscripsit. Denique anno 1086. Summus Ecclesiæ Hierarcha evasit.

Bernardus (cujus cognomentum ignoratur) Cardinalis Episcopus Pręnestinus ab Urbano II. creatus anno 1088. Sedis Apostolicę Legatum in Oriente gessit. Vir quidem maxima probitate præditus, ac doctrina, & satis superque celebris. De eo Alphanus Salernitanus Archiepiscopus Elogium his carminibus exorsus fuit.

Bernardus nomen, Beneventum Patria, Sedes
Pranestis, celebris laus mihi Roma fuit.

Albertus de Morra, Cistercienfis Monachus, Sartorii de Morra, Spannacchione dicti filius, Diaconus Cardinalis Sancti Adriani ab Adriano IV. anno 1155. creatus fuit die 2. Decembris. Deindè ab Alexandro III. Presbyter S. Laurentii in Lucina, & S. R. E. Cancellarius constitutus. Vir fuit eruditione fęcundus, ac eximia pietate pollens. In schismate Octavii, Alexandri III. Papæ partes tuendas enixis suscepit viribus. Proprio ęre Ecclesiam D. Andreę Apostolo inauguratam erexit Beneventi, in præsens Seminario Clericorum adjunctam. Deindè Pontifex Maximus, ut suprà diximus evasit, ac in summo gradu summum Virtutum, ac gloriæ apicem complexus est. De eo Abbas Vghellus in Italiæ Sacræ Tomo VIII. pag. 184. hęc scripsit. *Anno sequenti ad Cardinalatus Dignitatem hic idem Adrianus promovit Albertum de Morra Beneventanum Monachum Cisterciensem, virum undequaque tàm nobilitatis ingenitæ, quàm morum probitatis fama toto orbe clarissimum, prout innotuit, cum anno 1185. in Summum Pontificem est renunciatus, & Gregorius VIII. appellatus.*

Petrus de Morra Subdiaconus Apostolicus ab Innocentio III. anno 1205. mense Martio Diaconus Cardinalis S. Angeli

li creatus fuit. Hic cum Apostolicus esset Subdiaconus, Decretales ejusdem Innocentii III. concinnavit. Pontificiam legationem ad plures Reges laudabiliter gessit. Laudabile itèm Concilium in Civitate Montis Pessulani, Narbonensis Provincię, coegit.

De hoc nostro Petro in Dissertatione anno 1716. typis edita, occasione Sicularum Censurarum de Ecclesiastici Interdicti sententia nec ullum ob metum violanda, nec subjectorum judicio expendenda, doctissimus Auctor Anonymus parte 2. cap. 5. pag. 236. curatione indigere existimat Cap, IX. ejusdem tit. nempè de sententia Excommunicat. in tertia collatione, & in margine addit, *quam nempè ex iussu Innocentii III. Petrus Beneventanus concinnavit*, *& Antonius Augustinus in lucem edidit*.

Petrus Collevaccino ab eodem Innocentio III. Diaconus Cardinalis S.Marię in Aquiro creatus fuit anno 1205. & postmodum in Gallias Legatus missus. Quę ibi ab ipso gesta fuerint, luculenter prosequitur Petrus Monachus in Historia Albigentium cap. 132. et sequentibus, ibique legi possunt. Ab hac illustri familia de Collevaccino extructa fuit Ecclesia S. Mariæ Collis Vaccini, & ab ea tota illa Regio nomen usurpaverat, ut publicis ex documentis habetur. Quæ quidem Ecclesia temporum iniuria solo æquata, & profanos in usus versa, Ædibus Patritię Familiæ de Vipera adjuncta perhibetur.

Petrus de Aqnila, ex antiquis Fundorum Comitibus, Monachus Cassinensis, & Monasterii S. SophięBeneventi Abbas, à Cœlestino V. anno 1294. Cardinalis tit. S.Marcelli creat us fuit.

Joannes de Castrocæli, Cassinensis Asceterii Præpositus, deindè Beneventanus Archiepiscopus à Cœlestino V. (cui in primiserat dilectus) primùm S.R.E. Viceecancellarius, tandem an-

anno 1294. Presbyter Card. tituli S. Vitalis creatus fuit. Paucis ab evectione mensibus vitam protraxit. Obiit enim die 22. Februarii 1295. in Principe Templo conditus.

Fr. Dionysius Laurerius, nobilibus ortus parentibus, vir fuit prudens in agendo, eloquens in dicendo, sapiens in disserendo, omnique ferè scientiarum genere ornatus. S. Metropolitanæ Ecclesię Archidiaconus delectus, hanc Dignitatem, donec vixit, commendatam retinuit. Servorum B. Mariæ ingressus Ordinem, Philosophiam, Mathematicam, & sacram Theologiam Perusii, Bononiæ, ac Romæ docuit. Orator celeberrimus celebriora Italię suggesta decoravit. Tandem totius Ordinis Prior Generalis evasit. Regis Anglię apud Clementem VII. Summum Pontificem fuit Procurator. Paulus Papa tertius, ante Pontificatum Alexander Farnesius nuncupatus, noster Archiepiscopus, Æcumenicam celebraturus Synodum, ad Europæ Principes Internuntios mittens, Dionysium ad Jacobum Scotiæ Regem anno 1536. ablegavit. Prędixerat aliquando Dionysius Archidiaconus Cardinali Farnesio, tunc temporis Archiepiscopo, eundem paucos post annos summum evasurum Hierarcham. Cardinalis tantum virum blandè complectens, bireto sibi detracto exornavit. Pontifex creatus Cardinalium numero Dionysium titulo S. Marcelli adscripsit, eique Urbinatensem Ecclesiam, ac Campaniæ Legationem contulit. Licet ostro ornatus, Ordinis regimen retinuit. Verùm decurrente tempore, anno 1542. rerum mole pressus, regere non valens, Capitulum cogendum curavit; ubi Augustinus de Aretio Generalis inauguratus fuit. Paucos tandem post menses eodem anno die 17. Decembris vivere desiit, in Ecclesia S. Marcelli Inscriptione tumulatus.

Sfortia Cardinalis Pallavicinus Purpuræ lumen, ac Societatis Jesu columen, in celebri sacri Tridentini Concilii Histo-

ſtoria t. 1. lib. 4. cap. 1. num. 1. Nuntios a Paulo III. ad varia Regna pro ejuſdem Concilii indictione miſſos referens, prę-clarum magno huic Viro Encomion attexuit. Inquit enim ad Jacobum Scotiæ Regem Fr. Dioniſium Laurerium Beneventanum Servorum Generalem miſſum; ſubditque eundem priùs à Clemente VII. pro magni momenti rebus in Unghariam ablegatum fuiſſe, eumque tanquam clara pietate, ac doctrina ornatum, enixa ope ſuprema ſui Ordinis dignitate recuſata, deindè inter Purpuratos cooptari meruiſſe.

Nuper in Cardinalium faſtis, plurima lucubratis ceruſſa, proindeque à ſacra Indicis Congregatione vetitis eruditiſſimus alioqui Auctor, Joannes Palatio, in tantum Virum calamum acuens, & Auctoris non probati menda edens, ſequentia de eo complexus eſt, ſuoque calculo obfirmavit.

Excelſus eſt, & humilia reſpicit, & alta à longè cognoſcit. Pſalm. 137.

Fr. Dionyſius Laurerius italus, natu Beneventanus, obſcuri generis, puer nomen dedit Fratribus ſervis B. Mariç, inter quos ita pietate, & doctrina prçcelluit, ut Peruſii, Bononiæ, Romæ, Philoſophiam, Theologiam, Mathematicam, annis multis ſumma omnium admiratione interpretaretur. Inſuper in primariis Italiæ urbibus, Evangelici Concionatoris, prudentia, eloquentia, & obſervantiæ exemplo functus ſingulari, Procurator meruit appellari ſui Ordinis Generalis. Anno poſteà 1534. ſedente Clemente VII. cum in gratiam Anglici Regis, Thomas Cramerus eiuſdem Regis Secret. & in Urbe procurator, in patriam rediiſſet, totius Angliæ Pænitentiarius, ad huius relationem, Henricus Rex Cramero Dionyſium ſubſtituit datis ad Clementem literis die 14. Maii ſequentibus.

bus. *Cum istic adsit Venerabilis, ac religiosus vir P. Dionysius Ordinis S. M. Servorum Italus, vir certè, ut ex nonnullis indiciis perspeximus, multa probitate, ac virtutibus ornatus, & eximius S. Theologiæ professor, in primisque de nobis merendi cupidus, V. S. impensè rogamus, ut præfatum Officium, vel in subrogationis modum, vel alioquopiam nomine, præfato Fr. Dionysio in nostram gratiam conferre velit; qua in re V. S. hominem multis virtutibus decoratum exornabit, & nobis rem gratam faciet.* Satisfecit Clemens; immo idem Clemens in celebri illa Religionis caúsa ad eundem Henricum VIII. Angliæ Regem, eundem legavit Dionysium, qui legatione functus inutili ob Regis proterviam, Romam reversus, Vicarius Ordinis renunciatus, comitia indixit, cum Pontifex diplomate suo supremum totius Ordinis Præsidem declarasset. Diplomate Dionysius uti recusans, volens potiùs privati fraterculi vitam agere, quàm per ambages dignitatem occupare, electionem comitiis commisit, à quibus iterùm virtutis electus suffragiis, reluctans, & plorans Ordini præfuit, Pontifici non inutilis, suoque consilio, & opere semper fidelis. Præcipuè in expeditione Unghari-ca sub Clemente VII. Anno posteà Internuntius missus de Synodo celebranda Æcumenica ad Jacobum Regem Scotiæ cum privilegiis amplissimis, quæ legere est apud Archangelū Gianium pag. 1. Annal. & præcipuè reformandi Clerum, & Monasteria Regem habuit obsequentem non solum pro Concilii celebratione, sed in reformatione gratissima Regi, qui finitimorum Anglorum errores ob Henrici VIII. Apostasiam declinare sollicitus, ab Ecclesiasticorum reformatione futura mala præcavere curabat.

Ex legatione reversus die 12. Decembr. 1539. Presbyteris adscriptus Cardin. tit. S. Marcelli præmium retulit laborum pro Ecclesia exant latorum, & amicitiæ cum eodem Pa-

ulo

ulo R. P. qui cum Cardinalis Mathematicis delectaretur, & ob hanc causam subcesivas horas aliquando cum Dionysio insumeret, ab eodem de futuro suo Pontificatu præmonitus, hominem blandè complectens, bireto exornavit sibi detracto Cardinalitio; cuius rei non immemor Paulus, creatus Pontifex, eum inter Cardinales cooptavit. Per Petrum Aloysium Parmæ, & Placentiæ Ducem, allatum fuisse Dionysio biretum purpureum 14. Kal. Jan. post quartam noctis horam testatur Gianius in Annal. cum tamen eo tempore rubro bireto non uterentur Cardinales. Cardinalis nuncupatus S. Marcelli, Urbini infula decoratus, Ordinis servorum supremum non dimisit fastigium. Archidiaconatum cum obtinuisset Beneventanum, nunquam dimisit. Campaniæ legatione oneratus, cum diutiùs Ordinis prohiberetur habenas regere, comitiis Faventiæ habitis, anno 1542. Augustinum Bonuccium sibi subrogavit. Ab eodem Paulo, & Carolo V. Lucæ in Etruria commorantibus Florentiam missus, ut utriusque nomine Cosmum Ducem ad Concilium hortaretur, tres menses substitit apud suos Servitas, partim in Florentino Cœnobio, partim in Senario, relevandę gratia valetudinis. Tandem profecturus in Urbem cum eodem Cosmo Duce, de reparandis S. Philippi balneis, quorum restagnantes aquæ diffluebant corruptæ, egit, & facilè impetravit pro ægrotantium salute. Devotissimus, & suprà justitiam Cæsari obstrictus Carolo V. malè audivit, cum in publico totius christiani Orbis congressu, vehementissimè adversus Franciscum invectus Gallorum Regem, servili adulatione peroravit erga Carolum, undè verè Servita appellatus.

Romæ decessit die 17. Septembris 1542. in Ecclesia sepultus S. Marcelli, in cujus memoriam Augustinus Servorum Generalis monumento erecto marmoreo, sequens posuit Epitaphium.

Dio-

Dionysio Laurerio Beneventano, Tit. S. Marcelli S. R. E. Presbyt. Cardinali, Urbinatensi Episcopo, Religionis Servorum Generali gravissimo, ac Legato Campaniæ DII. N. D. ordinato, Viro omni ferè scientiarum genere ornato, R. P. M. Augustinus Aretinus ejus Alumnus, Generalis posuit. Vixit annos XLV. obiit XVII. die Septembris MDXLII.

De Archiepiscopis.

CAPUT IV.

QUamplures, eosque præclaros Beneventum Archiepiscopos edidit. Verùm sequentes dumtaxat immenso in pelago usque adhuc expiscati sumus.

Alix, sivè Ajax, Metropolitanæ Ecclesiæ Canonicus Diaconus anno 984. sub Joanne XIV. Pontifice, Othone II. Imperatore deposcente, Archiepiscopus Beneventanus simul ac Sipontinus electus fuit. Eidem dictus Pontifex privilegium usus Pallii ab Abbate Ughello relatum obfirmavit; in quo & facultatem Episcopos in suæ Provinciæ Ecclesiis ordinandi concessit.

Alphanus II. Benevent. ac Sipontinæ Ecclesiæ Archiepiscopus præfectus fuit anno 998. Gregorio V. Pontifice, qui eidem usum Pallii, ac suffraganeas Ecclesias obfirmavit. Præterea Alphano Clerico hujus Antistitis nepoti hanc Ecclesiam post ipsius obitum habendam indulsit.

Joannes Canonicus Beneventanus inter Amalphitanos Archiepiscopos cooptatus fuit anno 1070. De eo sequentia ex parva Historia hausisse scribit prælaudatus Ughellus in Italiæ Sacræ tomo VII. de Amalphitanis Præsulibus sermonem habens. Hic profectus est in Palestinam loca sancta visitandi gratia, ubi summo honore exceptus fuit ab Amalphitanis, qui

Jerosolymis paucis ante annis duo extruxerant ad mulieres, ac mares excipiendos Xenodochia, seù Nosoconiia, in quibus sani alebantur, & curabantur infirmi, eos a Saracenis tuentes. Utque facilius id exequi potuissent, vitam ferè religiosam instituerant. Joannes verò Archiepiscopus Pelusii supremum obiit diem, ac ibidem conditus fuit. Ejus mors anno 1082. incidit.

Mundus Patriæ, ac Siponti electus fuit Antistes anno 1009.

Alphanus III. Alphani II. nepos Beneventanæ, ac Sipontinæ Ecclesiæ datus fuit Antistes anno 1011. sub Sergio Papa IV. qui Pallii usum, & suffraganeas Ecclesias eidem confirmavit. Hoc præterea peregit anno 1014. Benedictus VIII. Lesinarum addens Ecclesiam. Sedit annos 42. & anno 1053. supremum diem obivit.

Vldaricus, sivè Valdericus Beneventanæ ac Sipontinæ Ecclesiæ Infula donatus fuit anno 1053. quo tempore Leo IX. Beneventi moram ducebat. Ab eodem Pontifice mense Julio consecratus privilegiorum obtinuit confirmationem, ut ex diplomate à Mario Archidiacono de Vipera relato patet.

Anno 1057. Stephanus Papa IX. novo privilegio à prædicto Vipera relato, & ab Ughello omisso, dicto Uldarico suffraganeas obfirmavit Ecclesias, novemque alias ultra sexdecim addidit.

Anno 1059. Nicolaus II. in Ecclesia S. Petri extra Beneventi mœnia Concilium celebravit; ubi Uldaricus cum nonnullis aliis Archiepiscopis, Cardinalibus, ac Episcopis interfuit.

Hoc eodem anno Uldaricus Concilio Romæ ab eodem Pontifice coacto adfuit.

Anno 1061. Mense Junio Uldaricus in Metropolitana pri-

primam Synodum Provincialem coegit, in qua plures Episcopi, & Abbates interfuere.

Anno sequenti 1062. Mense Julio secundam Provincialẽ coadunavit Synodum, in quo post Archiepiscopum sedit Landulphus Princeps Beneventanus, ac plures Episcopi interfuere. Sedit Uldaricus annos 18. circiter.

Roffridus I. postremi Longobardorum Principis Landulphi Parens, delectus Patrię Archiepiscopus sub Gregorio VII. anno 1076. Concilio (à Cardinali Baronio Generali appellato) à Papa Urbano II. anno 1091. Beneventi celebrato interfuit. Sedit annis 31. mensibus duobus, diebus viginti. Obiit die 7. Septembris anno 1107.

Roffridus II. ex Archipresbytero Beneventano, ejusdem Ecclesię Archiepiscopus electus fuit anno 1119. mense Augusto. Eodem tempore Callistus II. Papa Beneventum venit; magnaque pompa exceptus fuit. Die verò 19. Septembris sacra D. Januario nostro Civi, Episcopo, ac Patrono, in Metropolitana electum Roffridum consecravit, præsentibus viginti suffraganeis Episcopis. Fuit Roffridus ad Constantinopolitanum Imperatorem delectus Legatus. An verò legationem expleverit, latet. Id pro comperto habetur anno 1123. Synodo ab eodem Callisto Romæ coactæ interfuisse.

Anno 1124. Princeps Basilica ampliorem in formam fuit redacta. Hujus rei gratia die 24. Maii decentiorem in locum à Roffrido Archiepiscopo Corpus S. Barbati nostri itidem Civis, Episcopi, ac Patroni, præsentibus duobus suffraganeis Episcopis, translatum fuit. Quo tempore ante sacra Lipsana plura patrata sunt miracula. Ea Ughellus luculenter enarrat, ac Italicum in sermonem revocata recenset Sarnellius.

Anno 1130. Roffridus Corpora SS. Martyrum Januarii, Festi, & Desiderii ad novam Basilicam iisdem à Gualterio Tarentino Archiepiscopo, ac Beneventi Gubernatore extructam

 tran-

transtulit. Et cum annis undecim præfuisset, in Domino eodem anno obdormivit.

Ugolinus Comite patriæ Infula decoratus anno 1221. ab Honorio III. Sabbato quatuor temporum Adventus Romæ consecratus fuit. Vita functus est anno 1254. die 20. Maii, cum annos circiter quindecim laudabiliter præfuisset.

Romanus Capoferrus patriæ Archiepiscopus delectus fuit anno 1254. sub Innocentio IV. qui eidem domum S. Mariæ in Cosmedin Pontificatus sui anno X. commendavit. Plures ac laudabiles Constitutiones in Bibliotheca adhuc servatas pro recto Ecclesię suæ regimine anno 1262. edidit.

Insignem D. Bartholomęi societatem à Cardinali Rogerio Archiepiscopo institutam, temporum, ac bellorum injuria ferè intermissam anno 1273. restituit. Epistolam anno 1276. dedit Petro à Murone, postmodum Cælestino V. pro reformatione Asceterii S. Marię de Faifolis Beneventanæ Diæceseos, illumque Abbatem creavit. In ipso verò solemni consecrationis actu, benedictus Abbas, Beneventani *Archiepiscopi* auctoritate fultus, novam Congregationem, posteà Cælestinorum nuncupatam, instituit.

Sub hoc Archiepiscopo anno 1279. constructa fuit insignis Turris Campanaria Basilicæ Metropolitanæ, quam non dùm expletam non minoris quinquaginta millibus aureis Abbas Ughellus ęstimandam evulgavit.

Romanus Archiepiscopus mortalitatem explevit anno 1280. die 17. Decembris, & in Metropolitana humatus fuit.

Joannes de Castrocæli patriæ Infula decoratus anno 1282. sub Martino IV. à Cardinali Episcopo Prænestino in Urbe veteri consecratus fuit.

Anno 1294. à Cælestino V. S.R.E. Presbyter Cardinalis ti-

titulo S. Vitalis creatus, ac administrator vacantis Ecclesię S. Agathæ Gothorum, ad Sedis Apostolicę beneplacitum, constitutus fuit. Grati animi causa ergà Cęlestinum V. Joannes Cœlestinis Monachis Ecclesiam S. Catharinæ concessit anno 1295. ac dotavit. Demùm eodem anno die 22. Februarii in Domino quievit.

Petrus de Pino, à qua ameniorem, uberioremque Beneventi collem nomen accepisse ferunt, Fori Julii Episcopus, Aquensis Archiepiscopi suffraganeus, renunciatus est: Indè Viterbiensis, Veronensis, ac Petracoricensis Episcopus creatus. Demùm ad patriæ Insulam translatus fuit à Clemente VI. anno 1350. die 19. Novembris. Memor forsan Evangelici moniti, *Oportet & aliis Civitatibus evangelizare Regnum Dei*, ut pluribus in Urbibus Evangelium evulgaret prælaudatus Petrus, plurium Urbium se Pręsulem delectum voluit. Enim verò Episcopi cum consecrantur, & super eorum humeros Evangeliorum liber à consecrante Antistite imponitur, Evangelii tubę, ac præcones edicuntur.

Metropolitani Capituli constitutiones anno 1352. edidit.

Nicolaum Montis Marani Episcopum pro Generali Vicario adhibuit anno 1355.

Demùm anno 1360. in Domino obdormivit, cum decem circiter annos laudabilem in modum præfuisset.

Fr. Donatus Ordinis Eremitarum D. Augustini, & Beneventano degens in Cænobio, singulari doctrina præditus, egregiaque probitate ornatus die 12. Januarii anno 1366. ab Urbano V. Neupacensis Archiepiscopus inauguratus fuit. Ita in Augustiniano Alphabæto tom. 1. pag. 196. refert Herrera, addens se Vaticano ex Regesto hoc hausisse. Eidem Auctori Frater Aloysius Torellius Augustinianis in sæculis tom. VI. pag. 72. planè astipulatur. Tantus Præsul præclarissimi Ordinis D. Augustini decus, ac ornamentum, Concivibus suis

lux

lux, dux, & Antesignanus fuit, ut non tantùm eidem Ordini nomen darent; verùm etiam ut eundem insigni virtutum cumulo, ac illustrium virorum auctario clariorem redderent. Itaque plures Beneventani ejus vestigia sectati, illustres in eodem Ordine effulsere, licet Infulis ornati minimè fuerint, prout in libro 3. cap. 1. tanquàm literarum gloria nonnulli præclari à nobis efferentur. Proindè laudabilis Donatus, quia doctrina, ac infula clarus fuit; quod verò exemplo concives suos in Ordine claros voluerit, laudabilior. De tanto viro prædicta nobis suppeditavit Michael Angelus Miglioratì Etruscus, ejusdem Eremitarum Ordinis, genere, probitate, ac doctrina præstans; nobisque amicitia, dùm in hoc Beneventano Conventu, tanquam Generalis Concionator, jucundam traduxit vitam, conjunctissimus; quam quidem necessitudinem etiam absens, & in Etruria degens, mirificè prosequitur, ac fovet; atque in perpetui amoris pignus ad nos omnia insignis Henrici Cardinalis Norisii opera nuper Patavii typis edita dono largiter misit.

Angelus Catone, cùm esset omnibus ferè scientiis cumulatissimè ornatus, Ferdinando II. priùs Neapolitano Regi, exindè Carolo VIII. Francorum itidem Regi charissimus fuit. Tanti Agonothetæ, seù potiùs Mæcenatis ope, ac propriis obstetricantibus meritis, Archiepiscopus, & Comes Viennæ in Delphinatus Provincia creatus fuit. De nostro hoc Angelo laudabiliter agit Toppius in Bibliotheca pag. 17., ubi duos alios, eosque insignes, effert Angelos Catones, nempe Tarentinum, ac Sepinatem. Quod notandum operæ pretium duximus, ne aut momi garriant, aut nebulones allucinentur. Super decem morales Aristotelis libros doctissimus Angelus egregia conscripsit commentaria, quæ Parisiis die 7. Julii 1487. incepta, Romæ absolvit mense Augusto 1493., ut ipse eodem in opere indigitavit. Cùm Patriæ amore ductus,

ad

ad dulces patriæ lares rediisset, hic supremum obiit diem; ac gentilitio in Sacello in Ecclesia S. Mariæ Gratiarū conditus fuit. Perinde ac tanto Præsuli natali solo, à quo vitam hauserat, vitam restituere, ac tumbam sibi parare, ubi cunas comparaverat, arrisisset.

Leonardus Griffus, primùm Eugubinus Episcopus in Urbinatensi Provincia adlectus est; deindè ad patriæ Cathedrā evectus anno 1482. Sixto IV. Sūmo Pontifice, cujus, & aliorum Pontificum Brevium Secretarius extitit. Tribus præfuit annis, & anno 1485. mense Octobri vitam cum morte commutavit; cum jam inter Purpuratos eum cooptare decrevisset Pontifex. Qua de causa eum immatura morte Purpuræ ereptum dicere valebimus, non autem gloriæ: hanc enim vivam semper alit meritorum opinio. Mors linea ultima rerum sapientum vitam terminare haud valet: hi enim meliorē inchoant immortalitatis vitam, cum morte absumuntur. Leonardus præfatus Templo, ac Nosocomio Sancti Caroli, Mediolanensis Nationis in Alma Urbe pingue legatum reliquit. Cujus rei gratia ei tanquam benefactori interalios quamplures, marmorea dicata fuit Inscriptio. Hac à nobis lecta anno 1679. cū in Urbe degeremus, in eadem tantum Præsulem Bononiensem dici Nobilem, non verò Beneventanum, ac Neapolitanum, vehementer doluimus. Proinde claræ memoriæ Aloysio Cardinali Homodeo dicti Templi vigilantissimo Protectori mendum corrigendum humiliter significavimus, prout se curaturum dictus Eminentissimus Princeps benignè spopondit. At ex Urbe in patriam nos reversi, non amplius hoc peractum intelleximus.

Vt verò publicum hoc mendum, vel secreta à prædicti Templi Congregatione corrigi inposterum valet, ne perennet, vel omnibus fiat compertum, illud innuere existimavimus. Cæterum Inscriptio ibi apposita, ac fideliter exscripta sequens est,

D. O. M.

D. O. M.

LEONARDO GRIFFO NOBILI *MEDIOLANENSI*,
ARCHIEPISCOPO BENEVENTANO,
INNOCENTIO VIII. SUMMO PONTIFICI A SECRETIS;
QUI ANNO SAL. M.C.C.C.C.LXXXV.
HUIC NOSOCOMIO, OLIM SANCTI AMBROSII,
PINGUE LEGATUM RELIQUIT,
NE ANTIQUI BENEFACTORIS MEMORIA EXOLESCERET
CONGREGATIO SECRETA DECENTI HOC MONUMENTO
EXCITAVIT
ANNO SALUTIS MDCLXXVII.

Lucius de Morra, priùs Beneventi Parochialis Ecclesiæ S. Marci de Jurepatronatus Patritiæ Familiæ de Sabarianis cum Familia de Morra conjunctæ, Rector fuit. Deindè in Hispanias profectus, Philippo II. Catholico Regi à Missæ Sacro Sacerdos extitit, & ab ejusdem munificentia Abbatia decoratus. Tandem eodē deposcente Hydruntinus Archiepiscopus, ac Salentinorum Primas renunciatus est à Paulo V. anno 1606. Fuit tantæ auctoritatis, ac æstimationis Præsul, ut Pontificii Solii Assistens delectus, & Belgicam in Galliam Nuntius ablegatus, magnam nominis sui posteris famam commendarit. Suæ præclarissimę Familiæ Purpuratis se Purpuratum addidisset, nisi novercante fortuna Patriam prò quiete nanciscenda repetiisset. Metropolitanæ Hydruntinæ Canonicis Almutias violacei coloris cum purpureis laciniis indulsit. Simplicibus verò Sacerdotibus almutias nigri coloris, violaceis oris ornatas, concessit; quod & S. Rituum Congregatio probavit die 30. Maii 1616; ut in memorabili Hydruntinæ Ecclesiæ Epitome in hac Archiepiscopali Typographia ab erudito Præsule Francisco Maria de Aste Hydruntino Archiepiscopo anno 1700. edita refertur. Pluries suam Diœcesim visitationibus laudabiliter peractis, lustravit; ac præcipuè anno 1607. quæ Visitatio in præfata Epitome semel, ac iterum laudatur.

De-

Demùm anno 1623. mortalitatem explevit, ac in Sacello D. Michaelis Archangeli in Ecclesia S. Dominici Beneventi, quò ut jam diximus, se receperat, tumulatus fuit. Ibi Pontificalem ejus pileum suspensum conspeximus usque ad annum 1688. quo immanissimo Terræmotu Civitas Beneventana eversa est, & præfata Ecclesia funditus corruit.

Vincentius Capycius Aloysii, & Lucretiæ Mascambrunæ filius, Beneventi ortus, ubi per viginti ferè annos dictus Aloysius ipsius parens moram duxit, in Parochiali Ecclesia S. Mariæ Abbatis Arnone, seù Paternò [in præsens ad profanos usus redacta] sacro latice expiatus fuit. Deindè inter Neapolitanæ Ecclesiæ Canonicos adscriptus, Jacobo Cardinali Cantelmo Archiepiscopo, Librorum Censoris, aliaque præclara munia maxima laude explevit. Demùm anno 1703. a Clemente XI. Theatinus Archiepiscopus creatus, trophæum sibi posuit famæ linguam, quæ illum perpetuò dicet, atque extollet. Vivit hoc anno 1719. mense Junio recurrente præclarissimus Pręsul, sacro Dibapho dignus; ac virtutum claritate Majorũ claritatẽ vincit, Majoribus suis major, ac verè Vincentius.

De Episcopis.

CAPUT V.

INnumeros Beneventum edidisse Antistites Civium omnium una, atque eadem fert sententia. Probè omnes fatentur, quod eosdem enumerare cupiens, eandem omninò percurreret palæstram, ac is, qui lacteo in orbe Stellas recensere optaret. Edimus itaque sequentes dumtaxat. Horum nomina, vel minimè oblitaverunt Dypthica, vel utpote præclariorum Præsulum posteris commendata voluere. Demùm plures prodeunt, qui aut nostrorum parentum ævo effulsere; aut in præsens effulgent. Proinde ipsorum nomina, ac gesta ubertim nobis cognita sunt, planeque perspecta.

S. Januarius XIII. Beneventi Episcopus martyrii corona donatus fuit die 19. Septembris anno 305.

Præinsignem hunc Martyrem, ac Sanctissimum nostrum Antistitem, Civem, ac Patronum pluries aliàs laudavimus. Verùm quia semper laudabilis, & nunquam satis est laudatus, de eo repetere libebit, quod licet exanguis quatuordecim post sæcula adhuc ęstuat; suique in conspectu Capitis redivivus Neapoli vivit in Sanguine.

S. Dorus XV. Beneventi Episcopus floruit anno 320.

S. Apollonius XVI. Beneventi Episcopus effulsit anno 326.

S. Cassianus XVII. Beneventanus Episcopus floruit anno 340.

S. Januarius II. & decimus octauus Beneventi Episcopus enituit anno 347.

S. Æmilius XX. Beneventi Episcopus floruit anno 404.

S. Joannes XXI. Beneventi Episcopus electus anno 415.

S. Marcianus XXVII. Beneventi Episcopus floruit anno 533.

S. Zeno, seu Zosimus XXVIII. Beneventi Episcopus anno 543. effulsit.

S. Barbatus XXXV. Beneventi Episcopus electus anno 663.

De percelebri hoc, pręclarissimoque nostro Antistite, Patrono, ac Cive ob auulsos ethnicos ritus, ob sublatam auream Viperam à Longobardorum Duce cultam, ob nucis arborem succisam, atque succensam, & ob largam miraculorum frequentiam, Samnii Apostolum, ac Thaumaturgum alias indigitavimus, & in præsentiarum indigitare non renuimus.

Aldericus XXXVI. Beneventi Episcopus floruit anno 700.

S. Evasius Astensis Episcopus, & Casalensis Patronus illustrem martyrii coronam promeruit septingentesimum, ac quadragesimum nonum circiter annum. Clarus hic Martyr

hunc

hanc auſpicatus fuit lucem eodem prorſus anno, nempe 682. quo prædictus D. Barbatus in Domino obdormivit, non tamen eodem die, prout alibi typographi errato habetur; proindeque hic correctum voluimus mendum.

Joannes II. XXXIX. Beneventi Epiſcopus anno 748. ſub Pontificatu Zachariæ enituit. Hic ille eſt Joannes, de quo Michael Monachus Capuano in Sanctuario parte 1. fol. 41. ſcribit Beneventi in Monaſterio S. Victorini Longobardum ſervari codicem hæc verba habentem. *Beatus Pater Joannes Antiſtes Beneventanus Corpus S. Vitaliani Epiſcopi Capuani à collabente Eccleſia Montis Virginis Beneventum tranſtulit, & in Eccleſia B. Mariæ Virginis cum multis aliis Sanctis locavit.*

Urſus XLII. Beneventi Epiſcopus electus anno 833. ſub Gregorio IV. Papa, & Sicardo V. Beneventanorum Principe.

Anno 838. Saraceni Liparitanam in Inſulam ſævientes, invento ibidem D. Bartholomæi Apoſtoli corpore, oſſa ejuſdem per agros projecta voluere. Monachus quidam Theodorus nomine in ſomnis ab Apoſtolo monitus collegit; ac Princeps Sicardus, qui ingentem claſſem pro dictæ Inſulæ tutamine tranſmiſerat, ſacris Lipſanis ditari meruit. Quę primò Salernum detulit, deinde Beneventum, in cujus Cathedrali ſacram excitare cæpit Ædem, quam morte præventus minimè abſoluit. Verùm Urſus noſter eandem numeris omnibus abſolutam reddidit: ac die 25. Octobris anno 839. in ipſa ſacrum Apoſtoli Corpus religioſè recondidit.

Urſo Antiſtite ex Aliphiis Corpora S. Felicitatis, ac ſeptem filiorum ejus tranſlata fuere; & in Cathedrali condita. Prætereà Corpora Ss. Epiſcoporum Deodati è Nola, & Marciani è Frequento tranſlata.

Idem Urſus Caſtrum S. Angeli in Gargano à S. Laurētio Sipontino Epiſcopo inceptum ampliorē vertit in formam. Cumq;

 an-

annos fermè duodecim sedisset, extremum suum obivit diem.

Ajo frater Principis Adelchis XLVI. Beneventi Episcopus floruit anno 875. sub Joanne VIII., qui eidem anno 877. ind. X. die 1. Februarii trigesimam tertiam scripsit Epistolam hoc titulo honestatam nempè: *Reverendissimo, & Sanctissimo Ajoni Episcopo Beneventano;* eum de zelo, & observantia erga Apostolicam Sedem commendans; monensque ut in eiiciendis Saracenis opem omnem ferret: & quod Principem ipsius fratrem ad tàm præclarum, ac laudabile opus patrandum hortari non renueret, subdens. *Nam nunquam consilium fratris tui per aliquos tantum subverti potuit, quantum per tuæ sanctitatis solertiam immutatione dexteræ excelsi non possit converti*. Verùm cum eodem anno Adelchis è vita migrasset, idem Pontifex ad Ajonem centesimam & quinquagesimam septimam Epistolam scripsit die 5. Martii datam: *Reverendissimo, & Sanctissimo Confratri nostro Ajoni Venerabili Episcopo*. In ea itidem illum de observantia erga S. Sedem abundè commendat, certiorem de sua valetudine facit, & de fratris obitu amantissimis verbis solatur. Quo die, & quo anno mortalitatem expleverit Ajo, incompertum est.

Petrus XLVIII. Beneventi Episcopus sub Formoso Papa floruit anno 894.

Maldefridus Canonicus Beneventanus Primus S. Agathæ Gothorum Episcopus institutus fuit anno 970.

Bernardus Cardinalis, Prænestinus Episcopus, ab Urbano II. creatus fuit anno 1088., ut in Cap. III. de S.R.E. Cardinalibus diximus.

Bartholomæus noster Canonicus à Capitulo S. Agathæ Gothorum, defuncto Joanne Episcopo, Lateranensis Concilii statuto adversante, ejusdem Ecclesiæ Episcopus electus fuit. Verùm declarata priùs nulla ipsius electione, a Gregorio IX.

anno

anno Domini 1234. ritè præfectus fuit Antistes, ac Beneventano Metropolitæ commendatus, literis datis Idibus Maii eodem anno 1234. Pontificatus 8. Extat Epistola in regesto Vatic. num. 75. pag. 98.

Raymundus de Zottonis Beneventanæ Ecclesię Canonicus, Trivicanus Episcopus creatus fuit ab Innocentio IV. anno 1252. Ita literæ ad eundem Raymundum datę testantur, Vaticano in regesto num. 211. fol. 711. servatæ: quæque ab Ughello in Italiæ Sacræ tom. 8. sub Trivicanis Episcopis referuntur.

Joannes ex Beneventano Archipresbytero ad Frequentinum Sacerdotium ab eodem Innocentio IV. pręfato anno 1252. evectus fuit. Frequentina Ecclesia in præsens est æquè principaliter Abellinensi unita, & hujus Metropolitanæ Ecclesiæ suffraganea.

Nicolaus Beneventanus Canonicus Lesinensi Insulà, hujus Metropolitanæ itidem suffraganea, ab eodem Pontifice anno 1254. honestatus fuit.

N. cujus nomen ab Ughello ignoratur, Beneventanus itidem Canonicus, Civitatensis Episcopus renunciatus fuit à præfato Innocentio IV. anno 1255. ut ex ejus Epistola data 2. Idus Decembris anno 2. Pontificatus, & ab Alexandro IV. fuit confirmatus. Civitatensis Ecclesia anno 1580. à Gregorio XIII. suppressa, Ecclesiæ S. Severi in Cathedralē erectæ, ac hujus Metropolitanæ in suffraganeam constitutæ unita fuit, prout ante suppressionem ipsa Civitatensis eidem suffraganea obsequebatur.

Frater Bartholomæus Ordinis Prædicatorum Episcopus Cleriensis in Insula Corsicæ, Metropolitanę Ecclesiæ Pisarum suffraganeus, ab Alexandro IV. sub sui Pontificatus primordiis creatus fuit. Indè ab Urbano IV. anno 1264. ad Episcopatum Amelienſem in Umbria inferiore Sedi Apostolicæ immediatè subiectum, translatus. Virtutum, ac bonorum

ope-

operum exemplar semper effulsit;

Petrus de Aquila, Monachus S. Benedicti, Cęlestini V. discipulus, ab eodem Valvensis Episcopus electus, mox S. R. E. Presbyter Cardinalis titulo S. Crucis in Jerusalem, sivè ut alii ferunt S. Marcelli anno 1294. renunciatus fuit. Eandem Ecclesiam non dum consecratus dimisit. Anno tandem 1298. die 2. Junii mortem cum vita commutavit.

Frater Nicolaus de Castrocæli à Cælestino V. tertius Aquilanus Episcopus creatus est. Sub Bonifacio VIII. anno 1303. decessit, ac in veteri Furconiensi Basilica conditus fuit. Eius varia, ac splendida supellex, vasaq; argentea, Ughello teste, Cathedralis Hierophilacium ditavere.

Frater Augustinus Ordinis Prędicatorum Episcopus Venusinus Neapolit. in Regno, in Provincia verò Basilicatæ, Metropolitanæ Ecclesię Acheruntinæ, ac Materanæ suffraganeus anno 1334. die 5. Augusti à Joanne XXII. creatus. Plures per annos Pastoris munus laudabiliter explevit.

Petrus Beneventanæ Ecclesiæ Canonicus inter Frequentinos Episcopos huius Metropolitanę Ecclesię, ut iam diximus, suffraganeos adscriptus fuit anno 1343.

Jacobus Parochialis Ecclesię S. Petri Beneventi Rector eodem anno electus fuit Episcopus Ecclesiæ Montis Corbini huius Metropolitanæ Ecclesiæ itidem suffraganeę, in pręsens Vulturariensi unitæ.

Petrus Beneventanę Ecclesię Thesaurarius Guardiensibus Episcopus datus fuit ab Innocentio VI. anno 1356. Avenione paulo post suam consecrationem decessit. Guardiensis Ecclesia etiam inter Beneventanę Ecclesiæ suffraganeas recensetur.

Frater Bartholomæus Ordinis Prædicatorum Episcopus Lesinarum apud Aquilonares Montis Gargani Neapolitano in Regno radices, huius nostræ Metropolitanę suffraganeus,

ut

ut jam diximus, primo loco creatus fuit. Indè Episcopus Turtibulensis in Dauniæ ejusdem Regni Provincia etiam prædictæ Metropolitanæ suffraganeus, ad eandem translatus ab Urbano V. die 15. Maii 1367. Hunc Fontana in suo Theatro Episcopum Lesinarum in Dalmatia edixit. At Joannes Michael de Cavaleriis in egregia sui Ordinis Prædicat. Pinacotheca ipsum Lesinarum in Apulia Præsulem audacter asserit.

Fr. Petrus, ejusdem Ordinis Prædicatorum, Episcopus Ecclesiæ Montis Corbini in præfata Dauniæ Provincia, electus fuit ab Urbano V. anno 1366. Biennio post vitam cum morte commutavit. Ita prælaudatus de Cavaleriis loco jam citato: Ughellus verò eum ante annum 1368. vita functum indigitat, nec Beneventanum innuit.

Bartholomæus de Barbatis Archidiaconus Beneventanus, Vicarius Capitularis, & Bonifacii IX. Cubicularius, Ariminensis Episcopus initiatus fuit anno 1383.

Donatus Primicerius Primus Beneventanus, Ariani Infula honestatus fuit anno 1400. decimo tertio Kalendas Julii. Deindè ad Vicanam Ecclesiam ab Innocentio VII. anno 1406. translatus, ut ex libro Provis. Prælatorum liquidò constare affirmat prælaudatus Ughellus.

Joannes de Epiphaniis I. Neritonensis Episcopus, Abbatum verò postremus, a Joanne XXIII. anno 1413. Idibus Januarii ereatus fuit. Sedit annos decem; utque placidam sibi pararet quietem, Episcopatu se libens volens abdicavit.

Meolus Mascambrunus Canonicus Beneventanus inter Telesinos Episcopos relatus fuit anno 1459. Exinde post quinque circiter annos ad Muranam translatus Ecclesiam à Paulo II. ut ex Actis Consistorialibus patere innuit Ughellus.

Troilus Agnesius ad Pennensem, & Adrianensem Ecclesias evectus fuit die 30. Octobr. 1482. Ità idem Ughellus

ex

ex iisdem Consistorialibus Actis excerpsit.

Joannes Baptista de Contestabilibus Minorensis Episcopus creatus fuit anno 1483. Decem circiter annos huic Ecclesiæ præfuit. Translatus deinde est ad Ecclesiam Lucerinam anno 1493. die 2. Decembris, ut etiam in Actis Consistorialibus legitur. Capuani Archiepiscopi Vicarium egit anno 1490. Excessit verò 1496.

Franciscus Mascambrunus Lateranensis Basilicæ Canonicus, electus est Anagninus Episcopus anno 1484. die 13. Octobris. Hac inscriptione sua in Cathedrali conditus fuit.

Hoc in Sarcophago Franciscus nomine dudùm
Præsul Anagninus conditus. Spiritum
Christi recolit Sedes, Tenet Ossa Tellus.

Petrus Paulus Capiblancus Beneventanus Canonicus; S. Agathæ Gothorum Ecclesiæ præfectus fuit die 17. Februarii anno 1487. Pontificii Sacelli Assistentem, & Vaticanæ Basilicæ Vicarium egit sub Alexandro VI. anno 1494. Vita functus est anno 1505.

Mercurius de Vipera Jurisperitus, ac Theologus insignis Sacræ Romanæ Rotæ Auditor, & Decanus, ac Balneoregiensis Episcopus die 23. Martii 1513. creatus fuit. Plura, eaque præclara, ingenii sui edidit monumenta, nempè *De prisco, & Sacro Instituto, de præclarè dictis, ac gestis. De humanarum, Divinarumque rerum narrationibus* Romæ editis anno 1517. Plures Orationes in Pontificio Sacello recitatas typis commendavit anno 1514. *Contra à recto Divini cultus aberrantes, De præclara, ac perillustri Christiani Principatus Majestate in Machumetheos lib. x. Et de Divina, Christianaque fulgenti Virtute.* Morte absumptus est furente Marte in immani illa Urbis ærumna anno 1527. sub Clemente VII., & honorificè in Ecclesia S. Stephani in Caccabo conditus. Verùm pluries laudatus Marius de Vipera Ar-

chidiaconus, Fabritius, & Mercurius Nepotes, ipsius memoriam nobili marmoreo Sarcophago sequenti Epigraphe ditatam in Metropolitanæ Basilicæ gentilitia Æde Ss. Servatori dicata, posteris consignavere. At terræmotu anni 1688. penè protrita hac Basilica, & Card. Ursini Archiepiscopi munificentia decentius instaurata, non adhùc præfatus tumulus ab hac Familia restitutus est.

D. O. M.
MERCURIO DE VIPERA
SACRÆ POENITENTIARIÆ APOSTOLICÆ
POENITENTIARIO,
PONTIFICALIS VATICANÆ ROTÆ
AUDITORI, AC DECANO,
BALNEORICENSI EPISCOPO,
CUNCTIS MUNERIBUS DOCTISSIME', AC
INTEGERRIME FUNCTO
ROMÆ MULTIS LACRYMIS
ET SI PAUCIORIBUS COMPOSITO,
IMMATURO FATO
MATURIS ANNIS EREPTO.
VIXIT ANNOS LXII. MENSES V. DIES VII.
OBIIT IN IPSO URBIS EXCIDIO
OCTAVO KALENDAS JULII
MDXXVII.
MARIUS BENEVENTANUS ARCHIDIACONUS,
FABRITIUS, ET MERCURIUS
IN OPTIMUM PATRUUM
PIETATE.

Bartholomæus Capiblancus Episcopus Litterariensis anno 1539. die 12. Decembris adlectus, Nuntius, & Generalis Collector fuit pro Apostolica Sede Neapolitano in Regno. Viam universæ carnis ingressus est anno 1547. Neapoli, & in Ecclesia S. Catharinæ ad Formellum Ordinis Prædicatorum, Provinciæ Longobardiæ, humatus. Ita posteros monet Dyptichon in Hierophylacio appositum, Purpuratorum, ac Præsulum nomina in eadem Ecclesia humatorum exhibens.

Frater Dionysius Laurerius Religionis Servorum Prior Generalis ac Beneventanæ Ecclesiæ Archidiaconus, Episcopus Urbinatensis à Paulo III. anno 1540 creatus fuit, & ab eodem pariter Purpura, ut supra prætulimus, decoratus.

Hieronymus Machabeus, vir quà probitate, quà virtute, ac generis claritate spectabilis, Vaticanæ Basilicæ prius Canonicus creatus, deinde ad Castrensem Episcopatū ab eodem Paulo III. evectus fuit anno 1543. die 29. Julii. Præfatam Ecclesiam usque ad annum 1586. rexit, eique nuntium libens volens remisit, Romæque defunctus, in D. Augustini Templo conditus fuit.

Thomas Contruberius Beneventanæ Ecclesiæ priùs Primicerius Primus, exindè, per obitum Dionysii Card. Laurerii præfati, Archidiaconus anno 1542. creatus fuit. Vicarii Generalis munus laudabiliter explevit sub Archiepiscopis Francisco Roboreo, & Joanne de Casa. Hoc Antistite Romæ moram ducente Thomas Provinciali Concilio anno 1545. habito, & in quo plures suffraganei interfuerunt Episcopi, præfuit. Ejus Constitutiones impressæ habentur in Beneventano Synodico, studio, ac labore doctissimi, ac numeris omnibus absoluti Beneventani Protomistæ Fratris Vincentii Mariæ Cardinalis Ursini collecto, ac anno 1695. in lucem edito. Deindè præfatus Thomas die 27. Augusti 1554. à Paulo IV. cui gratissimus erat, Civitatum Pennensis, & Adrianensis Infulis honestatus est; ac Bononiæ Vicelegatus adlectus. Proculdubio tantus Præsul Purpura donatus fuisset ab eodem Pontifice virtute præditorum amatissimo, nisi ejusdem obitus obstitisset. Ità posteris commendavit Scipio Mazzella in Descriptione Regni Neapolis de Beneventana Civitate sermonem habens. Has Ecclesias rexit Thomas absens, & præsens omni laudum cumulo septem annos. Demum novercante fortuna à Pio IV. in publico Consistorio Episcopali honore spoliatus

fuit

fuit ea tantùm ex causa, quod Pauli IV. Prædecessoris sui tempore cum Carafiis adversus Italicam pacem conspirasse deprehensus fuisset.

Franciscus de Leo S. Theologiæ Doctor eximius, Archipresbyter Collegiatæ Ecclesiæ SS. Assumptionis Oppidi Altavillæ hujus Diæceseos, S. Mariæ de Venticano Commendatarius, dum Vicarium Generalem substitutum Archiepiscopi Joannis de Casa ageret, Trivicana Infula decoratus fuit die 13. Julii 1548. ob liberam resignationem Sebastiani de Ancona. E' vivis sublatus est anno 1562.

Marcus Antonius Alferius, Beneventanus itidem Archidiaconus, ad Montis Marani Sacerdotium evectus fuit à S. Pio V. anno 1570. die 20. Maii. Antecessorem habuit Fr. Antonium Gasparem Rodriques Hispanum de S. Michaele nuncupatum, Ord. Minorum strictioris Observantiæ, virum doctissimum, qui inter Concilii Tridentini Patres assedit, & acutissimi Theologi laudem promeruit, deindeque ad Archiepiscopalem Sedem Lancianensem translatus fuit. Præfuit (si Ughello fide dignissimo fides) omnibus gratus, annos quatuor, & viginti. Mortalitatem in patria explevit, & in Metropolitana Basilica Inscriptione mox referenda conditus fuit.

Præsul præfatus in Archidiaconatu successorem habuit Carolum ex Patritia Familia Tricarlenia, qui itidem Primicerius primus fuerat, Vicarius, & Auditor Generalis Beneventanus: adeoque unum monumentum singulare eorundem portendit trophæum.

D. O. M.

Marci Antonii Alferii religiosissimi Montis Marani Episcopi sempiternæ recordationis avunculi, Caroli Tricarlenii, post Apostolici Protonotariatus, Majoris Primiceriatus, Generalisque Spiritualis Curiæ Vicariatus, atque Auditoratus munera, ad Archidiaconatus dignitatem evecti, & Hierony-

mi sacræ hujus Ædis Canonici fratrum una hic lachrymabiles cineres, ne quos junxit amor, funera dividerent, Vincentii Tricarlenii nepotis, fratrisque mæstissimi pia opera reposuit anno ab humanato Deo MDLXXXVIII.

Leonardus Vairus omni virtutum genere ornatissimus fuit, ac bonarum artium encyclopedia imbutus. Plures per annos publicè in Patria Philosophiam docuit, ac Theologiam. Inter Regulares S. Benedicti Canonicos in insigni S. Sophiæ Asceterio cooptatus (antequam à Clemente VIII. Canonicis Regularibus Ss. Salvatoris idem Asceterium concrederetur) qua probitatis laude, qua virtutum gloria enituit. Cum ejusdem Asceterii Prior esset, ac ætatis annos 30. numeraret, integra sanitate semper fruens, salubri victu utens, parato sibi ab Ascetis convivio, inter cœnandum die 30. Augusti 1573. hora vigesima tertia, illicò à pravis, sævisque simptomatibus correptus fuit. Intumuit ipsius lingua, ut vix balbutire posset, totius faciei, universique corporis habitus maximo flagravit incendio. De dolore, ac morsu ventriculi conquerebatur. Inextinguibili angebatur siti. Hùc, atque illùc jactabatur. Totum suum rubescebat corpus; ruborque ad nigredinem tendebat, utque sibi opem ferrent Ascetæ, enixè rogabat. Ex his igitur de propinato veneno non levis habita suspicio tùm quia illius loci recèter creatus fuerat Prior, & insignis Abbatiæ Generalis Vicarius; tum etiam quia reformatio, quam in eodem Asceterio tùnc temporis summo zeli studio ad abusus, pravosque mores eliminandos peragebat, quibusdam improbis Ascetis sat superque infensa habebatur. Ad cubiculum, quod propè erat, delatus, oleumque ibi in lecytho fortuitò repertum ebibens, vènenum vomuit, omnibusque ferè symptomatibus vindicatus fuit. Accersitis deindè septem medicis [quos inter Horatius Albinus, qui de veneno eidem exhibito latinam narrationem Kalendis Aprilis

1579.

1579. disertè lucubravit, & in opere ejusdem Vairi de Fascino prælo edidit] amygdalarum oleum recenter expressum propinavit, habitoque iterum vomitu, ad pristinam sanitatem restitutus fuit, Verùm enim vero, cum corporis dolore, licet levi, laboraret, ac quandam veluti auram a ventriculo ad cor, a corde ad cerebrum elevatam, post vomitum relictam persentiret, medicamẽtum eidem exhibere purgans nemine reluctante præfati Medici existimavere. Quo septimo morbi die exhibito, ac exonerata alvo, incolumis omnino evasit. Singularis hac in re Leonardi mansuetudo enituit; cum enim veneni reliquiæ in arca cuiusdam Canonici reconditæ ab Abbatialis Curiæ ministris repertæ fuissent, dictusque reus cum duobus aliis suis consanguineis captus, & in vincula iniectus fuisset, enixis Leonardi precibus sub cautione omnes liberati fuere a Scipione Santino V.I.D. Neapolit. qui ab Ascanio Columna S. Sophiæ Commendatario ad causæ huius cognitionem vocatus fuerat, quique omnes morte, ac triremibus respectivè dignos agnoverat. Leonardum exinde Marcus Antonius Columna Romam ad docendum præfatum Ascanium suum filium [qui posteà S. R. E. Cardinalis evasit] optimisque artibus instituendum evocavit, dignum sanè discipulum, qui tali, tantoque præceptori concrederetur. Hac occasione nonnullas latinas orationes coram Gregorio XIII. Pontificio in Sacello recitavit, ac anno 1579. prælo edidit. Præterea tres libros *de Fascino, & contra præstigia, imposturas, illusionesque Dæmonum* Lutetiæ Parisiorum anno 1583. formis mandandos curavit. Magnis proinde laudibus a Thoma Zerola Minorensi Episcopo, Martino del Rio Societatis Jesu, Nicolao Toppio, Leonardo Nicodemo, aliisque præclaris Auctoribus Leonardus noster donatur. Antonii Perenotti Cardinalis Granuelæ regias Neapolitano in Regno vices gerentis Theologus fuit; adeoque ejusdem auspiciis, suisque maximis ob-

secun-

secundantibus meritis à Philippo II. Hispaniarum Rege Puteolanus Episcopus nominatus, ac Regios inter Consiliarios adlectus anno 1583. Ecclesiam sibi concreditam sexdecim ferè annos laudabiliter rexit. Demùm octogenarius anno 1598., seù ut alii ferunt 1603. Puteolis vitam explevit.

Joannes Baptista Roscius, Leonardi consanguineus eidem in augusto S. Sophiæ Templo præclarum è marmore monumentum sequenti Epigraphe nobilitatum erexit.

D. O. M.
LEONARDO VAIRO BENEVENTANO
HUJUS ECCLESIÆ
CANONICO S. BENEDICTI
VARIO CONCIVIUM PRÆSAGIO FUTURARUM
DIGNITATUM CELEBRATO
VIRO OMNIGENA ERUDITIONE INCOMPARABILI,
OMNIBUS SUI ORDINIS HONORUM GRADIBUS
MACTA VIRTUTE PERFUNCTO
ASCANII CARD. COLUMNÆ,
TUM ANTONII PERENOTTI CARDINALIS GRANUELÆ
PROREGIS REGNI NEAPOLIS AB INTIMIS
INSIGNI THEOLOGO,
APUD PHILIPPUM II. HISPANIARUM REGEM
EDITO EJUSDEM AUSPICIIS, SED PROPRIIS MERITIS
PUTEOLANO EPISCOPO,
REGIOS DEINDE INTER CONSILIARIOS CONSCRIPTO,
VIRTUTUM OMNIUM SANE' CÆTU MERENTE
EMERITO,
IMMORTALIS GLORIÆ RUDE DONATO,
PUTEOLIS ANNO MDXCVIII.
OCTOGENARIO VITA FUNCTO
JOANNES BAPTISTA ROSCIUS U. J. D.
THOMÆ ROSCII FILIUS
DEBITO CONSANGUINITATIS OFFICIO
MONUMENTUM.

Ughellus in VI. Sacrę Italiæ tomo de Puteolanis Antistibus sermonem habens præclarum hoc Leonardo Encomion attexuit. *Leonardus Vairus Beneventanus, Canonicus Reg. Later. doctrina, & morum probitate insignis, præficitur in*

in locum prædefuncti Castaldi die 7. *Januarii* 1587. *In ea Ecclesia administranda magnum eidem ornamentum fuit; indefessè enim per annos* 16. *in vinea Domini laboravit, ac sanctè, ut vixerat, requievit in pace anno* 1603. *Jacet in Cathedrali, ad cujus excitandam piam memoriam Martinus de Leon dignissimus successor hoc ei Cenotaphium posuit.*

D. O. M.

Leonardo Vairo

Lateranensis Ecclesiæ Rom. Vicario,

Episcopo Puteolano benemerentissimo,

Pastoralis muneris laudibus insigniter ornato,

Præclara, sed senescente ad nos delato fama,

Ne immortalitate dignis sua desit Vita cineribus;

Ne desint exempla posteris, præmia virtuti,

Hunc ei,

Hunc Fratris Episcopi tumulum

D. Franciscus Martinus de Leon, & Cardenas

Hispanus ex Sacra Eremitarum Relig. D. Augustini

Episcopus Puteolanus, inter Papæ Assistentes.

Ac Regios Consiliarios cooptatus

Anno salutis humani generis

1634.

Thomas Zerola Minorensis Episcopus electus fuit à Clemente VIII. anno 1597. die 8. Februarii. Vir fuit doctissimus, præcipuè verò legum insignis Magister, vitæ autem innocentissimæ. Scripsit, edititque Romæ anno 1597. *Praxim Sacramenti Pænitentiæ, & Praxim Episcopalem*; quarum postrema vetita, donec expurgaretur, nonnullis mendis expurgata fuit, & impressa Lugduni sumptibus Horatii Cardon. 1604., & iterùm Coloniæ anno 1618. Item edidit *Tractatum de S. Jubilæo, & Indulgentiis, & Commentarium super Bulla Indictionis anni Jubilæi Clementis Papæ VIII.* aliaque præ-

præclara opera, quæ ejus nomen satis celebre effecerunt. Sedit summis paritèr, ac infimis, omnibus charissimus annis septem. Pater fuit pauperum, omnia enim, quæ sibi supererant, egenis abundè distribuit. Populum è suggesto qualibet Quadragesimæ die concionando edocuit. Clerum exemplo pavit, Ecclesiam ac Sacrarium nobili supellectile ornavit. Pastorale pedum argenteum conflare fecit, atque eidem donò dedit. Non semel pro Minorensi populo regiis cum Ministris decertavit, ac eundem tanquam amantissimus pater summa vigilantia fovit. Ejus memoria in benedictione est. Ex hoc sæculo die 6. Decembris anno 1603. migravit, in Cathedrali ante fores conditus, ubi vivens [prout habet Ughellus, optimus tanti Viri Encomiastes] hac simplici, & sine sale inscriptione loculum sibi paraverat.

Hic iacet Reverendissimus D. Thomas Zerola Beneventanus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Minorensis; multis ornavit Ecclesiam, sed morte preventus non potuit ad ulteriora progredi, ut sua erat sententia. Vixit annos LV. Sedit in hac Ecclesia 7. Obiit 6. Decembris MDCIII.

Octavianus de Vipera Orator à patria ad Innocentium IX. & Clementem VIII. Summos Pontifices ablegatus fuit. Cumque tàm patriæ, quàm Apostolicę Sedis res laudabili fide gessisset, Arcis Beneventanæ priùs Præfectus constitutus est ab eodem Clemente datis literis apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die 26. Septembris 1596. postmodum anno 1604. à præfato Clemente, post obitum Germani ex Marchionibus Malespina Episcopi S. Severi, & in Polonia Nuntii Apostolici, ejusdem Ecclesiæ Episcopus creatus fuit. Vix secundum sui Præsulatus annum attigerat, cum ad tumulum fuit evocatus, successorem habens Fabritium Cardinalem Verallum. Marius Beneventanus Archidiaconus, Fabritius, & Mercurius fratres fratri optimo nobilem tumulum excita-

vere

vere in cornu Epiſtolæ Sacelli SS. Servatoris in hac Metropolitana: quod in præſens minimè conſpicitur, cum terræmotus anni 1688. ruinis protrita Eccleſia, & Cardinalis Urſini munificentia reſtituta, ut prætulimus, alteram prorſus induerit formam.

D. O. M.
OCTAVIANO DE VIPERA
GENERE, DOCTRINA, VITÆ INNOCENTIA,
AC MORUM SUAVITATE
CLARISSIMO:
URBIS BENEVENTANÆ APUD INNOC. IX.
ET CLEMENTEM VIII. PONTIF. MAXIMOS
SUMMA ANIMI PRUDENTIA
TUTELAM AGENTI,
SANCTI SEVERI EPISCOPO VIGILANTISSIMO,
VITA LICET BREVIORE A' NATURA DATA,
BENE' REDDITÆ SEMPITERNAM
ADEPTO.
VIXIT ANNOS XLII. MENSES VIII. DIES XIII.
OBIIT DIE XIII. JANUARII MDCVIII.
FABRITIUS, ET MERCURIUS
FRATRI OPTIMO.

Cæſar Ventimiglia Pompeii, & Victoriæ Biloctæ filius ſub Paulo V. in Hiſpaniis Auditoris munere laudabiliter functus eſt, Decio Caraffa Apoſtolico Nuntio. Deindè ab eodem Pontifice anno 1615. die 14. Januarii Terracinæ Infula honeſtatus fuit. Vivebat anno 1643. omnibus virtutibus cumulatiſſimè ornatus; ſed quibus Pietas præcellebat.

Chryſtophorus Memmolus, è Civitate Ariani hujus Provinciæ oriundus, ex Comitibus Paſtinarum Beneventano in Comitatu, ac Dominis S. Mariæ Actorum, & Poppani in Regno, cujus familia Neapoli in Regione Montaneæ priſcis temporibus præcipuum erexit Sedile, priùs Clericorum Regularium, quos Theatinos vocant, Ordini nomen dedit. Indè ob egregias animi dotes à Gregorio XV. anno 1621. die 26. Martii Ruborum Epiſcopus electus eſt. Vir omni laude digniſſimus Eccleſiam ſibi concreditam annis quinque ſuprà viginti laude eximia rexit. E' vivis abiit anno 1646. De eo

Sylos in Clericorum Regularium Annalibus plura recensere debuisset iuxtà Ughelli sententiam Rubensibus in Episcopis prolatam.

Annibal Mascábrunus, filius Joannis Baptistæ Magnæ Curiæ Vicariæ Judicis, ac Commissarii Generalis Campaniæ, frater verò Fabritii itidem Magnæ Curiæ Judicis, Philippo III., ac etiam IV. Catholicis Regibus è missæ Sacro Sacerdos extitit; deinde Stabiensis Episcopus creatus fuit. Quæ quidem Ecclesia [ut Ferdinandus de Marra Guardiæ Dux in Nobilibus Familiis cum sua Familia coniunctis habet] ab eodem Præsule libenter suscepta fuit, utpotè Neapoli contigua, recusatis aliis distantibus, licet pinguioribus, Ecclesiis. Verùm hoc ei detrimentum annua pensione ducatorum 300. super Metropolitana Ecclesia Salerni ad ejus favorem imposita compensatum est. Fuit hic Præsul antiquitatis studiosissimus, ac typis egregiam commendavit Dissertationem de sacro corpore D. Bartholomæi Romæ ne, an Beneventi asservetur? Post Annibalis de Afflicto obitum anno 1638. à prælaudato Philippo IV. Rege designatus est Rhegiensis Archiepiscopus Annibal præfatus, litteris, & pietate eidem Annibali simillimus, prout in Italiæ sacræ tomo VII. in Rhegiensibus Archiepiscopis habet Ughellus. Verùm antequam ab Urbano VIII. confirmaretur, hominem exuit.

Petrus de Philippis, Joannis Baptistæ integerrimi Advocati frater, in alma Urbe diù Advocati munus laudabiliter obivit. Indè ab Urbano VIII. anno 1632. die 4. Septembris ad Buianensis, seu Bovianensis Ecclesiæ apicem elatus est. Excessit die 8. ejusdem mensis Septembris anno 1640. ab omnibus habitus eruditione magnus, pietate maior, ac omni laude superior.

Maximilianus Ragucius, è Cervinariç Oppido hujus Diæceseos oriundus, priùs inter Ecclesiæ nostræ Metropolitanæ Mansionarios relatus, deindè Oppidi Peschi Archipresbyter

crea-

creatus fuit. Tùm Primicerius primus præfatæ Metropolitanæ, ac Vicarius Generalis Francisci Cardinalis Barberini, Urbani VIII. Nepotis, in insigni Abbatia S. Sophiæ Beneventi extitit. Demùm Vulturariensi Infula decoratus fuit ab eodem Pontifice anno 1637. die 17. Augusti, vacante Ecclesia prædicta ob translationem Thomæ Carafa Neapolitani Patritii ad Caputaquensem Ecclesiam. Vitam explevit anno 1639. Advertimus hìc, quod Ughellus præfatus Maximilianum nostrum Uulturarienses inter Episcopos minimè recesuit; quod tamen in Chronologicis Beneventanorum Antistitum memoriis de Vulturaria disserens pagina 255. non omisit Sarnellius.

Bartholomæus Gyptius ex Archipresbytero Oppidi Petræ Elcinæ, itidem huiusce Diœceseos, Bellicastrensis priùs creatus Episcopus. Post obitum Maximiliani Ragucii ad præfatam Vulturariensem Ecclesiam ab eodem Urbano translatus fuit die secunda Maii anno 1639. forsan ut Civi optimo alterum in Præsulatu subrogaret Concivem verè dignissimum. Animam edidit anno 1642., cum vivens anno 1621. egregium *de Casibus reservatis opus, in quo præcipuè reservata in Diœcesi Beneventana explicantur*, formis mandasset.

Aliud præterea tantus Præsul opus elucubravit; nempè *Commentaria in Constitutionē Urbani VIII. super prohibitione investiturarum Terrarum iurisdictionalium ad Ecclesias inferiores spectantium, quam plura de Feudis, emphyteusi, locationibus, aliisque perutilibus complectentia*. Opus hoc ineditum est, eiusque Auctographum, nempè proprio auctoris charactere exaratum præclari Advocati, ac Patritii Ferdinandi Annubbæ Musæum ditat, exornatque. Egregia itidem fulget approbatione die 15. Decembris anni 1627. data a celeberrimo Viro, postmodum clarissimo Æserniensi Antistite Augustino Barbosa, cui revisio a Sacri Palatii Apostolici Magistro Nicolao Rodulphio fuerat demandata. Accedit etiam imprimen-

di facultas A. Episcopi . . . . Vicesgerentis . Opus magnæ molis codicem effert, & quod caput est, verè aureum. Utinam publicam ederetur in lucem. Planè magnam in legentium utilitatem, maiorem in tanti auctoris cederet laudem editio.

Urbanus Zambottus [quem Ughellus hallucinatus Bononiensem scripsit, cum tamen Beneventanus sit, & patritiis ex familiis] Canonicorum Regularium SS. Salvatoris Congregationi ab ineunte ætate nomen dedit. Per omnes honorum gradus ascendit, ac postremò Abbas Generalis evasit. Tandem à præfato Urbano VIII. anno 1640. die 21. Maii Montis Marani Infula fuit honestatus. Provinciali Concilio Beneventano anno 1656. à claræ memoriæ Joanne Baptista Foppa Archiepiscopo Metropolita coadunato interfuit; eique cum aliis novem suffraganeis Episcopis subscripsit. Decem, ac septem annos laudabilem in modum suam rexit Ecclesiam & anno 1657. è vivis excessit; cum prius sacram Ædem in Templo S. Sophiæ Beneventi pretioso marmore ditasset, ut ejus stemmata testabantur. Adhùc etiam testarentur, nisi præfatum Templum Terræmotu eversũ decentiorem in formam, antiqua, ac indecenti prorsus exuta, munificentissimus Cõmendatarius Cardinalis Ursinus Archiepiscopus nuper revocasset.

Hieronymus Mascambrunus, Scipionis, & Lucretiæ Bilostæ filius, ab Urbano VIII. prælaudato erga Beneventanos virtute præditos propensissimo anno 1643. ad Æserniensem Cathedram evectus fuit, eamque vix à limine salutavit. Enim verò post annum cum dimidio circiter è vivis excessit. Probavit nihilominus, ac imprimi mandavit Historicas Samnii memorias ab V. J. D. Joanne Vincentio Ciarlanti ejusdem Æserniensis Ecclesiæ Archipresbytero studiosè collectas, aptè dispositas, & eruditè illustratas, ac a P. Joanne Sanchez, Clericorum Regularium Minorum, ipsius Theolo-

go-

go die 11. Martii præfati anni 1643. prius probatas.

Jacobus Pedicinus ab adolescentia Clericorum Regularium Minorum Ordini se adscriptum voluit. Philosophiam, ac Theologiam per annos fermè viginti cùm Romæ, tùm Genuæ ingenti laude publicè docuit. Præpositi, Visitatoris, ac Assistentis Generalis munera sedulò obivit. In Genuensium Dominio Sancti Officii, in Urbe Congregationis Indicis Consultorem gessit. In Romano Sapientiæ Archigymnasio morales Doctores doctè, ac subtiliter est interpretatus. Demùm præclara ob merita à Clemente IX. primùm Epidaurensis designatur Archiepiscopus; mox Guardiensis Infula honestatur die 19. Augusti 1669. Eandem Ecclesiam viginti circiter annos laudabiliter administravit; ac die prima Decembris 1689. mortalitatem explevit;& in maiori Castellùcii Ecclesia conditus fuit. Tanti Viri adhùc viventis memoriam posteris commendavere amantissimi Nepotes hac Inscriptione apposita propè marmoreum, ac nobile gentilitium Sacellum Sanctissimæ Conceptioni in Ecclesia S.Mariȩ Gratiarum Beneventi inauguratum.

D. O. M.
Jacobo Pedicino
Clericorum Regularium Minorum,
Qui
Philosophiam, Theologiamque
Summa cum laude publicè docuit:
Præpositum frequenter, Visitatorem sæpius
Assistentem Generalem semel atq. iterùm egit.
In Serenissimo Januensium Dominio Sancti Officii,
In Urbe Sacra Congregationis Indicis Consultor fuit,
In Collegio Romano Sapientiæ
Doctores Morales dilucidè est interpetratus.
Uberemq. scientiam integerrimis ornatam moribus

Præ-

Prætulit ab ipsa Adolescentia,
Eminentissimo Principi
Laurentio Imperiali Cardinali amplissimo
Fidem, & operam præstitit insignem.
Hinc de Sede Apostolica, tantoq. Heroe benemeritus,
Soluto solemni voto non admittendi Ecclesiasticas Dignitates,
A Summo Pontifice Clemente IX. Æternæ, sanctæq. memoriæ
Epidaurensis primum Archiepiscopus designatur,
Mox ad Guardiensem Ecclesiam transfertur invitus,
Patruo Optimo
Studiosissimi Nepotes
Franciscus, Joannes Baptista, Carolus, &
Imperialis Pedicini,
Patritii Beneventani,
Posuere
Anno Jubilei MDCLXXV.
Devincti Animi Monumentum.

Maiorem præfati Oppidi Castellucii suæ residentiæ Ecclesiam squallidam, ac deformem adeò concinnavit inclytus Præsul, ut meritò tantam pietatem sequens Inscriptio buccinet.

A. M. D. C.
Jacobus Pedicinus
Patritius Beneventanus,
Episcopus Guardiensis
Templum hoc quà obscurum, quà deforme
Decorabat Anno Christiani Orbis
MDCLXX.

Thomas Guzzonus honestis, ac non obscuris progenitus parentibus, post enixam humanis, divinisque literis Beneventi

ti operam datam, Romam petiit. Ibi plures per annos moram duxit, religiosam præsertim, prędulcemque in S. Joannis Florentinorum Ædibus vitam traducens. Quo tempore magnæ probitatis, doctrinæ, prudentiæ, eruditionis, ac eloquentiæ specimen dedit. Huius rei gratia ab Innocentio XI. Sanctissimo Pontifice Soranus Episcopus anno 1680. mense Decembri delectus fuit. Dignus equidem, qui à tanto Pontifice Episcopus crearetur. Vix possessionem nactus, Soramque sua præsentia decoratam, ingentem pecuniam in sibi concreditæ Ecclesiæ vel ornamentum, vel subsidium erogavit. Eius munificentia in pauperes mirificè semper enituit: Thomam enim è Villanova imitari semper gestiit. Nec defecit Divini Verbi pręconium: enim verò aureorum illorum temporum exempla repetens, quibus ipsimet sacri Pastores commissum sibi gregem Divini Verbi pabulo nutriebant, vel in vitia è suggesto detonuit; vel virtutum semina audientium pectoribus inservit. Hoc in munere Thomas pluribus annis Generalem adhibuit Vicarium Carolum de Eolo Beneventanum Canonicum, ac civem. Tanto itaque adiumento omnia non tantùm laudabilia peregit, sed ferè admiranda, nullique nisi robustę, ac heroicę virtutis imitanda; proindè ipsius gesta ita per se effulgent, ut nullo indigeant adscititio laudationis fuco. Tot itaque tantisque meritis affulgentē hunc Præsulem Senatus noster [Michaele de Morra Mancusiorum Duce, ac Beneventano Patritio adnitente] inter Nobiles cooptavit.

Beneventana Ecclesia per nuperrimum claræ memoriæ Hieronymi Cardinalis Gastaldi ipsius Sponsi obitum anno 1685. mense Aprili in viduitate degente, Thomas patriam, à qua triginta annorum spatio abfuerat, repetiit. Advenienti Præsuli feria secunda majoris hebdomadæ occurrit Pontificius Gubernator, Alexander Biscaccianti de fonte, Præ-

sul

ſul morum innocentia, ac virtutum omnium cumulo ſpectatiſſimus. Occurrit etiàm pluribus ſociatus Canonicis Joannes Baptiſta Albinus meritiſſimus Primicerius Primus, ac Vicarius Generalis Capitularis. Demùm ferè omnes Patritii quadrigis, bigis, ac chiſiis vecti curribus, & à præfato Duce Morra invitati obviam ivere. Summa lætitia, ingentique honore tantus Præſul exceptus, ad prædicti Canonici Eoli ædes deductus fuit. Cum hic moram duceret à Metropolitano Capitulo rogatus, Feria V. in Cœna Domini Pontificalem Miſſam litavit, ac Sancta Olea ſtato ritu benedixit. Exindè die feſto Paſchatis in eodem Principe Templo Sacrum cum Veſperis ſolemni pompa peregit; & in Indulgentiarum evvulgatione a Presbytero Aſſiſtente, de more habita, ſummopere gaudebat ità evulgari. *Illuſtriſſimus, & Reverendiſſimus Dominus Thomas Guzzonus Epiſcopus Soranus, ac Concivis*. Prætereà ſequenti feria II. poſt Veſperas Confirmationis Sacramentum ritè miniſtravit.

Concivibus omnibus ferè per menſem tanti viri præſentia ſummo gaudio affectis, præſtantiſſimus Præſul Apuliam verſus diſceſſit, ubi in Civitate Barii D. Nicolai Myrenſis Pontificis ſacra Lipſana religioſiſſimè inviſit. Exinde Gargano in monte Cæleſtis militiæ Principis ſpecum magna coluit pietate. His peractis optimus Præſul, omnibus charus, & ab omnibus nunquam ſatis commendatus, Soram reverſus, ibi quindecim ferè per annos verbo, & opere clarus fauſtiſſimè vixit. Poſtmodum verò blandientis fortunæ lenociniis deſtitutus, ſeu potius, ut aurea ipſius virtus adverſitatum igne à fortunæ Auctore probaretur, ſubditorum invidia, ac inſectationibus carere non valuit. Etenim perditos homines nec tolerare valens, nec corrigere, ipſorum incurrit in odia; quia eorum nō incurrit in mores. Ideò hoſtis habitus, quia diſſimilis, Sede ſuâ ſpontè decedens, Romam acceſſit. Ibi æquè eloquentia

aureus,

aureus, quàm tolerantia ferreus enituit. Pretiosior fortasse existimandus quia ferreus, quàm quod aureus. Mox, ut Pastorali exoneratus sarcina, ad Cœlites leviùs evolare posset, Ecclesiæ suæ nuntium remisit. Senio tandem confectus, divinisque mysteriis refectus anno 1704. è vivis excessit. Non inglorius obiit; prout insulsè existimarunt improbi; sed miram ob virtutem tàm secundis, quàm adversis in rebus à probis spectatam gloriosior.

Tanto Præsuli devinctissimus perantiquus ipsius amicus, ut eidem mortuo nunquam intermoriturum suum testaretur obsequium, suamque pluribus obæratam nominibus panderet observantiam; eximiæque virtuti debitas laudes exolveret, sequens nobis obtulit

ENCOMION.

Quis claro dignum Elogio non existimet Thomam,
Quem tot præteriti sæculi Lumina
Laudibus illustrarunt suis?
Benevento ablegatus Romam,
Ut ad Infulas cresceret, Thomas;
Soranam crevit ad Infulam.
Antequam tamen ad Infulas cresceret,
Ad Sapientiæ laureas crevit.
Literarum ferè omnium cultor enituit:
Orator enim, Poeta, Philologus, Theologus,
Ac Historicus præcellens effulsit,
Proinde inter literarii sæculi proceres
Jure numeratus.
Talem obiisse cecinit fama, sed falsò;
Equidem si vivere ingenii est,
Nemo Thoma nobiliùs vivit.

Diem suum minimè obiit Thomas,
Literatorum enim dies Immortalitas est.
Sape cumulatiùs mors exauget Famam,
Doctisque mentibus perennem astruit
Vitam Fama:
Quis Thoma exornari dignior,
Qui in sacris asserendis ornatibus totus fuit?
Jure igitur hac in Pinacotheca exornatur,
Qui mira virtute, ac laboribus eruditis
Saculum exornavit.

Philippus Albinus à Joanne Baptista, matrimonio priùs juncto, deindè S. Metropolitanæ Ecclesiæ Primicerio Primo, ac bis Capitulari Vicario progenitus fuit. Adolescens sedulam Beneventi priùs humanis literis, ac Philosophię, exindè Neapoli Jurisprudentię operam navavit. Mox Romam profectus, ibi per annos septem, & viginti moram laudabiliter duxit, causarum agens Patronum. Summæ ipsius pietatis, ac munificentiæ trophęum portendit, parvę licèt molis, Ecclesia S. Mariæ de libera nomenclatura decorata, extrà Portam Rufinam Beneventi, proprio, ac Vincentii Fratris ære restituta; ut hæc marmorea posteros monet Epigraphe.

UNICAM ARAM HUJUS ECCLESIÆ
POST CONSTANTIS IMPERATORIS, UT FERUNT, OBSIDIONEM
DEIPARÆ OPE SOLUTAM,
IN ARCHIEPISCOPALIS MENSÆ FUNDO,
UBI EADEM VIRGO
DIVO BARBATO, AC DUCI ROMUALDO
IN AERE APPARUERAT,
FIDELIUM COLLATO ÆRE
EXTRUCTÆ,
AC DEINDE PATRUM SERVORUM
B. MARIÆ GRANÇIÆ EFFECTÆ,
CUM ONERE LIBRARUM QUATUOR CERÆ
EIDEM MENSÆ IN ANNOS SINGULOS:
DEMUM TERREMOTU DIE V. JUNII MDCLXXXVIII.

DE-

DEJECTÆ,
AC PHILIPPI, & VINCENTII
EX PATRITIA FAMILIA ALBINI
FRATRUM
PIA LARGITATE DECENTIUS REÆDIFICATÆ,
PRIMARIO LAPIDE IMPOSITO DIE XV. MAII 1695.
DEDICANS SACRAVIT
DIE III. AUGUSTI ANNO MDCXCVII.
FRATER VINCENTIUS MARIA ORD. PRÆDICAT.
S. R. E. PRESBYTER CARD. URSINUS ARCHIEPISCOPUS:
ET OMNIBUS FIDELIBUS IPSAM VISITANTIBUS DIE
V. AUGUSTI, IN QUAM DEDICATIONIS FESTUM
TRANSTULIT,
CENTUM INDULGENTIÆ DIES PERPETUO
CONCESSIT.

Patrię Agens in Urbe diù fuit, ac negotia omnia fideliter egit, ac laudabiliter absolvit. Ab Innocentio XII. anno 1699. S. Agathæ Gothorum Insula decoratus fuit, ac die 18. Octobris consecratus. Diœcesanam Synodum solemni pompa anno 1706. coegit, datis apprimè utilibus, ac pręli luce dignis Constitutionibus. Seminarium tàm quoad formale, quàm quoad materiale ità provexit, ut nulli ex primi ordinis Seminariis invideat, cum ibidem quinquaginta ingenio, ac pietate præditi adolescentuli optimis sub Magistris in præsens alantur. Cathedralis Hierophylacium sacra supellectile opiparè instruxit. Sacris D. Mennę Confessoris Exuviis ingentem ex Ebeno argento ditato Lipsanothecam comparavit, Protomartyri Stephano nobili etiam extructa, ac inaugurata Ara. Ærolanas, atque Argentias Sanctimoniales quotannis spiritualium exercitamentorum pabulo, Januario Canonico Boraglia expendente, refectas voluit, prout etiam Sanctagathensem Clerum. Oratores quadragesimali tempore sex Beneventanos, eosque præcipuos tàm in Principe Templo, quàm in Diœceseos Ecclesiis adhibuit. Cujus rei gratia pręfatus Canonicus hoc Distichon elucubravit.

Diem suum minimè obiit Thomas,
Literatorum enim dies Immortalitas est.
Sæpe cumulatiùs mors exauget Famam,
Doctisque mentibus perennem astruit
Vitam Fama:
Quis Thoma exornari dignior,
Qui in sacris asserendis ornatibus totus fuit?
Jure igitur hac in Pinacotheca exornatur,
Qui mira virtute, ac laboribus eruditis
Sæculum exornavit.

Philippus Albinus à Joanne Baptista, matrimonio priùs juncto, deindè S. Metropolitanæ Ecclesiæ Primicerio Primo, ac bis Capitulari Vicario progenitus fuit. Adolescens sedulam Beneventi priùs humanis literis, ac Philosophiç, exindè Neapoli Jurisprudentiç operam navavit. Mox Romam profectus, ibi per annos septem, & viginti moram laudabiliter duxit, causarum agens Patronum. Summæ ipsius pietatis, ac munificentiæ trophçum portendit, parvç licèt molis, Ecclesia S. Mariæ de libera nomenclatura decorata, extrà Portam Rufinam Beneventi, proprio, ac Vincentii Fratris ære restituta; ut hæc marmorea posteros monet Epigraphe.

UNICAM ARAM HUJUS ECCLESIÆ
POST CONSTANTIS IMPERATORIS, UT FERUNT, OBSIDIONEM
DEIPARÆ OPE SOLUTAM,
IN ARCHIEPISCOPALIS MENSÆ FUNDO,
UBI EADEM VIRGO
DIVO BARBATO, AC DUCI ROMUALDO
IN AERE APPARUERAT,
FIDELIUM COLLATO ÆRE,
EXTRUCTÆ,
AC DEINDE PATRUM SERVORUM
B. MARIÆ GRANCIÆ EFFECTÆ,
CUM ONERE LIBRARUM QUATUOR CERÆ
EIDEM MENSÆ IN ANNOS SINGULOS:
DEMUM TERREMOTU DIE V. JUNII MDCLXXXVIII.
DE-

DEJECTÆ,
AC PHILIPPI, & VINCENTII
EX PATRITIA FAMILIA ALBINI
FRATRUM
PIA LARGITATE DECENTIUS REÆDIFICATÆ,
PRIMARIO LAPIDE IMPOSITO DIE XV. MAII 1695.
DEDICANS SACRAVIT
DIE III. AUGUSTI ANNO MDCXCVII.
FRATER VINCENTIUS MARIA ORD. PRÆDICAT.
S. R. E. PRESBYTER CARD. URSINUS ARCHIEPISCOPUS:
ET OMNIBUS FIDELIBUS IPSAM VISITANTIBUS DIE
V. AUGUSTI, IN QUAM DEDICATIONIS FESTUM
TRANSTULIT,
CENTUM INDULGENTIÆ DIES PERPETUO
CONCESSIT.

Patriç Agens in Urbe diù fuit, ac negotia omnia fideliter egit, ac laudabiliter absolvit. Ab Innocentio XII. anno 1699. S. Agathæ Gothorum Insula decoratus fuit, ac die 18. Octobris consecratus. Diœcesanam Synodum solemni pompa anno 1706. coegit, datis apprimè utilibus, ac prçli luce dignis Constitutionibus. Seminarium tàm quoad formale, quàm quoad materiale ità provexit, ut nulli ex primi ordinis Seminariis invideat, cum ibidem quinquaginta ingenio, ac pietate præditi adolescentuli optimis sub Magistris in præsens alantur. Cathedralis Hierophylacium sacra supellectile opiparè instruxit. Sacris D. Mennç Confessoris Exuviis ingentem ex Ebeno argento ditato Lipsanothecam comparavit, Protomartyri Stephano nobili etiam extructa, ac inaugurata Ara. Ærolanas, atque Argentias Sanctimoniales quotannis spiritualium exercitamentorum pabulo, Januario Canonico Boraglia expendente, refectas voluit, prout etiam Sanctagathensem Clerum. Oratores quadragesimali tempore sex Beneventanos, eosque præcipuos tàm in Principe Templo, quàm in Diœceseos Ecclesiis adhibuit. Cujus rei gratia prçfatus Canonicus hoc Distichon elucubravit.

Annubba hic docuit, dehin Vastalegna, Pipernus,
Rendina, Maurenus, plura Boraglia docet.

Subditos omnes verbo, scriptis, & exemplo excitavit, adiuvit, fovit, ac fovet. Altum Episcopii puteum iamdiù lapidibus, ac humo repletum, magno sumptu exhauriendum curavit, hoc Tetrasticho, ut rem posteris testaretur, apposito.

Has dedit Hector aquas, Albinus reddidit: utri
Plus debet? fecit quos amor esse pares.
Quin magis alter amat? plus dat, qui reddidit undas.
Nam data lympha minùs, reddita grata magis.

Peculiarem Divini Officii pro Sanctagathensi Diœcesi Ordinem, satis appositè lucubratum, Archiepiscopalibus hisce typis quoque anno excudendum curat.

Prę:er gentilitium Sacellum Beneventi in Ecclesia S. Marię de Monte Carmelo pretiosis ditatum marmoribus, maximam Cathedralis Aram eodem marmore, ac regio prorsus nitore, ditavit, versùs populum erectam voluit, solemnique pompa ab eruditissimo Pręsule Josepho Schinoso Vigiliensi Patritio, ac Casertano Episcopo, dicatam ovans aspexit, proùt sequens Inscriptio posteros admonet.

D. O. M.
DEDICATÆ HUJUS CATHEDRALIS
RECURRENTEM DIEM
ARÆ MAXIMÆ CONSECRATIO
CORONAT.
HANC, QUAM OLIM
ANNO MDCLXXXXII.
ILLUSTRISS., ET REVERENDISS. D. JOSEPH SCHINOSUS,
EPISCOPUS CASERTANUS,
VISITATOR TUNC APOSTOLICUS,
E CONSPECTU POSITAM
CONSECRAVIT,
EANDEM NUNC NOBILIUS HIC EXCITATAM
ROGANTE EPISCOPO AGATHENSI
ALBINO,
RENOVATO CONSECRATIONIS BENEFICIO,

SO-

SOLEMNI RITV DECORAVIT.
GRATUS ANTISTES, ET CAPITULUM
M. P.
EADEM DIE XX. OCTOBRIS
MDCCXV.

Chori pavimentum antiquo musino opere stratum, & ferè protritum satis affabrè concinnatum voluit. Pontificalem prętereà Cathedram, quæ prius in Cornu Evangelii mobilis erigi consueverat, mutato, ut suprà prętulimus, Principis Aræ situ, in medio Chori immotam constituit. Ità in Ecclesia prædicta decentissimè ornata nil aliud maioris ornatus auctarium, prçterquam aut deauratum laquear, aut plastico ex opere fornix desiderari videtur.

Sed quid Episcopali de Archivo, Civitatis ęrario, Diœceseos thesauro dicemus? Duo hęc tantùm nobis dicere sufficiet. Primùm nempè, quod in eo nullus rerum ordo, nulla temporum adhibebatur distinctio; sed confusè, ac negligenter omnia custodiebantur. Alterum autem, quod non tantùm pręfatum Archivum restituit; verùm etiam adeò concinnavit ornatissimus Prçlul, ut inspicientem Cardinalem Ursinum in admirationem planè coniiecerit. Proindè eidem Prçsuli eruditi Toppii Encomion debetur, nempè eundem ob concinnatum Archivum benè de omni posteritate meritum fuisse. Ipso enim teste; *De toto genere humano, ac de omni posteritate merentur ii Principes, ac sunt venerandi, qui Archivia instituunt; instituta liberaliter fovent, & conservant; destituta renovant, & reviviscere curant.*

A Clemente XI. Pontifice Maximo, cui [cum diceretur in minoribus Joannes Franciscus Cardinalis Albanus] Albinus noster familiaritate erat coniunctissimus, Parmensi Ecclesia donatus fuit, oblata Nicolao Xaverio ex fratre Nepoti, Nuntiaturæ Neapolis Auditori, Sanctagathensi Ecclesia: oblato preterea pro Bullarum expeditione largo mediæ impen-
sæ

sæ donario. Verùm invitus, ac invictus Præsul (habitis priùs apud Patres Ordinis Predicatorum in Taburni Montis Cœnobio, Agathensis Diœceseos, ad Divinam exorandam opem, piis humanarum, divinarumque rerum commentationibus) Parmensem Ecclesiam humillimè recusavit. Enim verò secundę sponsę thalamum, licèt ditiorem, primę sponsę toro posthabito, tanquam minùs divite prenſare, nefas esse autumavit. Sapientissimo hoc exemplo omnes Episcopatus culmen exoptantes edocens, non propter dotis lucrum, sed propter animarum utilitatem sacras esse exoptandas sponsas. Aliàs dici de iis valeret, quod de sponso deformis, sed divitis puellæ amore capto poeta cecinit: *Veniunt ex dote sagittæ.* Vivit inclytus, ac magnus Præsul, septuagesimo primo suæ ætatis anno expleto, maioribus præclaras ob virtutes dignitatibus proculdubio dignissimus: præsertim verò ob Ecclesiasticam Immunitatem semper acerrimè propugnatam. Proindè ipsius immortalitatem nominis magnis quæsitam meritis buccinatrix semper evulgabit Fama. Ipse tamen mortalitatis suæ non immemor, tumulum sibi in Cathedrali, hac adiecta inscriptione paravit.

PHILIPPUS ALBINUS
PATRITIUS BENEVENTANUS,
S. ECCLESIÆ AGATHENSIS EPISCOPUS
HOC
SIBI VIVENS POSUIT,
UT MEMOR MORTIS
VIVERET POST
SEPULCRUM:
CONSECRATUS XVIII. OCTOBRIS
MDCXCIX.
OBIIT
DIE
ÆTATIS SUÆ ANNO
LXX

Jo.

Joannes Andreas Moſcarellus Beneventi eodem in ſtudio, ac ſtadio cum prælaudato ipſius conſobrino fratre, Philippo Albino, lauream promeritus fuit immortalem. Mox Beneventanę Eccleſię prius Canonicus, deindè Theſaurarius, ſucceſſivè ſecundus, ac tandem primus Primicerius evaſit. Caſuum, Rituumque Congregationum Pręfectum ſub Cardinali Urſino laudatiſſimo Archiepiſcopo laudabiliter obivit. Prętereà Sacris Ordinibus initiandorum requiſita probavit, aliaque munia, quà probitatis gloria, quà doctrinę laude per quatuor ferè luſtra explevit. Demùm anno 1703. à Clemente XI. Guardienſi Infula meritò decoratus fuit. Vita, ac moribus integer, magna in pauperes charitate flagrans, Diœceſim ſuam optima inſtruxit diſciplina; & ab Apoſtolicis Societatis Jeſu Miſſionariis ſępè luſtratam voluit. Cathedralis Hierophylacium nobili argenteo Baculo, ſacraque locupletavit ſupellectile. Eccleſiaſticę Immunitatis ſe acerrimum exhibet propugnatorem, ac Vindicem. Aurei D. Iſidori moniti ſemper memor, nempè. *Miniſterium tuum plus oneris habet, quàm honoris; ſi affectas honorem, mercenarius es; ſi onus amplecteris, potens eſt Dominus augere gratiam ſuam, ut lucra ex luſris, & ex profectibus accedant profectus:* non ditiorem exoptat alterius ſacrę Sponſę dotem, ſed locupletiorem animarum utilitatem: concreditumque ſibi gregem exemplo ditare toto pectore ſatagit. Memor alterius itidem aurei moniti: *Ita præſis, ut omnibus proſis;* ita etiam, quandoque abſens, omnibus prodeſt, ut pręſēs pręeſſe omnibus videatur ornatiſſimus Pręſul, maiori honorū cumulo in poſterum exornandus.

Agnellus Rendina Canonicus prius Beneventanę Eccleſię, exindè Bibliothecarius, ac Cardinalis Urſini Archiepiſcopi Generalis Provicarius, & Conviſitator, poſt plura pręclara munia egregiè obita, imprimis probatus, ad Buianenſem Infulam anno 1708. à præfato Clemente XI. evectus fuit.

Vix

Vix Ecclesię possessionem nactus, eandem Sanctorum Lipsanis, decentibus in Thecis repositis, ditavit. Sacrarium argenteis vasis, ac supellectile ex holoserico auro texto locupletavit. Cathedralem ferè fatiscentem affabrè suffulsit, & Episcopium. Non tantùm Buianensem Civitatem, sed & totam Diœcesim à Societatis Jesu Missionariis lustrandas curavit. Perquambellè edoctus doctus Pręsul *Caput imperare non pedes*, frequenti licet podagrę morbo in cubili detentus, laborans; nihilominus laudabiliter suam regere Ecclesiam non omisit. Enato sinistro in pede ulcere, in cangręnam vergente, mense Aprili 1716. pluries sibi novaculam pro digito amputando, Beneventi prius, ac deindè Neapoli, ad patientiæ miraculum adhiberi passus fuit. Incredibili virium animique robori tributum, quod tantum vitæ discrimen illæsus obierit; relatis proindè ob id tota in Diœcesi Deo sospitatori gratiis, & patefacta, generis omnis tripudio, lætitia, quam de obfirmata præstantissimi Præsulis sui incolumitate, Diœcesani omnes conceperant. Sed proh humanarum rerum ancipitem, lubricamque conditionem! Lętitiam, cùm maximè gestit, tunc maximus excipere consuevit luctus. Summis gaudiis acerbissimi intercurrunt dolores. Gavisa erat Buianensis Diœcesis, quod tantus Antistes è tam gravi morbo convaluisset. Jàm secunda omnium admiratione spes effulgebat, forent diuturna frueretur valetudine. At nova perculsa est mæstitia. Hæc præcipuè nos perculit. Perculit equidem, quia acceptis eiusdem Præsulis literis pridie kalendas Novembris Neapoli datis, quibus de rehabita valetudine certiores nos fecerat, ingenti gaudio gratulati eramus, certam nostram de ipsius salute spem conceptam declarantes. Addideramus, quod pedum usu captus, perdiù Episcopali affixus Sedi esset victurus; & quod neque sedens esset otiaturus tantus Gloriæ negotiator; cum Sapientum otia Gloriæ edicantur negotia. Recrudescente

scente tamen paucos post dies morbi vi, pręclarissimus Præsul, omnibus Ecclesiæ Sacramentis refectus, uni Deo intentus, inter sacras Religiosorum, Patris Magistri Hieronymi Mariæ sui fratris, amicorumque preces, atque suspiria, die 15. Novembris 1716. ætatis suæ annum 55. circiter agens, animam efflavit. Demortui Præsulis cadaver die sequenti a Fratribus omnibus Ordinis Servorum B. Mariæ Neapoli degentibus, à Clero Ecclesiæ Spiritus Sancti, ac ab insigni S. Joannis Majoris Collegio sociatum, ad Ecclesiam S. Mariæ, vulgo *di ogni bene* inauguratam delatum, ibidem conditum fuit, cum solemnia prius persoluta fuissent Justa, ac sacra innumera perlitata, ut si quid ei labis piacularibus flammis expiandæ, adhuc superesset, summa Dei Optimi Maximi miseratione condonaretur. Ornatissimi Præsulis memoriam nullo unquam ęvo oblitterandam antiquus eiusdem amicus sequenti Elogio obsequens honestavit.

Agnellus Rendinà,
Beneventanus Patritius, Buianensis Episcopus,
In arduis rebus gerendis Magnus;
Eruditione Maior; Pietate ter Maximus.
Agnus nomine, Pastor omine,
Ut sibi concreditum servaret Ovile,
Hædos vertit in agnos; agnos à lupis asseruit.
Perlongum morbum ferreus toleravit:
Brevem vitam aureis locupletavit moribus.
Maturis meritis Infula honestatus,
Annis immaturus è vivis ereptus,
Ut in Cælis perenniter viveret
Inter agnos Pastor, inter Pastores agnus.
Samnites plaudite;
Tantique Antistitis tumulò hanc sculpite Epigraphem,
Agnellus Beneventi nactus est Cunas,
Buiani Sedem; Neapoli Tumbam,
Ubique Famam suarum laudum
Promeruit Tubam.
Senex minimè obiit, ne cum ipso sene
Ipsius etiam senesceret Fama.

Imperialis Pedicinus, Domitii filius, & Jacobi Guardiæ Alferiæ Episcopi nepos, ab adolescentia in Beneventano Societatis Jesu Collegio divinis, humanisque literis imbutus, postmodùm Neapoli utriusque Juris studio operam dedit, ac lauream nactus fuit. Mox Metropolitanæ Ecclesię Mansionarius creatus, tùm Canonicus, exindè Thesaurarius, ac tandem Primicerius Secundus evasit. Provicarii Generalis, Convisitatoris, aliaque ardua munera sub prælaudato Cardinali Ursino Archiepiscopo laudabilem in modum obivit. Demùm anno 1716. à pręfato Clemente XI. erga Capitulum nostrum, singulosque Capitulares, omnesque Beneventanos verè clemente, Vulturariensis Episcopus designatus fuit. Anno verò 1718. mense Januario ad Urbem vocatus, servatisque servādis eiusdem Ecclesię Episcopus consecratus fuit die 19. Martii. Possessionem vix nactus & solemni pompa, ac maximo totius Diæceseos gaudio ingressu habito, Sanctam Visitationem incepit, ac ritè persolvit. Visitatione absoluta Diœcesim a Societatis Jesu Missionariis expiandam curavit. In præsens concreditum sibi Vulturariensem gregem oculatissima custodire satagit cura. Argo non imparem illum diceremus, si semper evigilasset Argus. Vigilat perpetuò dignissimus Præsul, vigilem sibi facturus posteritatem, omniumque exhausturus admirationem, ac laudes.

Hi sunt è vetustatis pręsertim fonte usque adeo hausti Pontifices maximi; magnique Antistites. Quamplurimi alii procul dubio supersunt nobis incomperti, quamvis spiret adhuc antiquis in monumentis consepulta Beneventana Civitas, magnorumque ossa Antistitum quali ingenio, virtute quali, qualique zelo animata fuerint, testentur. Rudera ipsa veteris dignitatis ignaros rudesque planè de iis erudiunt; quę etsi silerent Historiæ, loquerentur saxa. At mutis non est opus laudatoribus, ubi florentissima Reviviscentium Academia, quot Academicos numerat, tot Beneventanæ laudis præcones nanciscitur, ac tubas.

LI-

LIBER TERTIUS

De Beneventanis Civibus Literarum gloria illustribus.

CAPUT I.

BEneventanam Civitatem non tantùm innumeros militari laude claros viros, sed literarum quoque gloria præclaros edidisse omnibus est exploratum. Itaque non tantùm armis Samnitium circumsonat nomen; verum etiam literatam animat suam tubam Samnium. Procul dubio decora hæc eadem Civitas pervetusta, præinsigni, omnique ævo florentissima Revivilscentium præstitit Academia; cui, & cives, ac exteri doctissimi nomen semper dedere, eamque ornarunt, ac simul ab ea ornati fuere. Ludovicus II. Imperator anno 866. duos, ac triginta hìc illustres deprehendit Philosophos; quos inter clarissimum Philosophiæ lumen Ildericum; omnesque maximi fecit. Neque tantùm priscis sæculis, sed neotericis etiam, toga efflorescens Beneventum, hac in Academia eximios annumeravit viros. Decimoquinto occidente sæculo Joannes Petrus Carafa, qui postmodùm ad Summi Pontificatus evectus apicem, Paulus IV. nuncupatus fuit, Beneventi humanis, divinisque literis imbutus, hanc ornavit Academiam. Hanc itaque Civitatem literatorum, ac militum fecundam parentem in edendis tàm literarum laude, quàm armorum gloria illustribus viris, omni ævo semper decertasse nemo ambigit. Hujusce rei indubium reddunt testimonium innumeri ab ipsis Heroibus Heroes existimati. Primum locum viris literarum claritate insignibus juremerito dabimus. Etenim si Vegetio de re militari [a]

S 2 scri-

a *Lib. 2. cap. 3.*

scribenti credimus; *Cato ille major cum, & armis invictus esset, & Consul exercitum sæpe duxisset, plus se Reipublicæ credidit profuturum, si disciplinam militarem conferret in literas, nàm unius ætatis sunt res, quæ fortiter fiunt; quæ verò pro utilitate Reipublicæ scribuntur, æterna.*

Itaq; *cedant arma Togæ, concedat laurea linguæ.* Prius tamen Literatorum præclara explicemus nomina, eos minime reiterantes, qui opera cuderunt sua, quique utpotè Episcopalibus Infulis ornati in cap. v. de Episcopis nostris laudibus non exciderunt. Horum quilibet quovis in loco nobile statuere posset Athenænm. Ni dicere velimus horum singulos ætates singulas honestarę valere. Ne autem nodum in scirpo quærentes Momuli, garrientes nos carpant, ea de causa, quia literarum luce fulgentes, servata dumtaxat aut Christiana, aut vulgari æra, aut hac posthabita, Anacronismos edentes, proferamus, non autem seorsum secernentes Theologos à Jurisperitis, Jurisperitos à Medicis, Medicos ab Astronomis, hosce ab Oratoribus, & Oratores à Poetis, aliisque; meminerint oportet, hoc itidem quamplurimos primæ notæ præstitisse usque adhuc Authores. Præterquamquod non facile negotium eos separatim exhibere existimavimus. Enim verò plerique effulgent Theologi simul ac Poetæ; Poetę æquè ac Oratores eminent. Hac igitur de causa Literatos nostros servata pro viribus temporum æra sistimus, nonnullis exceptis ad libitum fixis, quorum nec tabulæ meminere, nec authores, quo floruerint, tempus innuere voluerunt. Principem verò inter eos locum obtinet.

Orbilius Pupillus insignis Grammaticus floruit Romæ Consule Cicerone. Marmoream promeruit statuam Beneventano in Capitolio sub hominis sedentis effigie amiculo ornati, ac duo sub pedibus scrinia exhibentis. Erat Capitolium præci-

cipuis in Urbibus præcipuus locus, muris circumseptus, ubi veteres Ethnici fermè superstitionibus vacabant. Capitolium hoc propè Ædes patritiæ familię Colle Sigismundi extitisse ferunt, ac noster Canonicus Antonius Ragucius *in secunda parte de statu animarum pag.* 15. affirmat. Ibi Orbilium senio, & mala ex valetudine ità obliviosum effectum tradit, ut ne quidem sui nominis, apud omnes memoria digni, memor esset. Librum edidit Orbilius, quem Perialogum appellavit. Annalium Libros Marci Papilii longè, latèque dispersos collegit, ut Suetonius Tranquillus de illustribus Grammaticis asserit. Doctissimos effecit discipulos, nempè Scribonium, & præclarissimum Poetarum Principem Horatium. Jucundam hic Orbilii recordationem habuit, cum eum *Plagosum* appellavit, eo quia moribus austerus esset, ac rigidus. De eo exquisitis plenum laudibus sermonem habent Petrus Crinitus, Domitius Marsus, Volaterranus, Archipresbyter Ciarlanti, Nicolaus Toppius, Abbas Pacichellius, Pompejus Sarnellius Vigiliensis Episc. aliique quamplures. Vitam usque ad centesimum circiter annum protraxisse ferunt.

Orbilius alter, præfati Orbilii filius, ac discipulus, etiam inter illustres numeratur Grammaticos. Hic ex parente miro Grammaticæ artis præceptore, ac duce (ut diximus) progenitus, eamque mirificè edoctus, prout ipse plures alios docuit, dubium semper in Academiis decidendum exhibebit Problema, hęreditario ne, an ascititio jure nactus fuerit tantum ornamentum, ac decus.

Lucius Valerius Pudens, humanarum mentium prodigium, poeticæ laudis singulare trophæum, Antonino Pio imperante anno 140. in majorum lumen majorem claritatem invexit, ac maximè effulsit. *Virginitas, ac tempus* [en aurea præstantissimi Societatis Jesu Pręceptoris verba] *obstant,*

quin

quin Minervam putemus illum utero tulisse, Aganippem excepisse, Musas lactasse, suisque Apollinem institutis educasse. Nondum enim ex ephæbis excesserat, vix tertium attigerat suprà decimum ætatis suæ annum, & Romam maxima omnium expectatione accitur, Divini specimen præselaturus ingenii. Sacrum Jovis Capitolini certamen ingreditur. Hic Poetarum numine afflatus, innumera, dequibuscumque rogaretur carmina, dicere ex tempore, ac tanto Musarum munere commendare potuit, ut pueritiæ difficultatibus impeditus, absolutissimi tamen Poetę partes sustinuisse, immò perfecisse videretur. Et ita videretur, ut omni voluptatis assensu, omnique admirationis suffragio non modò ad præstantissimorum Poetarum laudem pervenerit, sed etiam ætatis admiratione trascenderit. Itaque latinos inter Poetas omnibus Judicum sententiis coronatus est. Plebs item universa æream tanto Poetæ decrevit statuam, licet in ejus monumentum sempiternum ipsi Helicon, atque Parnassus cedere debuissent.

Mirum hunc Poetam celebri in Vasti Aimone Oppido natale solum nactum fuisse in Historicis Samnii monumentis *lib.* 3. *cap. itidem* 3. *pag.* 152. alias laudatus Joannes Vincentius Archipresbyter Ciarlanti evulgavit; Cui etiam suppetias tulit Toppius, Ad hanc ei patriam statuendam duplici ille ductus fuit ratione. Prior est, quod nulla Civitas, Oppidum nullum eundem aut civem efferat, aut Oppidanum. Altera quod de eodem Vastentes dumtaxat ut cum maximè glorientur; ac ęreum ejus honori simulachrum erexisse jactitent, sequenti adiecta inscriptione, quæ adhùc, absque tamen simulachro, indigitatur.

L. Valerio Pudenti L. F. Hic cum esset annorum XIII. Romæ certamine sacro Jovis Capitolini lustro sexto claritate ingenii coronatus est inter Poetas latinos omnibus sententiis Judicum. Huic Plebs universa Municipum Histoniensium statu-

am

am are collato decrevit. Curat: Reipub. Æserninor. Dato ab Imperatore Optimo Antonino Aug. Pio.

Hoc hercle simulachrum ære collato à Vastensi Plebe L. Valerio erectum nil prorsùs pro Vastensium sententia probat. Enim verò præfata in inscriptione insignis hic Vates minimè Vastensis Oppidanus innuitur; & simulachrum eidem tanquam Æserninorum Reipublicæ Curatori ab Antonino dato erectum edicitur. Præterquamquod, teste Romanæ eloquentiæ Principe, Smyrnæi Homerum civem esse dicunt suum, eique etiam Delubrum dicavere; attamen Colophonii civem edicunt suum; Chii suum vendicant, Salaminii repetunt: multi alii prætereà pugnant inter se, atque contendunt. Innumera penè simulachra cum inscriptionibus, aut inscriptiones absque simulachris vel Ordo splendidissimus Beneventanorum, vel Plebs, aut Ordo cum Plebe hac in Urbe præclaris Romanis, aliisque exteris viris, grati animi ergo, collata ob beneficia erexere: & plures adhùc inscriptiones conspiciuntur. Procul dubio tamen L. Valerium præfatum Samnitem fuisse omnium perhibet sententia. Quod verò Beneventi lucem auspicatus fuerit suam, solida Beneventanorū Traditione obfirmatur. Hac planè ducti, ac docti Traditione, Panegyricis in Orationibus, quas pro instaurandis studiis, habent, & proigniculo Beneventanis adolescentulis ad Sapientiæ sectanda vexilla doctissimi Societatis Jesu hujus Collegii Alumni innectunt, illustres inter Beneventanos literatos eundem absque ulla hæsitatione singulis annis recensent; suisque calculis obfirmant.

Pro coronide adiicimus, quod nostrum hunc Vatem, tanquam Naturæ monstrum, ac Poeseos prodigium ingenti admiratione acti plures Auctores exquisitis laudibus efferunt. Inter eos Mappheus Vegius *de institutione puerorum*, Joannes Tortellius in verbo *Hedera*, Sylvæque nuptialis mendis

expur-

expurgatæ auctor encomiis suis tantum virum extollunt.

Æmilius Paulus Papinianus Romæ pluribus sub Imperatoribus floruit. Ortus est anno partæ salutis 177. Parentes habuit Papinianum Hostilium, & Eugeniam Gracilem. Jus à Cervidio Scęvola edidicit; condiscipulumque habuit Septimium Severum, qui deindè Romanus evasit Imperator; & cui eminentem ob scientiam, ac sublime ingenium amore conjunctissimus semper fuit. Proindè dictus Severus Papinianum suum, Prætorio Pręfectum dedit; eaque erat iis temporibus suprema post Principem Dignitas. Itá habetur in Proemio Digestorum §. Vobis autem, & in lege lecta *ff* si certum petatur. Hoc in munere Assessores Paulum, & Ulpianum celebres Jurisconsultos, suosque discipulos habuit Papinianus. Adeo celeber, sublimis, ac doctus Jurisperitus evasit, ut nedùm Imperatorum mandato leges ediderit; verumetiam, cum eas publicè docuisset, innumeros, eosque celebres effecerit jurisconsultos; qui jura condiderunt, iique sunt, qui in textibus exhibentur. Quindecim enumerat Lampridius à Cæsare Cardinali Baronio in secundo Annalium tomo relatus, qui pręfati Severi Imperatoris Consiliarii extitere: En ejus verba: *Alexander Imperator mutatis Magistratibus, quos turpissimus Heliogabalus jusserat præsidere, quosque putavit optimos, urbanis præfecit negotiis publicis; & sibi adhibuit Consiliarios, quos Lampridius recenset his verbis. Ut scias qui viri in ejus consilio fuerint, Fabius Sabinus Sabini insignis viri filius, Cato sui temporis, Domitius Ulpianus iurisperitissimus, Alphenus, Africanus, Florentinus, Martianus, Callistratus, Hermogenes, Venuleius, Triphonius, Metianus, Celsus, Proculus, Modestinus, hi omnes iurisprofessores discipuli fuere splendidissimi Papiniani, & Alexandri Imperatoris familiares, & socii, ut scribit Acholius, & Marius Maximus.* Tantam apud omnes ęstimationem promeruit, ut

fa-

favente ei ſemper, ac obſtetricante fortuna, ipſi Imperatores nonniſi aliquo inſigni titulo eum decoratum innuerent. Ab Imperatoribus Caro, Carino, & Numeriano *Vir prudentiſſimus* appellatur *in l. cum virum cod. de fideic.* A Theodoſio, ac Valentiniano *Excellentis ingenii Vir*. Juſtinianus pluribus in locis illum ſublimiſſimum, omnium excellentiſſimum, ingenio excelſo, ſummo, acutiſſimo, prudentiſſimo, ſplendidiſſimo, maximo, aliiſque evehens præclaris Encomiis, ac titulis nuncupat. Ælius Spartianus *Juris Aſylum, & doctrinæ legum Theſaurum* vocat. Lampridius *Legum verticem, & Juris Aſylum.* In Theodoſiano Codice *lib. 1. tit. IV. de Reſponſis prudentum*, ibi poſtquam Imperator probavit, obfirmavitque, tanquàm Jura, omnia Papiniani, ac diſcipulorum eius ſcripta, hæc pulcherrima ſubdit verba: *Ubi diverſæ ſententiæ proferuntur, potior auctorum numerus vincat; vel ſi numerus æqualis ſit, eius parti accedat auctoritas, in qua excellentis ingenii vir Papinianus emineat; qui, ut ſingulos vincit, ità cedit duobus.*

Tertio anno audientibus reſponſa legebat Papinianus; iique eo tempore in tanti Magiſtri memoriam ſolemne feſtum litabant; adeoque Papinianiſtæ nuncupabantur. Juſtinianus Imperator, ne hoc præcellenti gaudio ſtudentes orbaret; utque viva ſemper vigeret inclyti Papiniani memoria, hanc conſuetudinem proſequi, ac ſervari mandavit; ut videre eſt in Proemio Digeſtorum, ubi hæc verba leguntur: *Ne autem tertii anni Auditores, quos Papinianiſtas vocant, nomen, & feſtivitatem eius amittere videantur, ipſe iterùm in tertium annũ per belliſſimam machinationem introductus. Librum enim hypothecariæ ex primordiis plenum eiuſdem maximi Papiniani fecimus lectione, ut & nomen ex eo habeant, Papinianiſtaque vocentur, & eius reminiſcentes lætificentur, & feſtum diem, quem cum primum leges eius accipiebant, celebrare ſolebant,*

 pe-

peragant, & maneat viri sublimissimi Præfecti Prætorio Papiniani pe r hoc in æternum memoria.

Tantus Vir novercantem tandem expertus est fortunam, dum indebita, injustaque morte vitam explevit. Enim verò necatus est jussu Antonini Bassiani Caracallę immanissimi Imperatoris hac de causa. Cupiens pręfatus Caracalla solus Romani Imperii habenas moderari, Getæ fratri suo mortem inferre excogitavit. Utque hoc facinus aliquo colore peragere posset, satis superque in castris cum Prætorianis militibus de fratre suo conquestus est, insidias sibi ab eodem paratas evulgans. Papinianus, veluti Prætorio Præfectus, fratrum concordiam enixè curavit. Sed tandem aliquando iniquitas, ac scelesta regnandi cupido vicit, quia propriis in mæstæ parentis sinu fratrem Getam interemit. Cumque solus, ut erat in votis, dictus Antoninus remansisset, non tantùm omnes Getę amicos, ac faventes, verùm etiam eos, qui illum veriti erant, vel post ejus obitum nomen scripserant, aut ediderant, interficiendos mandavit. Hos inter mortem oppetiit immortalitate dignissimus Papinianus noster, eo quod tantum facinus sua excusare oratione audacter renuisset. Ità pręlaudatus refert Baronius Dionem Cassium, Spartianum, & Herodianum protestibus hisce verbis proferens. *Inter alios, qui fuerunt occisi, fuit clarissimus vir Papinianus Jurisconsultus, olim Fisci advocatus, tunc verò Præfectus Prætorio, ea nimirum occasione, quod noluisset composita oratione Antonini parricidium excusare; quem securi percussum audiens doluit, quod non gladio potiùs necatus esset, quod honestiori visus esset interitu decessisse.*

Papiniano parentes mæstitia pleni Sarcophagum hac inscriptione decoratum erexere.

D.

D. O. M.
ÆMILIO PAULO PAPINIANO
PRÆFECTO PRÆTORIO
JURISCONSULTO
QUI VIXIT ANNOS XXXVI.
DIES XI., ET MENSES III.
PAPINIANUS HOSTILIUS, EUGENIA GRACILIS
TURBATO ORDINE IN SENIO
HEU' PARENTES FECERUNT FILIO OPTIMO.

Hæc vera, & non commentitia eſt Inſcriptio juxtà Joannis Baptiſtæ Egnatii ſententiam adverſus Spartianum, Marcum Manticam, Catellianum Cottam, Bernardinum, Rutilium, Miſingerium, alioſque. Tantam virtutis, ac integritatis claritatem prętulit Papinianus, ut Severus Imperator è vita diſceſsurus uni Papiniano filios commendaverit. Mortem oppetiit anno 213. ætatis ſuę trigeſimum ſextum agens annum menſes tres, ac vndecim dies. Quod autem omnium ſupervadit admirationem id eſt, quod tàm brevi tempore tot tantaque opera elucubraverit, ac leges, quę in textibus leguntur. Et de his teſtimonium reddit Imperator in Proemio Digeſtorum, nempè triginta ſeptem libros quæſtionum, ut in §. Et hos tres; Decem, & novem libros Reſponſorum, ut in §. tertio verò. Duo Definitionum volumina, Tractatum de Adulteriis. Ad ædictum Ædilium Curulium librum unum. Decem & novem Digeſtorum libros, & unum de Hypothecaria.

Quòd Beneventanam auſpicatus fuerit lucem Papinianus, nulli dubium eſt. Firmant hoc Angelus Cato Supinas docta in oratione ad Regem Ferdinandum I. Marinus Frezza, Ruſcellius, Camillus Borrellus, aliique à Ciarlanti relati. Ipſe etiã Papinianus in lege hæredes mei ff. ad Trebelleianum liquidò fatetur.

Tantus heros dignus equidem fuiſſet aut longiorem vivere vitam, aut mortem obire honeſtiorem. Heroum tamen

vitam longis nos meritis, non brevibus annis metimur. Qui laudabiliter moritur; diù vixit: Felix prętereà obit ac gloria dives, qui turpem quamvis mortem, Principis furore, vel insania sibi illatam, innocens subit. Nec unquam mori dicitur, sed perenniter vivere heros ille; qui vivum, ac perenne in Gloriæ Capitolio virtutis, ac innocentiæ suæ statuit simulacrum.

Gisulphus Beneventanorum Principum stirpe clarus, doctrina, ac probitate clarior fuit. In Cassinensi Asceterio anno 792. Deo se dicavit. Eiusdem Abbas delectus, laudabiliter annum unum supra viginti rexit. Nonnullas erexit Ecclesias, ac præsertim S. Apollinaris, ubi in præsens ejusdem Sancti nomine inauguratū conspicitur Oppidum. Prætereà Ecclesiam SS. Salvatoris satis amplam ad Montis radices, & S. Angeli de Valle luce à solo excitavit. Demùm post præclara condita ædificia, ac bona permulta Monasterio acquisita die 24. Decembris anno 813. è vita discessit. De eo Leo Cardinalis Ostiensis agit, præclarèque ipsum commendat; ac nuper Marcus Antonius Scipione in Abbatum Cassinensium elogiis.

Ildericus Philosophus eximius, ac vitę sanctimonia illustris cum aliis triginta & uno egregiis Philosophis anno 866. sub Adelghiso Beneventano Principe, & Ludovico II. Imperatore effulsit. Hic Beneventum adveniens (ut Herempertus suis in Chronicis refert) eos omnes libentissimo suscepit animo, ac maximo habuit honore, presertim verò Ildericum, qui doctrina magnus effulgebat, pietate major, ac propè omni laude superior.

Herempertus pręlaudatus è Longobardorum itidem Principum stirpe progenitus, Radelgarii filius, religiosum vitę institutum in Theanensi Asceterio, Ordinis S. Benedicti, professus fuit; ut Leo Card. Ostiensis *libro 1. cap. 46.* habet,.

Ipse

Ipſe etiam Herempertus ſe Monachum prodit pag. 75. ubi ab Angelmario Abbate ad Stephanum II. Papam ſe ablegatum enarrat, ut Capuani Cænobii bona, quæ Atanulphus Càpuæ Caſtaldeus rapuerat, reddi curaret. Hic præfatorum Principum geſta in Chronologica Epitome attexuit; ac ab anno 712. incepit, & uſque ad annum circiter 910. protendit. Juxtà Antonii Caraccioli ſententiam, fuſiorem lucubravit hiſtoriam, & vel ipſe, vel alius hiſtoriarum ſtudioſus prefatam conflavit Epitomen, nimirum, ut fabulis, ac fabellis futilibus, quibus ipſa ſcatebat, digreſſionibus exploſis, Synopſeos ipſius facies purior prodiret, rerumque Longobardicarũ brevis ſaltem notitia poſteris commendaretur. Scripſit præterea de vita Landulphi Epiſcopi Capuani carmen, ut ipſemet pag. 51. teſtimonium reddit. Ejuſdem exiſtimatur hiſtoria de Caſsinenſis Monaſterii everſione, ac reſtitutione, cuius ex Petro Diacono Caſsinenſi Vuionius meminit *libro 2. Ligni vitæ lit. E.* Idem Herempertus Acta Translationis Corporis S. Matthęi Apoſtoli pag. 89. pollicetur. An verò ea literis mandaverit, ſe ignorare laudatus Caracciolus fatetur, & forſan ea eſſe, quæ Marcus Antonius Columna Salernitanus Archiepiſcopus edidit, ſuſpicatur.

Damaſus Poeta antiquiſſimus, ac inter antiquitatis umbras clariſſimus, ut ejus opera teſtantur. De eo Ragucius noſter in ſecunda de Statu Animarum parte *pag. 63.* ac Abbas Pacichellius in quinto itinerum tomo *pag.* 143. ingenioſa quædam carmina de Echone ſuper Leproſo Ponte reſonãte recenſet; ac ſunt ea, quæ ſequuntur.

Leproſum celebrans Pontem miſerabilis Echo,
Reſpondet voci, dùm voco ſæpè mea.
Sæpè hic Narciſſum expecto, ſimul illa moratur.
Si queror, hæc queritur: ſi gemo, & illa gemit.
Quiſnam clamor? amor, quiſnam furor, uror, an Echo

E.

Echo, quæ gravior pæna in amore? mora.
Expectas Narcissum? ipsum, quæ mæsta morando.
Orando, nonnè hinc te comitabit? abit.
Adfuerat, fuerat ne isthic? hic quem fugit iste?
Is te etiam me? me, quod malum amare? mare.
Non veniet? veniet, quæ spes? æs vincitur auro.
Auro? victor ero? prodigus æris, eris.
Sunt etenim fragiles? agiles, vi muneris, æris.
Quis docet hæc? Echo: cur benè clamat, amat.

Joannes Archidiaconus priùs Beneventanus, deindè monachus Cassinensis effectus, demùm Abbas anno 996. creatus, vir fuit, in quo docendi, ac dicendi facultas cum virtute certabat. Hìc ab Othone III. Imperatore totius Cassinensis Abbatiæ confirmationem aureo sigillo obsignatam obtinuit. Ita prælaudatus Leo Cardinalis Ostiensis in Cassin. Chron. libro 2. cap. 22. narrat. Ibi etiam fusè hujus præclarissimi viri æviternitate dignam recenset vitam. Ad eundem itaque nostrum remittimus Anagnostam.

Littor celeberrimus Medicus his ferè tēporibus nomen suū, patriamque honestavit. Medicæ eius artis prodigiis, concives, exteriquè vitam pluries receptam retulere. Ob miras ægrotorum curationes, redivivum se innuit aut Hippocratem, aut Galenum. Meticulosum nomen prędulci morum suavitate pellexit. Pharmaca propinare solitus, vel impietatem ex animis profligabat. Nulla tamen ipse impietatis lue fœdatus fuit. Ea enim minimè is inficitur, cui mixta sapientię Pietas est Alexipharmacon. Plurimos tandem Littor medicam scientiam egregiè docuit. Cujus rei gratia eidem dicari valet Encomion, non minùs ęgra ingenia, quàm ægra corpora excolere potuisse.

Falco sacri Beneventani Palatii Notarius, & Scriba, ac deinde Judex fuit. Sui temporis Chronica sedulò, sed rudi,

ac

ac ferè barbaro calamo conscripsit. Quæ cum quadringentis, ac quinquaginta annis oblivionis tenebris obtecta fuissent, in Cæsaris Cardinalis Baronii manus fortuitò, sed satis fortunatè inciderunt. Itaque castigata omni ex parte deprehensa, utpotè ab oculari teste edita probavit, ac maximi fecit magnum Purpurę lumen Baronius; pront etiam reliqui auctores, qui deinde scripserunt. Exindè prædicta Chronica ab Antonio Caracciolo Regulari Clerico anno 1626. edita fuere cum tribus aliis antiquis Chronologis, proùt scribit Canonicus Marus in annotationibus super Petro Diacono, relatus à Leonardo Nicodemo in additionibus ad Bibliothecam, & in præfati libri fronte ab omnibus videri potest, ac legi. Ubi itidem dicitur eundem Caracciolum Nomenclatorem, & Propylea, ut Commentariorum vicem subirent, eidem operi præfixisse. Præfata Chronica capite sunt diminuta; utque affabrè in ejusdem Falconii operis initio Julius de Syndicis Beneventanus Patritius eloquitur, *principium habet sine principio, & finem sine fine*. Creditur tamen dictus Falco sua Chronica incępisse tempore Paschalis II., qui anno 1099. vixit. Eundem Falconem Clericum fuisse dictus Baronius autumavit; sed Camillus Peregrinus audacter hoc negat pag. 149. his verbis: *Ipse autem Falco cur reputatus à Baronio fuerit Clericali militiæ mancipatus, non equidem assequor, quem constat ex laicali munere Notarii, & Scribæ Sacri Beneventani Palatii, ut initio dixi, in Judicem Beneventanum adscitum. Extinctis enim Principibus in Curia Beneventana adhuc diù perseveravit sacrum Palatium, ut ante annos tercentum Princeps Arichis instituerat*. Qui plura de Falcone curiosus scire exoptat, pręfatum Pellegrinum in castigationibus ejusdem Falconis Chronicorum, quęq; Cassinensium Abbatum elencho unitæ habentur, legere valebit.

Roffridus seù Roffredus è Longobardorū quoq; Principum

Fa-

Familia Epiphania clarus floruit anno 1211. Celeberrimus effulsit Jurisconsultus, & in Friderici II. Imperatoris Aula primum locum doctos inter viros obtinuit. Judex Generalis, ac supremus Consiliarius ejusdem Friderici fuit. Tractatum de libellis, & ordine Judiciorum edidit ità divisum, de Prętoriis Actionibus Civilibus, de Officio Judicis, de bonorum possessionibus, de Senatus consultis, & de Constitutionibus. Nuper Libellorum opus in jus Pontificium cum quinquaginta quatuor Sabbatinis quæstionibus fuit additum. Liparulus in usibus feudorum in Præludiis in Commentariis ad summam Odofredi affirmat apud doctissimum Barthòlomæum Camerarium Beneventanum [de quo infrà] servata fuisse duodecim magnę molis volumina, tàm Cęsarea, quàm Pontificia, à Roffrido lucubrata, propriisque manibus exarata. Ea Camerarius in lucem edere, magnumque ex iis editis lucrum referre nimis altè sperabat.

Pręceptores Roffredus illustres illius temporis viros, ac præsertim (juxtà nostri Odofredi mox laudandi sententiam, qui & ipsum egregiè commendat) Rogerium, qui fuit unus ex primis Juris Cęsarei explanatoribus, habuit: deinde Azzonem, Khilianum, Othonem Papiensem, & Cyprianum, insignes Jurisperitos, ut ipse pluribus in locis testatur. Itaque adeò eminenti doctrina præditus fuit, ut à nonnullis secundi Papiniani nomine, & ab aliis præclaris aliis titulis decorari meruerit. Hìc Templum, Cænobiumque D. Magdalenæ nomine, in præsens verò D. Dominici, Deo inauguratum regio nitore excitavit. Testatur hoc sequens Inscriptio leoninis versibus compacta, quæque in Epistylio, seù superliminari adhùc legitur parvi Ostii præfati Templi.

Judex Roffridus, in legum dogmate fidus,
Doctor Epiphanides, Auctor fuit istius Aulæ.
Christe, Maria tibi, Dominice, Magdala, Paule,

Judex

Judex Roffredus, æternum confero fædus,
Fratribus hoc munus, ut post miserabile funus
Nullus natorum possit transferre suorum,
Juspatronatus est locus iste datus.
Christi nascentis terdenis mille ducentis
De Mense Augusti cum uxore sua Trusia.

In vetusto D.Michaelis Sacello, propè magnum dicti Templi ostium, ad ingredientis dexteram tunc existente, conditus fuit Roffredus. Ibi sequens habebatur inscriptio à nobis pluries lecta; quamque nuperrimus Terræmotus delevit, & ab Archipresbytero Ciarlanti pag. 131. refertur.

Ille ego, qui Mundum famosus lege replevi
Roffridus, tumulusme capit iste brevis.
Discite, legentes, quod nec sapientia legum
Resistit morti, nec summa potentia Regum.

Filiam suam Sibiliam Francisco de Morra ex linea Sertorii, Gregorii VIII, Pont.Max.patris, nuptui tradidit Roffredus; prout Franciscus de Petris in Neapolitana Historia habet: ibique familiæ de Morra decora iure optimo extollit.

Mirum eqoidem, quod noster Roffredus in impii Cæsaris, prout fuit Fridericus, aula degens, maxima pietate præstiterit. Mendacem planè effecit illum, qui sapienter edixit, *Exeat aula, qui vult esse pius*. Cum proindè in tanto viro genus cum doctrina, doctrina cum pietate mirificè certaverint, dicere valemus, eundem genere clarum, doctrina clariorem, pietate clarissimum.

Odofredus insignis Jurisperitus anno 1250. Pontificatus clauum Gregorio IX. gerente, floruit. Ità in vita ejusdem Pontificis refert Ciacconius. Magister ei obtigit doctissimus Azzo. Bononiæ summo concursu, ingenti laude, magnoq; congiario à præclarissima illa Civitate evocatus, publicè jus docuit. Super Codicem, ac Digestorum libros egregiè

scripsit. Plura alia utilia opera lucubravit, quæ per doctas circumferuntur manus; maximisque laudibus a doctis viris extolluntur. Bononiæ diem suum obiit, marmoreo conditus tumulo pyramidis instar in D.Francisci Templo. Ab ipso Odofredorum gentem præfata in Civitate originem duxisse memoriæ proditum fuit. Ejus Encomia accinuere Antonius Possevinus in Apparatu sacro *tom.* 2.*fol.* 157. Bernardus Rotil.cum Joanne Tichardo in vitis Jurisconsult. fol. 228., ac Toppius in Biblioth. fol. 226.

Frater Guillelmus de Zocco, vel Tocco, Ordinis Prædicatorum, sublimi scientia ornatus, regulæ fuit observantissimus. Cum Prioris munus in Beneventano sui Ordinis Cænobio persolveret, una cum Fratre Roberto, itidem Beneventano, totius Ordinis nomine, ad Sedem Apostolicam pro curanda D. Thomæ Aquinatis Apotheosi ablegatus fuit, ut Ferdinandus Castillus in sua Historia narrat. Hunc etiam Carolus II. Neapolis Rex Romam pro arduis Regni sui negotiis Legatum misit; atque legatione non irrita functus rediit. Omnium primus latino idiomate ejusdem D. Thomæ, à se viventis cogniti, vitam scripsit. Cujus rei gratia quotquot ejusdem præclarissimi Angelici Doctoris vitam enarrant, nostrum Guillelmum commendant; præsertim verò Malvenda, qui eum fidum, sincerumque Auctorem appellat.

Frater Simon, ejusdem Ordinis Prædicatorum, doctrina, probitate, ac zelo nulli secundus, anno 1269. Sedis Apostolicæ Generalis Inquisitor in Hydruntina Provincia adlectus fuit. Quo in munere tam benè segessit, ut tota in Provincia ipsius nomen amore pariter, ac timore donaverit. Falsa protrivit dogmata. Sectas, ac hæreses eliminavit. Mendorum radices à Friderico II. Imperatore, & à Conrado, ac Manfredo ejusdem filiis satas, aut irrigatas evulsit. Ho-

no-

norificam eius exhibet memoriam Regis Caroli II. regestum A Fratre Theodoro Valle à Piperno inter illustres Ordinis Viros refertur: nosque hæc, quæ retulimus, ab eodem hausisse fatemur.

Frater Jacobus, ejusdem Ordinis Prædicatorum, Philosophus, & insignis Theologiæ Magister anno 1300. effloruit. Plures pręclarasque edidit opellas, quæ illius ævi doctos in admirationem evexerunt, nempè *de Articulis Fidei*, *de Oratione Dominicali*, *de Sacramentis*, *de decem Praceptis*, *de Octo Beatitudinibus*, *de Dotibus*, *de Fructibus*, *de Virtutibus*; *& de Sermonibus Temporum*, *ac Sanctorum*. Itaque sublimi doctrina præditus fuit, adeoque Antonius Possevinus in Apparatu Sacro, Antonius Senensis, Michael Pius, & Alphonsus Fernandes de Prędicatorum Familię Scriptoribus ipsum omnium rerum scientia ornatum evulgarunt. Ambrosius Gozzeus Ragusinus in Catal. fol. 119. de eo ita habet. *Frater Jacobus de Benevento, Magister S. Theologia, Pater in scientia tàm Theologali, quàm Scholastica unicus, in Philosophia perillustris, erat in prædicatione perfectus, & celeber. Pater erat pauperum, amator bonorum, inimicus vitiorum*. Hæc de tanto viro, aliaque etiam de reliquis sui Ordinis Prædicatorum Heroibus nobis suffecit Pius Thomas Milante, S. Theologię Lector in Conventu S. Spiritus Neapolis, nuper inter almi Neapolitani Theologorum Collegii Magistros jure cooptatus, vir eruditione spectabilis, morum suavitate omnibus charus, nobisque antiqua necessitudine conjunctissimus.

Joannes Beneventanus Archidiaconus, quà doctrina, quà probitate, ac prudentia clarissimus, cum Hymerico Paphensi Episcopo Sedis Apostolicæ Nuntium egit anno 1324. Joanne XXII. Summo Pontifice. Ejus mandato triginta aureorum millia Armenis præfati Apostolici Nuntii erogarunt.

Cum enim ob Imperatoris Ludovici Bavari cum Ecclesia Romana, ac summo Ecclesiæ Hierarcha diffidia, Tyrannorumque Italiæ molimina, ac etiam obdira, quę finitimis populis Galli gerebant bella, res Christi fidelium Asię, ac præsertim Armenorum secundis non paterent eventibus, dictus Pontifex, ne omninò in desperationem abirent, præfatam opem Armenis præstitit. Inde Leonem ipsorum Regem, ut bellum strenuò prosequeretur, hortatus fuit, ac Henricum Cypri Regem excitavit, ut deferentes Saracenis bona, atq; arma prosterneret. Ità Cardinalis Albitius in libro adversus inepti tenebrionis Fratris Pauli Antilogias, ac hallucinationes eruditissimè innuit.

Ægidius, Sacræ Romanæ Rotæ Auditor egregius, anno 1337. floruit. Eum Cantalmajus in sua Syntaxi fol. 18. relatus à Toppio in Biblioth. fol. 79. satis, superque commendat.

Bartholomęus Contestabilis insignis Jurisconsultus, Neapoli publicè jus docuit: pluresque doctos dedit discipulos. Quamvis inter extinctas Patritias Familias accenseatur dicta Contestabilis Familia, nihilominus tàm in Bartholomæo prefato, quàm in Joanne Baptista Lucerino Episcopo, aliàs laudato, aliisque claris viris, gloriæ perennitatem nacta, semper effulgebit. Voraci enim sæculorum dente rodi nequit, quod opifice sapientia solidatur; neque elogium deesse potest, vel Theatrum inclytæ stirpi, cui pro elogio prodit Fama, pro Theatro Orbis assurgit.

Fr. Theodorus, Ordinis Servorum B. Mariæ, anno 1402. enituit. Opus manuscriptum lucubravit, nuncupatum *Le hore sopra la sapienza di Salomone*. Perusinam regens Academiam, Aristotelis Metaphysicam per decennium interpretatus fuit. Mox ad Urbem vocatus, Sacram Theologiam in Sapientiæ Archigymnasio cumulatissimè, donec vixit, edocuit.

Ma-

Marinus Bilocta, Roberti Baronis Leporani filius, Regiæ Cameræ Summariæ Præses anno 1439. die 14. Novembris ab Alphonso I. creatus fuit. Deindè anno 1445. Regius Consiliarius; & prius Magnæ Curiæ Judex reperitur.

Petrus Bilocta ab Alphonso II. regios inter Consiliarios adlectus fuit, & Orator ad Carolum VIII. Galliarum Regem ablegatus. Itaq; legationem suam omnium plausibus consecratam explevit.

Gaspar de Aquila, ex antiquis Fundorum Comitibus, doctrina, ac eruditione celeber effulsit. Carolo VIII. Gallorum Regi charissimus fuit, ac à secretis adlectus, prout ex literis liquet datis, in Leumburgi pago die 8. Aprilis 1474.

Carolus de Leo publicus, ac celeber utriusque Juris interpres Neapoli anno 1488. floruit. Eum Toppius in Bibliotheca folio 58. satis commendat. Hic Patritia in familia à sexquisæculo extincta, insignium prodiit Jurisperitorum Antesignanus. Enim verò ejus vexillum quamplures [ut mox dicemus] sectati, gentilitium simul, ac ascititium tantum de Leo gentis decus semper testabuntur.

Thomas de Leo Caroli verè germanus, ac clarissimus Jurisconsultus, Regis Sarmatum à latere Consiliarius perhibetur.

Gabriel de Blasio ob egregiam, qua erat præditus, jurisprudentiam, priùs Magnę Curię Vicar, ę Neapolitanæ Judex sub Carolo VIII. & Ferdinando II. Neapolitanis Regibus. Exindè Regios inter Consiliarios cooptatus fuit à Ferdinando Catholico Rege nuncupato anno 1507. Uxorem duxerat anno 1497. Cubellam Ursinam, postremum Dominorum Castri Rapinellæ germen, cum aliis burgensaticis, & allodialibus bonis in dotem habitis.

Paulus Mascambrunus Archipresbyter Beneventanus, U. J. D. eximius anno 1508. Vicarii Generalis munus persol-

vebat Galeotti S.Petri in Vincula Presbyteri Cardinalis Franciotti, S. R. E. Vicecancellarii, & Beneventani Archiepiscopi.

Nicolaus de Januario Jurisconsultus præstantissimus anno 1530. Patavii Vespertini Lectoris munus laudabilem in modum exoluit. Præclara ejusdem habebatur memoria gentilitio in Sacello D. Januario Beneventano Civi, Episcopo, ac Indigeti inaugurato in insigni SS. Annuntiationis Templo, & sequens erat terræ ingenti motu anno 1688. protrita.

Sacellum, & Monumentum hoc Robertus de Januario U. J. D. Nicolai Januarii I.C. Patavii Vespertini Lectoris, ... de Vipera ejus Conjugis Nepos, sibi, & suis, cæterisque Avi, & Aviæ posteris construendum curavit anno Domini 1592.

Aloysius Loyola Medicus omni laude dignissimus egregium opus prelo edidit *de Febribus, de Pulsu, de Urinis*, ac aliud Opus nuncupatum *Problemata Aristotelica*. Præclaro hoc opere Aloysius summam posteris commendavit medicę scientię doctrinam, aliosque eandem scientiam edoctos peroptans, sapienter erudiit.

Marcus Monachus Ordinis S. Benedicti, Congregationis Cœlestinorum (cujus cognomentum nec libri ab ipso excusi habent, nec auctores, qui eundem commendaverunt, novere) Theologus, Philosophus, Astrologus, ac Mathematicus celeberrimus effulsit. Neapoli publicè Logicam, ac Geometriam, privatim verò Astrologiam, & Mathematicam docuit. Adeò excellens in hac scientia ab omnibus habitus fuit, ut uno ore, multiplici plausu Mathematicorum Italiæ Phœnix celebraretur. Opus edidit adversùs Albertum Pighium insignem Astrologum, ac publicum Parisiis Astronomię Lectorem, qui in lucem ediderat quædam Commentaria Inventionis Æquinoctiorum, ac Solstitiorum, nuncupavitque. *Apologeticum Opusculum, Marco Beneventano Monaco*

naco Cælestino Auctore adversus ineptias Cacostrologi Anonymi subtensentis à recentioribus Astrophilis erratum esse in determinatione Æquinoctiorum, ex Ephemeridibus partorum. Edidit prçtereà traditionem novam motus octavæ Spherç &c. Pighius alteram excudit Apologiam adversus Marcum;& hic alteram dedit auspicatam, *Novum Opusculum Marci Beneventani Monachi Cælestini iterum scribentis in Cacostrologum referentem ad Eclipticam immobilem Abacum Alphonsinum.* Ambæ typis excusæ fuere anno 1521. Scripsit etiam super Geographicas Ptolçmæi tabulas. Vincentius Archipresbyter Ciarlanti hunc illum esse Marcum Abbatem Beneventanum existimat, qui ob insignem virtutem, ac probitatem [teste Andrea Victorello in Historia de Jubileis Pontificiis parte 3.] tanti à Clemente VII. habitus fuit, ut eum in Vaticana Basilica anno Jubilei 1525. Pœnitentiarium delegerit, ampla data facultate ab omnibus reservatis Casibus absolutionem impendendi; ut constat ex Constitutione, quæ incipit *Pastoris Æterni* die 23. Decembris 1524. evulgata.

Antonius Bilocta naturalis Bartholomæi filius, egregius Archiater, ob eximiam virtutem Pontifici Maximo Paulo IV. charissimus fuit, & ab eodem pro Medico in Pontificatu adhibitus.

Antonius Soriceus Metropolitanç Ecclesiæ Benevent. Primicerius Primus post Fabium Mirtum Cajacensem Episcopum, Generalis Vicarius Neapoli à Raynutio Cardin. Farnesio Pauli III. Nepote adhibitus fuit anno 1549. ut ex literis sub datum Romæ die 12. Januarii liquet. Ità Chioccarellus in Archiepiscopis Neapolitanis pag. 325. habet. Antonii, aut frater, aut ex fratre Nepos fuit Paulus, cujus prçclaram memoriam posteris commendabat sequens Inscriptio in Templo D. Dominici, fratrum Ordinis Prçdicatorum, apposita, terræ motu anni 1688. deleta.

D. O. M.
PAULO SORICEO BENEVENTANO
PATRIÆ DEFENSORI,
LIBERTATISQUE CONSERVATORI,
OPTIMO FORTIQUE
P. P.
ANNO SALUTIS MDLX.

Alexander de Leo magnus habitus fuit Jurifconfultus. In vetuftiffima, ac prorsùs diruta S. Dominici Ecclefia Sanctimonialium ejufdem Ordinis extrà Portam Auream hujus Civitatis in antiquo Familię de Leo monumento, eius ftemmata habebantur, nempè Leo tribus è montibus erumpens, per palmæ arborem afcendens, cum ftella fuperiori in parte, ac fequentibus verfibus fubtus appofitis.

Hic Leo, quem afpectans afcendi ab arbore Cœli
Virtute micans, fidera clara petit.

Ibi noftri Alexandri tumulus hanc pręferens Infcriptionem prodibat.

Magnus Jurifconfultus Alexander de Leo cum Octaviano, ac Ottofredo de Leo eius Avo, & proavo, qui in pacis, & militiæ geftis longo tempore floruere.

Ità fcripfit Thomas Hieremia in Epiftola ad Aloyfium de Leo infcripta in Commentariis per eundem editis; ut infrà habebimus.

Bartholomæus Camerarius Oppidorum Petrę Elcinę, ac Pefchi propè Beneventum Dominus, Patritia ex familia, anno 1497. Beneventanam nactus fuit lucem. Humanioribus ab ineunte ætate excultus literis, Neapolim adiit, ac utrique juri, facræque Theologię tanta felicitate operam dedit, ut brevi tempore laurea donatus fuerit. Exinde ad pręfatum Petręelcinæ Oppidum fe recepit. Ibi tres integros annos fingulis diebus fexdecim horarum fpatio in legalis doctrinæ, præfertim verò feudalis ftudiis impendit. Summæ ejus doctrinæ fama in dies erumpente, Neapolim magno con gia-

ri

rio accersitur, ut feudale interpretaretur jus: prout pluribus annis peregregia nominis sui exoluit laude. Hujus rei gratia præstantissimus Jurisconsultus, maximus Feudista, ac summus effulsit Theologus. Ab omnibus laudabatur tanquàm qui omnes ævi sui lectores dicendi facundia, doctrinæ soliditate, ac orationis gravitate longè supervaderet. Plura edidit opera, ex quibus Jura, præcipuè Feudalia, satis illustrata fuisse liquet, nempè. *Repetitiones ad §. Æquè instistut. de Actiō. ad L. Imperialē de prohibita Feudi alienat. per Federicum, ad C. primum de successione Feudi, Consilia in re feudali, & in Causa Matrimoniali*, aliaque. Prætereà plura Theologica opuscula adversus Luterum, & Calvinum edidit, ac præsertim *de Gratia, & libero arbitrio* prælo excusa Parisiis anno 1559. Quo etiam anno ibidem excudendum curavit alterum opusculum *de Prædestinatione, de Jejunio, Oratione, & Eleemosyna* Parisiis 1556. *De Purgatorio igne* Romæ 1557. In expurgando opere de Feudis præclarissimi Andreæ Æserniensis, amanuensium imperitia, ac calcographorum incuria deturpato, magnopere allaboravit. Adeoque numeris omnibus absolutum reddidit opus, proùt præfatus prorsus reddiderat Andreas, licèt mendis plenum editum fuisset, ut ipse affirmat in §. Prætereà, & in Consilio post Cannetium. Tantam hac in re navavit operam Camerarius, ut intelligibile, ac expurgatum reddiderit opus; huiusque laboris gratia oculi jacturam fecerit; ut in Consil. 371. habet. Præclara ob merita fuit Neapoli Regiæ Cameræ Præses adlectus.

Verùm cum ad insigne Summę Oppidum, octo milliaribus Neapoli distans, ubi magnis delitiis affluentis ruris possessioue fruebatur, frequenter accederet Camerarius; ibique vel relaxationis animi causa, vel familiares ob res gerendas, vel potius ad novos, doctosque lucubrādos libros, moram duceret: atque ex hoc non modicis ii,

 qui

qui cum eo vel civilia, vel privata officia gesturi essent, afficerentur incommodis, à Petro Toletano, Villæ Franchæ Marchione, ac Neapolitani Regni Prorege fuit ipsi demandatum, ut a frequenti hoc accessu prorsus abstineret. Hoc ægrè ferens inclytus vir [qui ab insulsis, ac nebulonibus per jocum, spretumvè Temerarius nuncupabatur, non autèm Camerarius] audacter dixit satiùs esse, si ab accessu Puteolos, ubi bonę valetudinis rehabendæ colore longam ducebat moram Prorex, se abstineret; cum hujusmodi ex mora majori afficerentur incommoditate omnes Regii ministri, aliique innumeri cum eo singulos in dies acturi. Præter hæc dicteriis, ac conuiciis adversus Proregem debacchari cæpit. Hujus rei gratia inexpiabile præfati Proregis odium, iramque sibi adscivit: proindè plurimis ei, sed commentitiis assertis criminibus, in eum capitis judicinm haberi jussit Prorex. Itaque Neapoli clam discedens Camerarius Germaniam versus, Caroli V. Cæsaris aulam, judiciumque adiit. Ibi de pluribus, sed veris criminibus dictum Proregem accusavit, seque perquambellè excusavit. Clementissimè à tanto Cęsare exceptus fuit, ac auditus. Tùm, ut Camerarium emolliret, eique benignè blandiretur Cæsar, eum Regii Patrimonii Conservatorem delegit (qui honos antiquatus Camerę Præsidentes dignitate pridem anteibat) ac Neapolim redire, literis ad Proregem, Savillani 14. Junii 1536. datis, demandavit.

Reversus proindè, paulò post eiusdem Regiæ Cameræ Locumtenens adscitus fuit. At tantæ Camerarii felicitati fortuna adversante, quia internecinum nondū erat extinctum Proregis odium, præclari in muneris exercitio plura deprehendit offendicula. Regiæ enim Cameræ Præsides, ut Proregi morem gererent, nemine penitus reluctante, doctissimi, ac integerrimi Locumtenentis semper adversabantur consiliis,

ac

ac votis. Cumque ipsi è Summariæ Tribunali, vel suas domos reversuri, vel Regium adituri Palatium, egrederentur; nemo unus Locumtenenti sese comitem adjunctum volebat. Imò ferè flocci illum æstimabant, quod & cæteri eadem ex causa prosequebantur. Quare recrudescentibus dissidiorum seminibus, demandante Prorege, ac Fisci Patrono Antonio Barattuccio, profligatę vitæ homine, & Camerario in primis infenso, urgente, nouum capitis judicium in eum cæptum. Verùm forti animo præditus Camerarius, Barattuccium acerrimè objurgavit, suam enixè tuens innocentiam. Insuper eidem, quod contumeliosè, ac rusticè garrire ausus fuerat, ipsum secundam brevi abrepturum fugam; non fugiam, respondit, sed tua effugiet, atque obtrudetur barba [longam quippè efferebat Barattuccius barbam] etenim longo in carcere eam pediculi comedent. Utrumque exitus comprobavit.

Camerarius autem, ut Proregis furorem evaderet [furori enim, ac insaniæ jam laxanerat Prorex frena] Neapoli denuò discessit, Cæsaris aulam aditurus. In navim itaque à Lupo fido famulo suo clàm comparatam, in loco dicto *fumo* propè Puteolos, decurrente majori hebdomada, conscendit. Feliciter vectus, Romam priùs, ut Principem Camillum Columnam, sibi antiqua necessitudine conjunctum, inviseret; exindè Cęsarem equestri itinere adiit. Barattuccius autem exortis Neapolitanis tumultibus, gràvissimo fortunæ, & ipse vulnere percussus, adversumque habens Proregem, quem semper obsecundantem expertus fuerat, in vincula conjectus, inhonoratus pluribus constitit mensibus. Camerarius verò Cæsarea in aula diù divertens, ut magnis faceret satis expensis, ferè totam familiarem rem expendit, Petræ Elcinæ, ac Peschi Oppidis etiam abalienatis. Tùm à Cæsare in Belgium exul mittitur. At ipse Lutetiam Parisio-

 rum

tum anno 1551. se contulit; ubi ab Henrico II. Gallorum Rege, Cęsari perinfenso, honorificè exceptus, in Senatorum Regni album relatus fuit. Itaque cum Poeta de Camerario dicere valemus.

Sæpè premente Deo, fert Deus alter opem;
Juppiter in Trojam, pro Troja stabat Apollo:
Æqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit.

Hac de causa à Cæsareis inter trasfugas, ac perduelles habito, conspicuæ ejus Ædes apud Reginę Cœli Sanctimoniales, ac reliqua bona sub hasta à Regio Fisco vendita fuere. Intereà temporis Camerarius, unus par tot gladiatoribus pugil, prælaudata Theologica adversus grassantes hęreticos excudenda curavit opera. Immò cum eorum Antesignano Calvino publicam disceptationem habuisse nonnulli ferunt. At Francisco unico filio, ibidem orbatus, facta sibi, ab Gallorum Rege abeundi facultate, Romam repetiit eo prorsus tempore, quo Joannes Petrus Cardinalis Carafa, quocum veteri necessitudine conjunctus erat, Summus Romanus Hierarcha, Pauli IV. nomine, adlectus fuerat. Romam postliminio reversus forsan est, *ut quam sui tragediam tota fermè Europa tot casibus dederat, eodem tenore clauderet in Urbe Orbis apice, compendioque*, prout Octavius Bilocta mox laudandus innuit.

Inter Pauli prædicti honoris cubicularios priùs cooptatus fuit Camerarius: tùm Pontificii exercitus generalis Annonæ Commissarius, Urbis exindè Gubernator adscitus: & nisi matrimonii vincula obstitissent, etiam Purpura honestatus fuisset. Circa autem Pauli Pontificatus extremum, nepotes ipsius, eorũ odio tandem aliquando erumpente, in Camerarium irrepsere. Quare in S. Angeli castro mancipatum voluerunt, minimè autumantes sese in eundem carcerem quamprimùm, nempe post Pauli obitum à successore Pio, itidem IV. salutari

ri

ri in Pontificum nepotes exemplo, esse coniiciendos, & post causam diligenter excussam capite tandem plectendos.

Paulo præfato anno 1559. vita functo, quinque fermè annis superstes Camerarius, omnium expers munerum, uno Columnensium Procerum patrocinio, se, suaque tutatus fuit, donec supremum obiit diem XII. Kal. Januarii anno 1564. in Columnensi Ss. Apostolorum Sacello conditus. Corpore fuit mediocriter procero ac pinguiori, vivido colore, & candido, sed fuscato, oculis grandioribus majestatem spirantibus, validis viribus, solerti ingenio, memoria penè admirabili, elatoque, ac impavido animo. Uxorem duxit Joannem de Bella Nobilem Florentinam, viduam Thadæi Grappini ex Sedili Nidi, ex qua præter Franciscum, Parisiis sublatum, tres suscepit filias; quarum Isabella Tiberio Brancacio strenuo militum Tribuno, ac Victoria Lucio de Tocco Roscigni, & Caroleti Dynastę, Neapolitanis Patritiis, nupsere. Clementia verò Sanctimonialis in D. Sebastiani Cænobio religiosissimè vixit. At Joanna Camerarii uxor, ob viri obitum, in phrenesim acta, in puteum se deiecit. Ita præclarissimus Jurisconsultus Octavius Bilocta in Camerarii vita eleganti calamo conscripta, & latino donata idiomate ad ejusdem Camerarii Feudales Repetitiones anno 1645. Neapoli excusas luculenter edixit. Camerarii tumulus sequenti fuit inscriptione honestatus, relata à Laurentio Schradero in monumentis Italiæ fol. 123. à tergo, à Toppio in Bibliotheca pag. 38. & à præfato Bilocta in prælaudata ejusdem Camerarii Vita; quamvis in omnium animis nactus fuerit splēdidius, ac ære perennius monimentum.

Bartholomæo Camerario, Beneventano, sacrarum Scripturarum, Canonum, Legum, Consuetudinum, præsertim feudalium interpreti, ut quàm certissimè, ità maximè recepto, non vulgari utriusque exemplo, Romæ vita functo, atque à cla-

à clarissima Columnensium familia hic aquo jure suis cum Maioribus illato Bald.: Ceip. Neapolit. Min. Convent. Profyn. dic. Rain. Corsus Corrig. I.C. virtutis ergo, benevolentiaque inscripsere. Obiit XII. Kalend. Januarii MDLXIV.

Plura tanti viri inedita habentur opera, sed nobis incomperta. Unum equidem compertum est, nempè verè aureum *de Primatu Petri* opus. Hoc à Philippo Albini Beneventano Patritio, ac meritissimo S. Agathæ Gothorum Episcopo in præclaro ipsius Musæo, plurima inter selecta manuscripta servatur. Insigne hoc opus Præsulis prætati, nostrique amantissimi, beneficio, ingenti animi voluptate, legimus. Legere item ad placitum omnes valebunt, cum ad omnium utilitatem, ad majorem tanti Compatritii gloriam, patriæque decus, typis mandabitur: proùt quamprimùm, Deo favente, mandare inclytus Præsul exoptat.

Non est hic omittendum præclarum Epigramma ab erudito Joanne Antonio Rutio Camerarii operi, nuncupato *Repetitiones ad §. Æque Inst. de actionibus*, adiectum, ac prçlo edito anno 1621. & sequens est.

Sapè equidem flevit Beneventum funera magni
Roffredi: atque obitum Papiniane tuum.
Illius eloquium norunt palatia; & alter
Jura docent quantum claruit ingenio.
Successit post hos nova lux, Cameraria proles,
Nec minor est patriæ gloria parta sua.
Major in hoc sapiens fecit natura, duobus
Quæ dedit, hæc unus munera solus habet.

Heroem hunc infaustum nactum vitæ exitum, & novercantem semper expertum fuisse fortunam doleremus, si memoria excidisset maximos Literatos adversam sæpè nancisci sortem, ac mortem. Nihilominus optimè callemus Virtutis Phænices famæ perennitatem à morte, quamvis adversa,

fæ-

fenerari. Pro comperto est Heroum militiam præclaro in agone coronam promereri clariorem. Tandem indubium prorsus est, mortem, aut vitæ solamen esse, aut famę solium; tumulum aut gloriæ thalamum, aut honoris Capitolium.

Hieronymus Bilotta Castri Saggiani, aliorumque Dynasta, filius tertius genitus Joannis Odoardi, & Ambrosinæ Parisiæ Patritiæ Consentinę, Marini Regiæ Cameræ Summarię Pręsidis, suique avi vestigiis inhærens, enixam utrique Juri operam navavit unà cum Joanne Petro Carafa, qui posteà Paulus IV. fuit. Carafa enim in Oppido S. Angeli ad Schalam, ditionis suæ familiæ, octo milliaribus Benevento distante, ortus, Beneventi studio vacavit. Itàque à Paulo IV. prædicto, cui arcta, ac iucundissima erat amicitia conjunctus [enim verò teste Tullio 2. offic. *Jucundissima est amicitia, quam similitudo morum conjugavit*] anno 1557. Anconæ Gubernator fuit constitutus, & Legati Marchiæ Locumtenens, qui tùnc erat Carolus Card. Carafa ejusdem Pōtif. Nepos. Anconę extruendum curavit peculiarem pro Hæbreis locum; prout Pontificis, Gubernatoris, & Civitatis stemmata testantur. Conjugem habuit Lucretiam Albimonte Piculam, illius Guillelmi strenui militis filiam, quiq; unus fuit ex tredecim Italis militibus, qui cum totidem Gallis Baruli decertantes, immortalem anno 1502. sub Consaluo de Corduba, Magno Catholici Regis Duce, victoriam retulerunt.

Joannes Baptista Pino Opus criticum, ac vetitum edidit, nuncupatūm *Un ragionamento sovra dell' Asino*. Nec ubi, cujusque typis editum fuerit ibi habetur. Hæc de eo habet Toppius in Bibliot: pag. 139. Verùm Nicodemus in Additionibus ad eandem Bibliot. pag. 116. addit, vice loci impressionis libri pag. 406. dici hęc verba. *Nel Paradiso degli Asini l'anno della Primavera Asinesca nel reverscio del mese*

se asinissimo. Subdit præterea initio libri nonnulla Nicolai Franchi carmina in præfati Auctoris encomion haberi.

Joannes Camillus Bilocta doctissimus Jurisconsultus in supremis Neapolitanæ Civitatis Tribunalibus prius Advocatus, deindè Magnę Curiæ Vicariæ Judex oculatissimus, mox ejusdem Advocatus Fiscalis, ac demùm in Regia Camera Summariæ Fisci Patronus, integritate, ac doctrina nemini secundus effulsit. Tractatum conscripsit anno 1562. *de Absolutione Juramenti* cum nonullis Allegationibus in duos libros divisum, in lucem editum anno 1610. Fabius de Anna Regius Consiliarius in novissimis Additionibus ad cap. primum de vassallis decrepitę ætatis Joannis Vincentii de Anna sui patris fol: 244. num 143. doctissimum, ac omnium scientiarum peritissimum nostrum Joannem Camillum appellavit. Camillus Borrellus in consilio 28. eundem Jurisconsultum omni scientiarum genere instructum edixit.

Ex Hyppolita Girarda de Azzia duos genuit filios Hieronymum, ac Lucretiam, & anno 1588. mortalitatem explevit quinquagesimo primo ætatis suę anno, & in Ecclesia Ss. Apostolorum Neapoli conditus fuit. Verùm in Ara maxima S. Mariæ Gratiarum Beneventi marmoreum ipsius simulachrum ante Terræmotum anni 1688. conspiciebatur; & hęc legebatur Incriptio.

Joanni Camillo Bilocta I. C. praclarissimo Neapoli, Criminum priùs Judici, demùm Quaestori integerrimo anno 1588. *die* 4. *Junii Ætatis* 51. *piè functo, Hieronymus filius, & Portia de Capua, è Palena Comitibus, conjugi concordissimo Posuere Monumentum.*

Nicolaus Francus, licet humilibus, honestis tamen genitus parentibus, generis obscuritati, virtutis suę claritatem invexit. Enim verò non tantùm etruscæ, ac latinæ, verùm etiam grecę linguæ peritia clarissimus effulsit, & ubique

que terrarum Poetā, ac Orator præstantissimus habitus fuit: Italico sermone Epistolarum librum in lucem Venetiis edidit anno 1538. Petrarchistam verò, nempè Dialogum, in quo super Petrarca nova ac abdita aperit, itidem italico sermone, & Venetiis anno sequenti excudit. Prætereà Dialogos decem, ad instar Luciani, cusos voluit Venetiis præfato anno 1539. quique iterum ibidem anno 1542. impressi fuere. Edidit etiam latina in Petrum Aretinum Epigrammata. Adiicimus in maritimorum Joannis Jacobi Bovazzi Dialogorum calce excusos plures itidem maritimos nostri Franci Rythmos haberi. Inter inedita ejusdem authoris opera recensentur *le Vite de Poeti moderni, il Duello, le cento Novelle, e l' Utile, e danno delle stampe:* quæ à nonnullis laudum Franci præconibus pro editis evulgata fuere. Etruscam insuper in linguam Homeri Iliadem transtulit noster Francus. Quod tamen usque ad hæc tempora incompertum fuisse aliàs laudati Diarii Literatorum Italiæ auctores edixere tomo VI. art. XIV. pag. 532. in literariis Romæ nuntiis. Ibi nuper fuisse inventum præfatum Poema, octavum in rythmum versum asserunt; atq; in familiari Clementis XI. Pontificis Maximi bibliotheca custodiendum fixum fuisse.

Leonardus Nicodemus in additionibus ad Neapolitanam Toppii Bibliotheeam advertit, editos Franci libros; quamvis plura effreni calamo scriptitata efferant, nihilominus in vetitorum librorum Indice minimè confixos legi. Confixa tantùm idem author innuit latina ejusdem Franci in Petrum Aretinum carmina; prout etiam nos observavimus.

Quanti verò à Francisco I. Galliarum Rege, & à pluribus maximis Principibus eximia Franci virtus habita fuerit; Epistolę ab eodem editę, & ad ipsos datę locupletissimum perhibent testimonium.

Tantus vir se, suamque patriam majori claritate ornasset,

ni turpi morte, qua S. Pii V. jussu, solutissimam ob linguam, & calamum, damnatus fuit, vitam senio ferè confectus, explevisset. Turpem hanc mortem Franco plures ante annos præcinuerat Betussius, qui etiam usque ab anno 1543. prelo excuderat.

De tanto viro, præter Toppium, ac Nicodemum jam commendatos, laudabilem in modum eloquuntur Cornelius Tollius de literatorum infelicitate *fol.* 16. Hieronymus Ghilinus in Theatro virorum literatorum *par.* 7. *fol.* 173. Torquatus Tassus in Dialogo pulchritudinis *pag.* 258. Laurentius Crassus in Elogiis *parte* 1. *fol.* 41. aliique mox subiiciendi.

Joannes Matthæus Toscanus, in Pep. *lib.* 4. *part.* 106. postquam Francum græce, ac latinæ linguæ peritum indigitavit, hæc de eo prosequitur. *Petri Aretini bonarum litterarum prorsus expertis diù studia juvit; verùm cum labori præmia non responderent, secessit ab eo: suumque dolorem publicato in eum famosissimo libello ultus est: quem magno plausu vulgus excæpit. Mox Venetiis Romam se contulit, ubi cum aliquot annos sacris initiatus vixisset, denique in maledicendi morbum recidit. Itaque à Pio V. Pont. Max. damnatus in crucem sublatus est. Scripsit Epistolas, Dialogos festivissimos. Dissεam Etruscis carminibus inchoaverat. Extant & eius latina Epigrammata.*

Quanto animi mærore, ac dolore literarum præsertim cultores ignominiosam venerandi senis mortem exceperint, præter Scipionem Admiratum, Tuanus in vita ejusdem *pagina* 1172. *in fine tertii tomi Historiarum, editionis Francofurti anni* 1658. hisce verbis testatur. *Dolebat & Annii Palerii Verulani, & Nicolai Franci Beneventaui vicem, qui, ille quidem, ob nimiam in pietate simplicitatem, sic enim loquebatur, ad ignem; hic ob invisam Cælo Romano in sermocinando libertatem sub Pio V. ad furcam est damnatus &c.*

Ob

Observandum hic operæ pretium ducimus dignum hunc senem nequaquam capite damnatum fuisse à S. Pio V. contumeliosa ob verba in ipsum effutita, ut ferè omnes hallucinati autumant; sed famosos ob libellos, quos in Pium IV. viventem, ac mortuum effutierat. Cum enim Francus Priapejam explanare cepisset, præfati Pii IV. jussu nedum vetita eidem fuit, verumetiam combusta cepta explanatio. Hinc ingenti in Pontificem flagrans ira, plurima in ipsum voce, & scripto profudit convicia. Pro his nullam tunc temporis pœnam luit, quia valido Cardinalis Moroni patrocinio fretus. Pontifice tamen vita functo, ac vacantis Sedis beneficio, auspiciisque suffultus, mordaciori sale antiqua refricare ausit vulnera. Enim verò adeò suum acuit mortuum in Principem calamum, ac famosos evomuit libellos, ut nullum fuerit convicii genus, quod ingens in illum non expuerit Franci furor. Hujus rei gratia postmodum, S. Pio V. jubente, morte damnatus fuit, eodem prorsus tempore, quo Cosmus I. optimè de orthodoxa Fide meritus, a Pio prædicto, Magnus Etruriæ Dux nominandus, ac regia corona donandus in Urbe degebat; prout nominatus fuit, ac donatus.

Antonius Magliabechus Cosmi III. itidem Magni Etruriæ Ducis Bibliothecarius, ac Literatorum sui ævi facilè Princeps, in quadam Epistola scripsit, se antequam ex ephæbis excessisset, à sene docto, venerando, & oculari teste excepisse, quod Francus noctis tempore, funalium lumine, ac atrato syrmate supplicii loco convestito, morte plexus fuerat, infelicem omnibus, qui circumsistebant, maximopere dolentibus casum. Ad hæc addit, quod constans tunc eruperat rumor libellum illum, vulgò *Pasquinata*, minimè à Franco lucubratum fuisse; sed eidem ab inimicis falsò impactum: enim verò multis ab hinc annis Francus non in o-

mnes deblaterans; sed omnibus eblandiens; religiosam traduxerat vitam. Qua de causa tantum in senem sævitum vaferrimis à judicibus fuisse circumsistentes tunc garriebant. Exindè verò eandem notam Sancto Pontifici affricuere blaterones nonnulli, dicentes criminalium judicum dolo, ac nequitia sævioribus pænis leviores linguæ in Principem lapsus in Urbe plecti, quàm atrociora quęcunque manus in alios facinora. Id planè pro indubitato habetur, servatis omnibus de jure servandis, utque nimiæ mordacitatis in posterum laxata cohiberentur fręna, mortis pœnam in Francum latam fuisse sancto sub Pontifice, vel ab ipsis probato heterodoxis, qui in ejus tantùm nomine frigidè contenti fuere hoc Disticho ludere.

Papa Pius Quintus moritur, res mira? tot inter
Pontifices tantùm quinque fuisse pios.

Quomodocumque tamen hæc se habuerint, infelix fuit, ac inglorius vitæ Franci finis. Feliciori planè dignus fuisset, nisi Pii Principis demeruisset pietatem; aut pio si calamo, etiam impio de Principe scribere didicisset.

Joannes Vincentius Rotundus, omnibus virtutibus ornatus; sed quibus Pietas præcellebat anno 1560. enituit, ac Jurisperitus eximius habitus fuit. Proinde veluti Jurisperitorum heros hanc producitur in scenam. Quodque majus eidem astruit decus id est, quod summam inregritatem, ac prudentiam semper asseruit. Hæc itaque laus eius illustrior.

Tanti viri perennabat memoria in antiquo Civitatis campano ære in turri campanaria Principis Templi posita, vulgò nuncupata, *la Scarana*. Hæc anno 1687. abrupta, denuò refecta fuit. Inscriptionem Consulum dumtaxat, ac Syndici præferentem nomina absque anno hac ex causa deletam hic subiicere operæ pretium duximus, ut nullo unquam ævo obliteretur.

L'Illustri & Eccellent. Signori Consoli.

Il Signor Geronimo di Avalos.
Il Signor Giovan Vincenzo Rotundo.
Il Magnifico Giulio Galeazzo.
Il Magnifico Giulio Cesare Bisconte.
Il Magnifico Bartomeo Capozzo.
Il Magnifico Giovan Battista de lo Riccio.
Il Magnifico Vincenzo Ruffo.
Il Magnifico Pietro Vitello.
Il Magnifico Sindico Francesco Antonio Zito.

Frater Adeodatus Ordinis Eremitarum S. Augustini, sacræ Theologiæ egregius Magister, & in insigni Montis Virginis Asceterio Monachorum laudatissimus præceptor floruit anno 1563, De eo Herrera in Alphabeto August. fol. 6. Aloysius Torellius in Augustinianis sæculis tomo VIII. sæculo XIII. n. 25. pag. 448. & Nicolaus Toppius in Bibliot. Neapolitana fol. 7. satis laudabilem posteris recordationem commendavere.

Scipio Bilocta Antonii filius, ac Camillæ Mocciæ ex sedili Portæ novæ Neapolis, delectus fuit Generalis in Regno Commissarius adversus delinquentes, cum facultate qualibet in Provincia substituendi. Quod munus totius Regni plausu plures per annos obivit, & egregia ob merita Fisci Patroni Magnæ Curiæ Vicariç munere donatus fuit; at mense Julio 1581. morte præventus possessionē assequi non valuit. Legalia ejusdem Consilia impressa habentur cum Conclusionibus Feudalibus Joannis Baptistæ Biloctæ Neapoli typis Roberti Molli 1637. in folio excusis.

Caro-

Carolus Tricarlenius U. J. D. Marci Antonii Alferii Episcopi Montis Marani Nepos, & in Archidiaconatu successor, priùs Primicerius Primus Ecclesiæ Beneventanæ creatus fuit, deindè Archidiaconus, ac plures per annos Vicarii, & Auditoris Generalis numera laudabiliter explevit. Obiit anno 1580. ut suprà Cap. V. de Episcopis dictum fuit.

Hieronymus Ruscellius Jurispetitus eximius, & Poeta nobilis, tàm soluta oratione, quàm contracta plures edidit libros præsertim verò.

Precetti della milizia moderna tanto per mare, quanto per terra in Ven. presso gli heredi di Marchio Sessa 1583. in 4.

La Geografia di Claudio Tolomeo tradotta dall'idioma Greco nell' Italiano in Ven. 1599. appresso gli Eredi del Sessa in fol.

Della guerra di Campagna di Roma, e del Regno di Napoli nel Pontificato di Paolo IV. l'anno 1556. e 57. Tre ragionamenti del Signor Alessandro Andrea in Ven. per Gio: Andrea Valuasore 1560. in 4.

E similmente l' Indice degli Huomini illustri, opera utilissima à chiunque vorrà haver notizia, e valersi di tutti i nomi, e condizioni degli huomini, e donne, e Dei celebrati così dà Poeti, e dagl' Istorici, o da Filosofi in Venez. appresso Cumia da Trino 1572. in 4.

Pater Bartholomæus Belvedere selectos inter adolescentes à Beneventano Societatis Jesu gymnasio eidem Societati datos numeratur. Hic decurrente tẽpore tantam aurea sibi eloquentia promeruit famam, ut Cosmus II. Magnus Etruriæ Dux ipso prima vice audito, & in admirationem, tantique Oratoris laudes adactus, eum de *Belsentire* nomenclatura honestandum existimaverit. Quod deindè adeò prosecuti sunt omnes, ut non ampliùs *il Padre Belvedere*, sed *Bel senti-*

re

re nuncuparetur. Magna itaq; sui nominis laude, ac faustiori omine cognomentum commutavit.

Alphonsus Avendanus Commentarium in Psalmum centesimum decimum octavum Venetiis anno 1587. apud Hæredes Melchiorris Sessæ excusum voluit. Refert Possevinus in Apparatu sacro ab Archipresbytero Ciarlanti relatus; & à Toppio in sua Bibliotheca sat superque commendatur.

Frater Donatus Marra, Ordinis Eremitarum S. Augustini prçclarissimum decus, sacræ ac profanæ eruditionis fulgidissimum lumen, Nomen optimis Theologis longè auditum; ac celeberrimus tota in Europa çvi sui Orator. Narrationes super omnes Ecclesiæ Hymnos, qui in Ordinibus SS. Benedicti, Augustini, Dominici, Francisci, & Carmelitarum usui habentur, in lucem edidit anno 1578. Obiit sexagenarius anno 1580. & propè antiquum D. Luce Evangelistæ sacellum conditus fuit. Hoc sacellum ob Templi restaurationem post Terræmotum anni 1688. peractam, dejectum est; & sequens Inscriptio sublata, quæ illustre tanti Oratoris monumentum præferebat.

Magistro Donato Marra Beneventano Augustiniano, Theologo insigni, Concionatori sui temporis praclaro, præstantis scientia, ac doctrina, Patriaque, & Religionis sua non mediocri ornamento, qui dum in Patriam tanquam in portum post longas peregrinationes, Officiorum functiones se recepisset, & reparationi augumentoque Domus huius solicitè incumberet, inexpectata morte præventus, cum omnium lachrymis ereptus est, atque sub hoc Monumento sibi condito tumulatus. Vixit annos proximè 60. Obiit 3. Nonas Julias MDLXXX.

Donati aspiceret cùm condita membra sepulchro
Relligio, sacras dilaniata comas;
Flevit, & ingemuit, cineri pia dicite verba:
Condita sunt isto viscera nostra rogo.

Gas.

Gaspar de Leo Jurisperitus satis clarus, egregios ad Neapolitanæ Civitatis Consuetudines Commentarios in lucem protulit.

Bartholomæus publicus, ac spectatissimus Juris Cæsarei Interpres Patavii effulsit. In eiusdem Civitatis Cathedrali ipsius tumulus conspicitur hanc preferens Inscriptionem à Bernardino Scardeonio Patavino Canonico relatam in libro de antiquitate prælaudatæ Urbis fol. 385. à Laurentio Scharder in monumentis Italiæ *fol.* 5. *à tergo*, & à Toppio in Bibliot. *fol.* 37.

Bartholomaus Beneventanus.

Nate Benevento tibi Jus *Civile Cathedram.*
Dùm coleres Paduam Bartholomae dedit.
Tu vigil ad causas, tu tradere iura disertus.
Tu placidus cunctis dapsilitate tua.
Vixisti prudens, prudens moriendo dicasti
Huic tumulo corpus, ossibus ampla piis.
Tu proprii fratris tumulo dare corpus eidem
Mandasti, factum est, parcat utrique Deus,

Roffredus de Leo Jurisperitus preclarus in eadem Civitate Patavii, maximo audientium concursu, ac plausu, vespertinas est interpretatus Lectiones.

Galuanus Jurisperitus precipuus opus prælo commendavit nuncupatum: *Le contrarietà, e differenze trà il Jus Civile, e Canonico.* Itâ Antonius Possevinus in Apparatu sacro habet *tom.* 1. *fol.* 731. relatus à Toppio *fol.* 202.

Pater Paulus Blanca inter ipsa nascentis Societatis Jesu primordia Societati nomen dedit. Quà literis, qua facundia, ac probitate clarissimus fuit. Vir planè Apostolicus Missio-

fiones in patria cumulatiſſimè peragens,maximo actus fervore, auditoreſque ad deteſtandas noxas, è ſuggeſto incendens, Crucifixi pedibus obvolutus, animam, ut piè creditur, ſanctiſſimè edidit.

Pater Petrus Blanca, prçfati Pauli frater, itidem Societatis Jeſu Aſſecla, humanis, diviniſque literis ornatiſſimus fuit. Unus ex decem perhibetur,qui à Laurentio Maggio Maximi Neapolitani Collegii Rectore ad Romana ſtudia, ut in iis erudirentur, ducti fuere. Neapolim reverſus anno 1565.menſe Octobri Rhetoricæ ſcholam nobili prævia oratione in ſplendidam Theologiæ, Philoſophiæ, ac etiam ipſius Rhetoricæ laudem aperuit. Sequenti verò anno, poſthabita Rhetorica, quippe quæ Neapolitanis tunc temporis minimè arridebat, à Jacobo Cardinali Sabellio noſtro Archiepiſcopo quadrageſimalem curſum habiturus, Beneventum vocatus; laudis cumulum hoc in curſu ingentem promeruit; prout ſequenti anno 1567. nactus fuit in Metropolitana Eccleſia Neapolitana ab Archiepiſcopo Mario Carafa accerſitus, licet arte, ac annis eſſet immaturus. Maturus tamen Romæ anno Jubilei 1575.Domus Profeſſorum Eccleſiam cumulatiſſima egregii Oratoris fama honeſtavit.Exinde anno 1579. Senç, & 1581. Florentiæ Collegia, quà prudentię, quà providentiæ, ac probitatis gloria Rector gubernavit. Præclaram tantorum fratrum, ac etiam Bartholomæi Belvedere memoriam in Neapolitana Societatis Jeſu Chronographia parte ſecunda meritò poſteris commendavit Franciſcus Schinoſius, ejuſdem Societatis, Patritius Vigilienſis, ac Joſephi meritiſſimi Caſertani Epiſcopi verè germanus; vir genere, probitate, doctrina, ac eruditione clarus.

Thomas Hieremia Juriſconſultus clariſſimus, florebat anno 1591. & ætatis ſuæ centum, & duodecim annos complebat, ut ipſe teſtatur in Epiſtola ad Aloyſium de Leo, quę in

 Com-

Commentariis dicti Aloysii super primo Codicis Libro habetur.

Joannes Baptista Mascambrunus, Annibalis, & Aureliæ Ventimiglia filius, plures per annos Generalis Commissarii Campaniæ munus obivit, ac Regnum expurgavit. Demùm duodecim annorum spatio Judicis Criminalis Magnæ Vicariæ Curiæ partes sedulò implevit. Floruit anno 1595.

Thomas de Benevento, Ordinis S. Benedicti Congregationis Cœlestinorum, insignis Theologus, omnes Ordinis sui gradus complexus fuit, ac demùm Generalis Abbas evasit anno 1600. & in Urbe ob præclaras animi dotes clarissimus vixit. De eo in Italiæ sacræ Tomo VIII. immortalem posteris memoriam consignavit Ughellus.

Aloysius de Leo celeber Neapoli Advocatus effulsit, prout præclara ipsius ingenii opera testantur. Opus super I. II. III. IV. V. & VI. Codicis libros prælo edidit Venetiis anno 1605. aliudque Commentariorum super VII. VIII. & IX. ejusdem Codicis libros eodem anno, & in eadem Civitate. Sub Philippo II. in Provincia Apuliæ *adversus criminosos*, aliisque in muneribus, & in *patrocinando*, ac scribendo mirum in modum *allaboravit*. Fabius Marchesius Patritius Neapolitanus, *ac* Regni Vicecancellarius, vir quà generis claritate, quà nominis celebritate nulli secundus, in parenesi ad Lectorem, nostrum Aloysium acutissimum, & integerrimum causarum Patronum edixit, ac nobile eidem elogium attexuit.

Joannes Baptista Comite in lucem edidit anno 1606. Neapoli opus nuncupatum *L' Amor fido*: Comedia.

Joannes Jacobus Laurentius Jurisconsultus clarissimus anno ætatis suæ 38. nobile opus *de Judice suspecto, & tàm Judicum, quàm aliorum quorumcumque, de quorum suspicione in judicio, & extrà discuti solet* anno 1607. edidit. Sebastia-

ſtianus Guazzinus in tractatu ad reorum defenſam, defenſa I. Cap. XX. in fine hæc de noſtro Laurentio habet. *Et noviſſimè Laurentius Beneventanus in ſuo eleganti Tractatu de ſuſpecto Judice.*

Joannes Nicolaus Euſtachius, ex Oppido Gambateſiæ Beneventanæ Diæceſeos oriundus, noſtros inter cives adlectus, inſignis Medicus, ac Philoſophus ſcripſit *de Aere, & ſitu Beneventanæ Civitatis, in quo plurima ad rem Medicam, Philoſophicam, Geographicam, & Aſtronomicam pertinentia diſſeruntur.* Opus editum fuit Neapoli anno 1608. ac Pompejo Cardinali Arigonio noſtro Archiepiſcopo ęviternæ memoriæ dicatum.

Horatius Albinus præſtantiſſimos inter Medicos effulſit anno 1579. & uſque ad annum 1615. vitam protraxit. Fuit hic Donati Antonii filius, germanus verò Angeli, & Julji, trium itidem præſtantium Medicinæ Doctorum. Eius peritia mirificè enituit inſigni in cura veneni exhibiti doctiſſimo viro Leonardo Vairo, in libro 2. cap. v. de Epiſcopis pag. 116. à nobis laudato.

De Horatio noſtro in opere præfati Vairi de Faſcino tres in libros diſtributo, ac publica luce anno 1583. donato legitur Epiſtola eidem Vairo ſcripta, cum diſertiſſima prædicti veneni enarratione, latino ſermone concinnata, & Kalendis Aprilis 1579. data.

Tanti præſtantiam Medici ſemper teſtabitur manuſcripta quædam pręclari Medici Julii Cæſaris Baricelli, mox laudandi, Epiſtola, Horatio noſtro die 15. Martii 1615. inſcripta. Habetur hæc Epiſtola in calce operis *de hydronoſa natura, ſive de ſudore humani corporis.* In ea fateri non dedignatur Baricellus de omnibus, in medicis operibus ſuis emenſis, diſſertationem priùs cum præfato Horatio iniiſſe; atque ab eodem plura, quæ omni mendorum nebu-

la purgata reddere valuerunt opuſcula, didiciſſe. Servatur cum pręfata Epiſtola liber penes Lucam Vulpium, itidem Medicinæ Doctorem, ac plurima eruditione refertum; quique inimatura in ætate maturam præfert virtutem.

Julius Cæſar Baricellus, in Oppido S.Marci Cavotorum, huiuſce pariter Diœceſeos ortus, nihilominus Beneventanos inter Cives cooptatus, illuſtris ævi ſui Medicus habitus fuit; ac docta ob opera edita celeber enituit. Opus enim edidit nuncupatum: *De Hydronoſa Natura, ſive ſudore humani corporis libri quatuor. In quibus non ſolùm de origine, differentiis, & præſagio, verùm atque de uſu, apparatu, & curatione ſudorum diſſeritur. Neapoli apud Lazarum Scorriggium 1614. in 4.* Præterea excudit opus inſcriptum; *Hortulus Genialis: ſivè arcanorum valdè admirabilium, tàm in arte Medica, quàm reliqua Philoſophia Compendium, curioſis Naturæ ſcrutatoribus lectu tàm utile, quàm jucundum Coloniæ apud Matthæum Smiz. 1620. in 12. Geneuræ apud Philippum Albert. 1620. in 16. Huic editioni acceſſit Arnoldi Freiragii liber de Eſculentorum, poculentorumque facultatibus.* Tandem alterum opuſculum edidit nuncupatum: *De lactis, & butyri facultatibus, & uſu, Opuſcula cùm jucunda, tùm utilia; cum pleraque præter Medicorum communem opinionem, notatu digna examinentur. Acceſſit in fine de Chymico butyro non inutilis conventus. Neapoli apud Lazarum Scorriggium 1623. in 4.* Hunc librum digniſſimus auctor dicavit Joanni Baptiſtę Nani, Nobili Savonenſi, Oppidi Regini, Feudorumque Caſalis, ac Montisleonis Dynaſtæ, ac Joannæ Marię Spinulæ pręclariſſimę Genuenſis Patritiæ Viro. Hæc indigitare operæ pretium duximus, ne de tanti Proavi Abnepotibus quidã indocti, ac rudes homines præpoſterè ſentire in poſterum audeant.

Nicolaus Scalione primos inter Literatos in Urbium Prin-

ci-

cipe Urbe anno 1615. floruit. Præterea in benè Principum gerendis negotiis præstitit. Ab omnibus proindè Proceribus ob eximiam doctrinam, miramque morum suavitatem semper charus habitus fuit. Tandem mortalitatem explevit anno 1619. in Ecclesia S. Laurentii in Lucina honorificè conditus. Ibi adhuc ipsius tumulus in medio Ecclesiæ conspicitur, nempè in solo ab Ara maxima duodecim circiter palmos distante, & dextero è latere salutatæ ab Angelo Deiparę, à sinistro verò S. Francisci Assisinatis Aras habente. Ibidem albo ex marmore sculpta habetur mortis effigies, dextera falcem efferens, ac sinistris sub humeris globum, in quo sequens legitur inscriptio.

D. O. M.
Hic jacet nihil
Anno Dom.
MDCXIX.

Sub Mortis autem effigie hęc, quæ sequitur inscriptio, prodit.

D. O. M.
Nicolao Scalione Beneventano,
Civi Rom. integerrima fide, & pietate
Singulari, literis, ac dexteritate
In rebus Principum Virorum gerendis
Præstantissimo, ob morum integritatem,
Ac suavitatem omnibus charo; Qui
Annum agens LXXX. mortalem
Cum immortali vita commutavit
XIII. Kal. Februarii anno MDCXIX.

Pręfata sub inscriptione gentilitium habetur stemma, pulchris ga-

galeæ cristis ornatum, cuius alba in area adversa quædam fasciola latrunculis albi itidem coloris ornata conspicitur: subtùs verò hęc, quę adiicimus, verba leguntur.

Margarita Salciata Romana
Eius coniux Viro optimo de se
Benè merenti , sibi , suisque
Hæredibus , & successoribus
Prædicto anno Posuit.

Marcus Antonius de Morra, Lucii dignissimi Hydruntini Archiepiscopi dignus frater, ex Camillo, & Julia de Morra anno 1561. progenitus, Montisrocchetti, ac Morræ Dynasta, prius Neapoli causarum patroni munus gessit; exinde pluribus in Regni Provinciis Regius Auditor fuit, mox Magnæ Curiæ Vicarię Judex adscitus, ac demùm à Philippo III. Hispaniarum, ac Neapolis Rege inter Consiliarios laudabilissimè cooptatus fuit. Latino sermone Gentis suę Historiam lucubravit, ac Roncaliolus Typographus prelo commendavit. Vivebat anno 1618.

Simon Bassus Canonicus Beneventanus, Theologus, Jurisconsultus, ac Poeta præstantissimus præclara hæc opera in lucem edidit. *Rime toscane in Madrid 1610. in 4. Frammenti dell' Epica Poesia. Venezia appresso Marco Antonio Baltero 1615. in 4. Apologia per la Monarchia di Spagna contro Trajano Boccalino. Nap. appresso gli Eredi di Tarquinio Longo 1619. in 4:* In lucem vero minimè prodiit latina Dissertatio de Nobilibus Beneventanis Familiis ab eodem prænobili calamo lucubrata.

Mazzeus Mascambrunus, Joannis Baptistæ filius, Annibalis Stabiensis Episcopi, & Fr. Thomæ Equitis S. Joannis Jerosolymitani frater, in Canonicorum Regularium album re-

latus, insignis Orator, atque Theologus evasit, ac præclariores Ordinis gradus ascendit.

Antonius Ragucius Canonicus, & major Pœnitentiarius Beneventanæ Ecclesiæ, Auditoris, ac Visitatoris Generalis munera quadraginta annorū spatio cumulatissimè implevit sub Archiepiscopis Maximiliano de Palumbaria, Pompeio Cardinali Arigonio, & Patriarcha Alexandrino. Utilissima edidit perspicacis sui ingenii opera, atque à pluribus Auctoribus commendatur, præsertim ab Augustino Barbosa Æserniensi Antistite. Hæc sunt. *De voce Canonicorum in Capitulo, Officio in Choro, & Missa in Ecclesia*, opus typis traditum anno 1621. *Lucerna Parochorum, seu Catechesis ad Parochos* (quæ tamen fuit vetita donec expurgaretur) *Vas Ecclesiastica Disciplinæ. Tractatus de statu Animarum in præsenti vita, & in altera. Litaralis, & germana expositio sacræ Genesis. Tractatus Visitationis.*

Plures humiliter recusavit modestissimus vir Infulas. Vulturariensi tamen meritò honestatum Thiara conspexit Maximilianum suum Nepotem; de quo pauca suo diximus loco.

Augustinus Ursulupus excellens Jurisperitus, subtilis Theologus, ac Orator disertissimus præclaros elucubravit pro omnibus anni solemniis Sermones. Præterea Praxim civilem Beneventanæ Curiæ juxtà municipales leges, nuncupatum: *Abecedarium legale, ac Consilia ad formam iuris, & Statut. Benevent.* quæ omnia quamvis luce dignissima, lucem minimè auspicata fuere. Fuit priùs Canonicus, exindè Archipresbyter Ecclesiæ Benevent. delectus anno 1604. Plures sibi à variis Pontificibus oblatas, respuit humiliter Infulas. Laudabilis proindè, quia eas meruerit: quòd verò audacter respuerit, laudabilior. Tandem anno 1623. mense Julio sanctis operibus cumulatam edidit vitam, sequenti inscriptione Princi pe in Templo honestatus.

Augu-

D. O. M.
AUGUSTINO
BENEVENTANÆ ECCLESIÆ ARCHIPRESBYTERO
URSULUPO,
JURIS, RERUMQUE PRUDENTIA, AC VITÆ INTEGRITATE
CONSPICUO,
APUD PRÆSULES BENEVENTANOS
AD SERIA QUÆQUE PERAGENDA
ASSUMPTO,
IN ADULTARUM MATURITATE VIRTUTUM
PRÆREPTO;
QUANQUAM IN OMNIUM LACHRYMIS VIVAT,
QUI VIXIT IN SINGULORUM CORDIBUS.
AD IPSORUM, ET SUI SOLATIUM
JOANNES BAPTISTA UTRIUSQUE JURIS DOCTOR
FRATRI DULCISSIMO, ET BENEMERENTISSIMO
POSUIT
MDCXXIII.

Tanta probitatis luce vivens enituit Augustinus, ut post ipsius obitum Venerabili Servæ Dei Dianæ Margiacco divinitùs revelatum fuerit eum inter Cælites haberi. Hoc in ejusdem Dianæ Vita legitur ab Antonio Barone Societatis Iesu in lucem edita *Cap.8.pag.197.* Tanti Patrui dignus Nepos fuit Ioseph Ursulupus, V.I.Doctor eximius, quique per annos quinquaginta circ. Neapoli priùs, exindè Beneventi Advocati munus doctissimè exolvit: ac tot, tantasq; in Iure Allegationes prælo edidit, ut duo ingentia conflari possent volumina. Septuagesimo primo expleto anno die 28. Octobris 1718. mortalitatem explevit.

Salvator Terragnolus Beneventanæ Ecclesiæ Canonicus, ac V.I.D. præclarus, Vicarii Generalis munus plures per annos in Civitate Compsæ magna sui nominis gloria anno 1624. & sequenti peregit.

Mutius Vespasianus ejusdem Ecclesiæ Canonicus, ac V. I. D. præcipuus, Vicarium Generalem in Civitate Capuę plures per annos summa integritate, ac laude explevit. Vivebat prædicto anno 1624.

Virgilius Pedicinus ejusdem Basilicæ Canonicus, S. Theolo-

logiæ, ac V.J.D. publicè Beneventi pluribus annis utrumque jus docuit. Prælo mandavit anno 1625. *De Analysi, & Synthesi triplicis entitatis Juris, seù Analytica simpliciter Juris apprehensibilium resolutione; & Synthetico eorum usu.*

Quod quidem opus ab auctore, cùm decimum octavum ageret annum, lucubratum; proindeque in immatura ætate prematurum; fuit secundò, ac tertiò excusum. In tertia verò editione anni 1676. idem auctor à pluribus eruditis viris maximè commendatus fuit, & præcipuè à Genuensibus Patritiis, Joanne Hieronymo Centurione, Augustini Genuensium Ducis filio, atque à Carolo Balbi. Hic ad Virgilii nostri tumbam hoc Disticho prolusit.

Da cineri flores; à natura hic Pedicinus
Virgilius Magnus: Magnus ab arte jacet.

Itidem sequens legitur Encomion.

Virgilius Pedicinus
Patritius Beneventanus,
Ac Legum Interpres celeberrimus,
Plura edidit Juris Utriusque Volumina.
Quòd si Opellam hanc,
Ab Ipso annum decimum octavum agente,
Compositam,
Publicæ Luci dumtaxat sistimus;
Id procul dubio facimus,
Ut Tu, Candide Lector,
Addiscas:
Ex Ungue Leonem.

Oblata huius ex Pedicina gente illustris Viri occasione, sequentia nobis addere arridet ex frequēti familiari sermone habito cum Carolo Pedicino U. J. D. S. Metropolitanæ Ecclesiæ

Canonico, Synodali Examinatore, in Archiepiscopali Curia Fisci Patrono, quandoque Generali Provicario, omnique laude cumulatissimo, nuperrimè hausta. Ea enim duos Præsules, nempè eiusdem Canonici Patruum, ac Fratrem, suis locis non tamen satis laudatos, respiciunt.

Quod Jacobum Guardiæ Alferiæ Episcopum, pagina 125. prælaudatum respicit; addimus, quod ad explodendas usuras tantus Præsul tres Pietatis Montes, titulis S. Mariæ Sanitatis, S. Nicolai Myrensis Pontificis, ac D. Antonii Patavini decoratos, adiecta modiorum tercentum frumenti pro quolibet dote, in Castellucii Oppido erexit. Insuper eidem Clero duos singulis annis Ecclesiasticos pro cujuslibet Montis regimine eligendi facultatem concessit, eosque nominandi Primogenito Domitii fratris sui, qui ex duobus nominatis, unum pro quolibet regendo Monte constituere valeret, eique primogenito oblatio unius faculę ceræ Venetæ anno quolibet fieri deberet. Negligente autem Clero, ante octavam Septembris diem, ut suprà nominare, idem Præsul disposuit, ut frumentum cum augmine in commodum gentilitii Sacelli in Ecclesia Fratrum Ordinis S. Francisci Minorum Observantiæ hujus Civitatis erecti cedere deberet. Prætereà plura anniversaria pro se, suaque familia à præfato itidem Clero perpetuò implenda, statuta dote, constituit.

Quod verò ad Imperialem Uulturariensem Episcopum pagina 138. commendatum attinet, addimus, quod inclytus Præsul, secundo sui Præsulatus anno, nempè 1719. secunda visitatione Diœcesim lustravit suam. Prætereà Episcopii in Oppido S. Bartholomæi in Galdo antiquæ Episcopalis residentię existentis, tribus usque adhuc adiectis cubiculis, fines explicavit, ac augustiùs explicare peroptat. Nobili marmore aram in Cathedrali ad D. Dominici honorem erexit,

ac

ac dote ditavit. Linea supellectili, nobilibus casulis, aliisq; Pontificalibus indumentis pro suis successoribus inserviendis Galdensis Ecclesiæ Hierophylacium, unacum duobus argenteis calicibus, ac tribus pectoralibur crucibus, nempè una smaragdis, reliquis verò variis gemmis ornatis, opiparè locupletavit. Formale itidem pretiosis lapidibus ditatum dono dedit. Duo Episcopia, nempè Uulturariense, & Galdense, decentissima supellectili instruxit, ornavitque; ac in secundo Bibliopolium incępit. Proprio itidem ęre Seminarii ædes, aut dirutas, aut fatiscentes decentiorem in formam restituit. A Presbyteris, ac Clericis libris carentibus, necessarios, aut opportunos libros comparari mandavit, atq; omnes iis jam instructos inspicit. Plura demùm pietatis, zeli, ac munificentiæ monumenta optimus Præsul despondet; quæque alii politiores, aut locupletiores calami posteris abundè commendabunt.

Joannes Baptista Capassus, Fabii, & Camillę Biloctę filius, eiusdem Ecclesię Primicerius Primus, vir fuit, summa probitate præditus, doctrinæque gloria illustris. Venetabilis Servæ Dei Dianæ Margiacco Confessiones excepit; adeoque in præclara prędfatæ Virginis Vita à P. Antonio Barone Societatis Jesu typis demandata, ut jam diximus, tanti Confessarii pluribus in locis laudabilis habetur memoria. In dæmonum exorcismo miram prætulit charitatem; adeoque, Deo, Divisque faventibus, quamplures ex obsessis corporibus exagitatores excussit dæmones.

Optimè ab Areopagita Joannes Baptista edoctus, *Divinorum divinissimum esse cooperari in salutem animarum*, non paucas mulieres inhonestam ducentes vitam bonam ad frugem revocavit. Inter has pellicem quandam reduxit, cujus amore maximè erat captus nefarius jvvenis, qui proindè ingenti accensus ira, tormenti bellici laxata tota, igneo globu-

 lo

lo Joannem Baptistam interimere ausit. Ecclesiæ itaque Sacramentis optimus Sacerdos refectus, zeli martyr occubuit. Præterea huiusmodi morte non tantùm testatum voluit Baptistæ nomen, ac omen præsetulisse, verùm etiam nova in Lege Baptistas reviviscere, qui Herodiadum causa suum fundere sanguinem glorientur.

Vincentius Bilocta Scipionis Castrorum Lentacis, & Mancusiorum Dynastæ, ac Joannæ de Valois, ex Regia Galliarum stirpe primogenitus, inter insignes ævi sui Poetas effulsit. Quanta nominis sui celebritate in ipso juventutis flore, quanta ubique, ac prẹsertim Neapoli laude prẹstiterit Vincentius præfatus, locupletissimè testatur omniexceptione maior testis, Sertorius Quattromani, Patritius, & Academicus Consentinus, in Italia, ac ultrà etiam montes celeber: quamvis à Toppio sua in Bibliotheca Vincentius noster omissus fuerit; & in additionibus ad eandem à Leonardo Nicodemo adiectus, ac vindicatus prodeat. Suis in Epistolis Neapoli anno 1624. editis duas effert Epistolas ad nostrum Vincentium datas dictus Sertorius. Prẹsertim verò in ea die 6. Augusti 1598. data, & pagina 56. exarata hæc ad summum Vincentii decus expandit. *Il Signor Pascale senza lei vive come corpo senza anima, e non hà altro in bocca, che il suo nome. Il Signor Rosso smania, e verrebbe volentieri à trovarla, se non fusse rattenuto da un grande impedimento. Il traduttor delle poetiche si pente di averle vulgarizzate, poiche non le può conferire con lei. Adunque affretti il più tosto, che può il suo ritorno.* Prẹfati Paschalis, Rubeus, & Poeticarum traductor inter primores Neapolis Literatos tunctemporis effulgebant.

Plura lucubravit opuscula Vincentius, præcipuè verò opusculum nuncupatum, *Canzone nelle nozze di Muzio Sforza Marchese di Caravaggio*; Romæ Guillelmi Facciotti typis an-

anno 1598. traditum. Paridis elegantissima Tragicomędia, Beneventano Senatui inaugurata, sed posthuma, Francisci Savii formis anno 1638. excusa fuit. Præterea nonnulla inedita reliquit Vincentius.

Joannis Pontani instar, qui Jovianus, Jacobi Sannazarii, qui Actius Sincerus, & Joannis Baptistę Marini, qui Philenus appellati fuere, se Thyrsim Beneventanum nuncupatum voluit. Scriptoriæ Notæ, vulgò *della Ciffera* à secretis fuit Pauli V. Pontificis Maximi, non autem status Secretarius, ut perperam Franciscus Tosardus in manuscripta Biloctæç gentis historia tradidit. Nisi tamen noverçantem eam novisset fortunam, quam usque adeò obstetricantem semper noverat Vincentius, summa honorum attigisset culmina, quæ & eximja ei virtus: ac præclara tanti Hierarchæ benevolentia despondebant. Verùm adversanti cedens fortunæ, Lucii Pisonis more, *qui ambitum fori, & corrupta iudicia increpans, abire se, & cedere Urbe voluit, victurus in aliquo abdito, & longinquo rure*; Romanam deservit Aulam. Itaque Mancusios se recipiens, ibi ac etiam Beneventi paucos per annos iucundam degens vitam, poesique enixiùs vacans, mortem oppetiit, immortali dignus vita. Immortalis tamen semper posteritatī vivet. Nobis dicere sufficiet in Vincentio nostro Beneventum nequaquam aliis Urbibus aut prælaudatum Marinum, aut Torquatum Tassum invidere, dùm eos in se ipso redivivos præferens Vincentius, eorum decora æquavit, vel extinxit. Cuius rei gratia eundem Vincentium omni ex parte decet Encomion. *Quorum excitavit memoriam, gloriam extinxit.*

Procul hic sint, qui aut fortunæ ictibus vulneratum, vel ejusdem lusibus victum nostrum Vincentium doleant, atque inconsultè buccinentur. Enim verò meminerint oportet ab infaustæ vulneribus fortunæ non sauciari Literatos, sed con-

cin-

cinnari. Herclè vulnerati in acie milites clariores ubique effulgescunt. Ipsorum vulnera, aut miræ fortitudinis prodeunt radii, aut maximæ gloriæ Parergon. Præterquam quod Virtutis prçmium, Virtus ipsa verius, ac laudabilius emergit. Tandem qui nomine, ac omine est Vincentius, vincere valet, vinci nequit quia invictus. Imò tunc maximè triumphum canit, cum vincere desinit, ac triumphare.

Beneventi diem suum clausit extremum Vincentius, non autem in Mancusiorum Castro; atque in S. Petri Sanctimonialium Templo, gentilitio in Sacello conditus fuit apud suos majores, ac Joannam ipsius parentem. Tantæ parentis memoria hac in inscriptione, terrçmotu anni 1688. deleta; perennabat.

D. O. M.
JOANNÆ VALOIS A' LATERE
E REGIA GALLORUM FAMILIA
SOROR JUDICTA BILOCTA
MATRI DULCISSIMÆ
HIC UBI SACRA LEGAVIT
MDLXXXXVIII.

Ut autem à laudabili parentis monumento ad filii laudes nostrum revocemus sermonem, nobile adiicere arridet Encomion, quod prçnobilis genere, ac virtute vir, Vincencentio nostro attexuit. Is est eruditissimus Ferdinandus de Marra Guardiæ Dux, qui in dissertatione Nobilium familiarum cum familia de Marra conjunctarum disserens de familia Ugot pagina 423. ità scripsit. *Concedasi all'amicitia che io hebbi con Vincenzo Bilotta gentilhuomo Beneventano virtuosissimo, caro alle Muse, e niente meno à Papa Paolo V. in Cardinalato, ed in Pontificato, essendo stato di quel Papa Secretario, éd intimo Camariere, che io facci una piccola digressione di sua famiglia &c.* A magno laudari viro permagnum laudato decus accedere quis ambigit? Herclè citrà adu-

adulationis suspicionem hujusmodi censentur Encomia.

Cæsar Machabęus, alterius iam laudati nepos, præclarus S. Theologiæ, & V. I. D., dulcissimus Poeta, ac Primicerius Secundus Ecclesiæ Beneventanæ, floruit anno 1625.

Fr. Joannes Baptista Riccius ab adolescentia Religioni Fratrum calceatorum B. Mariæ de Monte Carmelo se mancipatum voluit. Capuę, Neapoli, & Romæ Divinarum scientiarum studio imprimis vacavit, ac inter S. Theologiæ Magistros jure òptimo relatus fuit. Philosophiam, ac Theologiam summo plausu Neapoli docuit. Deindè Neapolitanæ Provinciæ Provincialis creatus, quæ tunc temporis largior prodibat multiplices ob conventus, quos deinde Innocentius X. Pontifex maximus justis de causis suppressos voluit. Nec tantùm semel Provincialis egit munus, sed iterùm omnium votis exoptatus, atque electus Neapolitanam Provinciam laudabiliter administravit. Visitatorem quoque in utriusquæ Siciliæ Provinciis egit; ac Capuano in Cęnobio [in quo anno 1631 vitam explevit] præclara virtutum exempla reliquit, ac monimenta.

Decius Memmolus, Chrystophori Rubensis Episcopi frater, Liberianæ Basilicæ Canonicus fuit, ac Pauli V. Pont. Max. à secretis ad Principes. Vir in primis eruditus, & clarus, cujus plura ingenii monumenta extant, quemque Leo Allatius inter viros illustres, qui ab anno 1630. per totum 1632. Romæ floruerunt, ac typis aliquid evulgarunt, recensuit. Quinquagesimum primum ętatis suæ annum agens, fortuita dormiens absumptus fuit morte præfato anno 1632. Ità immatura mors meritis præmaturo vitam abstulit, ac purpuram. Haud tamen ipsius laudes abripuit: neque unquam eas silebit Fama. Enim verò in prædicta Liberiana Basilica, ubi conditus fuit, sequens complectitur Inscriptio; & Rubensibus in Episcopis abundè buccinat, Vghellus.

D.O.M.

D. O. M.

Decio Memmolo hujus Basilicæ Canonico,
Paulo V. Pontifici Maximo à Secretis ad Principes,
Solertia, fide, opera summè charo,
Eximia in Deum, & homines pietate, Vitæ integritate,
Morum candore, ac eruditione præstanti,
Omnibus Aulæ Ordinibus amabili,
Christophorus Memmolus Ruborum Episcopus
Fratri dulcissimo lachrymans posuit.
Dormiens obijt, qui dicere poterat, Ego dormio,
Et cor meum vigilat.
XII. Kal. Julii Anno Dom. MDCXXXII.
Ætatis LI.

Jacobus Terragnolus, Vicarii Generalis munus laudabiliter peregit Beneventi prius sub Archiepiscopo Alexandro de Sangro Patriarcha Alexandrino; deindè Neapoli sub Francisco Card. Buoncompagno itidem Archiepiscopo. Mox in Hispaniarum, Lusitaniæ, ac Alcharbinorum Regnis Apostolicæ Nuntiaturæ Auditor fuit, & quandoque Internuntium egit. Prçclaras semel ac iterum oblatas respuit Infulas; ac ætatis suç anno 77. 1634. decessit. Pyrrhus Corradus Neapolitanæ Ecclesiæ Canonicus in Praxi dispensationum Apostolicarum lib. 4. cap. 3. n. 8. pag. 92. splendido hoc Elogio Jacobum nostrum extulit.. *Ità in hac Curia Archiepiscopali servatum semper extitit per Jacobum Terragnolum Vicarium Generalem Neapolitanum, Patritium Beneventanum; qui suo tempore tùm vita integritate, tùm doctrina magnitudine, & experientia nulli inferior fuit.* Melchior, ac alter Jacobus digni tanti Viri nepotes Patrui memoriam perennem voluere sequentibus Inscriptionibus in duobus nobilibus Sarcophagis appositis antiquo gentilitio in Sacello D. Januario Bene-

ven-

ventano Civi, Episcopo, ac Patrono dicato in Ecclesia S. Marię Angelorum, extrà męnia Beneventana, Fratrum Ordinis Servorum B. Marię. Quę quidem Ecclesia terręmotus causa funditus eversa, nuper decentiorem in formam extructa conspicitur.

I.

Deo Resurrectionis.
Jacobo Terragnolo U. J. D.
Nobili Beneventano,
In judicando, & regendo,
Justo, Accurato, Inconcusso
In multis Muneribus, & Oneribus pro Sede Apostolica,
Sub Pontifice Maximo Paulo V.
Primò sub Illustriss. Patriarcha, & Archiep. de Sangro Benevent.
Secundò sub Eminentiss. Cardinali Buoncompagno Neapolitano
Generali Vicario, & intimo Consiliario:
Qui tandem suum corpus debitum Patriæ
Solvit,
Hic expectans Resurrectionem
Anno MDCXXXIV.
X. *Septembris Mors.*
Melchior Terragnolus Nepos Gratissimus P. M.

II.

D. O. M.
Jacobo Terragnolo U. J. D.
Patritio Beneventano,
Prothon. Apostolico,
Publicè plurimis muneribus perfuncto
In Hispaniarum, Portugalliæ, &
Alcharbinorum Regnis
Apud Catholicæ Majestatis Illustrissimos Nuncios
Quater Auditoris, Quater Pronuncii Dignitate,
Mira animi fortitudine, Integritate, Prudentia

Ubique Pacis Conservatori,
Ut Deo, Patriaque serviret,
Dignitates, & Mitras sæpè respuit,
Ætatis LXXVII.
Anno MDCXXXIV. *obitus sui,*
Jacobus Terragnolus Nepos
Virtutum Monumentum Posuit.

Jacobi præfati in domo ab eodem extructa in vinea S. Liberatoris nomine honestata, honorificum prodit monumentū, & sequens est.

Deliciarum Hoc Capitolium,
Veram Cereris, ac Pomonæ sedem,
Præclaris functus Muneribus
Beneventi, Neapoli,
Hesperiis, ac Lusitanis in Regnis,
Præclarioribusque recusatis Infulis,
Magnos post exantlatos labores,
In Patria obdormiturus reversus,
Patriæ decus, Jurisprudentiæ lumen, Integritatis columen,
Jacobus Terragnolus, Patritius Beneventanus,
In suorum solamen,
In Amicorum levamen
Anno Partæ Sal. MDCXXX.
Funditùs erexit.
Deinde Terramotus causa die V. *Junii* MDCLXXXVIII.
Magna ex parte collapsum, & omninò collabens,
Ut inter tot Patriæ Tuscula verum Tusculum haberetur,
Neque Hesperidum invideret Hortis hac Vinea,
Bartholomaus, & Melchior Terragnolo,
Fratres, Patritii Beneventani,
Avitam Nobilitatem, Animique præstantiam æmulantes,
Post refectum, ac magno Ære

Exor.

Externatum in Urbe Palatium,
Hujusce domus sordes in scenam, ac pompam versas
Voluere,
Anno Domini MDCLXXXXV.

Joannes Jacobus Figuratius peritissimus Medicus, satisque fortunatus Chirurgus habitus fuit. Ita eum Ragucius noster in secunda parte de Statu animarum *pag.* 13. laudans appellat, ac anno *1636.* Proregis Neapolitani filiam magna nominis sui laude curasse affirmat; atque à magnanimo viro oblata munera generosè respuisse fatetur. Mira hac animi moderatione Figuratius Archangelum Raphaelem ęmulatus fuit; qui post Tobiolum sanum redditum, munera ab ipsius parente Tobia abundè oblata respuit. Ni dicere velimus eundem satis superque contentum extitisse ingenti glorię congiario, quod ipse dumtaxat tantam puellam sanam reddere potuisset, quod non valuerant tot, tantique dieteticę, pharmauceticæ, & chirurgicæ artis egregii Parthenopæi Doctores. Vel quia Figuratius nil aliud optavit, quàm nobile decus, quod sibi nobilissima puella receptam vitam semper referre, sibique in posterum devincta vivere posset. Id profectò omnibus perspectum, hominis vitam pretio nullo æstimari posse; nullumque munus par tanto muneri haberi.

Joannes Baptista Bilocta Octavii, & Antoniæ de Leone filius, in pluribus Regiis Audientiis tàm Auditoris, quàm Fisci Patroni munera numeris omnibus absoluta gessit; ac etiam Commissarii Generalis Campaniæ. Plura lucubravit opera: Verùm editæ tantùm fuere *Decisiones Causarum Civitatis Beneventi* Neapoli anno 1645. opus nempè posthumum; sicuti, & aliud nuncupatum *Communes Conclusiones.* Ex Hypolita Georgio Nobili Lyciense, filia Joannis Andreę Regii Consiliarii, ac Oppidorum Podariæ, & Montissani Dynastæ duos genuit tanto parente dignissimos filios, de quibus infra. Morta-

litatem explevit die 28. Octobris 1636. & in Ecclesia S. Laurentii Beneventi sequenti Inscriptione conditus fuit.

Hic iacet illustris D. Joannes Baptista Bilocta Octavii filius, celeberrimus Jurisconsultus, qui obiit die 28. Octobris 1636., cuius anima requiescat in pace.

Octavius Bilocta modò commendati Joannis Baptistæ filius, eximius in supremis Neapolis Tribunalibus Advocatus. Ad Cōmunes parentis sui Conclusiones additiones docto calamo lucubratas habuit. Edidit præterea Dissertationem super vera D. Januarii Episcopi Beneventani, ac Martyris patria, solidis probans rationibus eum Beneventi vitam auspicatum fuisse, non verò Neapoli, prout Neapolitani asserunt, ac Romæ anno 1636. excusa fuit. Edidit etiam Bartholomæi Camerarii latino sermone vitam; eaq; legitur in ejusdem Camerarii Feudalibus Repetitionibus Neapoli apud Jacobum Gaffarum anno 1645. excusis. Tandem latino itidem sermone Apologiam super prælaudati D. Januarii patria scripsit, non adhùc editam. Catharinæ Sances ex Marchionibus Cryptulæ, & Cagliati nupsit. Tanti viri probitati, doctrinæque plaudens ingeniosus quidam Academicus, sequenti eum honestavit Encomio.

Ne suos ampliùs efferat Beneventum
Papinianos, Roffredos, Odofredos, Camerarios,
Sexcentosque alios insignes Jurisperitos.
Fæcunda Heroum parens
Suos omni ævo parit Heroas.
Octavium Biloctam ovans efferat Fama,
Qui antiqui claritatem generis,
Nova ingenii æquavit claritate.
Acerrimus æquis in tuendis causis
Patronus fuit;
In dubiis, vel iniquis infensissimus assertor.

Exi-

Eximium Virtutis amorem semper præferre;
In vitium, vitiososque acriùs
Animadvertere Octavii studium fuit.
Eum proindè Immortalitati Justitia
Commendavit.
Non annorum, sed negotiorum pressus mole,
Ferendo cæteroqui Cælo par,
Morti succubuit,
Magnus Jurisprudentiæ Athlas.
At ne mortuum, qui legis, Octavium
Defleas.
Qui Sapientię luce clarus
Semper vixit,
Literatorum in luce
Semper clarior vivet.

Pater Silvanus de Vico è Societate Jesu celebris Orator. Cuius rei gratia insigniora Italiæ suggesta, nempè Romæ, Neapolis, ac Mediolani honestavit. Florebat anno 1636.

Marius de Vipera U. J. D. ac S. Metropolitanę Ecclesiæ Archidiaconus, quater Vicarium Capitularem ingenti plausu obivit, nempè post obitum Maximiliani de Palumbaria anno 1607. Pompeii Cardinalis Arigonii 1616. Alexandri de Sangro 1633. & Augustini Card. Oregii 1635. Beneventanorum Antistitum Chronologiam prælo edidit Neapoli anno 1636. adiecta brevi sub unoquoque Episcopo memorabilium narratione, ac de Capituli Beneventani antiquitate, privilegiis, & Canonicorum numero. Typis quoque SS. Civium Beneventanorum Syllabum mandavit; ubi eorum gesta affabrè conscripsit. Neq; est omittenda opella super vera D. Januarii nostri Episcopi ac Patroni patria. Præterea Nobilium Beneventi familiarum dissertationem, non adhuc formis excusam,

ver-

vernaculo idiomate lucubravit cum aliis latinis. Præsertim habetur volumen in folio nuncupatum. *Flores Conclusionum Canonicarum ex celebrioribus, & magis ad praxim spectantibus Canonibus decerpti, in tres fasciculos congesti, quorum primus ex Decreto, ex Decretalibus alter, postremus è Sexto, Clementinis, & Extravagantibus selectus est, cum Indice Titulorum, et Capitum, atque etiam materiarum locupletissimo juxta ordinem alphabaticum elucubratum anno* 1620. Hoc opus publicæ lucis usura dignum penes præstantissimũ Patritium Antonium de Vipera præfati Marii Abnepotem servatur.

Obiit tantus vir septuagenarius die 19. Junii 1636., & in Principe Templo absque Inscriptione conditus, in omnium tamen animis splendidius monimentum consecutus fuit.

Verùm quid nos ad tanti prædecessoris nostri laudes adiiciemus? Terret nos magnum D.Maximi effatum, quod ad inclyti Herois laudes aliquid addere, decerpsisse est. Dicere tamen audebimus eundem fructus edidisse, non flores: ob utrosque nihilominus fore semper posteris clarum, in fructibus sapidum, suaveolentem in floribus.

Petrus Pipernus, Philosophus, ac Medicus præclarissimus, in lucem protulit Neapoli anno 1624. librum nuncupatum, *Medica Petra*; & alium anno 1639. itidem Neapoli *De Magicis affectibus, eorum dignotione, curatione medica, stratagemmatica, Divina, plerisque curationibus electis*, ac alterum opusculum etiam Neapolitanis typis anno 1635. *de Nuce Maga Beneventana*. Petri præfati nepos est alter Petrus matrimonio priùs junctus; & post suæ conjugis obitum presbyteratus ordine honestatus, quique sexaginta tàm sacras, quàm profanas in lucem edidit Comædias, Neapoli, ac Venetiis ingenti plausu exceptas, ac pluries actas. Vivit hoc anno 1719.

Fr. Vincentius Ferrerius à S. Maria, Albina ex familia, ab ipsa adolescentia Romanam aulam secutus, deindè se Carmelita-

rum

rum Discalceatorum Ordini dicatum voluit. Brevi adeo in literis profecit, ut omnium ferè scientiarum radiis clarus affulgeret. Præterea pietate, ac prudentia spectatissimus; omnium obsecundantibus suffragiis Neapolitani Regni Provincialis adlectus fuit. Quo in munere tantam sibi promeruit laudem, ut tantæ electionis electores nō pæniteret; electumque majoribus dignum, ad maiora eligendum, ad buccinam inflatam omnes edicerent. Priusquam Provincialis deligeretur, alia Religionis munia, nempè Prioris, ac Definitoris laudabiliter explevit. Plures sua in Provincia Conventuum fundationes fovit, promovitque. In dirigendis Barensibus discalceatis Sanctimonialibus plurimùm allaboravit. In excipiendis confessionibus perassiduus fuit. Proximorum saluti curandæ enixam navavit operam. Tandem meritis cumulatus, diuturnum post morbū cancri in ore [qui ei non tantum cibi, ac potus sumptionem verùm etiam spiritum ipsum præcludebat] ad patientiæ miraculum toleratum die 26. Junii anno 1650., tertia post Pentecosten recurrente Dominica, in Conventu Matris Dei Neapolis, tertium supra sexagesimum ætatis annum agens, immenso Fratrum omnium luctu, extremum edidit spiritum.

Pater Andreas de Januario è Societate Jesu, summa doctrina, ac prudentia præditus, Rector prius fuit Beneventani Collegii, exindè plures per annos Neapolitani Tyrocinii, mox Provincialis Socius, Rectorque maximi Collegii Neapolitani. Tandem tertii anni Probationis Instructorem laudabilissimè obivit. Quod munus Exprovincialibus demandari consuevit. Vitam immortalitate dignam vivebat anno 1640.

Horatius Comite ob ingenii acumen, ac Poeticæ artis excellentia n Samnii Marinus est habitus anno 1640. Triginta, & duo Historicarum, Politicarum, Moralium, Tragicarum, Canonicarum, & Lyricarum rerum volumina lucubravit. In Neapolitana Incautorum Academia, teste Archipresbytero

Ciar-

Ciarlanti, principem locum tredecim annorum ſpatio cumulatiſſima laude implevit. Originem duxit antiquiſſima ex familia Comite, quæ uſque à Pandulphi, ac Landulphi Beneventanorum Principum tempore floruit, prout Ferdinandus de Marra Guardię Dux, relatus etiam à præfato Ciarlanti, fateri non dubitavit.

Joannes Baptiſta Ferrarius excellēs Juriſperitus anno 1642. effulſit. Clarius autem, ac ſplendidius ejus effulgeret nomen, ſi docta, quæ lucubravit, opera publici juris feciſſet. Inter ipſa recenſentur: *Additiones ſuper primo Beneventanorum Statutorum libro lucubratæ, ac longa ſerie dilucidata pro omnium Concivium utilitate, & præſertim DD. Advocatorum, Procuratorum, aliorumque in foro cauſarum civilium, & criminalium, apprimè utiles, & neceſſaria*; quas clariſſimo Beneventano Senatui dicavit. Opus hoc in ornatiſſimi Canonici Caroli Maurone, mox laudandi, Muſæo ſervatur.

Eidem Ferrario additiones, ſeù commentaria in alios Statutorum libros, nempè ſecundum, ac tertium, attexere in votis erat. Verum colophonem tanto operi imponere haud valuit, immatura præreptus morte. Aliis proindè hanc reliquit provinciam, ut etiam hoc patriæ noſtræ aſtruatur decus, prout innumeri docti viri ad patriæ Statuta obſervationes edentes indidere. Præſertim verò efferendus doctiſſimus Dominicus de Zaulis Faventinus Patritius, Verulanus Epiſcopus, ac emeritus in Urbe Viceſgerens; qui anno 1695. prçclaris ad Faventina Statuta duos in tomos diſtributis obſervationibus editis, novum patriæ ſuæ decus indidit, aſcivitque.

Præfati Joannis Baptiſtæ aut filius, aut frater exiſtimatur Pompilius Ferrarius, U. J. D., ac Hiſtoricus digniſſimus, qui patriæ lucubravit hiſtoriam, ac quatuor in tomos diſtribuit. Verum eodem in opere deſideratur annus; pluresque aniles erumpunt fabellæ: quæ ſi exploderentur, caſtigata, ac nume-

ris

ris omnibus absoluta prodiret historia, ac majori censeretur pla usu dignus historicus,

Joannes Franciscus Capiblancus, Oppidorum Roccæ S. Felicis, & Carisii Dynasta, celeber Causarum Patronus, Neapoli priùs eminuit; exinde inter Magnæ Curiæ Vicariæ Judices effulsit. Libros duos *de iure, & officio Baronum erga vassallos burgenses* edidit. His locupletissimas additiones Antonius Capiblancus eius filius, mox laudandus adiecit, ac anno *1666.* secundis evulgavit typis. Tertia tandem vice Paulus Severinus Neapolitanus typographus anno 1711. excudit. Hujus rei gratia Capiblanci authoritas& nomen in toto Terrarum Orbe circumfertur. Teste Julio Capono, insigni Vtriusque Juris publico Neapoli lectore, apud exteras nationes, ut aureum, præfatum Capiblanci opus existimatur. Præterea maximum eidē Encomion tàm sua, quàm filii sui sapientia uindicabit. Si enim magnam in parentis gloriam sapiens cedit filius: quantus huic gloriæ accedet cumulus, qui eximia sua, suique filii decoratur sapientia? Magnus itaque Joannes Franciscus ob suam censendus sapientiam; non minor ex filii sapientia existimandus. In utro autem magis sit laudandus, incertum semper erit, ac dubium.

Frater Matthæus Martignanus Ordinis Carmelitarum, S. Theologiæ Magister, non tantùm patriæ honor, ac decus, verùm etiam scientiarum ornamentum habetur. Tàm excellens Philosophus, àc Theologus evasit, ut postquam sacram Theologiam plures per annos in Regali Conventu Neapolitano sui Ordinis docuisset, etiam publicus Lector, seù Interpres in Patavina Universitate evocatus fuerit. Præterea à Veneto Senatu Theologi honore decoratus fuit. Pręclara Commentaria in Doctorem Bacconem Carmelitam edidit. Doctissimos effecit discipulos: ipsoque duce, luce, ac Magistro Neapolitana in Provincia mirum susceperunt Literæ

 in-

incrementum . Obiit anno 1656.

Frater Hieronymus Bertonius, ejusdem Ordinis Carmelitarum S. Theologiæ Magister, & Concionator insignis, plura, eaque præclariora Italiæ suggesta decoravit; ac uberrimam ubique plausuum segetem excepit. Cæsareus adlectus Concionator, morte præreptus anno 1652. magnum sui desiderium apud Teutonicam gentem reliquit.

Julius de Januario, prius Societati Jesu nomen dedit. Exindè Canonicus Metropolitanę Ecclesiæ, ac demùm Archipresbyter delectus fuit. Excellens fuit Theologus, ac sui ævi Orator celeberrimus. Duo Quadragesimalia curricula Neapoli summo habuit plausu, quorum unum Principe in Templo, tertium verò Romę habuit in Ecclesia S. Laurentii in Damaso, aliaque in aliis præclarioribus Italiæ Urbibus. Eum sacrum Samnii Demosthenem Societatis Jesu Patres appellare non renuebant. In Concilio Provinciali ab Archiepiscopo Joanne Baptista Foppa anno 1656. peracto, eloquentissimam habuit concionem, quæ Patrum omnium in publicā acclamationem erumpentium admirationem provocavit. Ragucius noster in secunda parte de statu Animarum pag. 92. Julium tunc Canonicum, Theologum, ac Concionatorem insignem appellavit. Blasius Cusanus V. I. publicus Lector Neapoli, ac Poeta illustris, exquisitissima laude Julium affecit, cum in præclaro Italicæ Poeseos libro Neapolitanis typis edito plaudens, italo hoc cecinit carmine.

SONETTO.

A Raddoppiar della Sirena i vanti,
Da Sannio uscir due gran Gennari, io scerno;
Quasi due Stelle, à disgombrar d'Averno
E nè Monti, e ne cor turbi fumanti.

L'-

L' un degli Animi rei frange i Diamanti
Col sangue, che d' amor ferve in aterno:
E l' altro, col fervor di un dir superno,
Trahe da petti di marmo acque di pianto.
Forma rose celesti, e pellegrine,
Insanguinato l' un; l' altro facondo,
Per compungere altrui forma le spine.
O di due sacri Heroi stupor profondo!
Con fiori adorno di virtù divine,
Da duo Gennari hà Primavera il Mondo.

Alphonsus de Blasio magna eruditione præditus floruit anno 1650. Quatuor volumina Beneventanam cōplectentia Historiā in lucem edenda, docto, ac fideli calamo lucubravit. Hic omnes Historias tàm græco, quàm latino idiomate conscriptas se legisse indigitat in quadam Epistola die 10. Septembris præfati anni ad Nicolaum Toppium data, & ab eodem in sua Bibliotheca fol. 356. relata. Verùm hæc volumina, forsan diram ob luem 1656. non sine ingenti Civium mærore deperdita fuere.

Frater Vincentius Bertonius prȩlaudati Hieronymi verè germanus, & Carmelitici Ordinis iubar, S. Theologiæ Magister, tàm Suggesta, quàm Exedras mirum in modum honestavit. Maxima pietate enituit, ac prudentia; adeoque restaurator plurium cænobiorum habetur, qui eundem moderatorem nacti fuere. Clarum posteris exhibet monimentum in Oppido Cryptæ Minardȩ Arianensis Diœceseos Cȩnobium, ab eodem funditùs restitutum: quodque Divo Angelo Martyri fundationem, Bertonio nostro reædificationem debet. Vitam explevit anno 1656.

Pater Andreas Bilocta, Joannis Baptistæ filius, Societati Jesu nomen dedit. Deindè Beneventi, aliisque præclaris in Civitatibus Philosophiam docuit, ac Theologiam. Maioris

Capellani Neapoli Theologus fuit ; Demùm Romæ anno 1656. peste affectorum seruitio vacans fuit absumptus.

Joannes Baptista Mascambrunus, Scipionis, & Lucretiæ Bilottæ filius, Utriusque Signaturæ Urbani VIII. Referendarius fuit anno 1640. & deinde plurium Ecclesiasticæ ditionis Urbium laudabilis Gubernator. Vivebat anno 1656.

Joannes Camillus Mascambrunus, præfati Joannis Baptistæ ; ac Hieronymi Æserniensis Episcopi alio in loco laudati frater, sacri Consistorii in alma Urbe Advocatus fuit. Honorũ culmen maturus attigisset, nisi immaturam mortem obiisset. De eo Carolus Cartharius in consistorialium Advocatorum Syllabo meminit fol. 268. lit. E anno 1579. prout scribit Toppius in citata Bibliotheca fol. 142. sed ambo verius, ac melius anno 1657. dixissent.

Pater Franciscus Mascambrunus, prædictorum frater, Societati Jesu nomine dato, Rectorem in præclarioribus Neapolis, & Romę Collegiis egit; ac bis Neapolitanæ Provinciæ Provincialem, mira sui nominis laude, ac gloria persolvit.

Pater Thomas Mascambrunus, præfatorum frater, itidem è Societate Jesu, ob spectatæ innocentiæ vitam præclarus Director Spiritualis Religiosorum in maximo Neapolitano Collegio extitit. Ex Hispano idiomate teste Toppio in Italum, vero abdito cognomento, ac altero adiecto, traduxit librum nuncupatum. *Manuale di Esercizi Spirituali per l'Orazione mentale composto dal P. Tommaso Villacastain in Napoli 1633.*

Pater Philippus Mascambrunus, prædictorum omnium frater, Clericorum Regularium Minorum habitum induit. Ob verè egregiam virtutem omnes Ordinis sui gradus ascendit. Demùm omnium obstetricantibus suffragiis, summoque Romanæ Curiæ plausu Generalis evasit. Instituti observantissimus, plures Infulas sibi a Summis Pontificibus oblatas respuit.

it. Clarus proindè quia magnos honores summa virtute promeruit. Clarior, quia emeritos invicta modestia recusavit. Equidem tantus vir non ità illustrior effulsisset in Infulis, prout recusatis effulgere visus est Infulis. Quem terrarum Orbis Dignitatibus natum iudicavit, multò magis ità natum, ut se dignitatibus abdicaret, semper iudicabit. Hinc de spectatissimis hisce verè germanis, ex clarissima Mascambruna Familia dici valet, quod de Deciis Theodoricus Gothorum Rex edixit. *Tot probati, quot geniti, & quod difficile provenit, electa frequentia.*

Antonius Capiblancus, Joannis Francisci prælaudati filius, in Barii, ac utriusque Calabriç Provinciis prius Auditor sedit: ac eximia legum peritia, & praxi optimè munitus, utriusque Justitiæ Ensem, ac Libram alternare optimè calluit. Exindè Magnæ Curiæ Vicariæ integerrimus fisci Patronus enituit. Hinc Regios inter Consiliarios adlectus fuit. Tandem supremi Collateralis Consilii Regens adscitus, ea in sedemeritò cõstitit, in qua maximarum rerum causæ versantur, & totius Neapolitani Regni vota expenduntur. Judicem delegatum causarum ferè omnium Religionum, ac præsertim S. Benedicti, S. Dominici, & Templi S. Mariæ Annuntiatæ gessit. Apuliæ Tribunalis Pręses Regium ærarium opiparè adauxit. In altero Campaniæ superinrendens exules, ac criminosos eliminavit. Ad patris sui libros peregregias adiecit additiones in lucem anno 1666. editas. Ex iis, Julio Capono alias commendato teste, Besoldus, Bocerus. Gaspar Clok Bonsiliarius, aliiqne literaria sua auxerunt æraria. Vivebat anno 1669. ac immortali semper vita, & laude dignus fulgebit splendidissimum justitiæ lumen, atque integritatis columen. Ad aureas enim Astreæ lances examinare iudicia consuevit, ne iustitiam, cujus anima Judicis integritas est, exanimaret. Iniqua rogãtibus obmutuit semper: quia semper auro obsurduit. Nunquam

quam proindè Antonius inclinatum in mortem aspicit diem, cuius Libram semper aurum declinavit, atque deflexit.

Nicolaus Villanus, qua doctrina, qua integritate, ac probitate celeber Jurisconsultus effulsit; suaque tempestate veram Papiniani prætulit imaginem. Academiæ Revivifcentium meritissimus fuit Princeps; pluresque Orationes cedro, ac æternitate dignas habuit. In tutandis causis adeò felix fuit, ut ferè omnes sibi adjudicatas a Judice retulerit sententias; quippè qui æquitatis assecla, veritatis aut assertor, aut vindex, vel æquas tuendas suscepit causas, vel acerrimè propugnatas voluit: Itaque ab omnibus vivens laudatus, licet omnium in animis perenniter vivat, omnium luctu obiit die 10. Octobris anno 1672., & in Ecclesia S. Mariæ de Monte Carmelo conditus fuit.

Ne obsequens erga tantum virum voluntas sera procrastinatione evanescat, licet præposterum nimis, ac serum prodeat huius obsequii tropheum, summæ Nicolai virtuti ingeniosus quidam Anonymus sequenti *in præsens plaudit* encomio.

Ne septem amplius *Græciæ* Sapientibus
Beneventum invideat.
Nicolaum Villanum Beneventanum,
Inter sapientes sapientissimum,
Non fabulosum Jurisprudentiæ Phænicem,
Magnum Probitatis Vindicem,
Maximum Integritatis Assertorem,
Effert hic tumulus.
Vivens hic Jesum in Societatis Alumnis,
Mariam in Carmeli Ascetis,
Utrisque cor dividens,
Alter, & idem,
Semper dilexit.

Mo-

Moriens Jesu Collegio, ac Carmelitarum Asceterio
Hæreditarium distribuit Assem.
Facundus, ac sterilis,
Plures, præclarosque edidit Ingenii sui fætus.
Filios minimè progenuit;
Hospes miraris?
Sapientis Naturæ fuit Consilium,
Infæcundum reddere Nicolaum;
Quia tanto parente dignos
Perdifficile erat progignere filios.
Absque filiis Magnus obiit Alexander;
Quià in uno Alexandro
Enixa est Natura;
Ac Alexandro dignam sufficere
Diffidit sobolem.
Vivere desiit Nicolaus
Anno MDCLXXII.
Immortalitati semper victurus.

Pater Bartholomæus Jannattasius, Congregationis Montis Virginis Asceta, S. Theologiæ Professor, & antiquitatis studiosissimus habitus fuit. Sui Ordinis post plura munera gloriosè emensa, summo omnium plausu Abbas Generalis, delectus fuit. Prętereà Generalis Vicarii munus plures per annos insignis S. Sophiæ Abbatiæ, sub Hieronymo Cardinali Boncompagno Bononiensi Archiepiscópo, ac perpetuo Commendatario, laudabiliter obivit.

Pater Dominicus Jameo Societatis Jesu plures per annos Philosophiam, ac Theologiam summo concursu, plausuque in maximo Neapolitano Collegio docuit; cuius etiam Rector laudatissimus fuit. Eius eximiam doctrinam, ac probitatem futura semper extollent sæcula. Obiit anno 1696. eodem

pror-

prorsus tempore, quo Innocentius XII. Pont. Maximus, pridē Neapolitanus Antistes, & Dominico amicitia tunc coniunctissimus, Romano eum ostro, aut potius doctissimo viro ostrū decorare in votis habebat. Ita tantus Heros doctrina, quàm Purpura clarior posteris maluit commendari. In tanti viri laudem plaudens eruditus Reviviscens Academicus hoc ei dicavit.

ENCOMION.

O' verè laureis dignum Dominici Caput,
Cui coronando primam Rhetorica,
Secundam Philosophia,
Tertiam contulit Theologia Coronam.
Quartam procul dubio Summus Ecclesię Hierarcha
Romano contulisset Ostro,
Ni invida mors præripuisset emeritum.
Attexuit tamen ei Corollam verè perennem
Famæ perennitas.
Sed quid Dominicum mortuum edixi?
Nullum morti in illis Jus est,
Quos immortalitati
Insignis commendavit Virtus.
Si quam hausit, atque auxit
Eloquendi facultatem Dominicus,
Plaudenti præstitisset;
Stylo ipsum plaudens laudasset pari,
Quare quod in Elogio peccaverit laudans,
Laudati vertatur crimini,
Non laudantis;
Si eximiam promeruisse laudem
Crimen est:
Modicæ enim laudis pæna,
Qui immodicam promeruere laudem,
Crebrò puniri assolent.

Fra-

Frater Bartholomæus Caputus, Ordinis servorum B. Mariæ, S. Theologiæ Magister, ac sui Ordinis bis meritissimus Provincialis. Christinæ Alexandræ Suecorum Reginæ literatorum amantissimæ Theologus fuit, ac sui temporis Orator egregius. Obiit Romæ anno 1699. mense Decembri. Quod si Urbium princeps præfatam Suecorum Reginam alteram Reginam Saba existimare non renuit: quis nostrum Bartholomæum alterum existimare ambigat Salomonem, si ob spectatam ejus sapientiam à præfata Regina suos inter Theologos annumeratus fuit? Nec postremus ex Beneventanis inter Servitas censendus hic est, si Dionysium Cardinalem Laurerium, ac Theodorum a Benevento prælaudatos duces habuit; nam & ipse dux aliis erit Concivibus eodem ex Ordine, vel purpura decorandis, vel doctrinæ laude efferendis. Erit proindè Bartholomæus clarus, quia optimorum ducum dignus prodiit assecla: quia verò optimus dux dignos in posterum dabit assectas, clarior.

Frater Anselmus Sabbatinus, Ordinis Minorum Conventualium, S. Theologiæ Magister, ac Orator præclarissimus, insignem suam facundiam Beneventi, Neapoli, Romæ, Patavii, ac Venetiis nactis plausibus semper sacravit. Patavii anno 1696. quadragesimalem cursum habenti sequens dicatum fuit Elogium, ac typis excusum.

Admodum Rev. Patri Magistro,
Anselmo Sabbatino,
A Benevento, Ord: Minorum Conventualium,
In celeberrimo D. Antonii Patavini Templo
Oratori sacro, omnium ore cantatissimo.

ELOGIUM.

Alluditur Aquila, & Syderi Gentilitii Stemmatis.

Si quis unquam Heros sacer,
Humanæ Spheræ limites transgressus;

 Affe-

Affectavit Superos,
Et eos propriùs, quàm mortales contigit,
Is est Pater Magister Anselmus,
Qui tot, tàmq; miris est ornatus virtutibus.
Ut ambiguum faciat;
Sit ne apud nos natus, an ad nos
E' Cælo lapsus?
Augusta oris, & corporis species
Anselmum Nomine dignum affirmat.
Spirat Hjeronymum eruditione,
Augustinum acumine,
Ambrosium suavitate,
Gregorium pietate,
Athanasium constantia,
Basilium integritate,
Chrysostomum magnanimitate,
Doctrinam verò omnium exhibet.
Ab Aquila sua ingenium excepit
Cum splendore sanguinis clarissimo,
Acre, subtile, acutum, maturitate *judicii*,
Et gravitate morum *copulatum*,
Mens fecunda doctrina, *disciplinas* spirat.
Arcana Scripturarum novit,
Nec folia *Sybillina* recitat,
Imò ex ore D. Antonii
Oracula propè divina pronunciat.
Alibi Astra infæcunda sunt, diem non ferunt,
Erubescunt, & tenebris se involuunt:
Verùm Anselmi Stellæ
Patavii in Concionibus suos quotidiè fetus edunt.
Tanti Viri parva laus est in Concionibus
Esse numerosum;
Cum sit Orator numeris omnibus absolutus.

Ste-

Stephanus à Nivibus Cardeira, Eques, & Comes Lusitanus, in Patavina Universitate Publicus Juris Civilis Interpres.
Patavii Typis Sebastiani Spera in Deo MDCXCVI.
Superiorum consensu.

Neapolitana in Provincia Provincialis ab omnibus mirè laudatus, fuit Anselmus; ac ferè supremum Generalis Magistri apicem attigit. Mortalitatem tandem explevit anno 1700. die 14. Aprilis. Obitus ferè improvisus fuit, cùm infirmus decumberet. Accurrit Cardinalis Archiepiscopus Ursinus, ut Pontificali eum benedictione ditaret; at lacrymis obortis defunctum reperit. Attamen, dùm Justa ei solverentur, virtuti æquè, ac amicitiæ parentare cupiens, accito Metropolitano Capitulo, stato ritu Defunctorum absolutionem peregit.

Illustrem Anselmi apud posteros commendationem perennitate donare obsequens amicus exoptans, sequentem sepulchralem lucubravit Inscriptionem ipsius tumulo apponendam. Eadem iure merito quamprimùm ibidem apponetur; si Mista quidam cæspitationem agnoscens suam, stultumque, quo decipitur, aucupium detestans, sævire in mortuum desinet; fascesque victori submittens, suasque insulsas obtrudens technas, eandem in lucem prodire non amplius insipiens renuat, prout obiecta muscipula huiusce rei exitum aut morari, aut præpedire usque adeò voluit. Intereà nos hic eandem sistere operæ pretium existimamus.

Æviternæ quietis Sabbatum
Frater Anselmus Sabbatinus,
S. Theologiæ Magister,
Beneventi decus, ac decor,
Nactus est moriens;
Qui nunquam vivens quievit.
Etenim aut Philosophiam docuit, ac Theologiam,

Aut præcipuis in Italiæ Urbibus
Disertissimum se prætulit Oratorem:
In Termulana Diœcesi Apostolica auctoritate
Senis, ac cæci Episcopi ferè Chorepiscopum
Laudabiliter egit.
Neapoli in Regali S. Laurentii Cœnobio Guardianus,
Ecclesiæ innumera contulit beneficia.
Ita se Regni Provincialem gessit,
Ut supremus Ordinis moderator
Designari meruerit.
Eumque Urbis, & Orbis vota delectum aspexissent;
Nisi sat superque merenti pauca defuissent suffragia.
Synodalis Examinatoris munus,
Sub doctissimo Cardinali Ursino Archiepiscopo,
Quoad vixit egregiè obivit.
Huius Cœnobii viginti per annos Guardianus
Insignem se eiusdem benefactorem præstitit,
Omne Æs literaria industria adeptum
Impendens.
Demùm die XIV. Aprilis MDCC.
Annum agens septimum, & quinquagesimum
Vitam explevit,
A præfato Cardinali Archiepiscopo,
Capitulo, ac Clero Metropolitano Parentatus.
Ne tanti Viri pietate, doctrina, ac prudentia
Clarissimi, decurrentibus sæculis
Interiret memoria,
Obsequentis Animi Tropheum
Reviviscens Academicus Posuit MDCCXVI.

Frater Sebastianus Jascone, Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia, Lector Jubilatus, Provincialis munus semel ac iterùm laudabilissimè peregit.Ystettereà Generа-

neralis Ministri Secretarius fuit, omniumque suffragantibus votis Generalis munere dignissimus existimatus. Demùm apoplexiæ vi correptus, ac Sacramentis refectus die 12. Maii 1712. extremum vitæ edidit spiritum. Quia doctrinæ summæ maximam semper attexuit probitatem, permagnis semper donabitur à Fama laudibus; eius nomine, quousque perennabunt literæ, apud Literatos perennaturo.

Egregiæ Sebastiani virtuti planè obsequens Redivivus quidam Academicus in publicam plausuum acclamationem erumpens, hoc Elogio eiusdem memoriam posteris perennem effecit.

Frater Sebastianus Jascone,
S. Theologiæ Lector Jubilatus,
Synodalis Examinator,
Beneventanæ Civitatis decus,
Minorum Observantiæ Religionis ornamentum;
Pietate, doctrina, ac prudentia adeò præstans,
Ut S. Mariæ de Nova Neapolis Guardianum,
Ac Religionis Secretarium,
Magna laude gesserit;
Provinciarum Romanæ, Principatus Citrà,
Et S. Angeli Visitatorem
Numeris omnibus absolutum expleverit;
Generalis Definitoris partes examussim egerit,
Ac bis Neapolitani Regni Provincialis munus
Egregiè obierit;
Qui ob insignia S. Mariæ Gratiarum Ecclesiæ, Cænobioq;
Ære literaria industria comparato
Collata beneficia,
Insignis benefactoris nomenclatura
Honestari meruit;
Tandem die XII. Maii MDCCXII.

Quar-

Quartum, & sexagesimum annum agens
Mortalem vitam cum immortali
Neapoli commutavit.
Concivi optimo
Redivivus Academicus
Grati animi ergo hoc dicavit Encomion
Anno MDCCXVI.

Esset hic non immeritò Literatorum in album cooptandus Jordanus de Nicastro noster amantissimus germanus die 15. Junii 1713 vita functus. Hoc cùm eius virtuti, tùm fraterno amori nostro esset dandum. Attamen, ne à Momis carpamur, ac momulis, abstinemus. Hi tamen, aliique tenebriones huiusmodi, sciant oportet, laudes cum laude digno rependuntur viro, non vituperatione, sed plausibus semper, & à quibusvis donētur, dignas censeri; nullamq; assentationis suspicionem prodire; ubi ingentis meriti fundamentum prodit. Haud nos præterit, ne quidem ipsum Tacitum Julii Agricolæ soceri sui laudes tacere valuisse. Proindè is integrum de ipsius vita librum cumulatissimè conscripsit; pro certo habens, se aut excusatione, aut laude dignum, quia sua intererat, habitum iri; licet eius honori totum dicasset librū. Huius rei gratia audacter scripsit. *Hic interim liber honori Agricolæ Soceri mei destinatus, professione pietatis, aut laudatus erit, aut excusatus*. Præterea perquàm bellè callemus Velleium Paterculum, cum Minatium Magio Ausculanum, unum ex suis ascēdentibus debitis esset laudibus prosecuturus, ipsam non dedecere modestiam existimasse, ullo pacto domesticam gloriam præterire, si veritatis lux alicuius, vel modicæ, fraudis umbris esset offundenda. Qua de causa *libro* 2. edixit. *Neque ego verecundia domestici sanguinis gloriæ quicquam, dùm verum refero, subtraham.*

Ad hæc minimè ignoramus clarissimum Senatorem Petrum Garzonium in nuperrima Venetæ Reipublicæ Historia sacri

fæde-

fæderis tempore adversus Mahumetem IV. ejusque tres successores initi *pag 26. parte* 1. Hjeronymi germani sui à Turcis Eubeæ in Insula interfecti laudes attexuisse. Hoc effecit tùm,ut fraternę pietatis officio locum præberet;tùm etiam ut veriloqui partes historici examussim impleret; prout ingentibus laudibus à Sapientibus, ac insipientibus, ab eruditis, ac rudibus fuit jure optimo honestatus.

Tandem locupletissimum ipsa Ecclesiastica Historia testinium perhibet propinquos, & fratres Elogia fratribus suis, ac propinquis dicasse. De magnis Ecclesiæ Doctoribus, nempè Ambrosio, Hjeronymo, Augustino, & Gregorio præclara promit exempla Hieronymus Renda Ragusa, Syracusani Episcopi Generalis Vicarius,ac Collegiatæ Ecclesiæ S. Gregorii Civitatis Moticæ Canonicus Theologus in Breviario vitæ, ac virtutum Servi Dei Joannis Antonii Renda Ragusa sui fratris, & Canonici itidem Theologi præfatæ Ecclesiæ; ubi uberiùs legi possunt, ac videri.

Hoc tantùm de germano promere sufficiet, eundē quatuor in volumina Beneventanam Historiam eleganti calamo distributam reliquisse; ex quibus, Deo favente, quamprimum saltem duo prima, secundis curis perpolita, præli lucem aspicient. Cæterùm, qui ejusdem germani nostri vitam, laudesquæ uberiores exoptat, operis in limine compendium ab Anonymo Academico italico sermone, sed fidelem ac laudabilem in modum conscriptum habebit.

Frater Albertus Annubba, Caroli integerrimi Advocati filius, Ferdinandi itidem præstantissimi Causarum Patroni frater, ab ineunte ætate in Beneventano Societatis Jesu Collegio humanis literis, ac Philosophia imbutus fuit. Mox divino afflante spiritu ad Carmelitarum Ordinem evocatus, Pauli nomen, quod sacro expiatus latice nactus fuerat, in Alberti nomen commutavit. Tyrocinio expleto, & postmodùm Theologiæ

curri-

curriculo emenso, ac Presbyteratus Ordine initiatus, Philosophiam primùm docuit, exindè Theologiam præcipuis in Italia Urbibus, præsertim verò in Principe Liguriæ Urbe. Ibi Regentis nomine honestatus, plures per annos moram duxit. Postmodùm anno 1685. in patriam rediit, honorificis accersitus literis à Joanne Baptista Albino Metropolitanæ Ecclesiæ meritissimo Primicerio Primo, ac Generalis Vicarii Capitularis munus per obitum claræ memorię Hjeronymi Cardinalis Gastaldi Archiepiscopi, laudabiliter obeunte, ut quadragesimalem cursum haberet: prout sequenti anno egregiè habuit. Cum huius Cænobii Priorem ageret, die quinta Junii 1688. terræ immanis sæviit motus, qui cum universa ferè Civitate Cænobium totum evertit, Ecclesiamque partim protrivit, partim fatiscentem reliquit. Albertus, Dei, ac Deiparæ ope innocens tantis in ruinis servatus, cænobiolo ligneo cum sacra ædicula extructa propè Ecclesiam S. Angeli *à Sassone*, extrà Portam olim Summam, in præsens Vrbanam, utque vulgus eloquitur, Castri nuncupatam, quo magna Civium pars se receperat, ligneis degens in ædibus, verbo, & exemplo omnes pavit. Ita ei ipsa Urbis excidia blandita fuere; ipsaque damna, & si maxima, in animarum majora cesserunt lucra. Incrudescente tamen hyeme, intus Urbem cum suis Ascetis, ac etiam concivibus, reversus, magnam pecuniæ vim profundens, affabrè Ecclesiam restituit, ac propinquis in ædibus priùs refectis moram egit. Cœnobium decentiorem in formam restituendum curavit, prout etiam iterùm præstitit anno 1702.; quo altero terræmotu die 14. Martii sæviente prædictum Cœnobium concussum fuit. Romæ, Neapoli, aliisque præcipuis in Urbibus, aut quadragesimales cursus, aut Panegyricos cumulatissimo semper auditorum habuit plausu.

Tùm anno 1692. Neapolitanæ Provinciæ, ac Basilicatæ Provincialis renunciatus, Provinciam sibi concreditam qua-

tuor per annos laudabiliter administravit. Mox Generalis Commissarius, ac Visitator adscitus, laudabilem itidem operam impendit. S. Mariæ Transpontinæ Urbis Prior creatus, annos duos, non tamen integros, nempè 1707. & 1708. optimè rexit. At patriæ amoris causa in patriam reversus, quousque vixit Ecclesiam cum Cænobio ità exornavit, ut nil prorsus desiderari in præsens videatur. Delectis ditavit Bibliothecam libris. Cænobii redditus, ære literaria industria comparato, censui tradito, adauxit. Tribus Panegyricorum editis libris, quartum, cum aliis doctis opellis, in lucem edendum reliquit.

Priorem hujus Conventus triginta annorum spatio peregit; ac novem dies Divæ Annæ festum præcedentes eloquentissimis ornavit concionibus. In hac Archidiæcesi Examinatorem Synodalem ab anno 1686. obivit, ab ornatissimo Archiepiscopo Cardinali Ursino adlectus; cui imprimis charus semper fuit; quique ipsius consilia semper in arduis complectebatur.

In primo Provinciali Concilio Ursino an. 1693., & in secũdo anno 1698. habitis, præstantissimos inter Theologos digna meruit subsellia; ac semper doctissima expandit suffragia. Pietati addictissimus, ore semper ad modestiam composito, comitatemq; spirante, innubi fronte, suavibusque moribus ornatus, mirificè effulsit Annubba. Pertinax in eo vitii odium flagravit; constans virtutis amor exarsit. In excipiendis Confessionibus perassiduus, subditis suis exemplo præibat. Sapientis moniti sapiẽtissimi Cosmi III. Magni Etruriæ Ducis semper memor; Divinas persoluturus laudes, in Chorum semper accedebat primus; cibi gratia in Triclinium postremus. Ejus opera animam agentibus nunquam defuit. Præfatam S. Mariæ de Monte Carmelo Ecclesiam satis ornatam, adeoque consecratione dignissimam redditam die 13. Junii anni 1693. solemni pompa dicandam curavit. Dedicationis huiusce

indubium perhibet testimonium sequens marmorea Inscriptio, eximium Alberti zelum, studiumque erga Domus Dei nitorem cumulatissimè posteris commendans.

D. O. M.

Ædes hæc Deo, Beatissimæque Virgini Mariæ de Monte Carmelo sacra prior fuit, quam instante, & humiliter deprecante Fratre Alberto Annubba, Ordinis Carmelitarum Provinciæ Neapolis, & Basilicatæ Provincialis Solemni Ritu consecravit die XIII. Junii MDCLXXXXIII. Frater Marcellus de Cavaleriis Bergomensis, Ordinis Prædicatorum, Episcopus Gravinensis, assistente Eminentissimo D. Cardinali Ursino Archiepiscopo, à quo idem Illustrissimus Antistes Ordinationis, & Consecrationis honorem acceptum referebat suum; & singulis Christi fidelibus anniversarias hic devotè fundentibus preces die secunda Junii, in quam præfata Dedicationis solemnis translata fuit commemoratio, centum Indulgentiæ, & remissionis dies benignè concessit.

Cum anno 1711. in Principe huius Civitatis Templo in D. Januarii laudem numeris omnibus absolutum recitasset Panegyricum, hæc eruditissimo Oratori dicata fuerunt Encomia typis tradita, ac auditoribus distributa.

ENCOMION I.

Synopsis. *Laudatur à Patria, Virtute, ac Genere, & quod gentilitiam virtutem virtute auxerit sua in præclarioribus Italiæ Urbibus commendata; proindè ab altero Tullio dignius buccinandus sacer hic innuitur Tullius.*

Quid te clarum, Alberte, non astruit?
Patria ne, Virtus, aut Genus?
Patria est Beneventum,

Vir-

Virtus permira;
Beneventanis ex Patritiis genus ducis tuum.
Maxima gentilitia tua Virtus
Minimè in te degener extitit;
Immò vires hausit, robur auxit.
Alvit eam Liguria,
Oluit Parthenope,
Coluit Roma,
Obsequens demiratur Samnium;
Inter Philosophos
Novum te indigitat Aristotelem:
Theologorum in albo
Magnum innuit Albertum.
Claros inter Oratores
Sacrum adiicit Tullium.
Quid plura?
Plura de te dicerem;
At Virtus tua præclara
Non nisi facundis laudibus
A tua nunquam satis laudata,
Perlonga, ac disertissima
Exæquari valet facundia.
Ingens Oratoris eloquentia
Nonnisi maximum eloquendi genus exposcit;
Samnites plaudite:
Urbs Principis Urbis æmula
Nonnisi Tullium effert,
Ab altero tantum Tullio
Uberiùs efferendum.

ENCOMION II.

Synopsis. *Gemina dignus edicitur laude ob aurum despectum, & ob auream adeptam Sapientiam. In exterorum Laudibus Sanctorum magnus, in Januarii Concivis Encomiis major innuitur.*

Tuum non æquaret Posteritas decus,
Alberte,
Si te aureo effingeret in Simulachro
Pretiosior fuisti Auro,
Cum patrium linquens Aurum,
Pauperem simul, ac divitem Carmelitici Ordinis
Amplexus es Cucullulum.
Didiceras divitiis ditiorem haberi Sapientiam;
Ideò dedidicisti opes, Sapientiam nactus.
Ideò inter Sapientes sapientissimus annumeraris.
Gemina dignus es laude,
Vel despectum ob aurum,
Vel auream ob adeptam Sapientiam.
Sed quid hic immoror?
Nova me tua revocant decora:
Non nisi exquisitis laudibus Concivem tuum,
Ac Præsulem
Evehis Januarium,
Nunquam satis tuis à Concivibus commendatus.
Hactenus tua se detinuit lingua,
Tuus hæsit calamus,
Exterorum in Indigetum Encomiis,
Aut prælo editis, aut evulgatis.
Dùm tamen tuum effers Januarium,
Ea, quæ Christi desunt Passioni,
Fluido perenniter in Sanguine
Mirum in modum explentem,

Ma-

Major, & idem,
Majorem præfers eloquentiam.
Immortalitatem laudato parans,
Pariens laudatori.

Non eſt hic ſilentii umbris offundendum ingenioſum Epigramma, prælo itidem excuſum, & poſt habitum præfatum Panegyricum plaudentibus diſtributum auditoribus; quo ejuſdem eloquentiſſimi Oratoris laudes extulit alias laudatus, Januarius Boraglia, S. Theologiæ, ac Philoſophiæ Profeſſor, Examinator Synodalis, Academicus Reviviſcens, inſignis tunc temporis S. Spiritus Collegii Prępoſitus, inpræſens verò Metropolitanæ Baſilicæ Canonicus, egregium Epigrammatum librum propediem editurus.

PROGRAMMA.

Albertus Annubba.

ANAGR. mutato l. in ſ.

Tuba beans Urnas.

EPIGRAMMA.

Vitrea bina ſacrum Divi tegit Urna Cruorem:
Has Alberte gravi, ceu Tuba, voce beas.
Ritè beas, tu nempè Cruci dum conſeris Urnas:
Fit prope Divino dignus honore Cruor.
Nec mirum, ſi l. in S. convertitur; hoc ſit;
Quod Tuba non reſonat lenta, ſonora canit.

Tandem poſt ſexageſimum tertium expletum annum tantus vir die Dominica 13. Octobris anni 1715. poſt meridiem, meritis plenus, maximoque omnium luctu vitam explevit; cum à præfato Cardinali Archiepiſcopo pro Diœceſana Viſitatione diſceſſuro priùs benignè inviſus fuiſſet. Ad Eccleſiam cum deferretur cadaver, à Regularibus ferè omnibus in hac Civitate degentibus ſtato ritu ei parentatum fuit. Poſtero die ſolemnia eidem perſoluta fuerunt Ju-
ſta.

sta. In iis una tamen defuit funebris Oratio, cum existimatum sapienter fuisset Oratoris licet egregii vices, & voces cumulatiùs exolvere ejusdem defuncti virtutes, ac gesta; amantisque patriæ effusissimas lacrymas immortales eidem attexere panegyricos.

Ut autem erga tantum virum defunctum summam suam benevolentiam præfatus Cardinalis Ursinus omnibus testaretur, prout erga eum viventem imprimis testatus semper fuerat, Metropolitanum Capitulum rogavit, ut eidem Principe in Templo parentalia ageret. Proindè die 17. ejusdem mensis, & anni funebri pompa statuta solemne sacrum Archipresbyter Franciscus Antonius Finy U. J. D. Monialium, ac insignis Sophianæ Abbatiæ Generalis Vicarius, defuncto cum viveret amicitia conjunctissimus; vir equidem quà pietate, quà doctrina, omniumque virtutum cumulo ornatissimus litavit. Demùm Absolutio apud doloris castrum, pluribus funalibus instructum cereis, stato ritu peracta fuit; campanis omnibus intereà temporis emortuale signum edentibus, præsenteque magna Nobilium, ac populi frequentia. Funebris Orationis vices brevis hæc Epigraphe Cenotaphio apposita explevit.

Cenotaphium,
Quod cernis Hospes,
Magistro Fratri Alberto Annubba,
Ordinis Carmelitarum Exprovinciali,
Genere claro,
Doctrina clariori,
Probitate clarissimo,
Metropolitanum Capitulum
Excitans,
Grati animi Trophaum
Consecrat.
MDCCXV.

De-

Denique, ut tanti Ascetæ memoriæ sese obsequentes exhiberent hujus Asceterii Alumni; utque luctum concepto ex dolore detergerent, amoris nunquam intermorituri testem marmoream hanc Inscriptionem apposuere.

Fratri Alberto Annubba,
Ex Patritiis Beneventanis,
S. Theologiæ Magistro,
Neapolitano in Regno quatuor per annos
Meritissimo Carmelitarum Provinciali,
Exindè Generali Commissario,
Ac S. Mariæ Transpontinæ Urbis Priori ornatissimo,
Qui semel, ac iterùm Terræmotus vi
Hanc Ecclesiam cum Cœnobio
Aut dirutam, aut fatiscentem,
Etiam acquisito ære,
Nobiliorem in formam restituit;
Ac pretiosa ditavit supellectili:
Aucta Bibliotheca, auctos etiam voluit
Cænobiticos redditus, adepta pecunia
Censui tradita:
In primoribus Italiæ Urbibus
Auream portendit eloquentiam,
Et Philosophiam docuit, ac Theologiam;
Synodalis Examinatoris munus,
Aliaque præclara munia,
Sub Archiepiscopo Cardinali Ursino,
Doctissimè obivit:
Panegyricorum tres edidit Libros,
Quarto relicto quamprimùm edendo.
Triginta per annos novemdiales D. Annæ laudes,
Immenso Civium concursu, ac plausu,
Mirificè evulgavit

Demùm

Demùm die XIII. Octobris MDCCXV.
Sexagesimo tertio ætatis anno expleto,
Omnium luctu vitam explevit.
Viro probitate, doctrina, ac virtutum omnium cumulo
Insigni, ac Priori vigilantissimo,
Hujus Cœnobii Alumni
Maximis victi Beneficiis,
Minimam hanc grati animi Tesseram
Apposuere.

Frater Victorius Pipernus Literatorum nostræ Civitatis hactenus vita functorum auspicatiùs claudit agmen, quia etiam nomine victorias præfert, ideoque nominis augurio ac omine minimè caret. Ultimo inter eos laudatur loco; non ultima tamen, sed prima dignus prodit laude. Nec se postremum in Beneventanorum literis illustrium acie sistet; enimvero, Divis annuentibus, hæc Civitas [præter mox recensendos Viventes illustres Viros] in posterum novas Heroum suppeditabit copias, nempè sexcentos Victorio aut pares, aut majores edet Heroas.

Hic ab ineunte ætate in Beneventano Societatis Jesu Collegio humanis literis imbutus fuit. Exindè Ordini S. Francisci Capuccinorum nomen dedit. Emenso Philosophiæ & postmodum S. Theologiæ stadio, ac studio, easdem scientias Ordinis *sui* asseclas Neapoli ingenti plausu plures per annos *edocuit*. Quà probitate, quà prudentia, eloquentia, & doctrina spectatissimus, in præclarioribus utriusque Siciliæ Urbibus Quadragesimales habuit cursus. Cum hunc Catanæ habuisset anno *1699.*, ac laudatissimum Panegyricum in D. Agathæ Virginis & Mart. Catanensis Patronæ, ac Civis [ut Catanenses adversus Panormitanos jactitant] in Templo S. Catharinæ Senensis Ordinis Prædicatorum recitasset, urgentibus ipsis præfatæ Urbis Electis publica luce donatus fuit.

Cum

Cum prima vice Guardiani munus in hoc nostro Capuccinorum Cænobio sedulò obiret, plures variis in Templis plausu dignos habuit Panegyricos. Hos inter effulsit ille habitus in augusto D. Augustini Templo, Fratrum Ordinis Eremitarum ejusdem nominis, solemni D. Nicolai Tolentini, Civitatis Patroni, festo recurrente, die 10. Septembris anno 1705. adeoque jure optimo sequentia ei dicata fuere ab Anonymo Academico Encomia, in lucem edita, atque auditoribus distributa.

Synopsis. *Commendatur à Nomine, ab Eloquentia, à Sapientia, ab Opusculis typis editis, à doctis Maioribus, & à Cognomento.*

ENCOMION I.

Nullus miræ Eloquentiæ victoriis
Auspicatior est campus,
Quàm is, in quo vel Ducem auspicatur;
Vel Auspicem ducit Victorius.
Ejus facundiæ triumphis, non deest Omen:
Quià inest Nomen victoriæ.
Nunquam majus aut excipit, aut donat
Decus Laurea,
Quàm cum fausto hoc tempore haud fastosâ
Victorii redimit tempora.
Triumphales præclaris ab Oratoribus aufert
Laureas, suoque annectit capiti,
Sacræ Eloquentiæ Laureatus, ac Candidatus.
Nudis in pedibus
Sapientia convestitum exerit caput.
Longa in barba
Non brevem, nec imberbem, sed barbatam
Ostentat Sapientiam.
In umbrosis Divi Francisci lucis,

 Pet

Demùm die XIII. Octobris MDCCXV.
Sexagesimo tertio ætatis anno expleto,
Omnium luctu vitam explevit.
Viro probitate, doctrina, ac virtutum omnium cumulo
Insigni, ac Priori vigilantissimo,
Hujus Cœnobii Alumni
Maximis victi Beneficiis,
Minimam hanc grati animi Tesseram
Apposuere.

Frater Victorius Pipernus Literatorum nostræ Civitatis hactenus vita functorum auspicatiùs claudit agmen, quia etiam nomine victorias præfert, ideoque nominis augurio ac omine minimè caret. Ultimo inter eos laudatur loco; non ultima tamen, sed prima dignus prodit laude. Nec se postremum in Beneventanorum literis illustrium acie sistet; enim vero, Divis annuentibus, hæc Civitas [præter mox recensendos viventes illustres Viros] in posterum novas Heroum suppeditabit copias, nempè sexcentos Victorio aut pares, aut majores edet Heroas.

Hic ab ineunte ætate in Beneventano Societatis Jesu Collegio humanis literis imbutus fuit. Exindè Ordini S. Francisci Capuccinorum nomen dedit. Emenso Philosophiæ & postmodum S. Theologiæ stadio, ac studio, easdem scientias Ordinis sui asseclas Neapoli ingenti plausu plures per annos edocuit. Quà probitate, quà prudentia, eloquentia, & doctrina spectatissimus, in præclarioribus utriusque Siciliæ Urbibus Quadragesimales habuit cursus. Cum hunc Catanæ habuisset anno 1699., ac laudatissimum Panegyricum in D. Agathæ Virginis & Mart. Catanensis Patronæ, ac Civis [ut Catanenses adversus Panormitanos jactitant] in Templo S. Catharinæ Senensis Ordinis Prædicatorum recitasset, urgentibus ipsis præfatæ Urbis Electis publica luce donatus fuit.

Cum

Cum prima vice Guardiani munus in hoc nostro Capuccinorum Cœnobio sedulò obiret, plures variis in Templis plausu dignos habuit Panegyricos. Hos inter effulsit ille habitus in augusto D. Augustini Templo, Fratrum Ordinis Eremitarum ejusdem nominis, solemni D. Nicolai Tolentini, Civitatis Patroni, festo recurrente; die 10. Septembris anno 1705. adeoque jure optimo sequentia ei dicata fuere ab Anonymo Academico Encomia, in lucem edita, atque auditoribus distributa.

Synopsis. *Commendatur à Nomine, ab Eloquentia, à Sapientia, ab Opusculis typis editis, à doctis Maioribus; & à Cognomento.*

ENCOMION I.

Nullus miræ Eloquentiæ victoriis
Auspicatior est campus,
Quàm is, in quo vel Ducem auspicatur;
Vel Auspicem ducit Victorius.
Ejus facundiæ triumphis, non deest Omen:
Quià inest Nomen victoriæ.
Nunquam majus aut excipit, aut donat
Decus Laurea,
Quàm cum fausto hoc tempore haud fastosa
Victorii redimit tempora.
Triumphales præclaris ab Oratoribus aufert
Laureas, suoque annectit capiti,
Sacræ Eloquentiæ Laureatus, ac Candidatus.
Nudis in pedibus
Sapientia convestitum exerit caput.
Longa in barba
Non brevem, nec imberbem, sed barbatam
Ostentat Sapientiam.
In umbrosis Divi Francisci lucis,

Perlucidum se aut Hyperionem præfert, aut Solem.
A majoribus ob prælo data opera illustribus editus,
Illustriora prælo edere opera edidicit.
Scribendi levitatem dedidicit calamus:
Et jure optimo patriis è typis
Oratoriæ Artis Prototypon,
Encomiastes emeritus,
Promerita sibi vendicat Encomia.
Nequis inopem inspiciens vestem,
Ingenium despiciat.
In despecta enim veste
Divitem excipiet Sapientiæ Clamidem.
Imo Sapientiam firmam exeret, ac solidam,
Quia Piperni è Cognomine soliditas accedit.
Si pro sculpenda Piperni Statua
Parius deficiet Lapis,
Sufficietur è cognomento.
Nec abjectus censendus erit hic Lapis,
Sed pretiosior,
Quia sua erutus è Lapicidina.

Synopsis. *Commendatur, quia in Patria ob prudentiam, providentiam, probitatem, facundiam, ac insignem virtutem acceptus, & quia diù in Sicilia commoratus, primas decoravit Exedras, ac suggesta.*

ENCOMION II.

Tuas inter victorias, ò Victori,
Non minima prodit Triumphi Adorea,
Te aut mendaculum, aut jocosum
Effatum illud reddidisse,
Prophetarum neminem sua esse in Patria acceptum.
Tua enim spectata probitate, satis superque
Se-

Senatui, Populoque Beneventano es acceptus.
Probata Virtute tua omnibus es Concivibus acceptissimus;
Si tua in Patria
Capuccinorum Cænobii Moderatorem agis,
Providentiæ tuæ, ac prudentiæ
Laudum serta omnes attexunt.
Si vitam, ac mores respiciunt tuos,
Immortales expendunt plausus.
Si Nicolai Tolentinatis Thaumaturgi,
Ac Beneventani Patroni laudes canis;
En Patriæ accinunt Academiæ cultores.
Nonne patriis è typis eloquētiæ Archetypo dicantur Encomia?
Probitati tuæ plaudit Calor, & Sabbatus.
Honor Sapientiæ tuæ suos demittit fasces,ac Gloria.
Nec quia diù à Patria abfuisti,
Ferè exterus es existimandus,
Et proindè exotica Virtute tua
Es acceptus in Patria.
Exteras, non patrias, merces valdè æstimari
Exploratum tibi erat:
Indicas gemmas magni haberi
Pro comperto habebas:
Proindè longinquas peragrasti regiones,
Ut Virtutem mirum in medùm excoleres tuam,
Ac excultam Virtutem, quia exteram,
Pretiosiorem redderes.
Diù Siculam incoluisti Insulam;
Primis in Panormitanis, Messanis, ac Catanensibus Suggestis
Evangelicum gessisti Præconem,
Principes honestasti Exedras;
Primorum Dynastarum nactus es
Obsequentem animum, atque amorem.

Non tamen laudabilis Virtus tua, quia extera,
Sed quia rara laudatur, & præclara;
Probatæ, ac maximæ Virtutis decus id est
Etiam in Patria ab invidis. & censorculis
Maximoperè commendari.

Quadragesimales Victorii conciones Neapolitanis è tipis nuper prodiere. Eas absque dubio Eruditorum laudes sibi vendicaturas nemo ambigit. Hic quemadmodum edito opere omnium explevit famem: ità sui desiderium in operibus non editis, sed quamprimùm, ut sperabat, edendis reliquit. Enim vero optimus vir, ac in Neapolitana Provincia Definitor, secunda vice hujus Cænobii Guardianum laudabilter agens; ac ad majores Ordinis gradus, ob perspectam virtutem, probitatem, ac prudentiam evehendus, die 2. Augusti 1719. religiosissimè vitam explevit. Quodque nostrum ut cum maximè cumulavit luctum id est, quod vix Roma, quò pro generalibus Comitiis se contulerat, regressus, hoc regimen mense Julio aggressus, febri correptus fuit. Mala tamen valetudine minimè refragante ad Pagi Oppidum accessit, ut ægrotæ ejusdem Oppidi Dynastis animam commendaret. Verùm ipsa incolumitati restituta, Victorius Beneventum reversus, recrudescente morbi vi, paucos post dies occubuit; ejusque obitum profusissimus Religiosorum, ac Concivium luctus excepit. Cumulatissima ad tergendas lacrymas voluptas superfuit; nempè sperare quod benè actæ vitæ coronas in Cælis piissimus vir promeruerit; & cogitare, quod sicuti eum nemo meritis anteire in præclaro Capuccinorum Ordine iactitat; ità eum semper centum Famæ Tubæ post vestigia sint subsecuturæ.

Frater Hieronymus Maria Rendina, Ordinis Prædicatorum Romanæ Provinciæ, S. Theologiæ Magister, Agnelli Buianensis Episcopi, ac Silvii spectatissimi Advocati germanus, celebrisque Orator, facundiam verè auream Romæ, Venetiis,

Me-

Mediolani, Florentiæ, Senis, Panormi, Messanæ, ac in aliis primoribus Italiæ Urbibus perennitate donavit. In Civitate Drepani anno 1693. nonnullas Panegyricas Orationes, Eloquentiç Primitias nuncupatas, typis edidit. Duo quadragesimalia curricula Forolivii habuit, nempe anno 1706., & anno 1710. In priore Philargitis urgentibus Academicis Panegyricus ab eo recitatus in honorem magnæ Deiparentis, nuncupatæ *del fuoco*, excusus fuit. In altero a Joanne Josepho Marchione Urso Bononiensi Patritio, Viro à literis florentissimo, proindeque literaria in Republica celeberrimo, sequentibus etruscis carminibus fuit honestatus.

SONETTO.

Immensi, incomprensibili, ed ignoti
Son del Divino, Eterno Spirto i voli,
Par che' nterno à mortali ei sempre ruoti,
Ed or par che si appressi, or, che s' involi.
Rendina, che per legge hai de tuoi moti
Dello Spirto immortal i moti soli,
Spars' i tuoi lumi à Popoli remoti,
Riedi à noi ne tuoi giri, e noi consoli.
Sentiam destarsi or le faville accese
Già dà tue voci, e'n dubio è se più care
Sian, perche nuove, ò perche dianzi intese.
Tale il Sol risorgendo à noi dal mare,
Poiche là notte i raggi suoi contese,
Sempre più bello, e sempre vario appare.

Præterea, cum in D. Martyris Valeriani præcipui Foroliviensium, Patroni recurrente Dominica in Albis, laudatissimum recitasset Panegyricum, typographus Joseph Merendi eundem prælo edidit, à perspecta Auctoris modestia suavi se violentia abripuisse evulgans. Cumque priùs anno 1705. Veronæ in præclaro S. Anastasiæ sui Prædicatorum Ordinis Tem-

plo

plo, maximo auditorum plausu, quadragesimalem itidem absoluisset cursum, Eques Marcus Antonius Rimena eidem plaudens, etrusco hoc cecinit carmine.

Alla inestimabile Eloquenza del M. R. P. Maestro Frà Girolamo Maria Rendina da Benevento, dell' Ordine de' Predicatori. Per lo fioritissimo Quaresimale fatto in S. Anastasia di Verona in quest' anno 1705.

Si allude alla Rondine gentilizia del medesimo.

SONETTO.

Rondinella innocente ai Figli amati
Prepara in aureo tetto albergo fido;
E coll' Erbe odorose, e i fior de' prati
La cuna appresta, e lor compone il Nido.
Quindi fisica industre allor che nati
Ciechi gli mira, Arbusto tal dal Lido
Coglie, per cui virtude illuminati,
Alzan poi verso il Cielo e'l volo, e'l grido.
Rendina al par, qual Rondine celeste.
Ad annidar l' alme de' figli induce
In sù le sfere à raggi d' or conteste;
E co' fior, che dal labro egli produce,
S' altra acciecò Tobia tra le foreste.
Questa apre gli occhi, e al peccator dà luce.

In segno di ammirazione, ed ossequio:
Marc' Antonio Rimena Cavaliere.

In Verona nella Stamperia di Domenico Rossi à S. Maria antica. Con licenza de' Superiori 1705.

Neque est omittendum, quod tantus Orator etiam sua in patria anno 1718. quadragesimalem habuit cursum à Cardinali Archiepiscopo Ursino accersitus. Idque mirandum planè

nè est, quod, licet *nemo Propheta acceptus sit in patria sua*, prout sacræ testantur paginæ; hic concivibus suis acceptissimus fuit. Ob verè emussitatas conciones plausuum messē collegit uberrimam. Denique quod de Chrysostomi orationibus celeber dixit encomiastes, de Rendina dici potuit, nempè quod quælibet ejus concio *perennis fundebatur instar fluminis, nisi quod sonanti procella sæpe abibat in fulmina*.

Pater Nicolaus Vulcanus, Patritius Beneventanus, ac etiam Neapolitanus Sedilis Nidi, sed Beneventi lucem, ut fertur, auspicatus, inter Societatis Jesu alumnos adscriptus, brevi magnam generis sui claritatem maximis literaturæ, ac probitatis radiis obumbravit. Inter præclaros in præsens effulget Oratores, aureæque facundiæ laude præstantiores utriusque Siciliæ Urbes quadragesimalibus honestavit curriculis. Cum huius Beneventani Collegii Rectorem ageret, plures cedro dignos Panegyricos elucubravit; quos inter ille in D. Francisci Xaverii laudem anno 1705. recitatus, principem obtinet locum. Obstupuit Cardinalis Archiepiscopus Ursinus, Literatorum Phænix præsens unà cùm Episcopis Montis Marani Labonia, Agathensi Albino, & Guardiensi Moscarello, ac Nicolao Lercario Pontificio Gubernatore; eumque magnis laudibus ditatum, Archiepiscopali prælo excusum voluit. Cum in Ecclesia S. Mariæ de Monte Carmelo mirum habuisset Carmelitanæ Deiparæ Panegyricum, hoc ei ab Anonymo Redivivo Academico dicatum fuit Encomion, post habitum Panegyricum, auditoribus distributum.

ELOGIUM.

Vulcanos quatuor
Cælo, Nilo, Jove, ac Mænalio editos,
Aut Historiæ jactant, aut Fabulæ somniant.
Vnum numero, meritis multiplicem,
Non fabulosum, sed verum

Sab-

Sabbatus, ac Sebethus portendunt Vulcanum.
Si terrenam inspicias originem? è Terra natum dices;
Si cælestem aspicias vitam? si cælestem respicias
Facundiam?
E' cælis progenitum evulgabis.
Si in Virginis laudibus decantandis
Illaboratum deprehendes, ac laboriosum?
Aut cælicis sensibus, aut divina ditatum linguâ
Prædicabis.
Divo Anselmo teste, *immensitatem Gratiæ, &*
Virginis Gloria considerare cupienti,
Et sensus deficit, ac lingua fatiscit.
Si itaque Vulcanus hac in immensitate nec deficit,
nec fatiscit,
Aut sensus ostentat superos aut linguam
Præfert cælestiorem.
Vulcanum inter Deorum album amens adnumeravit
Antiquitas;
Vulcanum hunc sacræ eloquentiæ Deum
Sapiens miratur Samnium,
Ille animorum mulcens duritiem,
Mulciber à Latinis nuncupatus:
Hic suavi facundia pravi tenaces mulcet,
Ac improbis blanditur præduris.
Ille Jovi fulmina, ut in Gigantes emitteret, obtulit;
Hic superni Jovis jacula emittenda impiis ostendens,
Ab impietatis revocat semitis.
In hoc tantum longè inter se differunt,
Fabulosus Uulcanus, ac verus:
Ille Minervæ torum exoptans, ab Hymeneis reiectus;
Hic Minervæ desponsatus,
Nuptus, ac Cælebs,

Nu-

Nuptiarum expers, & Agamus;
Admirandos edidit Sapientiæ partus.
Ne itaque, mi Anagnoste, mireris, si tantus Heros
Tot, tantisque attollat Deiparam laudibus.
Minervæ desponsatum
Non absre est laudum Thesauro
Sacram desponsare Minervam.

Cum Messanæ præclarissima in Urbe quadragesimalem habēret curriculum, laudatissimum super Epistola à Deipara Messanensibus, ut ferunt, data Panegyricum recitavit. Proindè statim hic publico ære publicam in lucem prodiit, Italorum omnium plausum nacturus. Vivit præstantissimus Orator ad Gentis, Patriæ, & Societatis decus, ac gloriam. Capuano in Collegio Rectoris munere laudabiliter functo, Quadragesimales Conciones, ac quamplures Panegyricos publicæ lucis usura dignissimos prælo quamprimum ab eo edendos eruditi omnes peroptant; prout nos, licet rudes, pluries eumdem enixè rogavimus. Nec in desperatis habemus, nisi nominis sui celebritatem sua sibi mira tanti Oratoris invideat modestia; proindeque editionem aut moretur, aut prorsus diluat.

Nicolaus Xaverius Albinus, Vincentii filius, Philippi meritissimi Agathensis Episcopi nepos, Bartholomæi S. Mariæ in via lata de Urbe eruditissimi Canonici frater, Beneventi priùs in Societatis Jesu Collegio; exindè Romæ humanis, divinisque literis imbutus, ac utriusque Juris laurea donatus fuit. Hinc Neapoli Apostolici Nuntii Auditoris munus plures per annos laudabiliter exolvit. Cujus rei gratia, cùm præclara ob virtutum merita, tùm etiam ob innumera, eaque egregia S. Sedi præstita servitia Suessanus Episcopus à Clemente XI. beneficentissimo Pontifice, atque merentium justissimo muneratore delectus fuit. Verùm modestissimus

vir oblatam infulam humiliter respuit. Dignus proindè existimandus, quòd dignam dignè meruerit Ecclesiam; dignior quod ei spontè oblata fuerit; quod verò eam respuerit, dignissimus.

Habita hac magnanima, ac humili recusatione Summus Pontifex longo temporis spatio Suessanæ Ecclesiæ provisionem distulit, autumans (ut dixit) Nicolai Xaverii humilitatem, modestiamque expugnare posse, ac vincere. Tandem aliquando humilitati fasces submittens suos, ne diù viduitatis squallore dicta angeretur Ecclesia, eidem Aloysium Macedonium, Patritium Neapolitanum, Antistitem præfecit. Ut autem Nicolao Xaverio propensum animum declararet suum, à P. Marefuscho Auditore suo, ac Cyrenensi Episcopo sequenti honorifica Epistola cumulatissimè testatum voluit.

Illustriss. Sig. mio, Padr. Osservandiss.

Hò partecipato à Nostro Signore il suo umanissimo foglio, e li sentimenti di U. S. Illustriss. alieni dal sottoporsi al gran peso del governo di una Chiesa; e Sua Santità appagata di questi suoi sentimenti, ed inerendo alle sue inclinazioni, si è compiaciuta provedere la Chiesa di Sessa in persona del Sig. D. Luigi Macedonio Cavaliere Napolitano, e condiscendere à volerla provedere ò di carica conveniente al suo merito, ò di qualche Canonicato in Roma, secondo i suoi desiderii, e le vacanze, che in appresso si daranno. Ne porto à U. S. Illustriss. questa notizia per sua, e mia consolazione con vivo desiderio di servirla, e di rimostrarle con l'opere, che sono, quale mi rassegno.

Roma 26. Marzo 1718.

Di U. S. Illustriss.

Devotiss. vero Servidore
P. Vescovo di Cirene.

Hinc, ut rebus planè responderent verba, munificentissimus

timus Pontifex mense Majo anni 1719. Vaticanæ Basilicæ Canonicum eundem Nicolaum Xaverium delegit. Pontificiam gratiam Fabritius Cardinalis Paulutius, Status Secretarius, præfato Agathensi Episcopo sequenti peregregia significavit Epistola.

Illustriss., e Reverendiss. Sign.

Essendosi degnato Nostro Signore di destinare un Canonicato, che è vacato nella Basilica di S. Pietro al Signor Abate Nicolò Saverio Albini Nipote di U.S., mi hà la Santità Sua commesso di parteciparne à lei la notizia, sù la fiducia, che la medesima non solamente abbia da riuscire à U.S. di consolazione, ma che anche sia Ella per riceverla per un contrasegno di non essersi mai Sua Beatitudine scordatà della sua antica amicizia. Io le confermo con questa gradita occasione la solita pronta mia volontà di servirla, e resto intanto augurandole dal Cielo ogni più vero bene. Roma 6. Maggio 1719.

Di U.S.

Affettionatiss. per servirla

Monsig. Vesc. di S. Agata de' Goti. F. Card. Paulucci.

Collationem eandem præfato Nicolao Xaverio significatam voluit ejusdem Pontificis nepos, ac Apostolicæ Cameræ Clericus, Alexander Albanus hac, quæ sequitur, etiam honorifica Epistola.

Illustriss. Sign. mio Osservandiss.

Con mio non ordinario godimento avanzo à U.S. Illustriss. la notizia di averle la Santità di Nostro Signore conferito il Canonicato, che era vacante nella Basilica di S. Pietro. Questo suo avanzamento Ella deve riconoscerlo dal di lei proprio merito, che avvalorando le mie intercessioni, mi hà fatto godere la consolazione di vederle pienamente esaudite con quest' atto della Pontificia Beneficenza. Me ne ral-

vir oblatam infulam humiliter respuit. Dignus proindè existimandus, quòd dignam dignè meruerit Ecclesiam; dignior quod ei spontè oblata fuerit; quod verò eam respuerit, dignissimus.

Habita hac magnanima, ac humili recusatione Summus Pontifex longo temporis spatio Suessanæ Ecclesiæ provisionem distulit, autumans (ut dixit) Nicolai Xaverii humilitatem, modestiamque expugnare posse, ac vincere. Tandem aliquando humilitati fasces submittens suos, ne diù viduitatis squallore dicta angeretur Ecclesia, eidem Aloysium Macedonium, Patritium Neapolitanum, Antistitem præfecit. Ut autem Nicolao Xaverio propensum animum declararet suum, à P. Marefuscho Auditore suo, ac Cyrenensi Episcopo sequenti honorifica Epistola cumulatissimè testatum voluit.

Illustriss. Sig. mio, Padr. Osservandiss.

Hò partecipato à Nostro Signore il suo umanissimo foglio, e li sentimenti di V. S. Illustriss. alieni dal sottoporsi al gran peso del governo di una Chiesa; e Sua Santità appagata di questi suoi sentimenti, ed inerendo alle sue inclinazioni, si è compiaciuta provedere la Chiesa di Sessa in persona del Sig. D. Luigi Macedonio Cavaliere Napolitano, e condiscendere à volerla provedere ò di carica conveniente al suo merito, ò di qualche Canonicato in Roma, secondo i suoi desiderii, e le vacanze, che in appresso si daranno. Ne porto à V. S. Illustriss. questa notizia per sua, e mia consolazione con vivo desiderio di servirla, e di rimostrarle con l'opere, che sono, quale mi rassegno.

Roma 26. Marzo 1718.

Di V. S. Illustriss.

Devotiss. vero Servidore
P. Vescovo di Cirene.

Hinc, ut rebus planè responderent verba, munificentissimus

timus Pontifex mense Majo anni 1719. Vaticanæ Basilicæ Canonicum eundem Nicolaum Xaverium delegit. Pontificiam gratiam Fabritius Cardinalis Paulutius, Status Secretarius, præfato Agathensi Episcopo sequenti peregregia significavit Epistola.

Illustriss., e Reverendiss. Sign.

Essendosi degnato Nostro Signore di destinare un Canonicato, che è vacato nella Basilica di S. Pietro al Signor Abate Nicolò Saverio Albini Nipote di U.S., mi hà la Santità Sua commesso di parteciparne à lei la notizia, su la fiducia, che la medesima non solamente abbia da riuscire à U.S. di consolazione, ma che anche sia Ella per riceverla per un contrasegno di non essersi mai Sua Beatitudine scordata della sua antica amicizia. Io le confermo con questa gradita occasione la solita pronta mia volontà di servirla, e resto intanto augurandole dal Cielo ogni più vero bene. Roma 6. Maggio 1719.

Di U.S.

Affettionatiss. per servirla

Monsig. Vesc. di S. Agata de' Goti. F. Card. Paulucci.

Collationem eandem præfato Nicolao Xaverio significatam voluit ejusdem Pontificis nepos, ac Apostolicæ Cameræ Clericus, Alexander Albanus hac, quæ sequitur, etiam honorifica Epistola.

Illustriss. Sign. mio Osservandiss.

Con mio non ordinario gradimento avanzo à U.S. Illustriss. la notizia di averle la Santità di Nostro Signore conferito il Canonicato, che era vacante nella Basilica di S. Pietro. Questo suo avanzamento Ella deve riconoscerlo dal di lei proprio merito, che avvalorando le mie intercessioni, mi hà fatto godere la consolazione di vederle pienamente esaudite con quest' atto della Pontificia Beneficenza. Me ne ral-

legrò dunque quanto più vivamente posso seco;ed augurandomi la stessa fortuna in ogn' altra occasione, che la priego à somministrarmi ben spesso di servirla, con tutto l'affetto resto

Roma 6. Maggio 1719.

Di U.S. Illustriss.

Affettionatiss., ed obbligatiss. Servidore
Alessandro Albani.

Sig. Abate Nicolò Saverio Albini (Napoli)

Non tàm clementissima Clementis Pontificis voluntas; quàm egregia Nicolai Xaverii merita eidem majora despondent; præsertim verò cùm præfato Alexandro Albano, extraordinario Nuntio ad Cæsarem ablegato, comes datus, in præsens Viennæ moram faciat; Sedisque Apostolicæ res laudabili peragat sedulitate. Quare ejus nomine longè, latèque emergente, ingenti spe concives omnes lactantur fore ut nostro ævo Beneventanas Nicolaus Xaverius augeat purpuras, novamque claritatem vetustæ Patriæ suæ claritati consciscat. Interea hoc unum maximo pro elogio tanto viro encomion accedit, nimirùm Pontificum ter Maximo, Clementi XI. charissimum esse, ut æqualem, imo clarissimam semper referre valeat famam, ac gloriam.

Ludovicus Paternò in extremam hanc ex viventibus, non tamen postremi actus scenam producitur. Johannis Laurentii Oppidi Gypsi Palenæ Dynastæ, ac Camillæ Gambellæ septimo loco genitus filius perhibetur. Quamvis autem Neapoli suam auspicatus fuerit lucem, quia tamen Beneventanos inter Patritios recensetur, & anno 1719. amplissimi Consulum Magistratus primus Consul enituit, minimè hoc ex albo est explodendus, sed jure optimo cooptandus. Hic maximo in Societatis Jesu Neapolitano Collegio teneros annos omni illa eruditione, atque doctrina excoluit, quæ ei deindè,

post

post utrique Juri operam datam, ad invidiæ supercilium admirando, inter literatos facilè principatum obtinuere. Neque mirum censeri debet, quod Advocati munus plures per annos gerens, nulli secundus effulserit. Perennis enim semper eloquentiæ flumine, ac fulmine causas tuens, ipsos obruebat Judices, adversariis verò magnum incutiebat metum. Nihil in eo non excellens, ac summum. Summa pietas, integritas, providentia, ac prudentia semper eminuere. Hujus rei gratia à Carolo VI. Augustissimo Imperatore, ac Neapolis gloriosissimo Rege regios inter Consiliarios meritissimè adscitus fuit. Regio in Senatu plurium scientiarum, ut modò diximus, lumine ità ad Veritatis Solem fulgurat, atque omnium oculos, animosque ad se convertit; ut planè hoc Poetæ carmen canere valeamus. *Mille trahit varios adverso Sole colores*. Reliquum est, ut ad supremum Cancellariæ Regentis culmen quamprimùm evehatur. Equidem prima tenere debet subsellia, qui Jurisprudentiæ Primas effulget.

Nec de eo omittendum, quod primorum Dynastarum, ac Procerum causis egregiè tutatis, innumeras in jure allegationes lucubravit, ac prælo edidit. Literarius proinde Orbis maximo angitur desiderio aspiciendi excusa tanti Viri opera: pro certo enim habet magnum ex iis editis hausturam decus Italiam, cum ejus familia, ac patria.

Conjugem habet Ludovicus ex familia Sersale Patritiam Neapolitanam Sedilis Nidi, ac etiam Surrentinam: atque ab ea plures tanto parente dignos progenuit filios. Nobilis familia釋Paternò ex Catana, præclara inter Siciliæ Urbes Urbe, antiquam suam jactat originem. Postmodùm Neapolim advecta, ob toga, sagoque illustres editos viros effloruit, ac effloreſcit. Ex ea extructam ferunt Parochialem Beneventi Ecclesiam S. Mariæ à Paternò, à vulgo à *Paternola* appellatam, & ab aliis *Abate Arnone*; quæ duplicis terræmotus cla-

de-

de attrita, in præsens profanum versa in usum conspicitur.

Ludovici verè germanus prodiit claræ memoriæ Pater Franciscus Paternò Societatis Jesu, insignis Orator, prout sacri ejus Panegyrici, Neapolitanis typis editi anno 1768. nostræque humilitati à tanto Viro benignè nuncupati, indigitant. Alter dignissimus frater enitet Antonius Lancianensis Ecclesiæ meritissimus Archiepiscopus nuper adlectus, multiplici eruditione penè Vertunnus, ac Protheus.

De Ludovico nostro nobis dicere sufficiet, quod sicuti ipse doctrina sua, miraque morum suavitate omnium obstrinxit animos; ita unas in se ipsum mirificè laudando solutas penitus, atque exleges centum voluit famę linguas, ac tubas.

Hi sunt Literarum gloria illustres Viri Beneventani, quorum usque adhuc [neotericis exceptis] immenso in vetustatis pelago expiscati sumus nomina. Innumeri alii aut vetustatis, aut oblivionis umbris detecti habentur. Aliis proindè addendi copia suppetet; facili enim negotio inventis additur. Cæterùm Beneventanis præclarum Chrysostomi encomion dicare jure optimo libebit. (*a*) *Doctrina, & eruditione vicinos quidem omnes repleverunt, admiratione ipsum Orbem.*

De Beneventanis Civibus Militia laude illustribus.

CAPUT II. ET ULTIMUM.

TRojano condita Palladio Beneventana Civitas Trojanum quoque prętulit equum. Itaque, si innumeros portendit literarum gloria celebres viros; innumeros etiam præfert sago præclaros Heroas. Oblivionis umbris obtecta plurima habentur triumphalia illustrium virorum nomina, præsertim verò eorum, qui eo tempore quo Beneventum Sam-

a *Homil. 3. in Epistola ad Thessalonicenses.*

Samnitium effulsit Princeps, ac sedes; militari laude florentissimi, Italiam omnem victoriis illustravere. Eos enumerare non valens nunquam satis laudatus Marius Archidiaconus de Vipera, ita in Beneventanorum Præsulum Chronologia suam deprompsit sententiam. *Quis Viros illos in animi magnificentia, & in fortitudine præclarissimos brevi poterit Oratione complecti? Qui omnes in omnibus sæculis tàm gloriæ suæ, quàm posteris imitationis aliquid ad æternitatem impressum vestigium reliquerunt.* Et paulò post subdit: *In armorum gloria præstantes tot, tantique fuere, ut ad æternam memoriam eorum præclara facinora admirari omnia sæcula nunquam desinent. Et cum de iis tot, tantaque victoriæ, resque in bello per ipsos benè, fortiterque gestæ, nec non & ipsi antiquitatis Annales, Historiarumque Scriptores testentur, ideò eos sub silentio pertranseo.* Sufficiet proinde dicere, quod si Sannites centum propè annos in Romanos bellum gessere, & vel Romanos vicerunt, aut Romanis victis invicti pepercere; tot strenuos edidit Duces Beneventum, quot de Romanis triumphatores; ac triumphos numeravit Samnium. Dicere sufficiet Beneventum quot genuit Samnites, quot aluit Longobardos, totidem belli fulmina universo Terrarum Orbi suspicienda dedisse. Verùm enimverò prætermissis Heroum nominibus, quæ antiquæ prætermisérunt Historiæ, quæque plura per sæcula excisæ gladiis lauri, sylvæque palmis despoliatæ, & trophæis convestitæ servarunt, sequentia adiicimus, hactenus eliquata illustrium Militum nomina.

Herennius Pontius pater, ac Cajus Pontius filius, ambo Sãnitium tempore, anno nempè ab Urbe condita 430. circiter militaris rei gloria illustres enituere. Horum laudibus nulla historia, oratio nulla, nullum encomion par esse potest. Romani Caudina in Valle eorum sagacitate, ac virtute obstricti, præclaros semper ipsorum commendabunt posteritati tri-

um-

umphos. Unum tantùm inuritur Cajo Pontio dedecus, quod Romanum exercitum in præfata Caudina Valle occlusum habens, prudentes parentis sui optiones amplecti renuit, scilicet aut Romanas copias omni periculo vacuas dimittere, quia insigni hoc, & inexpectato beneficio perennem potentissimi Populi necessitudinem Samnitibus conciliassent; aut omninò eas interimere, quia Romanorum potentiam, ac vires ità proterentes, diù in tuto esse valuissent Samnites. Ità Herennius parens, ac senex consultus iuveni filio sapienter edixit. Verùm tertiam, mediamque à se excogitatam capiens optionem filius, Romanas copias solutas, ac in libertatem vindicatas planè voluit; sed iis tanquam victis probrosas fæderis conditiones statuit; easque sub furcis transeuntes conspicere satis habuit. Quod si omnes Romanos milites interfectos, proùt interficere poterat, voluisset, Romanam prorsùs protrivisset potentiam, ac vires: sed initi fæderis fide satis contentus, fidem minimè à Romanis servari, sed sequenti anno frangi maximopere doluit: frustrà senescentem expectans fortunam, quam nascentem corruperat. Novercantis itaque fortunæ ictibus, uterque Pontius perculsus est, cum Samnitibus insigni prælio deletis, qui erant in Dominis dominaturi, ipsis servire jussi sunt. Eutropius proindè *lib. 2. hist. pag. 64.* in hanc erumpere exclamationem coactus fuit. *Si fidem fæderis, quam sibi Romani servari à subiectis volunt, ipsi subjecti Samnitibus servassent, hodie aut omninò non essent, aut Samnio dominanti servirent.*

Gesualdus, sivè ut alii ferunt Jesualdus, sub Romualdo II. Beneventi Duce floruit anno Domini 650. Hic Papiam ad Grimualdum Regē præfati Ducis patrem, validam opem, auxiliumque expetiturus, ut à se ortam procellam excuteret, ablegatus fuit; Beneventum enim arctissima premebatur obsidione à Constante, Constantino dicto, Constantinopolitano Im-

pe-

peratore, obsidentium ira, ac furore in dies gliscente. Verùm cum rediens in hostium manus per insidias incidisset Gesualdus, a prædicto Imperatore enixè rogatus fuit, ut ad obsessæ Urbis mænia accedens, Romualdo Duci frustra se auxilium expectare referret, utque eum ad dedendam Urbem suaderet. Cuius rei gratia, cum hoc efficere spopondisset, propè Urbis mænia ductus, oppositum, quod verum erat, edixit, ingentique voce clamavit. *Eia, age, Dux Romualde, esto animo forti, ac virili. Exercitus paternus postero aderit die.* Ità vita contempta hosti illudens, cui libertatis sponsione illectus, contrarium se dicturum spoponderat, fidelitatis in Principem, charitatis in patriam, amoris in cives suos memor, veritatem cum vitæ discrimine aperuit, uxore tantùm, filiisque suis Principi commēdatis. Quare furore captus Imperator, ut iram vel evomeret, aut exaturaret, caput Gesualdo abscindi, abscissumque ballista quadam intrà Urbis mænia immitti mandavit. Acceptum Gesualdi caput illacrymans Dux, tanquam fidi, fortisque viri millenis osculis fatigavit: dignoque præcepit loculo tumulari. Imperator autem postquam mærorem concoxit, soluta obsidione tot, tantosque belli conflatos apparatus difflavit. Mox Neapolim se recepit, plurimis ad Calorem fluvium à Nitola Capuano Comite damnis affectus. Cum Gesualdo apostrophem habens prælaudatus Vipera; ita disertè illius perstrinxit laudes. *Tu invicte, ac nunquam satis laudate Jesualde, Horatii Coclitis æmulator, verè Romanorum sanguis, testis es, cùm tanquam optimus Beneventanus Civis propriæ Patriæ incolumitatem tuæ saluti, ac vita pratulisti, ut tui generosi sanguinis auro eam à furore, & ab arctissima Constantis, Constantini dicti, Constantinopolitani Imperatoris obsidione liberares. Erit perpetua tuorum facinorum tuba sonantior Historicus ille Admiratus, quàm balbutientis mea eloquentia calamus.* Tanti Herois virtutem efferens Johannes Nicolaus Eustachi-

us præstantissimus Medicus, hoc in ejus laudem protulit Encomion. *Nihil verò audacius Jesualdo, qui Græcorum Imperatorem Urbem obsidentem expulit.*

Neque est hic omittendum quod ad hujus Herois laudem Nicolaus Parthenius Giannettasius, Societatis Jesu, doctrina, ac probitate clarissimus, in nuperrima Neapolitana Historia in tres tomos divisa tomo I. decade I. libro V. pag. 85. attexuit. En præclara eruditissimi Auctoris verba. *At Gesualdus gloriosam mortem, quam certò ab hoste expectabat, omnibus divitiis, atque honoribus præferens, servataque Fidei laudem æternam apud posteros fore arbitratus, ad mœnia deductus Beneventanos monet, ne animum despondeant; Regem cum exercitu non longè abesse; rogarentque pro se Ducem, ut conjugem suam, ac liberos commendatos haberet; quando ipse pro communi salute vitam ponere non dubitasset. Constans nihil tanta virtute permotus, obtruncari ei caput jubet, ballistaque intra mœnia emitti. Romualdus allatum Gesualdi caput, manibus accipit, ac peramanter deosculatur: et utinam, inquit, ea in hoste æstimatio virtutis fuisset, quæ etiam apud barbaros interdum esse consuevit, quas enim mortuo tibi non possũ, vivo gratias egissem. Cæterum tàm laudabile fidei exemplum, ampla posteris, & laudum, & imitationis seges erit; nec ulla unquã sæcula tam egregii facti memoriam delebunt. Ipse interim, quod possum, debito te honore prosequar; acceptumq; diadema demortuo capiti imponit, atque honorificè sepeliri jubet. Quidam scriptores ex hoc præclarissimo viro Gesualdæ familiæ originem ducunt: eque isto nobili facto stemma derivasse, in quo purpurea in areola aurea corona depingitur.*

Nobis autem pauca hæc, atque exucca de Gesualdo nostro dicere sufficiet; nempè tunc gloriosiorem oppetiisse mortem, cum hostium oculis visus est inglorius mori; nec meliori omine auspicatum vitam fuisse, quàm cum fidelis viri laude lauda-

udabilisque mortis contemptoris gloria vivere desiit, fidelitatis ma rtyr, constantiæque portentum. Cæterùm Constans, qui Theodorum fratrem, postquam sacris initiari curaverat, parricidium sacrilegio nectens, interfecerat, eoque patrato continuò frater sacra veste indutus sibi præ oculis obversari videbatur, poculumque his verbis porrigere, *bibe frater*, & hoc ostento territus, relicta Constantinopoli, Italiam navigaverat, existimans se; tùm Longobardorum attriturum potentiam, tùm etiam loci mutatione triste à se ostentum amoliturum, ignorans infelix, in se met scelus, ac sceleris poenam, quam fugiebat, esse; germani interfecti manibus ubique eum persequentibus; adversam pugnæ aleam, victoresque Longobardos pluries expertus; dum Syracusis Imperii sedem statuere meditabatur, in balneo, Metii, seù Mezentii Præfecti opera, pluribus vulneribus idib. Julii anni **668.** confossus, suorum luit scelerum poenam; ac Beneventanam desiit vexare Tetrarchiam.

Arnaldus Tocco Comes, & eques in præfata Beneventanæ Urbis obsidione ingentem sibi laudis, ac gloriæ segetem comparavit. Hostiles adversus alluviones qualis agger fuerit, vel ipsa ingentia, ac lethalia Arnaldi vulnera testata fuere.

Ronfronus, seu urhabet Giannettasius Ramphro, Siconis IV. Principis Consiliarius, ingenio perspicax, & sermone facundus, cum à præfato Principe tributum exquirerent Galli, eidem suasit, ut audacter illud solvere renueret. Si vellent, vi, atque armis exigerent. Galli audito Principis responso à Fecialibus, seu Caduceatoribus relato, bellum Siconi indixere. In eo strenuè dimicans Ronfronus, præcipuo Gallorum equite enecto, qui eum ad singulare prēliū provocaverat, ab hostibus septus, reliqueictu clam ab iis remisso vitam de medio sublatus edidit, ne meritum dati consilii, editæque virtutis fructum perciperet, prout prælaudatus Giannettasius in Historia Neapo-

tana decade prima libro VI. pag. 112. buccinatur. Tanto viro etiam mori præcipuum fortunæ decus fuit. Vivere enim se autumabat inglorium, nisi fortiter in pugna dimicans fortunatè, gloriosèque mortem oppetiisset.

Roffrit, è spectatissimo cujus consilio Sicardus V. Princeps pendebat, strenuos inter sui ævi milites recensetur ann. 833. Ipso adnitente pax cum Neapolitanis inita hac lege, ut ii tributum quotannis Beneventanis Principibus solverent. Architalassus, seu generalis copiarum Dux delectus, Apuliam, Calabriamque Beneventano Principatui mancipavit. Tanti militis gloriæ una animi fortitudo, non fortuna, aut parens fuit, aut altrix.

Rodulphus Pipinus Comite patriæ Gubernator, egregiè tutatus est patriam anno 1078. obsidione pressam a Roberto Guiscardo Apuliæ, Calabriæque Duce; ac hostes gravi damno affectos, ingentique pudore suffusos repulit. Ita a patria fortuito forsan auspicatam vitam pro patriæ tutamine fortunatè litare non abnuit Rodulphus. Viri hujus tàm strenui, & (quod caput est, imò in militibus mirandum) admodùm pii, atque Catholici Antonius Caracciolus Clericus Regularis altum fecisse silentium illius ævi Chronologos demiratur. An verò is ea ex Pipinorum gente progenitus fuerit, cujus in Templo S. Petri ad Magellam Neapolis plures conspiciuntur tumuli, nihil statuere ausus fuit, suique animi cespitationem posteris innuere non dubitavit.

Landulphus Borrellus miles illustris floruit anno 1112. suamque familiam, ac patriam bellicæ disciplinæ laude cumulatissimè honestavit.

Ropoltus è S. Eustasio Comestabularius à Girardo S. R. E. Card., ac Beneventi Rectore anno 1132. creatus fuit. Hic habitis à Comite Raynulpho tercētum equitibus, Fragneti Oppidum invasit; ac Raonem ejusdem Oppidi Toparcham in

com-

compedes conjiecit. Cum deindè Rex Rogerius Beneventum obsedisset, Ropoltus eximiam animi sui in propugnatione vim prætulit. Itaque Urbem à tanto Viro egregiè propugnatam expugnare non valens Rex, castra movit, Prataque Oppidum, ac alia invasit. Qua de causa Ropoltus terminos sibi arctari animadvertens, mille militibus, ac quadraginta equis stipatus, celeri gressu Rogerium insecutus est. Demùm Neapolim suis cum copiis petiit. Ibi navim ascendens, Pontificem Pisis morantem accessurus, subita postmodùm maris tempestate oborta, cum filio submersus periit. Ità post tot, tantaque in terra mortis pericula devorata, in mari ab undis tandem devoratus, ferè inglorius interiit, qui strenuè pugnans, gloriosè interire exoptabat. Ropoltum hunc, Beneventanum præcipuum civem, atque acerrimum pacifici fęderis assertorem, ac vindicem fuisse, aliàs laudatus Antonius Caracciolus evulgavit. Prętereà ab Anacleti Antipapæ assecla, Cardinali Crescentio, ejusque sociis per fraudem captum, vinctumque in carcerem detrusum, moxque solutum Urbe expulsum fuisse, exindè cùm aliis in præfatum Crescentium Beneventi Rectorem conspirasse; ac demùm à Cardinali Girardo Innocentii II. Legato Comestabularium delectum ex Falconis Chronicis edixit.

Rodulphus Comite, prælaudati Rodulphi forsan nepos, cum supradictus Ropoltus Comestabularius bellum propinquis Toparchis Beneventanos vexantibus anno 1132. parasset, etiam ipse in eiusdem Ropolti auxilium quingentos milites duxit, strenuèque semper certavit. Strenuè demùm decertans vivere desiit, non vincere. Itaque de eo dicere arridet vel morte sua omnes hostes suos vicisse. Christiani enim militis victoria, vel ipsa mors est. Sculptum vulneribus corpus gloriæ typis præclara edit Encomia.

Joannes Mascambrunus Oppidorum Roccæ Basciaranæ, &

Pul-

Pulcharini Dynasta, Manfredi Regis vexillum fortunamque sectatus est sub Comite Calvano Lancia, ac Bonifacio de Agnone Montis Albani Comite, ipsius Regis consanguineis, quare à Carolo I. victore bonis omnibus, non tamen animi robore, expoliatus fuit. Strenui enim militis decus est bonis, ac vita, non autem robore expoliari ab hostibus posse.

Balduinus, Joannes, Colardus, & Plancellus, è Patritia familia Bilocta, in præsens extincta, strenui milites, operam præstiterunt eximiam Regi Carolo I. Andegavensi, qui eorum fidem, strenuitatem ac virtutem ingentibus ditavit præmiis cum iisdem Magli, Jugliani, & Galatulæ oppida in Hydruntina Provincia posita in feudum concessit.

Calogines Mascambrunus, Marcus Pinus, Antonius Toceo, ac Simon de Tufo, omnes Beneventani Patritii, strenuique milites enituere. Cùm enim anno 1266. mense Martio præfatus Rex Carolus de Manfredo Rege insignem, secundo ab hac Urbe lapide, nempè ad salices, seù [ut habet Giannettasius] in eo loco, cui Petræ ad rosetum uvlgus nomen indidit, victoriam retulisset, & Galli plurima suorum nece efferati, victoria elati, fortunç blanditiis, ac lenocinio capti, & quod caput est prædarum cupiditate accensi, primò Beneventanum Antistitem, qui processionali ritu toto cum Clero Regi obviam iverat, Civibus veniam postulans, malè excepissent; exinde universam excurrentes urbem [quamvis Pontificiæ ditionis esset, ac Manfredi vi pressa ejus partes complexa fuisset] prædis, incendiis, ac stupris barbaro more implevissent, innoxium dumtaxat D. Petri Sanctimonialium Cænobium evasit. Enim vero à præd. egregiis militibus, nonnullisq; Neapolitanis nobilibus pietate ductis, ac pro patriæ aris, & focis pugnantibus, acriter propugnatum fuit. Horum strenuitate, ac fide excitatus Rex Carolus, suis Gallis, Germanisq; interdixit, ne in præfatum D. Petri Asceterium irruerent. Imò strenuos mili-

milites ad se Regia fide evocavit, ac Urbem citra voluntatem suam magna ex parte protritam restaurari & defendi ab iisdem iussit. Mira tantorum militum industria id effectum Marinus de Maurellis Tabellio, ac Civis Beneventanus in quodam documento in eiusdem D. Petri Archivo servato, atque ab Abbate Ughello in Italiæ sacræ tomo VIII. pag. 217. in lucem edito; locupletissimè testatur.

Hugo Bilocta Galatulę Dynasta anno 1268. cũ apud S. Germanum regiæ lustrarentur copiæ, cataphractarius apparuit. Hinc pluribus in præliis Caroli II. Regis vexilla sequens, strenuè se gessit. Qua de causa Specchi, & Minerbini Oppida, in Hydruntina Provincia posita, atque à Jonatha de Luco, Toparcha, tunc temporis ibi præpotente, iniustè occupata, in feudum concessa obtinuit.

Rogerius de Amico, Patritia ex gente in præsens extincta, strenuus ubique miles floruit anno 1288. egregiisque gestis testatum semper voluit militiam Heroum coronam esse, mortem verò Capitolium.

Paulus Malcambrunus insignis miles cum Roberto Tarentino Principe Græciam adiit. Ibi ob illustria facinora pluribus feudis, ac allodialibus bonis donatus fuit. Ita Ferdinandus de Marra Guardiæ Dux in Nobilium Familiarum Syntagmate italico idiomate, fidoque calamo lucubrato cumulatissimè perhibet.

Nicoletta Bilocta Hugonis filius, inter Hydruntinæ Terræ Dynastas numeratus, cum hæredibus Simonis Mele, Simonetti de Belvedere, aliorumque in Calabro bello Regi Roberto anno 1320. operam verè egregiam præstitit. Deindè exacto quinquennio decertaturus cum primis Regni Toparchis Paulo de Tufo, Henrico Latro, Joanne de Alemagna, Joanne de Prochyta, Americo de Messanello, Risolo de Marra, Adamo de Marieri, Mazzeo Scaglione, Barrasio de Baucio,

Ray-

Raymundo de Molisio, Aldobrandino è Florentia, Henrico Vintimiliense, Joanne Biscomite, aliisque Siciliam petiit. Ibi, quemadmodum in proterendis hostibus perutilem Regi suo impendit opem, ac operam, ità præmiorum uberrimam colligere valuit segetem.

Nicolaus Mascambrunus, Simonis, Regi Roberto imprimis chari, filius, Castrique Capprariæ Toparcha ob patris merita, propriaque egregia in bello facinora eques inauguratus fuit. Tunc temporis magno hoc honore nonnisi nobiles viri, bellique gloria illustres donabantur.

Paulus Mascambrunus, Meuli filius, avita virtute, ac magnitudine incitatus, cum Leonardo Tocco, Roberti Tarentini Principis, fratrisque Ludovici II., Reginæ Joannæ I. viri, servitiis addictus pro Grçcorum Imperio in ditionem redigendo profectus est; ac præclara strenui sui animi edidit indicia, ac ubique victricia impressit vestigia.

Dominicus de Sabarianis, ex antiquis Civitatis Ariani Comitibus, ac Aprani aliorumque feudorum Dynasta, Mariæ de Januario vir, ac miles, quà fide, quà costantia nemini secundus effulsit. Enim verò Ludovico prædicto Neapolitano Regi ipsis in Regni perturbationibus constantiam, fidemque ut cum maximè servavit. Demùm anno 1368. mortalitatem explevit, & in Parochiali Ecclesia S. Marci de Jurepatronatus suæ familiæ hac inscriptione conditus fuit.

Dominicus de Sabarianis

Dominus Castrorum Aprani, feudorumque dotalium Mariæ Januariæ claræ Parthenopeæ familiæ uxoris, Ludovici Neapolitani Regis optimè meritus ob constantiam in ipso Regni motu anno 1348. Rogerius, & Joannes filii, Aloysius, & Franciscus ex Rogerio geniti Nepotes, Patritii Beneventani hac vetustissima Sabarianorum Urna conduntur.

Præfatus marmoreus tumulus unà cum aliis itidem marmore-

moreis (Terræ ingenti motu anni 1688. Parochiali S. Marci Ecclesia attrita) deletus fuit. Itaque illustrium monumenta virorum, quæ apud posteros ad virtutis incitamentum perpetuò vivere debuissent, ablata fuere. Porrò à nobis plures hoc in opere inscriptiones pluribus nostrorum Templorum tumulis terræmotu deiectis appositæ publica donatæ fuerunt, ac donantur luce, ne pereant, sed prorsus perennent: utque posteri aut illustrium virorum demirentur memoriam; aut præclaræ virtutis imitatores esse velint, ac valeant.

Rogerius de Sabarianis, prælaudati Dominici, ac Mariæ de Januario natorum primus, parentis sui exemplo doctus, ac ductus, majoribus suis majus ipse decus superaddens, hostium terriculum, suorumque trophæum effulsit. Ludovici enim II. Andegavensis, Neapolitani Regis, partes egregiè complexus, ingenti spe lactabatur ob animi sui magnitudinem, quæ nihil mediocre patiebatur, maximam nanciscendi fortunam. Verùm alternante fortuna, Ludovico in Apulia VI. Nonas Octobris anno 1383. vita functo, eiusq; exercitu capitis ruina diminuto, ac lue etiam dissipato, Caroli III. Dyrrachini, Neapolitani Regni potiti, ingentem sibi conscivit iram. Proindè Aprani Castro, aliisq; feudalibus bonis exutus, ac inter perduelles habitus fuit. Eius bona omnia ab irato Rege Zeulo Afflicto attributa fuere, prout antiqui scriptores tradiderunt, ac neoterici tradunt. Inter hos adnumerandus laudatissimus Giannettasius, qui tomo 2. decade 3 lib. 27. pag. 177. de præfato Carolo Rege differens, pauca hæc verba depromit. *Zeulo Afflicto Rogerii Sabariani perduellis bona attribuit.* Nobis dicere arridet Rogerium hunc etiam bonis omnibus exutum, gloriæ semper clamyde convestitum, ac divitem, apud posteros effulsurum: ac nunquam melius indutum, quàm, cum ob præstitam Regi suo fidelitatem, bonis suis spoliatus fuit, proditurum. Cæterum Rogerius religiosam domi suæ vitam traduxit, atque explevit, factus

ex calamitate aut fortunatior, aut gloriosior. Enim verò calamitates, etsi maximæ, cum patienter tolerantur, virtutem augent; imò gloriæ inserviunt, famamque aucupantur. Fortunatissimus tamen forsan fuisset Rogerius, ni Andegavensium res intempestivo Ludovici fato concidissent.

Robertus Bilocta Oppidorum Galatulæ, & Leporani Dynasta sub Ladislao Neapolitano Rege strenuè decertavit. Obiit anno 1404. Perennem ipsius memoriam hæc, quę in Ecclesia S. Joannis ad Carbonariam Neapoli legitur, portendit Epigraphe.

Roberti Bilocta, genere Beneventani, ex antiquissimis Galatenæ Dominis, sub Ladislao Rege huius Templi extructore, Strenui militis, ac Leporani Domini Memoriam Temporis iniuria deletam, Octavius Bilocta CCXXIII. post annos Avito exornato Sacello Restituit.

CIↃIↃCXXXVII.

Frater Andreas de Candida, S. Joannis Jerosolymitani miles, ac Baruli Prior, a Scipione Mazzella in Neapolitani Regni descriptione satis commendatur, reique militaris peritissimus evulgatur. Addit Neapolitana in Bibliotheca Toppius hunc Regium Consiliarium, Regiæque Camaræ Præsidem adscitum, divinis humanisque literis eruditum, floruisse anno 1450. Tandem in Ecclesia Montis Virginis extra Neapolim conditum, eiusque tumulo hanc adiectam Inscriptionem innuit.

Domino Andreæ de Candida, Militi Jerosolymitano, Priori Baruli, Præceptori Cicciani, Divinis, humanisque literis erudito, Regio Consiliario, ob eius in Deum Religionem, in cæterosque pietatem, Fratres eiusdem in memoriam posuerunt. Obiit autem anno Dom. 1459. 3. *Idus Martii.*

Idem

Idem Toppius subdit se hanc inscriptionem etiam *in parte secunda de Origine Tribunalium lib. 4. fol. 210. num. 26.* retulisse.

Aloysius de Sabarianis, Aloysii primi ex Chrysophoro, & Aloysia de Lagonissa, Neapolitana Patritia, nepos, sub Regibus Aragoneis Alphonso, ac Ferdinando forti animo decertavit. Anno 1471. hominem exuit, atque in præfata Parochiali Ecclesia S. Marci sequenti inscriptione conditus fuit.

Aloysio de Sabarianis,
Aloysii Primi ex Chrysophoro, &
Aloysia de Lagonissa
Illustrissima Matrona Nepoti,
Equiti sub Regibus Aragoneis
Strenuè militanti.
Francisca de Afflicto Uxori
Præstantissima
Jacobus filius hujus Ecclesiæ
Compatronus
M. P. Anno MCCCCLXXI.

Petrus Bobius, Patritia ex familia in præsens extincta, strenui admodum militis specimen ævo suo præbuit; ac non minus fundendi sanguinem promptitudinem prętulit, quàm uberem effusi sanguinis gloriam portendit.

Petrus de Candida inter Regios Status Consiliarios adscitus, ac prçcipuis Regni Arcibus sub Ferdinando I. prçfectus eas gliscente bello mirum in modum semper propugnavit. Hoc unum tanto militi defuit ornamentum, ac decus, mortem minimè oppetiisse, adeoque fortunatum Glorię portum non tenuisse. Enim verò, cum decertantium mergitur vita, in Glorię portu eorum animi fortitudo perenniter innatat.

Bartholomæus Mascambrunus, Andreæ, & Antonię Caracciolæ Neapolitanæ Patritię filius, lancearius, ac hastatus

ex calamitate aut fortunatior, aut gloriosior. Enim verò calamitates, etsi maximæ, cum patienter tolerantur, virtutem augent; imò gloriæ inserviunt, famamque aucupantur. Fortunatissimus tamen forsan fuisset Rogerius, ni Andegavensium res intempestivo Ludovici fato concidissent.

Robertus Bilocta Oppidorum Galatulæ, & Leporani Dynasta sub Ladislaò Neapolitano Rege strenuè decertavit. Obiit anno 1404. Perennem ipsius memoriam hæc, quę in Ecclesia S. Joannis ad Carbonariam Neapoli legitur, portendit Epigraphe.

Roberti Bilocta, genere Beneventani, ex antiquissimis Galatenæ
Dominis, sub Ladislao Rege huius Templi extructore,
Strenui militis, ac Leporani Domini Memoriam
Temporis iniuria deletam,
Octavius Bilocta CCXXIII. post annos
Avito exornato Sacello
Restituit.
CIↃIↃCXXXVII.

Frater Andreas de Candida, S. Joannis Jerosolymitani miles, ac Baruli Prior, a Scipione Mazzella in Neapolitani Regni descriptione satis commendatur, reique militaris peritissimus evulgatur. Addit Neapolitana in Bibliotheca Toppius hunc Regium Consiliarium, Regiæque Camaræ Præsidem adscitum, divinis humanisque literis eruditum, floruisse anno 1450. Tandem in Ecclesia Montis Virginis extra Neapolim conditum, eiusque tumulo hanc adiectam Inscriptionem innuit.

Domino Andreæ de Candida,
Militi Jerosolymitano, Priori Baruli, Præceptori Cicciani, Divinis, humanisque literis erudito, Regio Consiliario, ob eius in Deum Religionem, in cæterosque pietatem, Fratres eiusdem in memoriam posuerunt. Obiit autem anno Dom. 1459. 3. *Idus Martii.*

Idem

Idem Toppius subdit se hanc inscriptionem etiam *in parte secunda de Origine Tribunalium lib. 4. fol. 210. num. 26.* retulisse.

Aloysius de Sabarianis, Aloysii primi ex Chrystophoro, & Aloysia de Lagonissa, Neapolitana Patritia, nepos, sub Regibus Aragoneis Alphonso, ac Ferdinando forti animo decertavit. Anno 1471. hominem exuit, atque in præfata Parochiali Ecclesia S. Marci sequenti inscriptione conditus fuit.

Aloysio de Sabarianis,
Aloysii Primi ex Chrystophoro, &
Aloysia de Lagonissa
Illustrissima Matrona Nepoti,
Equiti sub Regibus Aragoneis
Strenuè militanti.
Francisca de Afflicto Uxori
Præstantissima
Jacobus filius hujus Ecclesia
Compatronus
M. P. Anno MCCGCLXXI.

Petrus Bobius, Patritia ex familia in præsens extincta, strenui admodum militis specimen ævo suo præbuit; ac non minus fundendi sanguinem promptitudinem prętulit, quàm uberem effusi sanguinis gloriam portendit.

Petrus de Candida inter Regios Status Consiliarios adscitus, ac pręcipuis Regni Arcibus sub Ferdinando I. pręfectus eas gliscente bello mirum in modum semper propugnavit. Hoc unum tanto militi defuit ornamentum, ac decus, mortem minimè oppetiisse, adeoque fortunatum Glorię portum non tenuisse. Enim verò, cum decertantium mergitur vita, in Glorię portu eorum animi fortitudo perenniter innatat.

Bartholomæus Mascambrunus, Andreæ, & Antonię Caracciolæ Neapolitanæ Patritię filius, lancearius, ac hastatus pe-

peregregiam prędicto Ferdinando I. Regi, ac etiam Ferdinando II. operam navavit. Magnifici titulo à Rege Federico Ferdinandi I. filio honestatum legimus. Ab Æmilia Aquinate prima Uxore plures progenuit filios: quos inter recensetur Alphonsus. Improviso hic aggressu Beneventanę Urbis portis priùs, exinde Castro potitus fuit. At custodire non valuit; enim verò Gaspar itidem Mascambrunus, Petri filius, patriæ amorem, sanguinis amori pręferens, strenuè Urbem tutatus, Alphonsum nepotem suum repulit; pluresque eiusdem sectatores de medio sustulit.

Joannes Odoardus Bilocta, Marini Regii Consiliarii filius, ab adolescentia militiam auspicatus, plures per annos in bello inter Ferdinandum I., & Joannem Andegavensem Renati Regis filium gesto, fortiter decertavit. Ambrosinæ Parisiæ Consentinæ Patritiæ anno 1487. nupsit, ac plures genuit liberos. Sagacissimus hic vir, bellique scientissimus, castra palmis onustus deseruit, ut novas sibi consciscerct palmas. Matrimonio enim junctus, pluribusque susceptis filiis, vel eos sibi similes Sago addixit; vel parenti suo Marino non impares Togæ dicavit. Ita tanti parentis gloria, belli domique semper clarescens, perennavit in liberis.

Petrus Mascambrunus Gasparis filius, ac Bernardinæ Aquinatis vir, propriis equis Ferdinando I. Regi cumulatissima semper laude inservíit anno 1488. circ. Regia itaque Ferdinandi vexilla nunquam sese hostium oculis augustiora præbuere, quàm tanti militis pluribus in pugnis sauciati depicta cruore.

Galeatius Mascambrunus, Bartholomæi prælaudati forsan frater, eidem Regi Ferdinando Hydruntino in bello miram pręstitit operam lancearum ductor cum Comite Alberico Lugho, Galeotto Pagano, Alphonso, & Hieronymo de Lagni, Troilo de Marigliano, ac Didaco Vela, aliisque nobilibus viris. Huius rei gratia plurimis munifico à Rege feudis, bonis

nis, atque honoribus abundè ditatus fuit. Mutua enim æmulatione, ingentia fidelitatis pignora miles edere conabatur; amplas grati animi testationes rependere Rex satagebat. Hoc unum inter eos magnum discrimen suberat: suis enim è venis sanguinem alter profundere gaudebat; regio è thesauro munera alter haurire gestiebat.

Hector de Sabarianis avitæ bellicæ virtutis æmulator, ac hęres, inter ævi sui Duces perceleber innuitur. Eius claram attexuit memoriam Paulus Jovius in Leonis X. vita. Scipio Mazzella itidem eum laudibus prosequitur in Regni Neapolitani Descriptione: ubi illustres Beneventi viros recenset, ac celebrem innuit militem hunc Hectorem. Quare meritò dicere valemus eundem Hectoris nactum fuisse nomen, ac omen.

Joannes Jacobus Pedicinus Carolo V. Imperatorum maximo magnopere fidelis, & charus, per Europam, ac Africam terra, marique eum, eiusque fortunam complexus fuit. Pluribus proinde feudalibus bonis Beneventana in Valle, nempe Carrara, Parmenta, Campo Alphano, Pullario, & Malamorte ditari meruit, ac Imperialis Aquilæ insignibus ornari, amplo habito diplomate, in Regia Summariæ Camera servato. Perennis tanti militis memoria sequenti fulget inscriptione, à Gregorio Carfora Clerico Regulari Minore relata in opere nuncupato *Le Gare degli Angioli*, ac Jacobo Pedicino Guardiensi Episcopo dicato.

Ampla viret Quercus: squamosus nigricat Anguis:
Adstat, & Augusto vertice Solis Avis.

D.O.M.

D. O. M.

Quisquis ades, siste:
Et in hoc vocali marmore,
Pedicinæ Familiæ,
Patritiæ Beneventanæ,
Contemplare Dignitatem.
Serpens, alligatus Arbori,
Exprimit Idolum,
Sub Imagine Serpentis, Nuci innixi,
Diutiùs in Agro Beneventano adoratum,
Ope, & Opera,
Barbati Sanctissimi Beneventi Præsulis,
Deletum, atque eradicatum
Anno Christiano
DCLXIII.
Pedicini,
Jam tum Sago, Toga, feudisque Prænobiles,
Quercui, eorum antiquiori Stemmati,
Apposuere Serpentem,
In tanti facinoris memoriam.
Post inspectum Serpentem,
Aspice, & Aquilam,
Bicipitem illam, & verè Imperialem,
Joannes Jacobus Pedicinus, strenuus miles,
Tam præcellenti charactere,
A Carolo Quinto, Imperatorum Maximo,
Prosequutus Cæsarem, Cæsarisque fortunam,
Invictè tùm Europæ, tùm Africæ Dominantem,
Fuit insigniter insignitus,
Ut perennaret in Familia.
Vale; & Pedicinos, huius Domicilii Possessores,
Viventes laudibus, mortuos precibus cumulato.

Jo-

Joannes Vincentius de Tuſo, ex antiquis Oppidi Tuſi Dynaſtis, poſt conciliatam S. Pii V. Pontificis Maximi cura Chriſtianos inter Principes adverſus Ottomani Imperii tyrannum ſocietatem, ut eiuſdem ferocia retunderetur, ac faſtus, in celebri navali certamine Naupacti ſinus (in cuius medio Echinades habentur ſcopuli, in præſens Curzolares dicti, & præclara victoria nobilitati) anno 1571. cum reliquis Ducibus adverſus Turcas, ac turcicam claſſem fortiter ſe geſſit. De eo Philibertus Campanile in Nobilium Inſignibus narrat in Galliæ Ciſalpinæ bello, in Pignoni deditione, in Melitæ ſubſidio, ac in Navarini, & Tuneti aggreſſu miram bellicæ virtutis, ac militaris peritiæ ſignificationem præſtitiſſe, pluresque milites, Duces reformatos, ac Equites propriis expenſis ab ipſo ductos fuiſſe. Cuius rei gratia à Joanne Auſtriaco maritimæ Claſſis Architalaſſo magni habita fuit ſtrenua præfati Joannis Vincentii virtus.

Huiuſce ſtrenuitatis tantus vir gentiles ſuos hæredes voluit; prout tria fulmina belli Ferdinandus, Carolus, & Antonius mox laudandi teſtabuntur. Nec mirum! ut enim Lyricorum Princeps cecinit:

Fortes creantur fortibus, & bonis
Eſt in iuvencis, eſt in equis patrum
Virtus, nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.

Joannes Baptiſta de Blaſio, Gabrielis Ferdinandi Catholici Regis Conſiliarii, ac Cubellę Urſinæ filius, aut potiùs nepos, militaris peritiæ laudem ſub Philippo II. & III. Auſtriacis Regibus promeruit; ac pręſertim in Ciſalpinę Gallię bello inter Philippum III. ac Allobrogum Ducem geſto; & in Mediolanēſi ditione numeris omnibus abſoluti Ducis partes explevit. Idque planè mirandum, quod literato ex parente bellicæ laudis dives vir prodierit, togam vertens in ſagum, libros in enſem

sem, biretum in clypeum; ut ità omnes addiscerent, nobilem familiam literis æquè, atque armis nobiliùs honestari.

Joannes Baptista Griffus Belgico, ac etiam Mediolanensi in bello egregii militis famam adeptus est. Annonę providentissimus fuit præfectus. In Vercellarum obsidione acriter dimicans interfectus fuit. Eius memoriam Fabritius frater in Beneventano S. Mariæ Carmelitanæ Templo sequenti Inscriptione perennem voluit. At in eiusdem Templi instauratione post Terræmotum peracta deleta est.

D. O. M.

Joanni Baptista Griffo
Militaribus Muniis, solertia,
Industria, bello Flandrico, Insubrico strenuè militanti, in
sedando Militum tumultu
apud Gymnascum dexterrimo, in
Astensi Conflictu Colles Ternis
Cum tormentis occupanti, Sapè
Regiis Copiis omnium acclamatione ad Annonam Prefecto, Vercellarum tandem obsidione
fortiter extincto.
Fabritius Frater ad Equitis
Memoriam.

Marianus Mascambrunus, Aloysii, & Camillæ Mansellæ, Patritiæ Neapolit. ac Beneventanæ filius, magnus sui temporis miles enituit. Sub Paulo IV. militum Tribunus fuit. Portiam Selarolam, Beneventanam itidem Patritiam, ex antiquis Vitulanæ Vallis, ac S. Agnetis Toparchis uxorem duxit. Obiit Beneventi anno 1583. in Ecclesia S. Catharinæ Patrum Congregationis Cælestinorum hac Inscriptione conditus.

D. O. M.

D. O. M.

Mariano Mascambruno Equiti strenuo, vixit annos LXXIII. Portia Selarola Uxor viro optimo, & Bartholomaus filius Patri benemerenti posuere. Obiit Quarto Kalendas Januarii MDLXXXIII.

Bartholomęus de Anichinis strenuus miles, & turmarum ductor. Eius memoria in Decisione CCCCXL. Beneventanæ Nobilitatis Jacobi Cardinalis Cavalerii num. 4. commendatur. Floruit anno 1600. circ.

Joannes Bilocta, Bartholomęi mox laudandi filius, egregius miles, ac militum Dux Hispanis Regibus in Belgico, ac Galliæ Cisalpinæ bello operam impendit. Famæ, ac patriæ satis vixit, licet vigesimo sexto ætatis anno immaturo præreptus fuerit fato. In ejus obitu Bartholomæus parens prælo excudendum Theonis Fletum sub ascititio nomine Equitis Alexandri Michaelis Samnitis Neapoli anno 1606. curavit. Opus equidem ut cummaximè eruditum, plurésque illustrium virorum in Joannis laudem lucubrationes annectens. Cui etiam Romualdus filius monumentum in Templo S. Mariæ Gratiarum hujusce Urbis hanc præferens Inscriptionem erexit.

Joanni Bilocta Patritio ne dum
Corporis, sed animi fortitudine
Maxima, atque morum alta
Ingenuitate predito,
Romualdus Bilocta
Patri Benemerenti
Venit 4. die Decembris Anni 1575.
Obiit 23. Septembris Anni 1601.
Laude, luctuque publicis.

Ferdinandus de Tufo, strenuus Dux sub Tribuno Thomā Caracciolo, Roccę Raynolæ Duce, celeberrimoque milite enituit. Sub hoc nonnisi viri præclarissimi recensebantur,

 quo-

quorum nomina exquisitis laudibus ditarunt Historiæ. Hi sunt Gerardus Gambacurta, Lucius de Sangro, Carolus della Gatta, aliique nunquam satis laudati à Raphaele Maria Philamundo, Ordinis Prędicat. Theologo, Oratore, ac Historico insigni, meritissimoque Suessano Episcopo, in Genio bellico Neapolit. parte secunda, ubi nostrum Ferdinandum pag. 609. commendat. Ibi habet Thomam Caracciolum cum suis copiis ex tribus millibus militibus compactis, ac à tàm illustribus viris rectis, anno 1614. decidente, triremibus vectum Cisalpinam adiisse Galliam: egregiaque opera ab ipsis patrata, ac fidelia, strenuaque servitia pro Catholico Rege impensa luculenter enarrat. Peste absumptus non ferro, cum tertium, ac trigesimum ætatis annum nondùm explevisset, Indelspurgii conditus fuit. Ejus memoriam Monettus frater in Templo Beneveñ. S. Francisci, Ordinis Minorum Conventualium, gentilitia in Æde D. Cajetano Tienæo sacra marmoreo sarcophago immortalitate donavit. Inscriptio quæ ibi legitur, sequens est.

D. O. M.
Ferdinando de Tufo
Ex Illustrissimis Tufi Dominis,
Præfecto Equitum, ac Præfectorum
Sæpè Duci strenuo,
Quem non ferrum, sed ferro sævior Pestis
Longævum Gloria, annis immaturum eripuit,
Monettus Frater post ossa
Pro belli fortuna Indelspurgii condita
Posuit.
Vixit annos XXXIII.
Obiit anno MDCXXI.

Bartholomæus Bilocta, Antonii, & Camillę Mocciæ Neapolitanæ Patritiæ filius, S. Stephani habitum in primordiis

hujus

hujus prçclari Ordinis fundationis cum nonnullis Neapolitanis, ac Beneventanis Patritiis suscepit. In prælaudata navali adversus Turcas expeditione anno 1571. strenuam impendit operam. Domum reversus Locumtenens fuit Turmæ Cataphractorum, cujus Prçfectum Bisiniani Princeps agebat. Indicto à Clemente VIII. adversus Ferrariæ Ducem bello, Bartholomæus Equitum ducem gessit. Tandem hac in Urbe non tantùm annis plenus, verùm etiam glorię dives anno 1622. mortalitatem explevit, & in Carmelitanę Deiparę Templo hac Inscriptione conditus fuit.

Bartholomæo Bilotta Patritio Beneventano, Viro strenuo, Pio, Fideli, omnium officioso observatori, à prima ætate fortunâ militari donato, pro Summis Pontificibus, ac pro Catholicis Regibus pluries contra varias Nationes

Equitum Duci,

Continuò pro Republica pugnatori,

Patri Patriæ benemerito,

MDCXXII. Domini, LXXVII. ætatis suæ

Vita piè functo,

Omnium luctu condito,

Joannes Villanus ex filia Nepos Posuit.

Prosper Malcambrunus, Vincentii, & Hyppolitæ di Giuseppe Nolanæ Patritiæ filius, Philippo III. Hispaniarum Regi exortis bellorum tumultibus, pluribus in locis satis utilem impendit operam. Ità tantus miles Austriacis Principibus perpetuum stirpis suę obsequium testatus fuit, summam verò bellicæ disçiplinæ præstantiam omnibus obfirmavit. Hoç unum gloriæ suæ cumulo defuisse forsam doluit decus, nempè haud occubuisse certantem in prælio, ut mortis in rogo, tanquàm verus fortitudinis Phænix, reviviscere potuisset. Fortitudinis enim Phænices gloriæ perennitatem gloriosè in funere fænerantur.

Frater Thomas Mascambrunus, S. Joannis Jerosolymitani Eques, ut ex probationum processu, & Professionis Bulla die 2. Decembris 1634. data liquet. Plurium fuit Commendarum Commendatarius. Famæ, Familiæ, Ordini, Patriæque celebris miles vixit, ac bellicis victoriis clarus effulsit.

Vincentius Mascambrunus. Prosperi filius, ac Fulviæ itidem Mascambrunę, in Neapolitani Regni tumultibus anni 1647. simul cum Magdalunentium Duce Carafa, & Marchione Paleetæ Pignatello, quinquaginta Clepticis Beneventi coadunatis stipatus, Argentium perrexit: ac postmodum ad Castrum S. Mariæ Civitatis Capuæ accessit, ubi opera, & consilio Austriacis rebus plurimùm favit, ac omnibus in militaribus conflictibus fortiter se gessit. Cujus rei gratia Equitum Dux creatus fuit, ac in Equitum S. Jacobi de ense abbum relatus. De eo Thomas de Sanctis in prefatorum tumultuum Historia *Libro VI. pag.* 280. & 282. laudabilem agit memoriam.

Joannes Baptista Latinus, seù potiùs Thomas, Joannis Baptistæ Sacerdotis germanus frater, ex Dynastis Oppidi S. Mariæ Actorum propè Beneventum, in iisdem tumultibus duarum Equestrium Turmarum à Montiscalvi Duce Pignatello habitarum Dux creatus, strenuam operam ubique navavit. Hic Dominum De Aurelach Gallum, ingentem post repugnantiam sibi dedendum coegit, plurimaque strenuitatis suæ signa edidit, quæ apud præfatum de Sanctis *Libro VII. pag.* 411. & *libro VIII. pag.* 462. & 470. legi valent.

Franciscus Maurone in iisdem tumultibus unius Turmæ peditum Dux, laudabiliter se gessit, & laudabilem in modum à præfato Thoma de Sanctis *Libro IX. pag.* 448. plures inter Neapolitanos Dynastas laude dignos connumeratur. Tandem ab Arianensi populo cum quinquę ex præfatis Dynastis

ftis enectus; Ibero Regi emeritus, famæ immortaliter adhuc vivit, ac in posterum vivet. Descendentes tamen ejus ad utramque Lauream nati, satisque efflorescentes, penè arvere; cum unus dumtaxat (prçter Ignatium eximium in Societate Jesu Oratorem, & Missionarium, pluresque Sanctimoniales) superstes sit, ac effloreat Carolus Utriusque Juris Doctor, S. Metropolitanæ Ecclesię Canonicus, Pauperum Advocatus, & in Archiepiscopali Curia pluries Generalis Provicarius: vir planè doctrina, ac virtutibus cumulatissimè ornatus.

Bartholomæus Griffus, prælaudati Joannis Baptistę forsan nepos, ab ineunte adolescentia militiam est auspicatus. Diù militum Dux, militarem peritiam eximiæ desponsavit pietati. Itaque maximam sibi comparavit gloriam, egregiisque ubique facinoribus pro Austriaco Rege decertans cumulavit, aç prima laudum trophæa promeruit. Obiit die 13. Decembris anno 1648. Cui grati, devinctique animi monumentum in Beneventano D. Dominici Ordinis Prædicatorum Templo hęredes erexere. Quo tamen terræ gravi motu protrito anno 1688. idem monumentum hanc præferens Epigraphem deletum fuit.

D. O. M.
Bartholomæo Griffo,
Equiti Neapolitano, Patritio Beneventano,
Bellica laude,
Ac Pietatis gloria præclaro,
Pietate Præditi Hæredes PP.
Obiit die 13. Decembris
Anno Dom. MDCXLVIII.

Qui insignia hujus Ducis gesta Belgico in bello anno 1602. patrata, ac in ditione Mediolanensi anno 1614. Circumpadana in Gallia anno 1627., & in Catalaunia anno 1643.

præ-

præcipuaque munia in perlongo militiæ curriculo emensa scire peroptat, primam partem Genii Bellici Neapolitani consulat. Ibi non tantū ab alias laudato Philamundo luculentissimo conscriptam calamo Bartholomæi vitam excipiet: verùm etiam ejusdem imaginem inspiciet. Tantùm adijcimus à præfato eruditissimo Auctore hunc Bartholomæum Patritium Neapolitanum dumtaxat edici, cum revera, & noster fuerit Patritius, ac etiam vitam Beneventi auspicatus, ubi plura per secula clarissima Familia Griffo cum familiis de Morra, Mansella, aliisque Neapolitanis, suum incolatum habens effloruit; omnesque Gentis Griffo sacro hìc latice expiati fuere. Quod tanquam meridiana luce clarius nemo in dubium revocaverit.

Severus Griffus, Bartholomęi germanus, Joannis Francisci, & Isabellæ Capyciæ filius, nomine, ac militari etiam disciplina verè Severus, morum verò suavitate prędulcis, peditū eximius Dux, Auorum claritati heroicis gestis claritatem adauxit. Ejus tamen præclara gesta à præclarioribus tantùm germani sui gestis tenebris obducta perhibentur.

Januarius Griffus præfati Bartholomæi filius, peditum Dux, paterna sub disciplina ità excelluit, ut in Portus longi obsidione anno 1650. honorarios inter milites Joannem Austriacum comitatos, egregiam impenderit operam. Tot inter decora unum hoc ei defuit decus, non obiisse sauciatum, suoque cruore sibi purpuram comparasse. Lenta enim febricula correptus, tandem absumptus fuit.

Carolus Griffus, alter Bartholomæi præfati filius, prælaudatique Januarii germanus, peditum Dux, Belgico in bello in Atrebati subsidio cum Infante Cardinali, ac etiam in propugnatione Castri Ramezani bellica semper laude ità se gessit, ut tandem sclopi majoris ictu percussus, ac lethaliter sauciatus, lætus, gloriosusque post octo, ac decem dies obierit, Historicis decidendum relinquens, militaris ne gloria in illustri

ſtri Griſſorum ſtirpe hæreditaria fuerit, an aſcititia.

Carolus de Tufo, Oppidi Tufi Marchio, heroicæ fortitudinis, maximęque prudentię tot tantaque pluribus in expeditionibus edidit ſpecimina, ut præſtantiſſimi ſibi militis laudem conflaverit. Sub Philippo IV., ac Carolo II. Auſtriacis Regibus militiarum Dux, ac demùm Mareſchallus adſcitus, ſemper idem, ſtrenuus, ac laudabilis effulſit. Vix ſine pugnis, ſine victoriis nunquam fuit. In præclara Papiæ propugnatione anni 1654., obſidionali ſauciatus tormento, medietatem ex natibus amiſit, animam ferè non emiſit. Proindè munifico a Rege S. Jacobi eques, Abellini Commendatarius, ac Generalis rei tormentariæ Præfectus adlectus fuit, teſte Philamundo in diſſertatione ad Neapolitanam Nobilitatem bellici Genii parte prima. Deinde annis, non animo fractus, Neapolim reverſus, inter ſupremi Collateralis Conſilii proceres, cooptatus, omnium plauſum promeruit. Conſiliis itaque ſuis Regi ſuo ſemper profuit, præſertim Meſſanenſi in bello, prout ſemper profuerat gladio, cum militiæ præeſſet; hoc dumtaxat dolens ſanguinem ſuum pro Rege profudiſſe, non vitam. Hanc tamen (poſtquam Beneventum cum Antonio filio anno 1677. inviſiſſet, à Concivibus ſuis magno habitus honore) ſenio confectus, ac Sacramentis ritè expiatus Neapoli pientiſſimè efflavit. Nec aliquid prorſus de Caroli virtute remiſit ſenectus, ſeneſcente cum ipſo ipſius fama, ſed altera, & eadem clarior ſemper eius prodiit virtus, adeoque illuſtrior eius inclaruit fama.

Antonius de Tufo, prælaudati Caroli primus natorum filius, parentis ſui ſtrenuitatem hæreditatio iure conſcivit. Enimverò ab adoleſcentia militiam auſpicatus, quamplurimis egregiis geſtis, conſtantia, fortitudine, ſolertia, ac prudentia gentis ſuæ trophæa, ſuaque decora auxit, cumulavitque. Invicti proindè Ducis ubique laudem eſt nactus. Quod autem in ce-

lebri Villæ Vitiosæ certamine in Lusitania captivus effectus fuerit, non inertiæ vitio vertendum, sed audaciæ gloriæ; audax enim, mortisque contemptor Antonius inter hostium cuneos, quamvis vulneribus confossus, erupit. At cum aliis captivis de militiæ more permutatus, novas novis in pugnis emessuit palmas; ac Generalis Mareschalli Locumtenens, adlectus fuit. Lusitanico absoluto bello, Neapolim reversus, ut suam extenderet familiam, uxorem duxit. Demùm cum anno 1688. ineunte Junio, patriam invisurus, huc advenisset, in Josephi de Marco Beneventani, ac Aversani Patritii, suique affinis ædibus commorans, terræmotus ruinis die quinta eiusdem mensis attritus, spiritum edidit. Ità qui pluries gloriæ dives inter arma mortem vel lacessire vel oppetere non detrectavit, sævi inter terræmotus insidias invitus, ac ferè inglorius morti succubuit. Posteris præterea semper testabitur Antonius inclytam suam stirpem bellicæ virtutis luce clariorem semper effulsisse, ac Beneventanos Martes ipsos inter mortis ictus stare, non cadere. Enim verò milites ante pugnam vincere assueti, pugnantes militiæ rudimenta astruunt, triumphos perennes inferunt; ac non minus nominis fama, quàm æris flamma, dum hostes proterunt, minimè proteruntur ab hostibus.

Cæsar Ventura, obscura quamvis gente progenitus, sic militari virtute eluxit, ut se, suam gentem, & patriam maximopere illustrarit. Gregarius miles incæpit, deindè Vexillifer Turmarum Dux, ac demùm Mareschallus extitit. In celeb Aræ Flaviæ sive Nerolingæ conflictu mirum in modum gessit; & ità in Papitiani obsidione, aliisque bellicis expedi onibus. Quare à Philippo IV. & Carolo II. Hispaniarum R bus honoribus auctus fuit, ac stipendiis. Mercedem unius tribus Militaribus Ordinibus ad sui libitum promeruit, & M chionali titulo decoratus. Sed omnes hos respuit hono fortis tantùm militis titulo, ac modesti viri honore conte

Ne

Neapolitanis à Proregibus semper maximi habitus fuit, donec vixit, suisque consiliis Hispanas res provexit. Denique Neapoli gloriosus, ac nonagenarius vitam explevit, maximum hoc decus patriæ decoribus adiiciens, Romanum nempè Cæsarem Beneventano in Cæsare redivivum nostro ævo præstitisse.

Carolus Andreas Maria Caracciolus, Hieronymi Mariæ Commendatarii Paraledæ Ordinis Alcantaræ, & Catharinæ Aquavivæ de Aragonia ex Cupersani Comitibus filius, magni verò Caroli Andreæ nepos, inter Hispaniarum Magnates adscriptus, Campaniæ Princeps, S. Georgii Dux, Torrecusi Marchio, Castrique Abbatis Dynasta, Beneventi anno 1648. auspicatus est vitam. Sacro fonte expiatus fuit die Dominico 15. Martii Principe in Templo à Joanne Baptista Foppa Archiepiscopo præsentibus Metropolitano Capitulo, Civitatis Magistratu, ac magna Neapolitanorum Dynastarum, tunc Beneventi degentium, ac etiam Beneventanorum Nobilium affluentia, ut ex perampla præfati Archiepiscopi testificatione, quæ adiecta Baptizatorũ libris in eodem maximo Templo servatis legitur, compertum habetur. Quanta vero Carolus ubique Terrarum, præsertim verò in bello Catalaunico, ac Belgico, & in Aurani propugnatione militaris gloriæ laude floruerit, luce meridiana clarius est. Militiæ Soli laudum adiicere radios, delirantis est.

Claudicat ingenium, delirat linguaque, mensque.

cum Lucretio *lib.* 3. dicere valemus. Tanti Ducis laudibus affatim, ac abundè plena sunt omnia. Sufficiet dicere hunc Carolum Andream, nomen nactum, & omen, decora, trophæa, ac gloriam restaurasse Caroli Andreæ gloriosissimi Avi, qui procul dubio ævi sui, aut Cæsar appellatus est, aut Pompejus; aut vivam amborum prætulit imaginem. Cumque calami votis facere non valeamus satis, cum Propertio eloqui

 arri-

arrideat: *In magnis et voluisse sat est.* Hoc tantùm adiicimus heroem hunc Madriti die 30. Julii 1692. supremum diem religiosissimè obiisse.

Et hic Pinacothecæ qualiscunque nostræ finis esto. Aliis proindè quà locupletiore præditis eruditione, quà politiore pollentibus calamo, ceù perpoliendi, ceù mantissam adiiciendi provinciam relinquimus. Enim verò *nec ulli nato post mille secula præcluditur occasio aliquid adhuc addendi* satis in hominum ore versatum esse Senecæ dicterium aliàs indigitavimus. Innumeri alii absque dubio superstites sunt militari gloria illustres viri. Pinacothecæ nostræ, nostrique Theatri excessisset angustias eorundem interminata meritorum amplitudo. Eam in brevem hujus orbis ambitum cogere non potuimus, quanquam alioqui in orbis terrarum immensitatem prodeat explicata: Nec sit qui doleat eos, & hoc explosos Theatro, suoque destitutes elogio. Enim verò nec elogium, nec Theatrum iis deficere valet, quibus pro elogio sufficit Fama, pro Theatro Orbis accedit.

F I N I S.

IN-

INDEX

OMNIUM ILLUSTRIUM VIRORUM;

Qui in hac Pinacotheca habentur, & alphabetico ordine digesti prodeunt.

SANCTORUM.

SUMMORUM PONTIFICUM.

S. R. E. CARDINALIUM.

INDEX

ARCHIEPISCOPORUM.

EPISCOPORUM.

Joan.

Troi-

LITERARUM GLORIA ILLUSTRIUM.

Bar-

T.D.

ARMORUM GLORIA ILLUSTRIUM.

Ar-

Jo-

FINIS.

Capiti VIII. *De antiqua Beneventanæ Urbis Magnitudine, ac præsenti statu, post paginam 30. figenda.*

MEmoria planè exciderat ob oculos ponere, quod Beneventana Civitas suo fruitur agro, sivè, ut aiunt, Comitatu, angustis in præsens finibus contracto; & pauca in eo Pontificiæ ditionis Castra complectente. Pluribus hic terminis, nempè marmoreis molibus, cum suis inscriptionibus, distinguitur. Præcipua moles, seu Pyramis, Regia in via, quæ Benevento Neapolim ducit, quamvis terræmotu anni 1688. labefactata, conspicitur.

Porrò Beneventano Principatu ad occasum vergente, ab Henrico II. Imperatore Romano Pontifici oblata fuit anno 1053., ut iam prætulimus, hæc Civitas. Huius rei gratia Urbes omnes, cum Oppidis, ac Castris, ipsum Principatum constantes, ad Pontificiam ditionem transiisse pro certo habetur. Verùm exindè anno 1059. subactis à Roberto, nuncupato Guiscardo, vulgò *astuto*, utriusque Calabriæ, ac Apuliæ Provinciis cum ipsa Beneventana Civitate, quæ omnes Sedi Apostolicæ parebant, postquam pax coaluit, Nicolaus Papa II. eundem Robertum Apuliæ, ac Calabriæ Ducem constituit, excepta Beneventana Civitate, cum Comitatu: adiectoque annuo censu in directi, maiorisque dominii signum solvendo.

Anno autem 1351. Clemens VI. Summus Pontifex, Avenione residens, quandoquidem Clemens IV. eius Prædecessor in possessione, seù investitura Carolo Comiti Provinciæ, et Andegaviæ de Regno Siciliæ, & terris citra Pharum data, Beneventanam Civitatem in directi, & maioris dominii signum, cum toto eius tenimento, districtibus, & pertinentiis [en diplomatis verba] à Romano Pontifice pro eius voluntatis beneplacito

Nn distin-

distinguendo, ac limitando, Apostolicæ Sedi reservaverat; proinde in vim huius facultatis Beneventanum Comitatum distinxit, ac limitavit, & eundem sequentibus Oppidis, ac Castris conflari declaravit. Oppida, & Castra ibi indigitata sequentia sunt. Primò *Pontis* 2. *Casalduni*. 3. *Campilactaris*. 4. *Fragneti Montis fortis*. 5. *Fragneti Abbatis*. 6. *Montis Leonis*. 7. *Sancti Severi*. 8. *S. Georgii*. 9. *Molinariæ*. 10. *Petræ maioris*. 11. *Padulæ*. 12. *Montis Mali*. 13. *Timplani*. 14. *Apicii cum casalibus*. 15. *Morroni*. 16. *Venticani*. 17. *Montis militum*. 18. *Montisaperti*. 19. *Montisfusculi cum casalibus*. 20. *Tufi*. 21. *Altavillæ*. 22. *Ceppaloni*. 23. *Petræ sturninæ*. 24. *S. Martini*. 25. *Cervinariæ*. 26. *Montisarculi*. 27. *Tocci cum casalibus*. 28. *Terracusii cum casali Paupisiorum*, aliisque. Diploma editum fuit VII. Kal. Iunii Pontificatus anno IX., & legi valet in Pontificum Beneventanorum Chronologia Sarnellii pagina 203., & sequentibus. Præterea pag. 207. alterum eiusdem Pontificis Diploma, datum itidem Avenione V. Kalend. Decembris, habetur; ubi Pontifex eundem Comitatum limitatum, ut supra, declarans, Petro de Pino Patritio, & Archiepiscopo Beneventano mandat, ut declarationem præfatam debitæ executioni demandari curet, solemniter, si opus esset, eam publicando, inducens Civitatis Rectorem in eiusdem ità limitati Comitatus possessionem, ac inductum etiam per Ecclesiasticas censuras, aliaque iuris remedia, appellatione postposita, non obstantibus quibuscunque defendens.

Sed proh lachrymabiles humanarum rerum vicissitudines! Proh novercantem Urbis nostræ fortunam! Præfatus amplus eius Comitatus amplam conflans Provinciam, ad pauca Oppida, ac Castra postmodum contractus fuit, ac redactus. Ea sunt quæ sequuntur.

S. Angeli ad Cupulum pluribus constans casalibus, iurisdictionis Mensæ Archiepiscopalis cum mero, ac mixto imperio. Super hac privativa iurisdictione legendum Consilium

XXXXVII.

XXXXVII. celeberrimi Iurisconsulti Neapolitani Jacobi Galli, lucubratum sub claræ mem. Maximiliano Palumbaria Archiepiscopo, prætendente tunc temporis Pontificio Gubernatore cumulativam cum eodem Archiepis. iurisdictionem.

Michabæorum, vulgò *delli Monaci*, subiurisdictione Cænobii S. Modesti Canonicorum Regularium Lateranensium huiusce Civitatis.

Balnearea, ac *S. Marci ad Montes* iurisdictionis Asceterii S. Petri Sanctimonialium Ordinis S. Benedicti huiusmet Civitatis.

Pastenarum iurisdictionis Patritiæ Familiæ Capasso titulo Comitis.

Duo Castra *S. Leucii*, & *Montis Ursi*, cum eiusdem pertinentiis, nempè *Perilli*, *Macculorum*, & *Sciarræ* iurisdictionis sunt eiusdem Civitatis. In iis pro regenda iustitia gubernatores in singulos annos constituuntur, quorum una vice Nobilis; altera ex Populo deligi debet.

Eiusdem etiam ditionis esse noscuntur duo in præsens minimè habitata Castra, nempè *Francavillæ*, & *Caprariæ*; quorum primum ad Apostolicam Cameram spectat; priscis autem temporibus Patritiæ Familiæ de Avalos paruit. Alterum ad Commendam Melitensem, seù S. Ioannis Ierosolymitani huiusmet Civitatis pertinet.

In omnibus præfatis Oppidis, Castrisq; quatuor animarum millia circiter numerantur, quæ novem millibus Civitatis adiuncta, in unum tredecim animarum millium complent numerum.

Hęc omnia addere, ac publici iuris facere existimavimus; nuperrimè enim, nempè cum sub prælo laboraret extrema huiusce operis pagina, in quadam Neapolis Curia, ad quam non tantùm Sedis Apostolicæ iura omni iure tueri pertinet; verùm etiam eadem in eorundem iurium vindicationem vigilantissimè excubare debet, Castra Balneareæ, ac Montis Ur-

si haud

ſi haud ad Pontificiam ditionem ſpectare quidam non ieiuni ingenii vir, obgarriens audacter effutiit; ipſumque ineptiam hanc effutiiſſe minimè puduit. Itaque in exterorum gratiam certum figimus, notumque lippis, ac tonſoribus edicimus, Pontificiam ad ditionem non tantùm Beneventanam Civitatem, verùm etiam omnia ac ſingula Oppida, & Caſtra præfata, eodem prorſus modo, quo ipſa ſpectat Civitas, ſpectare.